

ΑΝΘΡΩΠΟΝ ΖΗΤΩ

Πρόλογος

Σε μια αβέβαιη εποχή όπως αυτή που ζούμε, ο άνθρωπος έχει φτάσει σε ένα σημείο που οφείλει να θυμηθεί την ανθρωπιά του, να αναζητήσει τι αξίζει και τι όχι, να δώσει έμφαση στο μέσα του αλλά και στους γύρω... Το «Άνθρωπον Ζητώ», ρητό που ανήκει στον φιλόσοφο Διογένη (410-323 π.Χ) θα μπορούσε να είναι το σύνθημα της εποχής και η ελπίδα ότι κάποια στιγμή θα μάθουμε να συνυπάρχουμε χωρίς διχασμούς με ειρήνη και ασφάλεια.

38 επίδοξοι συγγραφείς κάνουν τα πρώτα τους βήματα και σας καλούν να διαβάσετε τις ιστορίες τους που έχουν ως επίκεντρο τον άνθρωπο, τότε στην καλή εκδοχή του, τότε στην κακή, τότε στον κόσμο που ζούμε, τότε σε φανταστικούς κόσμους. Το ebook, που είναι το έβδομο κατά σειρά που εκδίδουμε, δημιουργήθηκε από τα έργα των συμμετεχόντων του πρώτου εξαμήνου 2022 στο εργαστήρι Δημιουργικής Γραφής του Skillbox.gr. Η επιμέλεια των κειμένων έγινε από τον εισηγητή, συγγραφέα και μεταφραστή Κυριάκο Χαλκόπουλο.

Καλή σας ανάγνωση!

Περιεχόμενα

- Νίκη Πηλείδου - Ο Νεκρός
Αντώνης Φιλόσογλου - Τα μάτια
Ιωάννα Δασκαλάκη - Ο Τροχός
Μαργαρίτα Γιάννου - Rollers
Ελένη Ευταξοπούλου - Το Άδειο Παγκάκι
Στρατής Παπαδόπουλος - Επιστροφή και Αναχώρηση
Γιώργος Μίχας - Το Γεγονός
Μάρκος Δραγούτσος - Το Κάστρο
Ευαγγελία Μπατόγλου - Η Βιονική Κατσίκα του Γείτονα
Μάνος Λιουδάκης - Μαζί
Ελένη Πετροπούλου - Αναγνώριση
Ελένη Ξαρχάκου - Ο συρμός
Φρατζέσκα Συριανού - Το ίδιο Όνειρο
Φωτεινή Σερεφίδου - Η Νίτσα τη Στύλωνος
Ευρύμαχος Σαρακινός - Το Ταξίδι
Αθηνά Δημητροπούλου - Επιστολή στο Παρελθόν
Χριστίνα Σταματίου - Μια Είδηση
Ραφαέλα Κασίνη - Η απόδραση της καρδιάς
Γεωργία Σπυρίδωνος - Βγαίνοντας από το Αδιέξοδο
Μαρία Σταματογιαννοπούλου - Η Σκοτεινή Σπηλιά
Χριστίνα Βασιλάκη - Μικρή χαρά
Χρυσάνθη Πέγιου - Ελεύθερα Όνειρα
Πηνελόπη Θεοδωρακάκου - Τσουκνίδες και μολόχες
Χρυσauγή Ευνού - Όνειρο ήτανε
Ουρανία Πετροπούλου - Γνέθοντας τον πάγο
Αλέξανδρος Τσιούνης - Το Κακό Παιδί
Αριστείδης Χαμπίλης - Η Απόφαση
Άννα Γαρδέλη - Το Όνειρο
Καλλιόπη Βουζουναρά - Αρχές Οκτώβρη
Λώρα Διαμαντοπούλου - Ένα όνειρο
Αντώνης Στεργίου - Ένας Ήρωας Γεννιέται
Βασιλική-Νεφέλη Φερλέμη - Η Ελπίδα
Βασίλης Μπαρδής - Ένα Ταξίδι στο οποίο Οφείλω το Σήμερα
Γιώργος Κοκκώνης - Οι διακοπές του Πάσχα
Βασιλική Λιακώνη - Η Φωτογραφία
Μάχη Αρμάου - Ποτέ, μα Ποτέ δεν είναι Αργά
Αλέξανδρος Μάστορας - Ποιος;
Εύα Μητσιάλη - Δακρύβρεχτη Νύχτα

ΝΙΚΗ ΠΗΛΕΙΔΟΥ

Ο Νεκρός

Είναι περίεργο τι σκέψεις κάνει το μυαλό ενός ανθρώπου όταν βρίσκεται σε μία κηδεία.

Εννοώ, σκέφτεται τον νεκρό, έτσι δεν είναι; Τη ζωή του και τα κατορθώματά του. Την παρακαταθήκη του. Μα όχι για πολύ. Το έβρισκα λιγάκι εγωιστικό αυτό μα ήταν και η αλήθεια. Ρίχνεις για λίγο κλεφτές ματιές στη ζωή του και πόσο γρήγορα πέρασε και έπειτα γυρνάς πάλι στον εαυτό σου. Σκέφτεσαι πως όλα είναι ασήμαντα και πρέπει να δίνεις σημασία σε όσα έχουν πραγματική αξία.

Ήταν μία μέρα ζεστή και ο ήλιος έλαμπε από τον ουρανό ζεσταίνοντας το πρόσωπό μου. Μα δεν με ένοιαζε να κουνηθώ για να τον αποφύγω. Δεν ήταν πως ήμουν πληγωμένος εξαιτίας του θανάτου, μα θύμωνα με τον χρόνο. Είναι λες και σε κυνηγάει, πάντα. Όπου κι αν πας, ό,τι κι αν κάνεις. Πάντα εκεί. Πάντα ένα παρόν. Μπορείς να τρέξεις, μπορείς να περπατήσεις ή να συρθείς ακόμη, αλλά δεν μπορείς να κρυφτείς ή να ξεφύγεις. Μακάβριο, σωστά;

Δεν γνώριζα καλά τον νεκρό, ίσως γιατί ούτε κι ο ίδιος ήξερε τον εαυτό του. Έλεγαν πως είχε ένα και μόνο φίλο, τον Ωρίωνα. Έτρεχε χαρούμενος κάθε φορά που τον έβλεπε και κούναγε την ουρά του. Του άρεσαν τα χάδια αν και τα τελευταία χρόνια κουραζόταν πιο εύκολα και προτιμούσε τον ύπνο αντί για τις βόλτες. Τα βήματα του ήταν βαριά και δεν έπαιζε με το ίδιο κέφι. Είχε γεράσει. Ο χρόνος που πέρασε από πάνω του τον είχε αλλάξει. Ποιος να το φρόντιζε τώρα, άραγε, το δύστυχο;

Ο αποθανών είχε και μία άλλη μεγάλη αγάπη. Ζούσε ανάμεσα στα λουλούδια και στα φυτά και μερικές φορές τους μιλούσε. Η γειτονιά έλεγε πως ήταν λιγάκι «ελαφρύς», που στα χωριάτικα σημαίνει χαζούλης. Αλλά ο κόσμος όταν δεν καταλαβαίνει κάτι το θεωρεί τρελό, αφύσικο και παράλογο, δεν ήταν αυτή η δική μου γνώμη για εκείνον. Εγώ πιστεύω πως απλά ο κακόμοιρος φοβόταν. Φοβόταν τον έξω κόσμο πιο πολύ από την μοναξιά του. Γι' αυτό κλειδώθηκε μέσα στην έπαυλή του, με μοναδική συντροφιά ένα ζωντανό που δεν μιλούσε και τα φυτά του.

Άλλους φίλους δεν είχε γιατί δεν έκανε ποτέ. Όχι πως δεν το 'θελε ο κακομοίρης, μα κανείς δεν έβγαινε μαζί του. Κανείς δεν τον έβλεπε όπως ήταν πραγματικά, κάτω από όλη εκείνη την ασχήμια του. Κανείς εκτός από τον σκύλο του που τον αγαπούσε παρά την παραμόρφωσή του.

Όταν γεννήθηκε ήρθε πολύς κόσμος στο σπίτι του. Θα έλεγε κανείς πως ήταν εκεί για να γιορτάσουν, μα δεν ήταν αλήθεια αυτό. Οι περισσότεροι, αν όχι όλοι, ήταν εκεί για να δουν με τα μάτια τους αν όντως είχε έρθει στον κόσμο ένα πλάσμα άσχημο, με ένα μεγάλο εξόγκωμα στην πλάτη και πρόσωπο παραμορφωμένο. Ήθελαν να δουν αν όντως ίσχυε πως εξαιτίας της μητέρας του, που έπινε και κάπνιζε κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, όπως έλεγαν, το παιδί ήταν «τέρας».

Θυμάμαι ακόμη ότι στο σχολείο τα παιδιά τον χτυπούσαν και τον κορόιδευαν για την όψη του που έμοιαζε με λύκο, αλλά και την καμπούρα του που τότε ήταν ακόμη νέα και μικρή. Δεν μπορούσε να ισιώσει την πλάτη του και οι δάσκαλοι, αλλά και η συγχωρεμένη η μάνα του, τον μάλωναν για να προσπαθεί να δείχνει στητός και ωραίος. Μα όσο

και να προσπαθούσε, κείνο το κουβάρι από σάρκα και οστά στην ράχη του δεν χανόταν, ήταν πάντοτε εκεί. Μεγάλωνε κι αυτό μαζί του και τον βάραινε όλο και πιο πολύ.

Στο γυμνάσιο και στο λύκειο ήταν άριστος μαθητής. Το γεγονός πως δεν είχε φίλους τον έκανε να αφοσιωθεί στα βιβλία του. Στα μάτια των καθηγητών ήταν ο τέλειος μαθητής, καθώς δεν μιλούσε στην τάξη, δεν διέκοπτε ποτέ το μάθημα για ανοησίες και δεν έκανε αταξίες, μα για όλους τους άλλους ήταν το αντικείμενο γέλιων και αποδοκιμασιών. Μα για το Θεό, δεν ήταν κακός. Δεν πείραζε ποτέ κανέναν και όταν γελούσε έκανε εκείνα τα άκρως συμπαθητικά λακκάκια στα μάγουλά του και τα μπλε μάτια του, που ήταν πιο βαθιά στο πρόσωπό του απ' ότι τα μάτια ενός άλλου ανθρώπου, χαίρονταν κι αυτά. Μα ο κόσμος είναι, και θα είναι για πάντα, σκληρός.

Όταν έφυγε για το πανεπιστήμιο θέλησε να κάνει μία νέα αρχή. Κανείς δεν ήξερε πως ήταν προϊόν κακομεταχείρισης στο σχολείο και έτσι μπορούσε να πλάσει από την αρχή την εικόνα του και να φτιάξει έναν καινούριο άντρα. Όσα όμως κι αν είχε αλλάξει, κείνο το καταραμένο εξόγκωμα και τα ανύπαρκτα χείλη του καθώς και τα μεγάλα αυτιά του, δεν τον άφηναν λεπτό. Πάλι ήταν εκεί, σαν άγρυπνοι φρουροί μην και μπορέσει ποτέ να ζήσει σαν όλους τους άλλους. Αποφοίτησε αριστούχος και με διακρίσεις από τις ανθρωπιστικές επιστήμες και γύρισε στο χωριό του.

Όταν ήταν μόλις εικοσιπέντε άρχισε ο πόλεμος με τους Γερμανούς. Αποφάσισε να πάει στο στρατό και να εκπληρώσει το χρέος του προς την πατρίδα. Δεν κατάφερε να μπει όμως ποτέ. εξαιτίας του προβλήματός στην πλάτη του, και τότε ήταν που άρχισε πραγματικά να το μισεί. Πίεζε την καμπούρα του στον τοίχο με τις ώρες και έκανε μονόζυγο, όταν του είπαν πως βοηθάει, μπας και καταφέρει κάπως να ισιώσει και να ζήσει σαν φυσιολογικός άνθρωπος. Μα κείνο επέμενε.

Έλεϊτα δεν τον ξανάδε κανείς. Η έπαυλή του είχε μεγάλη αυλή και εκεί καλλιεργούσε τα δικά του λαχανικά. Του έφερναν τα ψώνια στο κατώφλι του με παραγγελία, για να μην βγαίνει από το σπίτι του. Έκανε περιπάτους μόνο πολύ αργά τη νύχτα για να μην τον πάρει κάνα μάτι και ζούσε σαν ερημίτης στην νεοκλασική οικία του στη μέση του χωριού. Πόσο μοναχική ζωή ζούσε;

Μερικές φορές άκουγα τα μικρά παιδιά που πετούσαν πέτρες στα παράθυρά του και έγραφαν με κιμωλίες στην περίφραξη της έπαυλης λέξεις άσχημες και προσβλητικές. Εκείνος έβγαине τα βράδια, όταν δεν κυκλοφορούσε ψυχή, και καθάριζε με σφουγγάρι και νερό τις μπογιές μόνο και μόνο για να έχουν τα καθαματάκια την επόμενη μέρα ένα καθαρό καμβά για να ζωγραφίσουν νέες ντροπιαστικές εικόνες για τον ίδιο και την καμπούρα του.

Αν βέβαια κάνω χρήση των πτυχίων μου στην ψυχολογία για να εμβαθύνω στη ζωή του και την εξαιρετική ψυχοσύνθεση του, θα πω πως ήταν, από τη φύση του, ένας άνθρωπος τρυφερός παρά το παρουσιαστικό του, που του άρεσε να τον χρειάζονται. Είχε ανάγκη να φροντίζει κάτι ή κάποιον. Να δίνει αγάπη αλλά και να παίρνει. Ίσως ο Θεός να τον λυπήθηκε όταν αποφάσισε να πάρει πρώτα αυτόν και όχι τον σκυλάκο του, έτσι ώστε να μην μείνει μόνος του λεπτό. Ίσως κι Εκείνος ακόμη, να μετάνιωσε για τα δεινά που του έστειλε και αποφάσισε να μην του στείλει άλλα.

Προς μεγάλη μου θλίψη η κηδεία του δεν είχε πολλούς ανθρώπους. Θα περίμενε κανείς πως μόνο από συμπόνια ο κόσμος θα ερχόταν για να δει για τελευταία φορά και να αποχαιρετήσει τον άνθρωπο που δεν γνώρισε ποτέ. Και αν όχι από συμπόνια τότε ίσως από καθαρή περιέργεια, καθώς υπήρχε ένα μυστήριο γύρω από το θάνατό του. Κανείς δεν ήξερε από τι είχε φύγει. Μερικοί είκαζαν πως πέθανε από την θλίψη και άλλοι πως αυτοκτόνησε απ' την μοναξιά του. Μερικοί είπαν πως η καμπούρα του είχε μεγαλώσει τόσο πολύ που κατάπιε τα όργανά του. Η αλήθεια όμως ήταν πως πέθανε από κείνη την καταραμένη αρρώστια που είχε εξαπλωθεί σε όλο του το σώμα κι όταν την αντιλήφθηκε ήταν ήδη

πολύ αργά.

Ο παπάς, σαν να βιαζόταν να τελειώσει, πήδηξε μερικούς στίχους από το μυστήριο, αν και δεν αποκλείεται να ήμουν ο μόνος που το κατάλαβε αυτό. Ο νεκροθάφτης κοιτούσε δεξιά κι αριστερά σαν να έπρεπε να φύγει από λεπτό σε λεπτό γιατί είχε κάπου αλλού να πάει. Κανένας δεν έδειχνε τον απαραίτητο σεβασμό και αισθάνθηκα μια βαθιά θλίψη και ένα ασήκωτο βάρος στην καρδιά μου για τον άτυχο άντρα στο φέρετρο.

Θα ήθελα να μπορούσα να πω πως λυπόμουν που είχε φύγει. Θα ήθελα να κλάψω ίσως, αλλά η αλήθεια ήταν πως ανακουφίστηκα. Δεν του άξιζε να ζει στο περιθώριο απλά και μόνο επειδή ήταν διαφορετικός. Σε κανέναν μας δεν αξίζει τέτοια μαύρη μοίρα. Και κανένας γύρω μου δεν έδειχνε να λυπάται ιδιαίτερα, ίσως γιατί όλοι έκαναν την ίδια σκέψη μ' εμένα. Κανείς δεν έκλαιγε, παρά μόνο μια γυναίκα ντυμένη στα λευκά και με τα πόδια γυμνά. Ήταν λιγάκι πιο μακριά από τους υπόλοιπους και είχε τα χέρια στο πρόσωπο της πνίγοντας τους λυγμούς της. Τα ξανθά μαλλιά της έφταναν μακριά ως τους μηρούς της και κάθε λίγο άκουγα την μύτη της που την ρουφούσε. Έμοιαζε εκτός τόπου, σαν αιθέρια ύπαρξη, σαν άγγελος που είχε κατέβει με κάποιο σύννεφο στη γη για να συνοδεύσει τον νεκρό στον παράδεισο.

Δεν είμαι σίγουρος αν την είχε προσέξει κάποιος άλλος αν και, σίγουρα, θα έπρεπε να την έχει ακούσει. Το κλάμα της γινόταν ολοένα και πιο γοερό και μαζί με εκείνο άλλαζε και ο καιρός. Σηκώθηκε ένας δυνατός αέρας που έκανε τα δέντρα να χορεύουν κάτω από την μελωδία του και ο ήλιος σκεπάστηκε από σύννεφα. Οι σελίδες του βιβλίου που κράταγε ο ιερέας άρχισαν να πετάνε μακριά και μερικοί μουρμούρισαν πως ο Θεός τους τιμωρούσε που φέρθηκαν έτσι σε εκείνον τον έντιμο άνθρωπο.

Εμένα από την άλλη ήταν σαν να μη με άγγιζε τίποτα από όλα αυτά. Περπάτησα ως τη γυναίκα με κινήσεις που δεν έλεγα και έπιασα τα χέρια της. Όταν τα πήρε από το πρόσωπό της αντιλήφθηκα, με κάποιο δέος, πως κανένα από τα ανθρώπινα χαρακτηριστικά δεν υπήρχαν πάνω σε εκείνο το πρόσωπο. Τα μάτια της ήταν σαν τρύπες με νερό και το στόμα της σαν ένα κομμάτι κάρβουνου. Για μύτη είχε φωτιά και για φρύδια το αίμα.

Ήταν πλέον η σειρά της να πιάσει τα χέρια μου. Μα δεν φοβήθηκα. Κανονικά θα έπρεπε να τρέμω μ' εκείνη την απόκοσμη μορφή δίπλα μου, μα ένιωσα οικεία. Τα «θηρία» δεν με φόβιζαν ποτέ, ίσως γιατί ήμουν κι εγώ ένα, κατά βάθος. Τα πόδια μου ξεκόλλησαν από το έδαφος τη στιγμή που το μαύρο φέρετρο σκεπάστηκε με χώμα και όλοι έκαναν το σταυρό τους. Και για πρώτη φορά στη ζωή μου ένιωσα ελεύθερος. Ακόμη και από τον χρόνο και τη βαρύτητα. Από τον πόνο και τη μοναξιά που είχα ζήσει. Από το εξόγκωμα στην πλάτη μου. Τίποτα δεν είχε σημασία πια. Είναι περίεργο τι σκέψεις κάνει ένας νεκρός.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΦΙΛΟΣΟΓΛΟΥ

Τα μάτια

(Μπιτσιμπ)

-Ελένη...

-Μάλιστα, γιατρέ.

-Πες μου σε παρακαλώ πολύ, σε πόση ώρα έχω το επόμενο ραντεβού.

- Σε 45 λεπτά.

Εκείνη τη στιγμή σκέφτηκε πως είχε λίγο ακόμα χρόνο. Βγάζει λοιπόν την χρυσή του ταμπακιέρα, στρώνει απαλά το τσιγάρο στα τραχιά, γεμάτα ρωγμές χείλη του (δεν νομίζεις ότι ήδη έχεις καπνίσει πολύ; Ούτε μια ώρα δεν έχεις που ήρθες και έχεις γεμίσει ήδη το τασάκι. Τι εντύπωση δίνεις στους ανθρώπους που έρχονται να σου εκμυστηρευτούν τις σκέψεις τους;) και ανοίγει το παράθυρο. Οι τοίχοι του ιατρείου έχουν απορροφήσει μια μυρωδιά που θυμίζει κάτι σαν τηγανιτές πατάτες και, σίγουρα, άφθονη νικοτίνη. (Το σκέφτηκες πως αυτός μπορεί να είναι ένας από τους λόγους που δεν προσελκύει πελάτες αυτό το αχούρι που πήρες για ιατρείο;) Ούτε ο ίδιος ούτε και η κυρία Ειρήνη του πρώτου είναι διατεθειμένοι να αλλάξουν τις συνήθειες τους. Τα μάτια του έχουν καρφωθεί στους δείκτες του τεράστιου ρολογιού που βρισκόταν στη μέση του τοίχου. Καμάρωνε για το ρολόι αυτό. Κι ας έλεγε η Ελένη πως είναι κιτς. Τον έκανε να αισθάνεται ωραία, ο μεθοδικός και προγραμματισμένος χτύπος των γιγάντιων δεικτών. Μα ο χτύπος γίνεται μερικές φορές όλο και πιο αραιός, οι δείκτες μοιάζουν να λιώνουν και τα λατινικά νούμερα του ρολογιού να πέφτουν πάνω στο σκληρό δέρμα του καναπέ. Κάνει δύο τζούρες βιαστικές, χωρίς ανάσα, και το πετάει ευθύς αμέσως στον ακάλυπτο που έβλεπε το ιατρείο του.

(Μπιτσιμπ)

-Ελένη...

- Μάλιστα, γιατρέ.

-Σε παρακαλώ, ακύρωσε όλα τα επόμενα ραντεβού μου. Δεν θα μπορέσω να περιθάλψω όλους τους σαλεμένους σήμερα. Αύριο πάλι!

-Δεν υπάρχουν άλλα ραντεβού γιατρέ. Των 11:30 είναι το μοναδικό για σήμερα.

-Να τον πάρεις τηλέφωνο και να του πεις πως...

Η υστερική χροιά της φωνής του δεν πρόλαβε να χρωματίσει τις λέξεις που έμοιαζαν σαν ιδρώτας στο μέτωπό του, στο άκουσμα της πόρτας.

-...γιατρέ, η κυρία Πηνελόπη μόλις έφτασε, να της πω να περάσει κατευθείαν στο γραφείο σας;

Σαν να ηλεκτρίστηκε, πετάχτηκε από την καρέκλα του, πήρε από τον καλόγερο το εμπριμέ τζάκετ, καθάρισε τον λαιμό του από τα φλέματα με άφθονο νερό, τόσο ώστε να πνιγεί, αφού σκούπισε κάμποσες φορές την μαύρη πέτρα στο στήθος

του φόρεσε το δαχτυλίδι του, έριξε δυο φευγαλέες ματιές στην κορνίζα που είχε στο γραφείο του, για να μην προλάβει να δει καλά-καλά τους μαύρους κύκλους κάτω από τα μάτια του – (Ντριιιιν)

-Γιατρέ, είναι εδώ η...

-Παρακαλώ να περάσει, σε ευχαριστώ Ελένη.

Η βαριά ξύλινη πόρτα του γραφείου άρχισε σιγά σιγά να τρίζει, καθώς άνοιγε. Φοβόταν πως αν την σπρώξει περισσότερο θα τη σπάσει. Η ταραχή της κατευνάστηκε με την ευωδία του τσιγάρου που κυριαρχούσε στο χώρο, καθώς απεγνωσμένα ήθελε να απασχολήσει τα χέρια της. Απλώνει το φλοράλ φουστάνι της κατά μήκος του μαύρου καναπέ και βγάζει από την τσάντα της την ταμπακιέρα.

-Γιατρέ, να φανταστώ πως μπορώ να το ανάψω.

(Επιτέλους κάποιος που δεν παραπονιέται για την μυρωδιά του τσιγάρου). Άναψε κι αυτός ένα τσιγάρο με τη σειρά του λόγω της αμηχανίας που τον κυρίευσε. Η αλήθεια είναι πως, προτιμούσε να μυρίζει την καπνίλα παρά το φτηνό άρωμα που αναδυόταν από τα λουλούδια του φουστάνιού της.

-Κυρία Πηνελόπη, για να σας βγάλω από την δύσκολη θέση, να σας αναφέρω πως μπροστά μου κρατώ τον ιατρικό σας φάκελο, στον οποίο με παρέπεμψε ο προηγούμενος γιατρός σας...

Ένας ακόμη άγνωστος γνωρίζει τα πάντα γι' αυτήν, χωρίς καν να ξέρει το όνομα του.

-...ο κύριος Παπαπέτρου. Τον έχω, βέβαια, μελετήσει εξονυχιστικά (πριν από λίγο ήθελες να ακυρώσεις το ραντεβού. Τι κουτόχορτο πουλάς και εσύ για ένα κομμάτι ψωμί;), αλλά θα ήθελα να ακούσω για εσάς από εσάς την ίδια. Αν είστε έτοιμη μπορώ να βάλω το χρονόμετρο να μετράει. Να θυμίσω πως έχουμε 2 ώρες στην διάθεση μας και πως χρεώνονται στα 80 ευρώ.

-Και σε πολύ λιγότερο θα μπορούσα να μιλήσω για την ζωή μου. 65 χρόνια θλίψης, πόνου, κακοτυχίας, φόβου και ξανά από την αρχή. Το ίδιο επαναλαμβανόμενο μοτίβο. Βαρετό! Αναπτήρα;

-Τι ήταν αυτό που σας έκανε να αυτοκτονήσετε;

-Τα μάτια, αυτά τα μάτια... αχ αυτά τα μάτια! Οτιδήποτε και να έκανα ήταν πάντα εκεί. Τα ίδια μάτια σε όλους τους ανθρώπους γύρω μου. Καταραμένη να ζω με αυτό. Δεν μπορούσα να απαλαχθώ από μάτια που ποτέ τους δεν επαίνεσαν, μα πάντα επέκριναν.

-Πότε ήταν η πρώτη φορά που συναντήσατε «τα μάτια»;

-Νομίζω πως ήταν το '76, όχι όχι όχι, ήταν το '77, ή μήπως το '78; Είμαι σίγουρη τώρα που το ξανασκέφτομαι πως ήταν το '75. Εν πάση περιπτώσει, ήμασταν με την οικογένεια μου στον Άσπρο Γιαλό, όπου συνηθίζαμε να πηγαίνουμε κάθε καλοκαίρι. Ήταν απόγευμα θυμάμαι, η θάλασσα ίσα ίσα που ακουγόταν και το καλοκαιρινό αεράκι σου χάιδευε απαλά τα αυτιά. Η μητέρα μου προσπαθούσε να μου βγάλει την άμμο από τα μαλλιά και να μου φτιάξει πλεξούδες. Ενώ ο πατέρας μου, λίγο παραδίπλα, διάβαζε σιωπηλός την αθλητική του εφημερίδα. Ξαφνικά την ειδυλλιακή γαλήνη της οικογένειας την χάλασε μια ανδρική φωνή. Ήταν ένας νεαρός τουρίστας, ο οποίος σαστισμένος από την ομορφιά της μητέρας μου ήθελε να την βγάλει φωτογραφία και να την χρησιμοποιήσει σε ένα πρότζεκτ του. Ή τουλάχιστον ήταν το πρώτα πράγμα που σκέφτηκε. Μόλις το άκουσε η μητέρα μου κοκκίνισε ολόκληρη από ντροπή και μη μπορώντας να πει όχι, δέχτηκε. Τότε ήταν η πρώτη φορά που είδα «τα μάτια». Το βλέμμα του πατέρα μου την ώρα

που φωτογράφιζε ο τουρίστας την μητέρα μου. Ακολούθησαν σκηνές που έμειναν μαζί μου για όλη μου τη ζωή.

-Σήκωσε χέρι και σε εσάς;

-Ήταν η αρχή του τέλους. Μετά από ένα σημείο νομίζω πως του άρεσε κιόλας, δεν το έκανε απλά από αντίδραση. Την σκυτάλη την έδωσε μετά στον άντρα μου, να χαρεί κι άλλος τη δύναμη ανωτερότητας που αισθανόσουν με «τα μάτια».

-Μπορέσατε τουλάχιστον να κάνετε αυτό που δεν έκανε η μητέρα σας; Να προστατεύσετε το παιδί σας από «τα μάτια»;

-Τον λύτρωσα από την κατάρα, μια για πάντα γιατρέ μου.

-Τι εννοείτε ακριβώς με αυτό;

-Μου πήρε πολλά χρόνια να καταλάβω, πως το πρόβλημα μου είναι ο ίδιος μου ο εαυτός και οτιδήποτε συνεπάγεται. Δεν ήταν ούτε ο πατέρας μου ούτε ο άνδρας μου ούτε ο γιος μου. Ήμουν υποχέριο των «ματιών», έρμαιο των πράξεων τους, έρμαιο των πράξεων μου.

-Προσπαθώ, αλλά δεν μπορώ να καταλάβω πως λυτρώσατε τον γιο σας.

-Αφού του ετοίμασα κοκκινιστό με κριθαράκι, να γυρίσει από την δουλειά το μεσημέρι και να βρει ένα ζεστό πιάτο φαΐ, καθάρισα όλο το σπίτι, να μην το βρει ακατάστατο, τακτοποίησα επίσης όλα τα πράγματα του και τα δικά μου τα στοίβαξα σε σακούλες σκουπιδιών. Κλείδωσα την πόρτα του υπνοδωματίου μου, έκλεισα τα παντζούρια για να μην με δουν... «τα μάτια» και πέρασα το χοντρό σκοινί γύρω από το λαιμό μου...

-ΦΤΑΝΕΙ!

Νόμιζε εκείνη τη στιγμή πως η καρδιά του θα σκίσει το πουκάμισο με τους γρήγορους και αναρίθμητους χτύπους της. Πήρε στα χέρια του την κορνίζα και την πέταξε στον τοίχο πίσω από την Πηνελόπη.

-Δεν μπορώ να σε ακούω άλλο, μου φτάνει που σε είδα... Ελένη, σε παρακαλώ συνόδευσε την κυρία έξω και χρέωσε την κανονικά.

-Ποια κυρία, γιατρέ, μόνο εσείς και εγώ είμαστε στο γραφείο. Τι πάθατε; Γιατί σπάσατε την κορνίζα; Κρίμα και σε αυτή την φωτογραφία είναι χάρμα οφθαλμών η μητέρα σας.

ΙΩΑΝΝΑ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ

Ο Τροχός

Δεν ξέρω αν μπορεί ένα όνειρο να σου αλλάξει τη ζωή, αλλά αν υποψιάζεσαι ότι έχεις απομακρυνθεί από τον δρόμο σου, μπορεί να σε ξυπνήσει από τον λήθαργο. Ήταν καλοκαίρι, Ιούλιος θυμάμαι. Η ζέστη ήταν ανυπόφορη και ο Δημήτρης γκρίνιαζε μισοξαπλωμένος στην καρέκλα ενός beach bar κοντά στην Αθήνα. Γκρίνιαζε για το αφεντικό του, για τα λεφτά που δεν μας φτάνουν, για τα πράγματα που μας αξίζουν να έχουμε σαν άνθρωποι και οι συνθήκες δεν το επιτρέπουν. Γκρίνιαζε για το ότι φτάσαμε 40 χρονών και ότι δεν θα καταφέρουμε να κάνουμε τίποτα από όσα κατάφεραν να κάνουν οι γονείς μας. Γκρίνιαζε για τους όρους του στεγαστικού δανείου που επρόκειτο να υπογράψουμε την επόμενη εβδομάδα, για τις διακοπές που δεν μπορούμε να πάμε, για την μεταχειρισμένη A class που ήταν ευκαιρία πραγματική και δεν μπορούσε να αγοράσει. Ήξερα ότι αυτό που τον είχε πειράξει περισσότερο ήταν τα λόγια του γυναικολόγου μου, ο οποίος ούτε λίγο ούτε πολύ μας εξήγησε ότι μάλλον δεν θα την γλυτώσουμε την εξωσωματική. Δεν ξέρω αν τον πείραζε περισσότερο επειδή ήταν ένα δικό μου οργανικό πρόβλημα που γινόταν και δικό του, ή ότι θα έπρεπε να ξοδέψουμε τόσα λεφτά για να έχουμε κάτι που άλλοι το καταφέρνουν με φυσικό τρόπο. Όπως και να 'χει, η ατμόσφαιρα ήταν βαριά.

Λίγο η γκρίνια του, λίγο η ζέστη, λίγο η ανυπόφορα ανέμελη λάτιν μουσική του μαγαζιού, λίγο οι θαμώνες που έμοιαζαν σαν να μην τους απασχολεί τίποτα στη ζωή τους, τινάχτηκα πάνω από την καρέκλα και χωρίς πολλά-πολλά του ανακοίνωσα ότι πάω στην παραλία να ρίξω μια βουτιά. Εκείνος ξαφνιασμένος απάντησε «Στάσου, να πληρώσω να έρθω και γω». Δεν υπήρχε περίπτωση να αντέξω την παρουσία του άλλο. Ήθελα για μία ώρα να ξεχάσω τα πάντα. «Καλύτερα όχι», δεν με ένοιαζε καν πως θα το έπαιρνε και αν θα έπρεπε να του εξηγήσω τι έπαθα. Άρπαξα την πετσέτα και κατέβηκα στη παραλία. Βρήκα το σημείο με τον λιγότερο κόσμο και ξάπλωσα ανάσκελα κλείνοντας τα μάτια μου. Δεν άργησα πολύ να νιώσω το σώμα μου να καίει κάτω από το μεσημεριανό ήλιο και όταν μια γλυκιά υπνηλία μου ζήτησε να παραδοθώ, το έκανα.

Θυμάμαι ότι βρέθηκα στο σώμα ενός μικρού κοριτσιού αλλά και ότι παράλληλα μπορούσα να βρεθώ και έξω απ' αυτό και να παρακολουθήσω από απόσταση ό,τι θα διαδραματιζόταν. Ήμουν ένα κορίτσι με μακρυνά ξανθά μαλλιά, πολύ μακρυνά μέχρι τα γόνατα, με ελαφριές μπουκλες στο τελείωμα κάθε τούφας. Φαίνεται πως ζούσα σε ένα χωριό αν και δεν μου θύμιζε τίποτα το μέρος. Υπήρχαν και δύο παρουσίες που, χωρίς να βλέπω συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, ήμουν σίγουρη ότι επρόκειτο για τον μπαμπά και τη μαμά. Στην αυλή του σπιτιού μας στεκόταν ένας όρθιος βαρύνς ξύλινος τροχός. Ήταν ένα μεγάλο κατασκεύασμα που έφτανε ίσαμε την ταράτσα του σπιτιού. Είχε τόσο εξέχουσα θέση στην αυλή, που φαινόταν ότι ίσως ήταν πιο σημαντικός από το ίδιο το σπίτι. Με μια γρήγορη ματιά στις τριγύρω αυλές κάποιος θα διαπίστωνε ότι όλες τους είχαν από έναν τροχό, αλλά δεν ήταν όλοι στο ίδιο μέγεθος. Υπήρχαν μικρότεροι, μεγαλύτεροι, ελαφρότεροι, βαρύτεροι. Έπαιζαν τριγύρω τους άλλα παιδιά σαν και μένα και πότε-πότε τους έριχναν μια σπρωξιά και αυτοί γυρνούσαν με ταχύτητα ή πιο αργά, ανάλογα με την δύναμη που ασκούσαν και το βάρος του ίδιου του τροχού. Για κάποιο λόγο που δεν μπορούσα να καταλάβω, οι τροχοί ήταν πολύ σημαντικοί για την επιβίωση του καθενός μας και κατ'επέκταση της μικρής μας κοινότητας. Οι τροχοί έπρεπε να γυρίζουν και απ'όσο έβλεπα, όλοι, μεγάλοι, μικροί, είχαν πρόσβαση σ' αυτούς. Στη δική μας την αυλή όμως τα πράγματα ήταν λίγο διαφορετικά. Τον

μεγάλο και δυσκίνητο τροχό μας γύριζε μόνο ο πατέρας. Μόνο αυτός ήξερε πως. Μόνο αυτός είχε τη σωματική δύναμη να τον βάλει σε κίνηση. Εγώ και η μαμά δεν ξέραμε, ούτε μπορούσαμε, ήταν ξεκάθαρο. Ο πατέρας δεν μας άφηνε καν να τον πλησιάσουμε γιατί ήταν επικίνδυνο. Ο ίδιος ο πατέρας δυσκολευόταν πολύ και είχε αναπτύξει μια ειδική τεχνική για να βάζει το σώμα του σε μία συγκεκριμένη στάση και να σπρώχνει με όλη του τη δύναμη έναν μοχλό που προεξείχε. Στην αρχή κουνιόταν ελάχιστα, μόνο για λίγα χιλιοστά, αλλά με την επιμονή και την δύναμη του πατέρα, που έπεφτε κάτω στο τέλος της προσπάθειας βγάζοντας μια φοβερή κραυγή, έπαιρνε μπρος. Μόλις έπαιρνε την πρώτη στροφή αναλάμβανε το ίδιο το βάρος του τροχού, αποκτούσε φορά και ορμή και τότε ο ξύλινος γίγαντας γινόταν ένα θέαμα που σου προκαλούσε δέος.

Ένιωθα τόσο θαυμασμό για τον πατέρα και για τον τεράστιο τροχό μας! Έβλεπα τα παιδιά στις γύρω αυλές να σπρώχνουν και να γυρνάνε τους τροχούς και με έπιανε το παράπονο. Γιατί να μην μπορώ και γω να γυρίσω τον δικό μας; Γιατί έπρεπε να είναι τόσο μεγάλος και βαρύς; Η απάντηση ακούστηκε μέσα στο κεφάλι μου με μια βαθιά βραχνή φωνή που έμοιαζε πάρα πολύ με τη φωνή του πραγματικού μου πατέρα. «Ο τρόχος αυτός είναι ό,τι καλύτερο έχει βγει. Γι' αυτό τον επέλεξα. Είναι λίγο δύσκολος αλλά δίνει τα καλύτερα αποτελέσματα». Μέσα μου όμως το παράπονο μεγάλωνε. Ήθελα να νιώσω τη δύναμη του, να τον αγγίξω, να τον βάλω σε κίνηση και γω. Ήξερα ότι δεν είχα τη δύναμη αλλά ίσως, αν τον πλησίαζα και πιανόμουν από τον μοχλό του όταν είχε μειωθεί η φόρα του, να έπαιρνα αυτήν την ικανοποίηση. Περίμενα υπομονετικά και μόλις βρήκα την κατάλληλη ευκαιρία χίμηξα και άρπαξα τον μοχλό. Με μιας με σήκωσε ψηλά στον αέρα και τα μαλλιά μου, αφού ανέμισαν για μια στιγμή, πιάστηκαν μέσα στα γρανάζια του τροχού. Μέχρι να γυρίσει μια βόλτα είχα γίνει ένα μαζί του παρά τη θέλησή μου. Σε κάθε του γύρισμα το σώμα μου έπεφτε σαν το σακί και σέρνονταν στο χώμα μέχρι να με σηκώσει ξανά στο αέρα για την επόμενη βόλτα ψηλά στον ουρανό. Ο τροχός γυρνούσε ξανά και ξανά και γω ένιωθα τα το δέρμα μου να πληγώνεται και τα κόκαλά μου να σπάνε σε κάθε περιφορά. Ίσως να ούρλιαζα, ίσως να έκλαιγα αλλά δεν είμαι σίγουρη. Ήταν τόσοσ ο πόνος.

Άνοιξα τα μάτια μου και είδα τον Δημήτρη να με κοιτάει με απορία. «Έκλαιγες και φώναζες. Μας κοιτάει όλη η παραλία». Χρειάστηκα μερικές ώρες να συνειδητοποιήσω τι είχα βιώσει και να αποφασίσω τι ήθελα να πω. «Δημήτρη, θέλω να χωρίσουμε» του είπα όταν γυρίσαμε σπίτι. Εκείνος σάστισε, «Τι λες; Πως σου ήρθε αυτό;». Ήξερα ότι για να του εξηγήσω θα χρειαζόμασταν μερόνυχτα ολόκληρα, αλλά δεν είχα καμία αντοχή. «Δεν θέλω παιδιά. Ούτε σπίτι. Ούτε αυτοκίνητο. Θέλω έναν τροχό στα μέτρα μου, να τον γυρίζω όποτε θέλω».

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΓΙΑΝΝΟΥ

Rollers

Καλοκαίρι. Θάλασσα, ξενοιασιά, ζέστη. Ζέστη από αυτή που δεν σε καίει. Ζέστη από αυτή που σε τυλίγει στη θαλπωρή της, που σε αναζωογονεί, που ζεσταίνει το κορμί και την ψυχή, που σε κάνει να στέκεσαι και να την απολαμβάνεις. Κι ένα ζεστό αεράκι από αυτά που σε κάνουν να θέλεις να κλείσεις τα μάτια για να το νιώσεις όλο, για να σου χαϊδέψει κάθε κύτταρο, που σε κάνει να νιώθεις ζωντανός, που σε κάνει να καταλαβαίνεις ότι αξίζει να είσαι ζωντανός.

Παραθεριστές πολλοί. Το μέρος φημίζεται για τα ιαματικά νερά του. Η πόλη βρίσκεται στο απόγειο του κόσμου, της διασκέδασης. Αρχές της δεκαετίας του 90. Οι ταβέρνες και τα εστιατόρια γεμάτα κόσμο. Η μουσική δυνατή σε όλα τα μαγαζιά που βρίσκονται το ένα δίπλα στο άλλο, μα οι φωνές, οι συζητήσεις και τα γέλια πιο ισχυρές, πιο δυνατές, την κάνουν να ακούγεται παράφωνα. Κρασιά και τσίπουρα και «γεια μας» και παιδιά με ποδήλατα και πατίνια να σουλατσάρουν και να απολαμβάνουν – χωρίς να το αντιλαμβάνονται – το τεράστιο δώρο των διακοπών.

Δυο κορίτσια. Το ένα δεκαεννιά χρονών. Κοντά, κόκκινα, σγουρά μαλλιά. Η Πωλίνα. Πάντα ήρεμη και γλυκιά, περιτριγυρισμένη από πολλούς ανθρώπους, αλλά πάντα ευγενικά απόμακρη. Η Πωλίνα με τα rollers. Η Πωλίνα που ξυπνάει και λαχταράει να κάνει ανέμελες βόλτες στους δρόμους και στα πάρκα της πόλης.

Κι ένα άλλο κορίτσι, εννιά χρονών, με κοντά, καστανά, καρέ, ίσια μαλλιά και φράντζα, που η μια μεριά των μαλλιών της ποτέ δε θέλει να ακολουθήσει την άλλη. Η δεξιά μεριά των μαλλιών προς τα μέσα και η αριστερή να αντιστέκεται και να επιμένει να πηγαίνει πάντα προς τα έξω. Σαν την ψυχή της που δε λέει να αποφασίσει αν θέλει να είναι προς τα μέσα ή προς τα έξω. Λίγο τρομαγμένο και απόμακρο. Δε θέλει να είναι απόμακρη, μα κάθε φορά που πάει να μιλήσει σε κάποιον είναι σαν οι λέξεις να μην μπορούν να βγουν, σαν το μυαλό της να της λέει να σταματήσει. Ότι κανείς δεν πρόκειται να δώσει σημασία σε αυτά που σκοπεύει να πει.

Απόγευμα και η Πωλίνα, γελαστή όπως πάντα, βγαίνει από το δωμάτιο του ξενοδοχείου και φοράει τα rollers της έτοιμη να αγγίξει το καλοκαίρι, να γίνει κομμάτι του, να το νιώσει, να το γευτεί, να τρέξει κοντά του.

Βλέπει τη μικρή στην πίσω αυλή του ξενοδοχείου. Μέρες τώρα είναι που έχουν γνωριστεί. Μένουν και οι δύο σε αυτό το μικρό ξενοδοχείο δίπλα στη θάλασσα. Η μικρή την κοιτάζει και τη θαυμάζει που είναι τόσο μεγάλη και τόσο ανέμελη. Η Πωλίνα τη συμπαθεί αυτή τη μικρή. Έχει κάτι στο βλέμμα της που εισχωρεί μέσα στην ψυχή της.

Πιάνει τα χέρια της μικρής. «Έλα» της λέει. «Θα πάμε βόλτα με τα rollers. Θα σε έχω στην αγκαλιά μου. Μη φοβάσαι.»

«Να με έχεις αγκαλιά; Φοβάμαι».

Την κοιτάει και θέλει να πάει, μα φοβάται. Φοβάται γιατί δεν ξέρει τι σημαίνει αγκαλιά, τι σημαίνει να δίνεις τα χέρια σου σε κάποιον και να μπορείς να αφηθείς, να εμπιστευτείς. Κανείς μέχρι εκείνη τη στιγμή δεν της είχε ζητήσει να την πάρει αγκαλιά για χαρά και διασκέδαση. Ήξερε μόνο κάποιες λίγες αγκαλιές, κρύες, αγκαλιές από οίκτο, από συμπόνια, δοσμένες με στεναχώρια και θλίψη.

Διστάζει. Τα rollers είναι γρήγορα και η αγκαλιά κάτι άγνωστο, κάτι ξεχασμένο και βαθιά χωμένο. Πώς να εμπιστευτεί!

«Έλα!» της λέει απαλά η Πωλίνα και την προσκαλεί κοντά της.

Πηγαίνει! Πηγαίνει και της δίνει τα χέρια. Οι δυο τους πάνω σε δύο rollers. Και γλιστράνε πάνω στις ρόδες τους, γλιστράνε μέσα στο καλοκαίρι με το αεράκι να ζεσταίνει και να ανακουφίζει τις ψυχές. Και η μικρή χαμογελάει, χαμογελάει και παίρνει μια βαθιά ανάσα. Χαμογελάει στη ζωή που κάποιες φορές θέλει πατίνια και μια Πωλίνα.

ΕΛΕΝΗ ΕΥΤΑΞΟΠΟΥΛΟΥ

Το Άδειο Παγκάκι

Ο καταπληκτικός κύριος Π. ξύπνησε νωρίς σήμερα το πρωί. Η μέρα του Σαββάτου, ανέκαθεν ήταν η αγαπημένη του. Είναι η μέρα της πλατείας, η μέρα για το παγκάκι του. Τον τελευταίο καιρό, όμως, είχε μια γλυκιά προσμονή για αυτή τη μέρα, φάνταζε σαν μυσταγωγία. Χτένισε τα μαλλιά του με φορά προς την ανατολή και έστριψε τις άκρες από τα μουστάκια του προς τα πάνω. Τα μικρά παιχνιδιάρικα μάτια του έλαμπαν μέσα από τις αραιές, άσπρες βλεφαρίδες του. Κομπός μέσα στο γκρι-ποντικό κοστούμι του, σιγομουρμούριζε το αγαπημένο του τραγούδι, αυτό το ίδιο τραγούδι που το τραγουδούσε η μητέρα του όταν άνοιγε φύλλο. «Η κιθάρα μου να σπάσει και τα τέλια να κοπούν...» και καθώς τραγουδούσε τα λεπτά χεράκια του ανεβοκατέβαιναν σαν τις μπάρες φύλαξης στις παλιές γραμμές των τρένων. Τα αδύνατα ποδαράκια του χοροπηδούσαν και αυτά χωρίς ρυθμό σαν μια ακρίδα που αποφεύγει το σκουπόξυλο της νοικοκυράς. Η λυγιστή κορμοστασιά του λικνιζόταν σαν τα κλαριά μιας λεύκας, παραδομένη, χορογραφημένη από τον δυνατό άνεμο.

Η απεριγράπτη χαρά του ταίριαζε πάρα πολύ με αυτό το σαββατιάτικο ανοιξιάτικο πρωινό. Μετά από τόσα χρόνια μοναξιάς, τόσα χρόνια εσωτερικών μονολόγων και διαλόγων, επιτέλους είχε ένα φίλο. Τον φίλο στο παγκάκι. Μη φανταστείς ένα φίλο σαν και τον δικό σου, ένα φίλο που σε ακούει και τον ακούς, ένα φίλο που θα πεις και ένα καφέ, ένα κρασί μαζί του, ένα φίλο που έχει έναν ώμο και στον προσφέρει να κλάψεις ή να κοιμηθείς σε μια ταινία. Να φανταστείς ένα φίλο που δεν μπορείς να φανταστείς. Δεν είχες τέτοιο ποτέ. Κανείς μας δεν είχε. Ο φίλος αυτός δεν ήξερε ούτε το όνομά του, ούτε πως πίνει τον καφέ του, ούτε ότι η κολόνια του είναι αποτέλεσμα ανάμειξης δυο διαφορετικών μπουκαλιών, ούτε ότι την έχει ονομάσει «Παλιά Μυρτώ» αλλά ούτε και πόσο καιρό έχει να αγγίξει ή έστω να μυρίσει γυναίκα. Τίποτε από αυτά δεν ήξερε ο καλύτερος του φίλος. Δεν ήξερε ακόμα ότι ήταν ο καλύτερος του φίλος. Δεν το είχε τολμήσει έως τότε. Τα μόνα που ήξερε είναι πόσοι είναι οι αναστεναγμοί του και τι ήχο έχουν τα δάκρυά του όταν κυλούσαν από τα μαγουλά του με καθοδική κατεύθυνση στα χέρια του. Του τα είχε πει όμως, όλα. Όλα του τα έλεγε με αυτούς τους αναστεναγμούς και με αυτά τα δάκρυα.

Έφτιαξε τον καφέ του, βαρύς άνευ ζάχαρης και ανακατεμένος έξι φορές δεξιόστροφα και έξι αριστερόστροφα. Ούτε μία παραπάνω. Ακριβώς έξι αργές ολοστρόγγυλες στροφές σε κάθε κατεύθυνση. Τον ρούφηξε με την ίδια χαρά που ταίριαζε στη διάθεσή του και σε αυτό το ανοιξιάτικο πρωινό. Σκούπισε τα μουστάκια του, φόρεσε τα καλά, μαύρα, δερμάτινα παπούτσια του και πλησίασε την πόρτα. Ανοιγόκλεισε έξι φορές το φως, για καλή τύχη, και ξεκίνησε για το παγκάκι του. Ακολούθησε τον δρόμο μέσα από τα στενά και όχι αυτόν που περνούσε μέσα από τα τοπικά μαγαζιά της γειτονιάς του. Δεν είχε καμία όρεξη να ακούσει τον κύριο – δεν θυμάται τ' όνομά του – των φιλικών, να του λέει και να τον ρωτάει για την ακρίβεια και για την κοινωνία την άτιμη αλλά ούτε και την κυρία Α. – από Α σίγουρα αρχίζει το δικό της – την μανάβισσα, να σχολιάζει και να περιμένει επιβεβαίωση για τα δρώμενα της γειτονιάς. Δεν ήθελε να ακούσει ούτε πως είναι η υγεία του, ούτε αν πονάνε τα κόκαλά του. Ο δρόμος μέσα από τα στενά πολλές φορές αποδείχτηκε σωτήριος. Ένα ευεργετικό μονοπάτι περικυκλωμένο με δέντρα, σκουπίδια και γάτες που οδηγούσε μακριά από τους ανθρώπους, που άνοιγε πόρτες σε άλλες πολιτείες, που βρέθηκε εκεί θεόσταλτος, ας ήταν πιο μακρύς.

Όσο πλησίαζε τη μικρή πλατεία η καρδιά του σφυροκοπούσε δυνατά, ηχούσε σαν τις αναστάσιμες καμπάνες

και το χαμόγελο δεν μπορούσε να κρυφτεί. Ήταν τόσο πλατύ, που το ανοιξιάτικο αεράκι έκανε τέσσερις βόλτες μέσα στο στόμα του, βρίσκοντας είσοδο από τα δόντια που είχε αποχαιρετίσει εδώ και καιρό. Ο φίλος ήταν εκεί, πιστός στο ραντεβού τους. Μια μικρή και παχουλή μάζα ανθρώπου παρατημένου με πόδια ανοιχτά και χέρια στραμμένα στον ουρανό. Ένας μικρός καθιστός βούδας με μαύρα γυαλιά. Η γνώριμη πλατεία ήταν γεμάτη γέλια και καυγάδες από τα μικρά παιδιά. Οι αδέσποτοι σκύλοι λιάζονταν κάτω από τον ήλιο. Τα φύλλα παιχνιδίζουν με τις ακτίνες του ήλιου σε κάθε αέρινη ανάσα. Τα αγάλματα έστεκαν αγέρωχα και κουτσουλισμένα ανάμεσα στα δέντρα. Μια υπέροχη πλατεία. Ο υπέροχος κύριος Π. τον καλημέρισε με ένα αναστεναγμό και κάθισε πλάι του. Σταύρωσε τα πόδια του και σήκωσε και αυτός τα χέρια του ανοιχτά στον ουρανό. Ωρες κάθονταν έτσι χωρίς να αλλάξουν κουβέντα, βλέμμα, χαμόγελο. Μόνο αναστεναγμούς. Ήταν, όμως, ο μοναδικός του φίλος. Ο καταδικός του. Αυτό το όμορφο πρωινό του Μαΐου, δεν ήθελε να του αναστενάξει τα βάσανά του, τις λύπες και τις απώλειες του. Αρκετά δυσάρεστα του είχε πει. Οι φίλοι θέλουν και τα γέλια τους. Ήθελε να βρει κάτι χαρούμενο να του αναστενάξει. Έκλεισε τα μάτια και άνοιξε τα συρτάρια του μυαλού του να ψάξει για κάτι χαρούμενο. Αλήθεια, γιατί όλα τα συρτάρια μας είναι γεμάτα μόνο βάσανα; Πόσο δύσκολο είναι να ψάξεις και να βρεις κάτι ωραίο να πεις; Σε ποια συρτάρια υπάρχουν οι χαρές; Πήρε ένα ξεσκονόπανο και άρχισε να ξαραχνιάζει τις γωνιές του μυαλού του.

Κάποιες στιγμές αργότερα, του αναστέναξε μια καλά κρυμμένη ανάμνηση. Η μοναδική ευχάριστη και αλήθεια έφαξε πραγματικά πολύ για να την βρει. Ήταν καλοκαίρι, πολλά χρόνια πριν και τα τρία μεγαλύτερα αδέρφια του και αυτός – ο οχτώ χρόνια μικρότερος του τρίτου – είχαν ζαλίσει τη μάνα τους με τις αταξίες τους και τις βρομοδουλειές τους. Εκείνη τους μάλωνε και φώναζε πως την είχαν σκάσει και δεν τους άντεχε άλλο.

«Θα πεθάνω π' ανάθεμα σας! Θα πεθάνω να ησυχάσω!», είπε εκείνη.

«Πέθανε εσύ και εμείς θα σε κλάψουμε», της είπε ο δεύτερος πονηρά.

Κι εκείνη, έπεσε και πέθανε στη μέση της κουζίνας. Έτσι, χωρίς προειδοποίηση. Πέθανε. Σαν κούτσουρο, την σκούνταγαν, τίποτα. Δεν σάλευε. Σκληρό καρύδι, σπαρτιάτικο. Άρχισαν να κλαίνε οι μεγαλύτεροι, το έχαψαν και 'λέγαν μοιρολόγια. Κοιτούν, ξάφνου, από πάνω τους τον μικρό να κρατάει το μπλάστρι και να λέει:

Να την κοπανήσουμε, μωρέ, να δούμε αν πέθανε στα αλήθεια;

Και μετά τη μάνα του να σηκώνεται και να τρέχει στη γειτονιά να γλιτώσει από το μπλάστρι. Τα αδέρφια στη μέση της κουζίνας έκπληκτα να ξεσπούν σε γέλια.

Αυτή ήταν η μόνη χαρούμενη ανάμνηση που βρήκε. Η μοναδική που μπορούσε να βρει σε εκείνα τα παλιά συρτάρια. Του την αναστέναξε και δάκρυα χαράς ακούστηκαν στα μάγουλά του. Ξέσπασε και αυτός σε γέλια, ανακατεμένα με τα κλάματα. Έκαναν πάρα πολύ θόρυβο, τόσο πολύ που ο μικρός βούδας γύρισε για πρώτη φορά το κεφάλι του λίγο διαγώνια. Το παχουλό του κεφάλι γύρισε λίγες μοίρες. Μια μικρή ανατροπή στην μέχρι τότε φιλία τους. Μια μικρή μετακίνηση. Ο ήλιος πια μεσουρανούσε και τα πουλιά άρχισαν να σιγοτραγουδούν τα δικά τους τραγούδια, τα δικά τους ερωτόλογα. Ο καταπληκτικός κύριος Π. πήρε το δρόμο του γυρισμού. Μ' ένα μικρό αναστεναγμό χαιρέτισε τον μικρό του βούδα με την υπόσχεση της επόμενης συνάντησης τους. Δεν του ήταν ποτέ ευχάριστος αυτός ο αποχαιρετισμός. Σήμαινε έξι μέρες μερικής σιωπής, αδιάφορων ειδήσεων και απαντήσεων σε ερωτήματα για την ακρίβεια, την κοινωνία την άτιμη και για τα δρώμενα της γειτονιάς. Για την υγεία και τα πονεμένα του κόκαλα. Έκρυβε, όμως, μια προσμονή, μια ελπίδα.

Οι μέρες κυλούσαν. Πέρασαν μία μία, όχι χωρίς να τις καταλάβει. Τις έζησε όλες, με τις εικοσιτέσσερις ώρες

τους, τα χίλια τετρακόσια σαράντα λεπτά τους και τα ογδόντα έξι χιλιάδες τετρακόσια δευτερόλεπτα τους. Την δεύτερη μέρα χτύπησε και ένα τηλέφωνο. Είχε ένα κουδούνισμα βραχνό, ξερό. Ήταν έξι μέρες, γεμάτες, βαριές, αχώνευτες σαν κόκορας σπιφάδο με ζυμωτό ψωμί και μπόλικο κατσικίσιο τυρί.

Το πρωινό του Σαββάτου, έφτασε και αυτό, κάπως αργοπορημένο. Δεν είχε την ίδια προσμονή, ούτε τη λαχτάρα. Σαν ξεραμένο κακάδι σε πληγή ήταν στη όψη. Δεν είχε τίποτε το λαμπερό, το ευχάριστο, ούτε θύμιζε τίποτε από άνοιξη. Ο καταπληκτικός κύριος Π. σηκώθηκε αργά, δεν χτενίστηκε προς την ανατολή, ούτε έστρωσε προς τα πάνω τα μουστάκια του. Φόρεσε το καθημερινό, το απλό του κοστούμι και δεν τραγούδησε τίποτα. Δεν χόρευε. Ήπιε νερό και αυτό με το ζόρι, ούτε καφέ δεν ήθελε. Βγήκε από την πόρτα χωρίς να ανοιγοκλείσει το φως για καλή τύχη. Δεν την είχε ανάγκη, δεν την ήθελε. Πήρε και τον σύντομο δρόμο, αυτόν που περνάει ανάμεσα σε ψιλικά και ζαρζαβατικά, σε ερωτήσεις για πονεμένα κόκαλα. Έφτασε στην πλατεία, με μια καρδιά που νόμιζες πως ξεχνούσε να χτυπήσει. Τα παιδιά δεν έπαιζαν, δεν μάλωναν στην πλατεία. Οι σκύλοι είχαν φύγει. Ούτε τα φύλλα σάλευαν στα δέντρα. Έστεκαν ακίνητα, αμίλητα, ζωγραφισμένα σε ένα αδιάφορο κάδρο. Ούτε τα αγάλματα ήταν εκεί. Μετακόμισαν σε κάποια άλλη πλατεία, μακριά από τις κουτσουλιές των ενοχλητικών πουλιών. Άδεια ήταν και τα παγκάκια. Ο καταπληκτικός κύριος Π. προσπέρασε την άδεια πλατεία. Τα άδεια παγκάκια.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Επιστροφή και Αναχώρηση

Ο Φάνης ο Κατσαρός έχει μόλις ανοίξει τα μάτια του μετά από ένα ταραγμένο ύπνο. Αργά στρέφει το βλέμμα στο παράθυρο. Έξω είναι μια θλιβερή φθινοπωρινή μέρα. Ο ουρανός βαρύς, μουντός, γεμάτος γκριζα σύννεφα, μοιάζει τόσο μελαγχολικός όσο και η ζωή του.

Από τότε που πέθανε και η δεύτερη αδερφή του, ζει μόνος σε ένα μεγάλο σπίτι, σαν τον κούκο, χωρίς γυναικεία φροντίδα, χωρίς στοργή. Όπως κάθε μέρα πηγαίνει στην κουζίνα και ετοιμάζει το πρωινό του. Όσο περιμένει να βράσει ο καφές, νομίζει πως ακούει την καμπάνα της εκκλησίας να χτυπά. Ίσως και να κάνει λάθος. Τελευταία δεν ακούει και τόσο καλά. Αδειάζει με προσοχή το μπρίκι στο ίδιο πάντα φλιτζάνι, κάθετα στην αγαπημένη του θέση δίπλα στο παράθυρο και κάνει χάζι τις πρώτες στάλες της βροχής που πέφτουν στο περβάζι.

Εδώ και μέρες, συλλογίζεται συνεχώς τη ζωή του. Του φαίνεται γυμνή και άδεια. Θυμάται το μακρινό παρελθόν των παιδικών του χρόνων στο σπίτι αυτό, τους γονείς, τα τέσσερα αδέρφια του. Τον πατέρα που σκοτώθηκε στον πόλεμο, την αρρώστια του μεγαλύτερου αδερφού και το θάνατό του, μόλις στα δεκαέξι, μέσα στην κατοχή. Δεκατριών χρόνων ανέλαβε τη φροντίδα της οικογένειας. Δούλεψε σκληρά τα λιγοστά χωράφια τους, μόνος στην αρχή και αργότερα με τη βοήθεια της πρώτης αδερφής. Οι δύο τους, μαζί με τη χαροκαμένη μάνα φρόντισαν τα δύο μικρότερα παιδιά, τη δεύτερη που έγινε νηπιαγωγός και τον βενιαμίν της οικογένειας που έγινε μηχανικός αυτοκινήτων και έφυγε μετανάστης στη Γερμανία.

Πέρασαν δύσκολα χρόνια. Οι αδερφές έμειναν γεροντοκόρες. Ο μετανάστης παντρεύτηκε αλλά δεν απέκτησε παιδιά. Ούτε ο ίδιος έκανε οικογένεια. Όχι πως δεν μπορούσε, πως δεν είχε τις ευκαιρίες του. Όμως έπρεπε πρώτα να αποκαταστήσει τις αδερφές του, δεν ήταν πρέπον. Έπειτα η μάνα πέθανε και χρόνια μετά την ακολούθησαν κι εκείνες. Μόνο ο μετανάστης είναι ακόμα ζωντανός, αλλά ούτε και αυτός τον επισκέπτεται πια. Ζει μόνος, κι έτσι θα συνεχίσει έως την ώρα του θανάτου του, τότε που όλα θα τελειώσουν. Οι άλλοι άνθρωποι παντρεύονται, αποκτούν παιδιά και οι γενιές τους προχωρούν στο μέλλον. Η δική του θα σταματήσει εδώ.

Η ζωή του είναι γεμάτη μόχθο, σκληρή δουλειά, αρρώστιες και θανάτους. Απολαύσεις και χαρές έζησε ελάχιστες. Έτσι έφτασε μέχρι σήμερα, στα 68 του χρόνια. Κάποτε αγάπησε μια κοπέλα του χωριού, μια γειτόνισσα του. Από παιδί την αγαπούσε. Μα ήταν φτωχός και είχε τις αδερφές του. Δεν τόλμησε να της το πει ποτέ. Την αγαπούσε έτσι κρυφά, από απόσταση. Ωσπου αυτή παντρεύτηκε τον παιδικό του φίλο, έφυγαν μαζί εργάτες στη Γερμανία και δεν την έβλεπε πια παρά ελάχιστα, στις καλοκαιρινές της διακοπές στο χωριό.

Τελευταία, όμως, τα πράγματα άλλαξαν. Πριν από ένα χρόνο, μετά το θάνατο του άντρα της σε τροχαίο, με τα παιδιά της τακτοποιημένα και καλοπαντρεμένα, επέστρεψε στο χωριό να γηροκομήσει τη γριά μητέρα της. Όταν ήταν νέα, ήταν λεπτή, καστανή, με όμορφο χαμόγελο και λαμπερά μελιά μάτια. Τώρα στα 65 της είναι στρουμπουλή, μαραμμένη, με γκριζαρισμένα βαμμένα μαλλιά. Τι σημασία έχουν αυτά; Μήπως κι αυτός δεν είχε αλλάξει; Λείπουν σχεδόν όλα του τα μαλλιά, τα γένια του είναι γκριζα και το δέρμα στο κεφάλι και στα χέρια του είναι γεμάτο καφετιές κηλίδες και σημάδια. Σημασία έχει πως νοιώθει ακόμη ζωντανή μέσα του την παλιά λαχτάρα. Μια κρυφή ελπίδα

φωλιάζει ξανά στην καρδιά του.

Μήνες τώρα ξαναζεί καθημερινά όλα τα περιστατικά της παιδικής τους ζωής, τότε που έμενε δίπλα τους στο πατρικό της σπίτι. Θυμάται τις συναντήσεις τους στην πίσω αυλή, τα κοινά τους παιχνίδια, τα κοριτσιίστικα δυνατά της γέλια, κι αργότερα καθώς μεγάλωναν, λόγια που του έχει πει και τα κρυφά τους βλέμματα τις Κυριακές στην εκκλησία.

Θυμάται τη μια και μοναδική φορά που αναπάντεχα την κράτησε στην αγκαλιά του. Από νωρίς το πρωί είχαν ξεκινήσει αγόρια και κορίτσια της γειτονιάς να ανεβαίνουν την πλαγιά του λόφου, προς την κορυφή, προς το εξωκλήσι της Μεταμόρφωσης για το πανηγύρι. Στην αρχή πήγαιναν όλοι μαζί, αλλά σιγά σιγά οι δυο τους έμειναν πίσω. Ανέβαιναν αργά, αυτή μπροστά και εκείνος ακριβώς πίσω της. Λίγο πριν την κορυφή, ένας σκούρος γκριζος βράχος φυτρώνει πλάι στο μονοπάτι. Σαν έφτασαν δίπλα του, εκείνη σταμάτησε απότομα κι αυτός που δεν το αντιλήφθηκε αμέσως, έπεσε σχεδόν πάνω της. Ένοιωσε τα κορμιά τους να ακουμπούν, την πλάτη της στο στήθος του, τα μαλλιά της στο πρόσωπο του, τη μυρωδιά της να γεμίζει τα ρουθούνια του. Αμέσως οπισθοχώρησε τρομαγμένος. Εκείνη γύρισε και τον κοίταξε με μάτια φλογισμένα. Σαν να περίμενε κάτι, μια κουβέντα του, ένα σημάδι. Εκείνος δειλίασε, έμεινε σιωπηλός. Απογοητευμένη, σκαρφάλωσε σβέλτα το υπόλοιπο της πλαγιάς μέχρι που έσμιξε με την παρέα των άλλων. Δεν του ξαναμίλησε εκείνη την ημέρα και στην επιστροφή απέφυγε να βρεθεί κοντά του.

Αν είχε τολμήσει τότε να της πει πως την αγαπά, πως την ποθεί, τι θα είχε γίνει άραγε; Θα είχε γελάσει μαζί του; Θα τον είχε ειρωνευτεί; Μήπως θα είχε χαμηλώσει το βλέμμα της από ντροπή και θα έμενε βουβή; Ή μήπως θα του είχε απαντήσει με θάρρος «κι εγώ σε αγαπώ!»;

Ξαφνικά πετάχτηκε όρθιος. Δεν πρέπει να δειλιάσω πάλι, σκέφτηκε. Πρέπει να μάθω, έστω και τώρα. Ανάλογα με την απάντηση όλα μπορούν να αλλάξουν. Ντύθηκε βιαστικά, φόρεσε γρήγορα το πανωφόρι και το καπέλο του και βγήκε στο δρόμο.

Το σπίτι που έμενε μετά την επιστροφή της – το πατρικό του συγχωρεμένου – βρισκόταν κοντά στην πλατεία του χωριού. Κατευθύνθηκε προς τα εκεί με γρήγορο και αποφασιστικό βήμα. Φτάνοντας μπροστά στην εκκλησία, είδε το νεωκόρο να προσπαθεί, μέσα στη βροχή, να κολλήσει ένα χαρτί στον πίνακα ανακοινώσεων.

«Καλημέρα..», είπε φτάνοντας δίπλα του. «Τι κολλάς εκεί, τι συμβαίνει;»

«Καλημέρα Φάνη... δεν άκουσες την καμπάνα νωρίτερα; .. θα φάμε φασολάδα σήμερα... κρίμα... τόσο νέα...»

«Αμάν βρε παιδί μου, για ποια μιλάς;»

Αντί για απάντηση δέχτηκε στο χέρι του ένα αγγελτήριο θανάτου. Το ξεδίπλωσε με αγωνία και διάβασε ξανά και ξανά το όνομα. Κι αυτό που διάβασε του πάγωσε το αίμα. Στάθηκε αμίλητος, συγκλονισμένος, χλωμός, ανασαίνοντας με κόπο. Άνοιξε το τρεμάμενο χέρι του και το άφησε να πέσει στο βρεγμένο δρόμο. Έκανε μεταβολή κι απομακρύνθηκε προς την κατεύθυνση απ' όπου είχε έρθει, με το βλέμμα καρφωμένο κάπου στο βάθος, ποιος ξέρει που, ίσως πίσω στο μακρινό παρελθόν.

Μπροστά στην πόρτα της αυλής του κοντοστάθηκε λίγο και ύστερα, σα να μετάνιωσε, έστριψε αριστερά και άρχισε να ανεβαίνει την πλαγιά του λόφου προς την κορυφή. Προχωρούσε αργά, με πολύ κόπο. Ήταν βρεγμένος μέχρι το κόκκαλο. Τα ρούχα του έσταζαν. Το καπέλο του είχε πέσει από ώρα. Μα εκείνος συνέχιζε. Όταν έφτασε στο γκριζο βράχο σταμάτησε, αγκάλιασε τρυφερά την ψυχρή επιφάνειά του με τα δυο του χέρια και για πρώτη φορά μετά από πολλά χρόνια έκλαψε με λυγμούς.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΙΧΑΣ

Το Γεγονός

Έφτασε απροειδοποίητα από τα βάθη του σύμπαντος σαν περιοδεύουσα ομίχλη, αόρατο στο γυμνό μάτι, αδιάφορο για ένα τηλεσκόπιο, απροσπέλαστο από ένα μικροσκόπιο και δεν έχει σημασία αν ήταν μέρα ή νύχτα, αν έβρεχε ή είχε λιακάδα γιατί μόλις συνάντησε την κρίσιμη καμπή της ατμόσφαιρας, εκεί που το μέτρο γίνεται ανθρώπινο, διαλύθηκε και απλώθηκε σαν κομφετί, καλύπτοντας τους πάντες ανεξαιρέτως.

Ο Κ. συλλογιζόταν το αύριο, όπως έκανε και χτες, όπως θα κάνει και αύριο, πάντα με ένα σφίξιμο στο στομάχι και ένα μούδιασμα στο κεφάλι, πάντα το αύριο και μετρούσε και υπολόγιζε, προσπαθώντας μανιασμένα να βρει το λάθος, γιατί είναι καλύτερα να βρει το λάθος παρά να νομίζει ότι είναι σωστό και να εμφανιστεί μετά, γιατί τότε ίσως να είναι αργά και είναι άγνωστο τι μπορεί να συμβεί, οπότε σημασία έχει πάντα το αύριο και να βρει οπωσδήποτε το λάθος. Το Γεγονός τον άφησε με ένα σφίξιμο στο στομάχι και ένα μούδιασμα στο κεφάλι.

Ο Α. τσέκαρε τα λεπτά και τα δευτερόλεπτα με ανακούφιση – βρισκόταν εντός χρόνου – και μετά συνέχισε αμέσως να τακτοποιήσει ό,τι θα γινόταν να του φανεί πρακτικό – ταύτιζε το πρακτικό με το αναγκαίο – για να προλάβει τα επόμενα λεπτά και δευτερόλεπτα, που θα βρισκόνταν και αυτά εντός χρόνου, και αν όλα κυλούσαν σαν ρολόι σε αυτόν τον κόσμο, το δικό του κόσμο δηλαδή, θα κατάφερνε να προγραμματίσει και να διεκπεραιώσει τα πάντα, εντός χρόνου. Το Γεγονός τον έπιασε εντελώς απροετοίμαστο.

Η Φ. βρισκόταν πάνω στον ηλεκτρικό διάδρομο και έτρεχε όπως τα καρτούν, χωρίς να πηγαίνει πουθενά, έτρεχε απλά και μόνο για να διατηρήσει και να δυναμώσει αυτό το κορμί, που πάταγε τόσο αδίστακτα πάνω σε άλλα κορμιά, που ήταν το όργανο που εκπλήρωνε επιδέξιες ραδιουργίες και εκβιασμούς, αυτό το κορμί που ένιωθε μια ικανοποίηση επειδή ζει σε αυτόν τον κόσμο όπου επικρατεί ο ισχυρότερος, σε αυτήν τη ζούγκλα την γεμάτη αδύναμα κορμιά έτοιμα να κατασπαραχτούν. Το Γεγονός ήταν για την Φ. μια πανωλεθρία.

Ο μικρός Κ. άνοιξε τα μάτια, αναγνωρίζοντας το δωμάτιο – δωμάτιο γι' αυτόν, ντουλάπα για τον υπόλοιπο κόσμο – και ένιωσε αμέσως το αίμα στο κεφάλι του να τον γαργαλάει και να τον δροσίζει ταυτόχρονα και σκέφτηκε τι φταίει και αυτό το κακόμοιρο το κομοδίνο, αυτό δεν έκανε τίποτα, ούτε ενόχλησε κανέναν, γιατί να φωνάζει αυτός-που-θέλει-να-τον-αποκαλούν-Πατέρα και, ψάχνοντας ένα μέρος στο κορμί του που να μην πονάει, κάθισε οκλαδόν με τον κορμό του να πηγαίνει προς-πίσω, ένα μικρό θλιμμένο εκκρεμές, μουρμουρίζοντας σαν προσευχή τη μόνη βεβαιότητα που είχε γνωρίσει μέχρι τότε: «δεν μ' αγαπάει κανείς», «δεν μ' αγαπάει κανείς», «δεν μ' αγαπάει κανείς». Το Γεγονός του μίλησε και τον διαβεβαίωσε πως κάνει λάθος.

Απολάμβανα το πρωινό τσιγάρο στα χείλη και στα ηχεία μου αφουγκραζόμενος μια βροχή τόσο ψιλή που δεν την έβλεπες, όμως σίγουρα υπήρχε, και αποφάσισα να εστιάσω όσο πιο έντονα μπορούσα ώστε να δω έστω και μια ψιχάλα, και τα κατάφερα, είδα μια σταγόνα και μέσα της μια ψυχούλα και την ιστορία της και, σαν ανταμοιβή που το κατόρθωσα, μπορούσα να δω ταυτόχρονα αμέτρητες ψυχούλες και τις ιστορίες τους να πέφτουν ασταμάτητα σαν βροχή και ούτε που κατάλαβα πως βρέθηκε αυτή η πένα στο χέρι μου. Το Γεγονός με βρήκε σε μεγάλη φόρμα.

ΜΑΡΚΟΣ ΔΡΑΓΟΥΤΣΟΣ

Το Κάστρο

Τελείωσε και αυτός ο μήνας. Να περιμένεις πως και πως, να περάσουν οι μέρες για να πληρωθείς και μόλις πληρώνεσαι, να ξαναρχίζεις το μέτρημα. Κάποιες φορές, με πιάνει ένα παράπονο. Θα μπορούσα να έχω μια καλύτερη ζωή. Θα μπορούσα να μην μετράω τις μέρες και οι υποχρεώσεις μου κάθε μήνα ή κάθε τόσο, να μειώνονται μαζί με τον λογαριασμό μου στην τράπεζα. Κάτι τέτοιο όμως δεν ισχύει και πρέπει αυτόν το μήνα να φροντίσω να μειώσω τα έξοδα με κάποιο τρόπο. Είναι και τα γενέθλια του ανιψιού μου, που τώρα βρήκαν να το πέσουν.

Όμως, αν το καλοσκεφτώ, εγώ σαν θείος και δώρο να μην του πάρω, δεν θα του κακοφανεί, μπορεί να μην το περιμένει κιόλας, ενώ αν δεν του πάρει ο πατέρας του ή μάνα του, τότε θα στεναχωρηθεί. Η εικόνα ενός στεναχωρημένου παιδιού ή καλύτερα ενός απογοητευμένου παιδιού, είναι αποκαρδιωτική, δεν αντέχεται.

Θυμάμαι αμυδρά, κάποιο από τα πολλά δώρα που είχα πάρει, όταν ήμουν στην ηλικία του ανιψιού μου. Ήταν Χριστούγεννα και σε αυτή την ηλικία επιτρέπεται να πιστεύεις ακόμα στον άγιο Βασίλη. Δεν υπήρχε περίπτωση να σε κοροϊδέψουν στην σχολική σου τάξη, αν πίστευες. Ούτε υπήρχε πιθανότητα οι γονείς σου να απογοητευτούν από αυτό. Η αλήθεια όμως ήταν πως δεν πίστευα, αλλά ίσως να ήταν η τελευταία μου ευκαιρία εκείνη τη χρονιά για να πάρω αυτό που επιθυμούσα. Τώρα που το ξανασκέφτομαι, ίσως να ήταν η τελευταία φορά στη ζωή μου, που πήρα ό,τι επιθυμούσα. Ένα μεγάλο πειρατικό κάστρο, το οποίο χρειαζόταν τελικά πολλές ώρες για να το συναρμολογήσεις και μόλις το συναρμολογούσες, δεν υπήρχε κάποια ανταμοιβή. Έπρεπε να βγάλεις ιστορίες στο μυαλό σου και να σκηνοθετήσεις σκηνές, που είχαν ως μόνιμη κεντρική σκηνή αυτό. Πραγματικά αναρωτιέμαι αν το έχω αποθηκεύσει πουθενά, μήπως και κάνω αυτό, δώρο στον ανιψιό μου. Και χρήματα θα γλιτώσω και δημιουργικό είναι. Ανέβηκα μετά βίας στο πατάρι και ανάμεσα σε σκονισμένες κούτες και μαύρες σακούλες, που έχουν να ανοιχτούν χρόνια, δεν έβρισκα κάποιο παλιό μου παιχνίδι και δεν μπορώ να μιλήσω με την μητέρα μου, έφυγε από τη ζωή και μαζί με αμέτρητες απορίες, μου προσθέτει και άλλη μια. Μόνο αυτή μπορούσε να γνωρίζει που βρίσκεται το κάθε τι. Σε οποιαδήποτε γωνιά του σπιτιού, για τον οποιονδήποτε. Δεν μπορώ να καταλάβω, πως κατάφερνε και διατηρούσε το σπίτι καθαρό με τόσους ατσούμπαλους άντρες γύρω της. Ο αδερφός μου και ο πατέρας μου, είχαν την μαεστρία στην προχειρότητα. Καμία τάξη σε τίποτα. Ακολουθούσα και εγώ σε αυτό το πρότυπο. Έκανα ό,τι μπορούσα να τους φτάσω, αλλά η μάνα μου πάντα έλεγε πως εγώ είμαι διαφορετικός και να σήμερα που δηλώνω πως ίσως να είμαι και χειρότερος. Δεν ξέρω που βρίσκονται τα παιδικά μου παιχνίδια, μέσα στο σπίτι που έμενα απ'όταν γεννήθηκα. Μπορεί να πετάχτηκαν, μπορεί και όχι. Μπορεί να είναι αποθηκευμένα σε κάποιο σημείο, που γνωρίζει ο πατέρας μου, αλλά σε αυτόν τον φουκαρά τι να πω; Σε ένα ειδικό κρεβάτι εδώ και χρόνια. Ούτε μιλάει, ούτε κοιτάει, ούτε κινείται. Τον θυμάμαι να είναι μια ασταμάτητη μηχανή του χάους. Προκαλούσε τσακωμούς από το τίποτα, αλλά ήταν ικανός να προκαλέσει και χαρά μέσα σε πένθος. Που να βρίσκονται, όμως, τα παιχνίδια μου, ίσως δεν θα το μάθω ποτέ. Για να είμαι ειλικρινής με τον εαυτό μου, αν δεν υπήρχαν τα γενέθλια του ανιψιού μου, δεν θα έψαχνα γι αυτά.

Αφού δεν έβγαλα άκρη με τα παιχνίδια και οι ημέρες πέρασαν, δεν γίνεται να πάω στα γενέθλια του μικρού μου

ανιψιού με άδεια χέρια, θα πάω στο ζαχαροπλαστείο που έχει κάτω από το σπίτι του και θα αγοράσω γλυκά. Τώρα που το σκέφτομαι, καταλαβαίνω γιατί ο αδερφός μου και η γυναίκα του είναι υπέρβαροι. Έχουν κάτω από το σπίτι τους το ζαχαροπλαστείο και αγοράζουν συνέχεια. Πάντα ο αδερφός μου ήταν επιρρεπής στα γλυκά. Προφανώς και η γυναίκα του, εδώ που τα λέμε και ο ανιψιός μου νομίζω, έχει μια τάση για παχυσαρκία. Μπορεί να μην τους βοηθήσω με το γλυκό, αλλά σίγουρα θα χαρούν.

Καθώς άνοιξε η πόρτα αντίκρισα τον αδερφό μου. Φορούσε αυτά τα τριγωνικά καπελάκια, που βάζουν σε πάρτι γενεθλίων. Η μουσική ήταν κανονική προς δυνατή και η μυρωδιά από τα φαγητά ήταν έντονη. Μύριζε ζυμαρικό και σφολιάτα. Με υποδέχτηκε η γυναίκα του δίνοντας μου ένα πιάτο που είχε μερικά τυροπιτάκια, τρεις κεφτέδες, ένα κομμάτι αλμυρό σουφλέ και ένα κομμάτι πίτσας. Το γλυκό που έδωσα, κάπου εξαφανίστηκε και σκέφτηκα αν μετά θα μου σερβίρουν ένα κομμάτι ή θα το κρατήσουν να το φάνε οι τρεις τους την επόμενη μέρα. Το πιο πιθανό, αυτό είναι. Τώρα, με τόσους καλεσμένους που έχει το σπίτι, σιγά να μην σερβίρουν το γλυκό. Δεν θα μπορέσουν να ικανοποιήσουν την υπερβολή τους και να πέσουν με τα μούτρα στο γλυκό. Κάπου χωμένος μέσα στο σαλόνι, ανάμεσα στα πολύχρωμα μπαλόνια και στα παιδάκια που χόρευαν, ο ανιψιός μου. Ερχόταν βιαστικά και αισθάνθηκα κάπως αμήχανα, αλλά και έναν εκνευρισμό. Μπορεί η βιασύνη του να μην ήταν επειδή ήθελε να του ευχηθώ από κοντά, αλλά για να δει αν του πήρα δώρο και τι του πήρα. Ευτυχώς γι αυτόν, δεν μίλησε. Με πήρε αγκαλιά και μου έδωσα ένα φιλί στο μάγουλο.

Είναι καλό παιδί, είπα στον αδερφό μου. Να τον χαιρέστε, ευχήθηκα και στην γυναίκα του. Ποτέ δεν μπόρεσα να καταλάβω πως ο αδερφός μου, αν και τόσο τσαπατσούλης και κάπως βρωμιάρης, κατάφερε να κάνει οικογένεια και να φοράει πάντα αυτό το αισιόδοξο χαμόγελο. Με αυτό το χαμόγελο, φώναξε όλα τα παιδιά να συγκεντρωθούν στο σαλόνι και φυσικά τον ανιψιό μου, για να ανοίξει τα δώρα. Δεν συμμετείχα, ευτυχώς, σε αυτή τη διαδικασία. Εγώ από νωρίς δήλωσα εμπράκτως τις ευχές μου, με το γλυκό που θα φάνε αύριο μόνοι τους. πως θα το καταφέρουν αυτό αμφέβαλα, αλλά φυσικά τους είχα ικανούς.

Ο μικρός άνοιγε τα δώρα και κάθε φορά ακουγόταν μια φωνή μικρού, μεγάλου, πως το δώρο αυτό, είναι από αυτόν. Κάθε δώρο που άνοιγε ο ανιψιός μου, μια μικρή απογοήτευση για μένα. Ένιωθα ικανοποιημένος που δεν πήρα κάτι, σε αντίθεση με τον ανιψιό μου που δεν σταμάταγε να γελάει και να χαιρέται. Είχε ανοίξει πολλά δώρα και ακόμα δεν είχε ανοίξει τα δώρα της μάνας του και του πατέρα του και τότε σκέφτηκα πως, ίσως δεν του πήραν δώρο. Εδώ εγώ πήρα γλυκά και αυτοί τίποτα; Δεν θα μου έκανε εντύπωση. Όμως για τελευταίο κράτησε το όμορφα τυλιγμένο δώρο των γονιών του. Το άνοιξε και φώναξε από την χαρά του. Έτρεξε στη μητέρα του και στον αδερφό μου και τους αγκάλιασε και τους φίλησε λυτρωτικά. Η αλήθεια είναι, πως η συσκευασία ήταν όμορφη. Είχε κάτι ιδιαίτερο και διαφορετικό από τα υπόλοιπα δώρα. Ίσα που κατάφερα να δω τι έχει από έξω η κούτα, μα δεν μπορεί, σκέφτηκα. Σηκώθηκα από την άνετη πολυθρόνα που καθόμουν και πλησίασα το δώρο, όσο πιο κοντά έφτανα, αισθανόμουν να κονταίνω και να γίνομαι πιο ελαφρύς. Τα χρώματα, το μέγεθος ακόμα και η μυρωδιά του μου ήταν οικεία. Έφτασα πιο κοντά και τα χέρια μου, έγιναν και αυτά πιο κοντά. Η μυρωδιά του δώρου δεν ήταν μόνο οικεία, ήταν κτήμα μου. Έπεσα να το αγκαλιάσω, μα όσο και να άνοιγα τα χέρια μου, δεν μπορούσα να το πάρω αγκαλιά. Το μόνο που άκουγα, ήταν γνώριμους ακαταλαβίστικους ήχους, φώτα να με ζαλίζουν ευχάριστα και το δώρο μεγάλωνε πιο πολύ, μέχρι που όλοι γύρω μου έμοιαζαν σαν γίγαντες και εγώ μια σταλιά.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΜΠΑΤΟΓΛΟΥ

Η Βιονική Κατσόικα του Γείτονα

Το πρόγραμμα «Αμάλθεια»

Στη μικρή πόλη της Οπουλένσιας, οι κάτοικοι ζουν υπό διαφορετικές συνθήκες σε σύγκριση με τον υπόλοιπο κόσμο· συμμετέχουν σε ένα μεγάλο πείραμα για τη δίκαιη κατανομή των αγαθών, διότι η επιστημονική κοινότητα προέβλεψε ότι οι φυσικοί πόροι του κόσμου θα μειωθούν κατά εβδομήντα πέντε τοις εκατό τα επόμενα είκοσι χρόνια λόγω περιβαλλοντικών αλλαγών. Στα πλαίσια αυτής της άκρως εσχατολογικής εκτίμησης, τέθηκαν σε εφαρμογή ορισμένες πρωτοβουλίες εύρεσης μηχανισμών για βιώσιμες λύσεις, έτσι ώστε να μην υποφέρει η ανθρωπότητα από πενία. Το εν λόγω εγχείρημα περιλάμβανε τη συνεχή διεξαγωγή έρευνας σε πραγματικές συνθήκες. Και κάπως έτσι δημιουργήθηκε η Οπουλένσια: συσσωρεύτηκε ένας αριθμός πολιτών που συμμετέχει οικειοθελώς σε ένα από τα ποικίλα προγράμματα που αναπτύχθηκαν ως υποψήφιας λύσεις για την επικείμενη παγκόσμια έλλειψη προμηθειών.

Πρόκειται για το πρόγραμμα Αμάλθεια, ένα έξυπνο σύστημα που παρέχει στα μέλη του τα προς το ζην με αμερόληπτο τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τη γενική συνεισφορά τους στην κοινότητα. Ως «συνεισφορά» θεωρούνται η παραγωγή αγαθών και η παροχή υπηρεσιών παντός τύπου. Επομένως, οποιοδήποτε επάγγελμα μπορεί να μετέχει στο σύστημα Αμάλθεια.

Οι συναλλαγές δεν πραγματοποιούνται με χρήματα. Οι προσφορές των πολιτών μετατρέπονται σε πόντους, μέσω των οποίων ικανοποιούνται οι ανάγκες τους. Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται η ισορροπία ανάμεσα σε προσφορά και ζήτηση, ακολουθώντας μια δίκαιη κατανομή. Το σύστημα φυσικά φροντίζει να μην έχει κανείς ελλείψεις ως προς τις στοιχειώδεις βιοτικές απαιτήσεις του. Για παράδειγμα, δεν πρόκειται να πεινάσει κανείς. Πιθανώς όμως μειώνεται η ποιότητά των βασικών παροχών αν η παραγωγικότητα του ατόμου θεωρείται φτωχή.

Οι πολίτες που διαθέτουν πλεόνασμα πόντων, έχουν τη δυνατότητα να πραγματοποιούν επιπλέον αιτήματα στο σύστημα. Έχουν δηλαδή το δικαίωμα να εκφράσουν επιπρόσθετες ανάγκες, τις οποίες ικανοποιεί το σύστημα όπως εκείνο θεωρεί πιο ορθά, λαμβάνοντας υπόψη τα ζητούμενα και τη διαθεσιμότητα των πόρων. Εφόσον πρόκειται για πιο «πολυτελείς» επιθυμίες, δεδομένων των περιορισμών, η εκπλήρωσή τους υλοποιείται κατά προσέγγιση. Τουτέστιν, ενδέχεται να μη λάβουν ακριβώς αυτό που θα ήθελαν, αλλά κάτι άλλο, πιθανώς παρεμφερές με την αρχική επιλογή ή έμμεσα σχετικό.

Το παραπάνω γεγονός, σε συνδυασμό με τα σφάλματα του αλγόριθμου της Αμάλθειας (όλοι οι αλγόριθμοι περιέχουν ατοπήματα!) ενδεχομένως να οδηγήσει στην επιβράβευση των σκληρά εργαζόμενων πολιτών με ετερόκλητους τρόπους...

Φθόνος

Δεν μπορώ να καταλάβω τι πήγε ακριβώς στραβά. Ήμουν σαφέστατος στο τελευταίο μου αίτημα: Ήθελα ένα πλάσμα που να μπορεί να παράγει γάλα! Μια αγελάδα, μια κατσίκια, ένα πρόβατο, κάτι τέτοιο. Ακόμα και μια γαϊδούρα θα μου έκανε! Θα μου πεις, πολύ υψηλή απαίτηση για ένα πρόγραμμα που στοχεύει στην οικονομία των φυσικών πόρων. Τι να τους κάνω όμως τους δώδεκα χιλιάδες πόντους; Δικαιούμαι απόλυτα κάτι πολύτιμο με ένα τέτοιο σκορ! Οι οδηγίες είναι σαφείς: «Στους δέκα χιλιάδες πόντους ο καταναλωτής δικαιούται να αιτηθεί ένα έμβιο ον». Ένα. Έμβιο. Ον. Φευ! Δε μου έφεραν καν κάτι τέτοιο! Το μόνο που έλαβα ήταν είκοσι πακέτα γάλακτος σε σκόνη(;) συνοδευόμενα από ένα σημείωμα με τη βούλα της επιτροπής, το οποίο ανέφερε: «Λυπούμαστε πολύ, τη δεδομένη στιγμή αδυνατούμε να ικανοποιήσουμε το αίτημά σας λόγω ανεπαρκούς αποθέματος. Σας αποστέλλουμε κάτι σχετικό με το αίτημά σας, ελπίζουμε να σας εξυπηρετήσει προς το παρόν. Φυσικά δε θα σας αφαιρεθούν οι αντίστοιχοι πόντοι, θα σας επιτραπεί να διατηρήσετε το απόθεμά σας για να το αξιοποιήσετε υπό πιο ευνοϊκές συνθήκες. Σας ευχαριστούμε πολύ για την ανεκτίμητη προσφορά σας στην κοινότητα».

Κουταμάρες! Με ταΐζουν φούμαρα! Αμφιβάλλω αν το έγραψε άνθρωπος αυτό το σημείωμα. «Ανεπάρκεια» και ανοησίες, ο άχρηστος απέναντι πώς έλαβε μια κατσίκια; Την είδα που γυρόφερνε στον κήπο του, χοροπηδούσε γύρω γύρω, μασουλούσε γρασίδι και γύρισε να με κοιτάξει με αυτά τα αξιολάτρευτα αφελή μάτια των αιγοειδών, αφήνοντας ένα χαρούμενο «μπε-ε-ε», και η αναπνοή μου κόπηκε από τη ζήλια!

Αποκλείεται αυτός ο κρετίνος να έχει περισσότερους πόντους από εμένα. Γίνεται ένας υδραυλικός να προσφέρει παραπάνω υπηρεσίες από ένα διακεκριμένο διευθυντικό στέλεχος; Πόσα καζανάκια, θερμοσίφωνες και βρύσες έχει επισκευάσει έτσι ώστε να ξεπεράσει τα δωδεκάωρα που δουλεύω για να συντονίσω την παραγωγή ενέργειας; Ενέργειας απαραίτητης για την ευζωία όλων, ακόμα και αυτού του τζουτζέ. Για ποιον δουλεύω; Γιατί δουλεύω; Πού είναι η δικαιοσύνη;

Α, δεν ανέφερα το καλύτερο μέρος της όλης υπόθεσης! Το συνοδευτικό σημείωμα είχε κάτι μικρά γράμματα στο τέλος που αναφέρουν ότι «όπως αναγράφεται στους όρους και στις προϋποθέσεις της συμμετοχής στο σύστημα, απαγορεύεται η αμφισβήτηση της εκάστοτε απόφασης. Δε θα γίνεται δεκτή η οποιασδήποτε μορφής ένσταση έπειτα από την κατανομή των αγαθών». Δεν μπορώ να βρω το δικίο μου δηλαδή!

Δε με παρηγορεί τίποτα μπροστά σε αυτή την αδικία. Ούτε η ζεστή κρέμα που φτιάχνω κάθε βράδυ με το γάλα που έλαβα. Αλλά δε θα το αφήσω έτσι. Δεν μπορούν να μου φέρονται έτσι εμένα. Θα επιβάλλω την τάξη και την ισορροπία μόνος μου. Έχω ένα σχέδιο.

Θα σκοτώσω αυτή την κατσίκια. Θα προφασιστώ ασθένεια για να λείπω από τη δουλειά, θα βεβαιωθώ ότι ο βλακέντιος απέναντι λείπει, θα παραβιάσω την πόρτα του κήπου του και θα αφήσω την κατσίκια ελεύθερη. Θα την ακολουθήσω και θα την αποτελειώσω μακριά από εδώ, χωρίς να με δει κανείς. Πιο ιδανικό για μένα θα ήταν το να την κλέψω, έτσι ώστε να αποκτήσω ό,τι μου αξίζει. Αλλά δεν μπορώ να το κάνω αυτό, θα μου είναι αδύνατο να κρύψω την παρουσία της, είναι θορυβώδες ζώο και η ποινή για κλοπή είναι πολύ βαριά -αφαίρεση όλων των πόντων και υποβάθμιση της θέσης εργασίας.

Όχι, καλύτερα η κατσίκια να πεθάνει. Αν δεν μπορώ να την έχω εγώ, καλύτερα να μην την έχει κανένας. Σίγουρα όχι ένας τεμπελχανάς που προσποιείται ότι δουλεύει. Μου έλεγαν τις προάλλες οι φίλοι μου στο εστιατόριο ότι όλο τον κυνηγάνε για επισκευές και ότι δεν είναι ποτέ διαθέσιμος. Πολύ ακριβοθώρητος υδραυλικός. Τι κάνει τέλος πάντων; Πώς μαζεύει πόντους; Σίγουρα θα έχει βρει κάποιο κενό στο σύστημα και θα το εκμεταλλεύεται. Θα μαζεύει πόντους ρεμβάζοντας. Είναι ένας απατεώνας. Και θα μεριμνήσω εγώ να πληρώσει ακριβά για τα παραπτώματά του.

Έχω ακόμα να μελετήσω κάποιες λεπτομέρειες για το σχέδιό μου, όπως το πώς θα παραβιάσω την πόρτα του χωρίς να με δει κανείς και πώς θα ακολουθήσω επιτυχώς την κατοικία για να την εξοντώσω. Επίσης, πώς θα τη θανατώσω ακριβώς; Πρέπει να γίνει ακαριαία, δε θέλω να είναι επίπονο. Ο απέναντι θέλω να υποφέρει, όχι το ζωντανό. Σκέφτομαι, σφυρί ή τσεκούρι. Θα δούμε. Μέχρι το τέλος της επόμενης εβδομάδας, η ανισότητα θα εξαλειφθεί.

Ο γείτονας

Δεν ξέρω τι να κάνω με το διαολόπραμα που έλαβα. Χοροπηδάει και βελάζει όλη μέρα και με ζαλίζει. Δε λέω, χαριτωμένο είναι. Για λίγο όμως. Μετά από λίγο με πιάνει πονοκέφαλος. Ευτυχώς που δε χρειάζεται αληθινή τροφή, μασουλάει κάτι ζιζάνια στον κήπο και νομίζει ότι είναι αληθινή κατοικία. Τη νύχτα επίσης ψευτοκοιμάται – αυτό μας έλειπε να χάσουμε και τον ύπνο μας!

Όχι σοβαρά, τι να την κάνω; Δε βγάξει καν γάλα, είναι ψεύτικη, ρομπότ! Μάλλον το σύστημα μου κάνει φάρσα, δεν μπορώ να το εξηγήσω αλλιώς. Εγώ είχα ζητήσει να μου στείλουν αληθινό γάλα, όχι αυτή την αραιωμένη αηδία από σόγια που βάζω κάθε πρωί στον καφέ μου. Ζήτησα πολλά; Τα γαλακτοκομικά κοστίζουν κάπου στους χίλιους πόντους, εγώ έχω τέσσερεις χιλιάδες, σίγουρα θα τους περίσσευε λίγο γάλα. Αλλά όχι! Όχι για εμένα! Έχουν απόθεμα γάλακτος για κάτι ψηλομύτες χαρτογιακάδες σαν τον απέναντι.

Κάθε μέρα η μυρωδιά της κρέμας με βανίλια και κανέλα που ξεχύνεται από το παράθυρο της κουζίνας του μου σπάει τη μύτη. Σίγουρα έχει αληθινό γάλα, αγελαδινό, ίσως πρόβειο, δεν έχει σημασία, είναι α-λη-θι-νό. Αλλά μόνο για κάτι τέτοιους είναι οι πολυτέλειες. Για κάτι σνομπ ψευτοαριστοκράτες, που νομίζουν ότι είναι ανώτεροι από εμάς.

Εγώ δηλαδή που τρέχω όλη μέρα για να φτιάξω τις τουαλέτες, τα μπάνια και τις κουζίνες ολονών, εγώ που σκίζομαι για να μπορούν να έχουν τα βασικά, δεν έχω αξία; Ξέρετε τι ακούω συνέχεια, λες και φταίω; Οι άνθρωποι γίνονται πολύ γκρινιάρηδες και άξεστοι όταν δεν μπορούν να τραβήξουν το καζανάκι, να πλυθούν, να μαγειρέψουν, να ποτίσουν. Δε με αφήνουν ποτέ σε ησυχία. Με κυνηγάνε και με παρακαλάνε, και όταν κάνω τη δουλειά τους ξαφνικά ξινίζουν που δεν πήγα νωρίτερα λέει, και κάνουν τα πάντα για να πάρω τους ελάχιστους πόντους. Εύχομαι να τα βρουνε μπροστά τους! Αχάριστοι τσιφούτηδες. Δεν τα βγάζουν και από την τσέπη τους δα!

Τουλάχιστον η κατοικία με ακούει που τους κουτσομπολεύω. Δεν απαντάει, μασουλάει μόνο και με κοιτάει με αυτά τα ανόητα μάτια, που το ένα κοιτάει από τη μία και το άλλο από την άλλη. Δεν της έχω δώσει όνομα. Είναι η «κατοικία». Καμιά φορά μου φαίνεται λίγο συμπαθητική. Αλλά μετά μυρίζει η κρέμα και μου φεύγει η οποιαδήποτε καλοσύνη απέναντί της. Νιώθω ότι αυτή φταίει για τη μιζέρια μου. Μου αφάιρεσαν όλους μου τους πόντους αφού μου την έστειλαν – λες και τη ζήτησα- και κάτι έγγραφαν για «επείγουσα επανεκτίμηση της χρέωσης λόγω της αξίας του αποθέματος, συναρτήσει του ζητούμενου» και ότι δεν μπορώ να την επιστρέψω για να πάρω τους πόντους μου πίσω. Είμαι καταδικασμένος να κοιτάζω και να ακούω συνέχεια αυτή τη μαλλιαρή συμφορά. Πάλι καλά που δε μυρίζει κατσικίλα κιόλας.

Η κατοικία

Απλωνόταν εμπρός της ένας κιτρινοκόκκινος κάμπος. Βεβαιώθηκε ότι δεν την ακολουθούσε πλέον εκείνος ο περίεργος άνθρωπος που της άνοιξε την πόρτα. Ήταν χαζό από μέρους του να πιστέψει ότι μπορεί να ανταγωνιστεί μια

κατσίκα στη σβελτάδα. Φαινόταν και κάπως απειλητικός, κρατούσε ένα όπλο ή κάτι τέτοιο. Ευτυχώς που του ξέφυγε. Εδώ δεν έχει ανθρώπους, είναι ωραία. Έτρεξε ανάμεσα στις παπαρούνες και στα χαμομήλια και ένιωσε τον αέρα να φυσάει το λευκό της τρίχωμα, που έλαμπε στον ήλιο.

Η αλήθεια είναι ότι βαριόταν πολύ με εκείνον τον κατσούφη που της έλαχε για αφεντικό. Της κλαιγόταν όλη μέρα για τις ανισότητες και για το ότι δεν είχε γάλα όπως ο γείτονας. Η κατσίκα μπορούσε να παράγει γάλα, ο ιδιοκτήτης της απλά δε διάβασε καν τις οδηγίες χρήσης της. Με εύκολες φωνητικές εντολές μπορούσε να τη βάλει να συλλέξει διάφορα φυσικά συστατικά από το περιβάλλον για να βγάλει υποκατάστατο γάλακτος ανώτερης ποιότητας, με καλύτερη γεύση και πλουσιότερα θρεπτικά συστατικά. Επίσης μπορούσε να την αρμέξει κανονικά. Αλλά αφού ποτέ δεν της το ζήτησε, δεν μπήκε καν στον κόπο από μόνη της να του δείξει τι μπορεί να κάνει. Είναι κατασκευασμένη εξάλλου με τέτοιο τρόπο ώστε να υπακούει εντολές.

Κάπως έτσι έγινε και με τον άγνωστο, ο οποίος της άνοιξε την πόρτα και της ψιθύρισε «τρέξε! Γρήγορα!». Εφάρμοσε τη διαταγή του και τίποτα άλλο. Μετά του ξεγλίστρησε και κατέληξε εδώ. Ωραία είναι. Με αυτά και με αυτά, τον διέσχισε τον κάμπο, τώρα βλέπει μπροστά της ένα βουνό. Άρχισε να χοροπηδάει χαρούμενα στα βράχια που βρίσκονταν στις ρίζες του για να το ανέβει. Μασούλησε και λίγο μάραθο. Άλλωστε, πάντα ονειρευόταν να νιώσει αληθινή κατσίκα.

ΜΑΝΟΣ ΛΙΟΥΔΑΚΗΣ

Μαζί

Δεν είχαν περάσει ούτε τρεις ώρες από τη στιγμή που είχε μάθει το τρομακτικό νέο για το αυτοκινητιστικό ατύχημα της γυναίκας του, όταν έξω από το χειρουργείο τον ενημέρωσε ο γιατρός ότι πρέπει επειγόντως να μεταφερθεί σε ένα άλλο νοσοκομείο, στην διπλανή πόλη, για να γίνει μια εξειδικευμένη εγχείρηση στην σπονδυλική της στήλη. «Είναι σε πολύ σοβαρή κατάσταση αλλά υπάρχουν ελπίδες, αν γίνει άμεσα αυτή η επέμβαση, μπορείτε να την συνοδέψετε στο ασθενοφόρο», του είπε ο γιατρός και τον άφησε μόνο του στον διάδρομο, μέσα σε ένα κατακλυσμό σκέψεων και συναισθημάτων που δεν μπορούσε να ελέγξει. Μόνο αφού ξεκίνησαν το ταξίδι μπόρεσε να αρχίσει να επεξεργάζεται το γεγονός και αυτή την τεράστια ανατροπή στη ήσυχη ζωή του.

Δεν ήξερε τι να κάνει, πάντα η γυναίκα του χειριζόταν τέτοιες καταστάσεις και αυτός συνήθως απλά ακολουθούσε οδηγίες. Μέσα στο ασθενοφόρο βρισκόταν η γιατρός, η γυναίκα του αναίσθητη πάνω στο φορείο, και αυτός δίπλα της, κοιτώντας την με ένα απεγνωσμένο βλέμμα αφού εκτός από τα μηχανήματα τίποτα άλλο δεν μαρτυρούσε ότι έχει ζωή μέσα της. Ήταν σχεδόν είκοσι χρόνια παντρεμένοι, από τα είκοσι τρία τους χρόνια και αυτή ήταν η πρώτη φορά που τον άφηνε μόνο του και μάλιστα σε μια τόσο δύσκολη κατάσταση.

Τα απότομα τραντάγματα του ασθενοφόρου μαζί με την δυνατή σειρήνα που ούρλιαζε ταίριαζαν απόλυτα με τον πανικό που βρισκόταν και με τα σενάρια που πετάγονταν στο μυαλό του. «Τι θα γίνει άμα δεν τα καταφέρει; Τι θα κάνω άμα μείνει παράλυτη; Πως θα τα βγάλω πέρα μόνος μου;» Μαζί με τον τεράστιο φόβο που ένιωθε είχαν εμφανιστεί και τύψεις γιατί το μόνο που σκεφτόταν ήταν τι θα κάνει και πως θα τα καταφέρει αυτός. Η αλήθεια είναι ότι πριν από καιρό είχε καταλάβει ότι δεν την αγαπάει, ίσως να μην την αγάπησε ποτέ, ίσως ο γάμος τους να ήταν αποτέλεσμα νεανικού ενθουσιασμού. Είχε σκεφτεί και το διαζύγιο κάποιες φορές σε διάφορους καυγάδες τους αλλά ποτέ δεν θα το τολμούσε γιατί τον τρόμαζε η ιδέα της μοναξιάς, δεν είχε μείνει ποτέ μόνος του, δεν είχε να μάθει να φροντίζει τον εαυτό του. Έτσι πάντα μετά από όλους τους καυγάδες τους, ακόμα και αν πίστευε ότι έχει δίκιο, υποχωρούσε και έσκυβε το κεφάλι, κάτι που τον έκανε να νιώθει όλο και πιο μικρός κάθε φορά.

Τώρα όμως ήταν διαφορετικά, δεν ήταν τίποτα στο χέρι του, δεν αρκούσε να σκύψει το κεφάλι για να ανατρέψει την κατάσταση, το μόνο που μπορούσε ήταν να αποδεχτεί ότι υπάρχει η πιθανότητα να συνεχίσει μόνος του στη ζωή του, έστω και προσωρινά. Άρχισε να σκέφτεται ότι ίσως θα γινόταν να κάνει όλα αυτά που του απαγόρευε κατά καιρούς η γυναίκα του, ίσως θα μπορούσε να αποκτήσει ξανά την ανεμελιά των νεανικών του χρόνων που πολύ γρήγορα έχασε. Οι τύψεις δεν τον άφησαν να συνεχίσει και δάκρυα άρχισαν να τρέχουν στο πρόσωπο του, ένιωθε πάλι να γίνεται μικρός, μικροσκοπικός. Η γιατρός, που μέχρι εκείνη τη στιγμή δεν είχαν ανταλλάξει ούτε μια κουβέντα, τον ακούμπησε στο χέρι με στοργή και του είπε να μην ανησυχεί, ότι όλα θα πάνε καλά, έχει πολλές ελπίδες να γίνει καλά. Βγαίνοντας από τον λήθαργο του κοίταξε τη γιατρό για μια στιγμή, της χαμογέλασε λυπημένα και το μόνο που κατάφερε να σκεφτεί ήταν πόσο όμορφη είναι, κάτι που τον έκανε να ξεσπάσει σε λυγμούς.

Για πρώτη φορά στη ζωή του άρχισε να προσεύχεται, με όσο πάθος είχε μέσα του, «σε εκλιπαρώ Θεέ μου κάνε καλά τη γυναίκα μου, μόνο αυτό ζητάω». Μια τεράστια ανακούφιση γέμισε το στήθος του και συνέχισε να προσεύχεται, με μεγάλη σιγουριά ότι κάποιος τον ακούει. Να γίνει καλά και αυτός σε αντάλλαγμα θα γινόταν ευλικρινής, απέναντι στη

γυναίκα του, απέναντι στον κόσμο, απέναντι στον εαυτό του. Κοίταξε ξανά τη γιατρό που φρόντιζε τη γυναίκα του και του ξέφυγε μια ονειροπόληση με αυτόν και τη γιατρό στη θέση της. Το ενδεχόμενο του διαζυγίου τώρα δεν του φαινόταν τρομακτικό, σχεδόν είχε πειστεί ότι είναι το καλύτερο για όλους.

Το ασθενοφόρο έμπαινε στον χώρο του νοσοκομείου και έκλεισε τη σειρήνα. Μες την απότομη ησυχία είδε την γυναίκα του να ανοίγει τα μάτια της και να προσπαθεί να μιλήσει. Σηκώθηκε βιαστικά, έσκυψε από πάνω της χαϊδεύοντας το μέτωπο της και την κοίταξε. Δεν ήταν πια αναίσθητη ούτε αυτός μόνος του, είχε επανέλθει πάλι η γνωστή του ισορροπία, ένιωσε ασφάλεια πάλι δίπλα της. Της χαμογέλασε και πλησιάζοντας το πρόσωπο της, της ψιθύρισε «θα γίνεις καλά, θα είμαστε για πάντα μαζί.»

ΕΛΕΝΗ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Αναγνώριση

Κι απόψε στο καμαρίνι, κάθομαι μπροστά στο μεγάλο καθρέφτη και προσπαθώ να απλώσω τα χρώματα στο πρόσωπο μου. Κάθε φορά κι ένας άλλος. Κοιτάζω το είδωλο στο γυαλί. «Που είσαι;» ρωτάω κι απόψε. Μα όπως κάθε φορά απάντηση δε παίρνω. Στέκεται εκεί, ανοιγοκλείνει το στόμα, όμως δεν ακούγεται φωνή. Δε χρειάζεται κιόλας. Γνωριζόμαστε μια ολόκληρη ζωή. Ξέρει όλες τις ενδόμυχες σκέψεις μου. Έχει αισθανθεί κάθε στιγμή της ζωής μου. Κι όμως αυτή η μόνιμη αίσθηση ότι αυτό τον άλλο δε θα τον μάθω ποτέ με τρομάζει. Κι ύστερα εσύ.

Θυμάμαι να σε ψάχνω από πάντα. Πάνω σε ένα καράβι κοιτούσα τα κύματα και τα ρωτούσα μήπως σε είδαν. Κι άλλοτε πάλι σα παιδί γυρνούσα τη χρωματιστή μου σβούρα και σε γύρευα στους κύκλους που διέγραφε. Κάθε κύκλος και μια ζωή. Κάθε χρώμα και μια στιγμή. Πως σε λένε; Δεν έμαθα ποτέ ή μου το πες και το ξέχασα; Μια σβούρα. Μια στροφή κι όλα αλλάζουν. Πότε Οθέλος, πότε Ρωμαίος και πότε Ληρ. Ανάλογα με τις ανάγκες κάθε φορά κι ένας ρόλος στο σανίδι, ένας ρόλος και στην πραγματικότητα. Μα δεν αρκεί ποτέ μόνο ένας. Τα μάτια μου καρφωμένα ακόμη στο πρόσωπο που με κοιτά στην άλλη μεριά του καθρέφτη και το πινέλο στέκει μετέωρο στο χέρι μου.

Ψάχνω ταραγμένος από τις αναμνήσεις την τσέπη του μαύρου παλτού μου. Είναι εκεί. Ευτυχώς. Δε θέλω να ξέρω τι θα έκανα αν το έχανα. Το βότσαλο μας. Θυμάσαι; Εσύ μου το έδωσες. Μια τόση δα λευκή πετρούλα. Για άλλους συνηθισμένη και ανούσια. Για μένα όλος ο κόσμος. Εσύ. Σα τη ζωή σε μέγεθος, με το χρώμα της ελπίδας και τις άκρες στρογγυλές από τα χτυπήματα που της έδωσε το κύμα καθώς έσκαγε πάνω της. Κι εκείνη λάμπει στο φως παρά το χρόνο που κουβαλάει. Αμίλητη κι αυτή όπως κι εσύ. Κι όμως η όψη της τα μαρτυράει όλα. Ενθύμιο μικρό. Πολύτιμο. Πάντα τη κουβαλώ μαζί. Πολλοί με ρώτησαν γιατί. Ποτέ δε το εξήγησα. Δε θα καταλάβαινε κανείς. Κι ο καθένας έβγαζε τα δικά του συμπεράσματα. Για γούρι είπαν κάποιοι, παραξενιά άκουσα από άλλους. Αναλώσιμες σκέψεις από ανθρώπους που πέρασαν μα δε στάθηκαν στ' αλήθεια. Μόνο εσύ κι εγώ. Και ένα κίτρινο γράμμα που δε στάλθηκε ποτέ, να περιμένει στο συρτάρι.

Τελειώνω με το βάψιμο στα μάτια. Κοιτάζω μια τελευταία φορά ίσια μπροστά και σηκώνομαι από τη καρέκλα. Προχωρώ με βήμα αργό παρά το χρόνο που κυλά και το φροντιστή που μου κάνει νόημα να βιαστώ. Εγώ θα επιμένω. Πατώ το πόδι μου στο σανιδένιο πάτωμα που τρίζει. Παίρνω θάρρος και βγαίνω στο κόσμο. Ποτέ δε κοιτώ ποιος κάθεται από κάτω. Μπορεί να είναι μυλιούνια δίπλα μου μα εγώ τόσο μόνος. Όχι πάντα. Ίσως ποτέ αληθινά. Δεν έχει σημασία. Παλιότερα έψαχνα στα πρόσωπα να βρω κι εσένα. Με κοίταζαν με θαυμασμό, θυμό κι αγάπη. Η αναγνώριση όμως δεν ήταν εκεί. Τι με έπιασε απόψε, δε ξέρω. Δεν έχει σημασία. Πάω και στέκομαι στη μέση της σκηνής. Ανεβάζω τα μάτια ψηλά. Παίρνω ανάσα και φωνάζω. «Ποιος είσαι; Πώς σε λένε; Πες μου μονάχα το όνομα σου». Και τότε έγινε κάτι μαγικό.

Μου μίλησες για πρώτη φορά.

Κανείς δε σ' άκουσε, κι ας ούρλιαζες μέσα μου. Δυο λέξεις. Δυο τόσες δα λεξούλες.

Είμαι εσύ.

ΕΛΕΝΗ ΞΑΡΧΑΚΟΥ

Ο συρμός

Το στρογγυλό ρολόι του σταθμού δείχνει 8:35. Νομίζω ότι πάλι θα αργήσω για τη δουλειά. Κοιτάζω τα πλακάκια αυτού του σταθμού, είναι όλα γκρι. Πόσο μουντός φαίνεται. Κι εγώ νιώθω μουντή με το ανθρακί κοστούμι, το άσπρο πουκάμισο και τον μαύρο χαρτοφύλακα. Στοιχηματίζω πως με κοιτάζουν νεότερες γυναίκες και λένε πόσο δυναμική φαίνομαι, αλλά εγώ νιώθω βαρετή και περιορισμένη. Ακούω τον συρμό να έρχεται.

-Μαμά, έρχεται το τρένο!!!!

Κοιτάζω τον Ηλία, που με κρατάει από το χέρι. Είναι τόσο όμορφος με τις ξανθιές του μπούκλες και την μπλε του μπλούζα! Πόσο αγαπάω το μπλε χρώμα!

Ο συρμός σταματάει στην αποβάθρα και αρχίζω τους υπολογισμούς, γιατί θα πρέπει να αφήσω τον Ηλία στον παιδικό σταθμό, παράκαμψη που θα με καθυστερήσει ακόμα περισσότερο.

-Περιμένουμε να βγουν όσοι κατεβαίνουν εδώ και μετά μπαίνουμε!

Τόσος κόσμος, όλοι τρέχουν και είναι αγχωμένοι. Άραγε ο προορισμός τους του έδινε ευτυχισμένες στιγμές; Ήταν ευχαριστημένοι από τη ζωή τους;

Είναι τόσο γεμάτος ο συρμός που αν και βιάζομαι δεν θέλω καθόλου να στριμωχτώ μαζί τους. Οπότε παραμένω στη θέση μου. Οι πόρτες του συρμού κλείνουν και τότε διαπιστώνω πως πίσω από την πόρτα με κοιτάει έκπληκτος ο Ηλίας! Πότε μου άφησε το χέρι; Ο συρμός ξεκινάει, οι παλμοί μου ανεβαίνουν απότομα, τρέχω μαζί του στην αποβάθρα και τον παρακολουθώ μέχρι να χαθεί και το τελευταίο βαγόνι του στην στοά.

Τι έγινε τώρα; Μου έχει κοπεί η ανάσα και νιώθω πως είναι αυτό που λένε «να φεύγει η γη κάτω από τα πόδια σου». Τρέχω σε ένα κλειστό γραφείο, υπάρχει μέσα ένας άνθρωπος. Είναι άραγε υπάλληλος; Είναι ο σταθμάρχης; Πρέπει να με βοηθήσει κάποιος!

Του εξηγώ με απόγνωση τι έχει συμβεί, πως το παιδί μου είναι μόνο του στο βαγόνι και του φωνάζω να σταματήσει το συρμό!

-Δεν μπορεί να σταματήσει το δρομολόγιο, μου απαντά.

Πως είναι δυνατόν να φέρεται με τόση απάθεια, μπορεί να χάσω το παιδί μου! Νιώθω ότι είμαι σε κατάσταση σοκ, βγαίνω από το σταθμό και το μόνο που σκέφτομαι είναι ότι πρέπει να πω στον Βασίλη τι συνέβη. Ή μήπως να τρέξω μέχρι τον επόμενο σταθμό; Κι αν δεν κατέβει εκεί;

Τον φαντάζομαι μόνο του και φοβισμένο, αναρωτιέμαι αν θα τον βοηθήσει κανείς κι αν όποιος τον βοηθήσει έχει καλές προθέσεις. Πρέπει να το πω στον Βασίλη, πρέπει να ξέρει για το παιδί μας. Και να με βοηθήσει εκείνος.

Είμαι τόσο ταραγμένη που η ανηφόρα που πρέπει να ανέβω φαντάζει κατακόρυφη. Την ανεβαίνω τόσο γρήγορα που αισθάνομαι ότι τρέχω και με τα χέρια και με τα πόδια, σαν άγριο ζώο. Ο δρόμος από κάτω μου είναι μαύρος, σαν

να είναι μόνο από πίσσα. Πως τον άφησα από το χέρι μου; Τι σκεφτόμουν; Όταν φτάνω στην κορυφή, μπροστά μου βρίσκεται πλέον κατηφόρα. Μια συστάδα από δέντρα είναι πάνω σε μια νησίδα στη μέση του δρόμου. Είναι πολύ περίεργο, σα να μην ήθελε κάποιος να κοπούν αυτά τα δέντρα λόγω του δρόμου και τα τύλιξε με τσιμέντο σχηματίζοντας μια ακανόνιστα στρογγυλή νησίδα. Παρατηρώ πως ο αέρας κουνάει τα φύλλα τους. Είμαι πολύ λαχανιασμένη και αρχίζω να αναρωτιέμαι μήπως η απόφαση να πάω σπίτι ήταν τελικά λάθος. Μήπως έπρεπε να τρέξω στον επόμενο σταθμό;

Έχω ήδη χάσει χρόνο, οπότε θα μείνω στο αρχικό μου πλάνο. Φτάνω στο σπίτι και μπαίνοντας μέσα, καταλαβαίνω ότι ο Βασίλης λείπει. Ξεσπώντας σε λυγμούς, προσπαθώ να συνειδητοποιήσω τι έγινε, πως τον άφησα από τα χέρια μου, γιατί δεν έκανα τα πάντα για να τον βρω, γιατί δεν πήρα την αστυνομία;

Γιατί ήρθα σπίτι; Τι κάνω εδώ; Γιατί χάνω χρόνο κλαίγοντας; Πως θα είναι η ζωή μου αν τον χάσω για πάντα;

Άνοιξα τα μάτια μου. Η καρδιά μου χόρευε. Ο Βασίλης δίπλα μου κοιμόταν ήρεμος. Έτρεξα ταραγμένη στο δωμάτιο των παιδιών και ο Ηλίας κοιμόταν με την αδερφή του. Όνειρο ήταν.

ΦΡΑΤΖΕΣΚΑ ΣΥΡΙΑΝΟΥ

Το ίδιο Όνειρο

Τα μάτια μου θάμπωσαν έτσι ξαφνικά, λες και περνάει από μπροστά μου ένα βαρύ λευκό πέπλο, αργά και σταθερά και μου προκαλεί ρίγη και ταραχή. Χρειάστηκαν αρκετά λεπτά για να καταλάβω που βρίσκομαι βραδιάτικα, όλα έγιναν γνώριμα όταν η ομίχλη αποφάσισε να υποχωρήσει και να με αφήσει να δω ότι είμαι στο αγαπημένο μου σημείο, στο σταυροδρόμι του χωριού μου.

Εδώ που μεγάλωσα και έζησα τα πιο ωραία παιδικά μου χρονιά, στο ίδιο σημείο που έζησα τον μεγάλο έρωτα, τον πόνο, τον θάνατο και την λύτρωση. Αριστερά μου το εξαθέσιο Δημοτικό Σχολείο και δεξιά η μεγάλη πλατεία του χωριού με το τεράστιο άγαλμα στη μέση και γύρω γύρω τα καφεενεδάκια με τα μεγάλα δέντρα, το ταχυδρομείο, το αστυνομικό τμήμα και στο τελείωμα το μοναδικό παντοπωλείο με την μεγάλη κρεμαστή πινακίδα: «Η Αρμονία του Χωριού», που ποτέ δεν κατάλαβα τι εννοούσε και πάντα ήθελα να ρωτήσω τον μπάρμπα Τασιό αλλά κάθε φορά είχε να μου πει τόσα πολλά για την ζωή του που πάντα το ξεχνούσα. Περνώντας το σταυροδρόμι αριστερά και δεξιά άρχιζαν τα σπιτάκια κολλητά το ένα δίπλα στο άλλο να οριοθετούν τον κεντρικό δρόμο, που στο τέλος του είναι η μεγάλη εκκλησία του Αγ. Νικολάου μαζί με το νεκροταφείο.

Άρχισα να περπατώ και να σκέφτομαι, πόσα χρόνια είχα να περάσω έτσι αμέριμνη, δεν θα είναι ούτε 23:00 η ώρα και η ησυχία που επικρατεί μου θυμίζει κάτι τόσο μαγικό, τόσο ξέγνοιαστο, η βαριά μυρωδιά από τα πεύκα σε συνδυασμό με τα ξύλα που καίγονται στα τζάκια των μικρών σπιτιών με κάνει να έχω την αίσθηση του γνώριμου, του ασφαλούς. Αισθάνομαι ήδη στο πρόσωπο μου το τσάφι του χειμώνα, αυτή η παγωνιά που διαπερνά το δέρμα του προσώπου μου και που έχει ήδη σχηματίσει την ανάσα μου σε διάφορες μορφές από καπνό και να εξέχουν ακανόνιστα από την μύτη και το στόμα, σαν να καπνίζω τσιγάρο με μανία. Σίγουρα η θερμοκρασία είναι στους μείον τρεις βαθμούς. Ευτυχώς που δεν χρειάζεται να περπατήσω πολύ, το σπίτι μου είναι τέσσερα τετράγωνα πιο κάτω. Σε λίγα λεπτά θα φτάσω αλλά μέχρι τότε ας ρουφήξω τον αέρα του χωριού μου που τόσο πολύ μου έχει λείψει. Να γεμίσω τα πνευμόνια μου με καθαρό αέρα και να διαγράψω από το μυαλό μου τα πάντα. Θα ήθελα να γύριζα το χρόνο πίσω και να ξαναγινόμουν εκείνο το μικρό κοριτσάκι με τα χρυσαφιά μαλλιά, τα αμυγδαλωτά πράσινο-μελιά μάτια όλο αθωότητα και τις μικρές ακανόνιστες φακίδες στο λευκό προσωπάκι μου και να παίζω με τα παιδιά στην πλατεία κρυφτό. Και το μόνο που να με νοιάζει είναι να μην με βρουν πρώτη.

Εδώ στρίβω, σε αυτό το πέτρινο σπίτι, και το δεύτερο διώροφο είναι το πατρικό μου. Φτάνοντας στην βαριά μαύρη καγκελόπορτα προσπάθησα να ανοίξω μα κάτι σαν να με εμπόδιζε. Προσπάθησα αρκετή ώρα μέχρι να ανοίξει. Παράξενο και τούτο. Κοιτώντας το σπίτι ήταν σαν να ήταν παρατημένο, εγκαταλειμμένο, ο κήπος ήταν γεμάτος ξερά φύλλα και σκουπίδια μα δεν γίνεται αυτό, περνώντας από τα παράθυρα, κοίταξα μέσα και όλα ήταν σκοτεινά. Όχι, ένα λεπτό, είδα μια σκιά, ναι καλά είδα: μια γυναικά όρθια μπροστά στο μεγάλο τζάκι του σαλονιού να καίει γράμματα και εφημερίδες. Έτριψα το τζάμι για να δω καλύτερα και αυτό που αντίκρισα δεν το χώραγε το μυαλό μου. Εγώ ήμουν αυτή η μαυροφορεμένη γυναικά με τα ατημέλητα μαλλιά και το σκελετωμένο κορμί. Μα πως; γύρισα και έψαξα για τα κλειδιά μου, όμως δεν είχα τσέπες και ύστερα κοίταξα τι φόραγα, ήταν ένα λευκό μακρύ φόρεμα και τα ψηλοτάκουνα παπούτσια μου ήταν μέσα στις λάσπες. Πότε τα αγόρασα εγώ αυτά τα ρούχα που φοράω!

Τρόμαξα, έκανα δυο με τρία βήματα πίσω και έκατσα στο παρτέρι του κήπου. Κοίταξα τα χέρια μου, έπιασα το πρόσωπό μου και πήρα μια βαθιά ανάσα για να μπορέσω να καταλάβω τι γίνεται εδώ. Μα πως γίνεται αυτό; Το πρωί βγήκα και πήγα μέχρι το παντοπωλείο και το ταχυδρομείο και γύρισα στο σπίτι μου. Μπορεί να βγαίνω ελάχιστες φορές το μήνα και πάντα πρωί αλλά αυτή ποια είναι μέσα αν δεν είμαι εγώ!

Σηκώθηκα και βγήκα βιαστικά από την αυλή μου και έτρεξα προς τον κεντρικό δρόμο, σταμάτησα, πήρα δυο βαθιές ανάσες, κοίταξα μια δεξιά και μια αριστερά, όλα τα φωτά των σπιτιών ήταν σβηστά και τα φωτά του δρόμου ελάχιστα. Αριστερά το σταυροδρόμι που διέσχισα πριν και δεξιά η εκκλησιά του χωριού, εκεί θα πάω, σκέφτηκα. Έφτασα στην είσοδο της εκκλησίας, εκεί στα σκαλιά με περίμενε μια έκπληξη, η καγκελόπορτα ήταν ανοικτή και με περίμενε η ίδια κοπέλα που είδα και στο πατρικό μου αλλά αυτή την φορά τα ρούχα της ήταν λευκά, σχισμένα, λερωμένα και φθαρμένα. Για ένα λεπτό, το φόρεμα της είναι αυτό που φοράω εγώ τώρα. Το πρόσωπο της ήταν χλωμό και τα μάτια της χαμένα. Τα μαλλιά της ήταν μακριά και ατημέλητα, δεν φόραγε παπούτσια και τα πόδια της είχαν πληγές. Μα πως γίνεται αυτό; Τι θέλεις από εμένα, την ρώτησα, εγώ είμαι εσύ; Γιατί δεν μου απαντάς, τι θέλεις από εμένα, φώναξα με τρεμάμενη φωνή και εκείνη απλά με κοιτούσε με τόση προσμονή. Γύρισε την πλάτη της και άρχισε να πηγαίνει στο νεκροταφείο, την ακολούθησα ενστικτωδώς, την ώρα που πέρανα την πύλη με έπιασε μια ανατριχίλα.

Χάθηκε για λίγα δευτερόλεπτα ανάμεσα σε κάποια μνήματα. Ένιωθα την καρδιά μου να θέλει να βγει από το σώμα μου, τα πόδια μου έτρεμαν και η ανάσα μου ήταν βαριά. Στάθηκε μπροστά σε δυο τάφους. Έκανα λίγα ακόμα βήματα για να μπορέσω να σταθώ δίπλα της, σήκωσε το χέρι της και μου έδειξε τους τάφους και ξαφνικά χάθηκε, σαν καπνός από παλιά μπουκωμένη μηχανή. Σήκωσα το βλέμμα μου στον πρώτο τάφο, ήταν καλογουλισμένος, στη μέση υπήρχε ένα χρυσό εξαγώνο καντήλι που μέσα του δέσποζε επιβλητικά μια δυνατή και καθαρή φλόγα, υπέροχα μικρά λευκά τριαντάφυλλα στα ανθοδοχεία και ένα μαρμάρινο βιβλίο με μία αφιέρωση ανάμεσα σε δυο μικρά αγγελάκια...

Στους πολυαγαπημένους μου γονείς

που σε αυτούς μονάχα βρήκα την πραγματική αγάπη και λύτρωση.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Η κόρη σας

Γύρισα γρήγορα στο διπλανό τάφο, βρώμικος, χωρίς λουλούδια, με γλάστρες ξέρες και μαραμμένες, χωρίς καντήλι, και είδα πάνω στον τάφο τόσα πολλά ονόματα γραμμένα. Ήταν όλοι όσοι μου είχαν κάνει κακό. Δίπλα στα ονόματα τους σημειωνόταν και πόσων ετών πέθαναν, όλοι τόσο νέοι. Η αφιέρωση ήταν ξεθωριασμένη, έκανα να την καθαρίσω με το φόρεμα μου και κατάφερα να διαβάσω:

Εδώ κείτονται τα όνειρα και οι ελπίδες που κάποιοι μου στέρησαν τόσο άδοξα.

Ξαφνικά ένιωσα τα μάτια μου να καίγονται, τα ανοιγόκλεισα, είδα πως ήμουν σπίτι μου και πως ο ήλιος είχε μπει

για τα καλά στην μικρή κρεβατοκάμαρά μου.

Τόσες φορές το ίδιο όνειρο...

ΦΩΤΕΙΝΗ ΣΕΡΕΦΙΔΟΥ

Η Νίτσα τη Στύλωνος¹

- Είναι μεγάλη αποκοτιά, Φωτεινή. Εγώ λέω να μην πάτε. Κι αν ζούσε ο αδερφός μου, δεν θα σας άφηνε. Ολόκληρο ταξίδι, χωρίς να ξέρεις καν αν είναι σωστές οι πληροφορίες που μας έδωσε ο παππάς... Κι αν συναντήσετε Βούλγαρους; Αν σας πειράξουν, κούφια η ώρα Παναγιά μου;

- Δεν μπορώ να του πω όχι, Δέσποινα. Η Νίτσα, ήτανε τα πόδια του. Αν υπάρχει έστω μια πιθανότητα να τη βρούμε και να τη φέρουμε πίσω; Ο Στέλιος είναι σίγουρος πως έτσι θα γίνει. Με έχει κάνει να ελπίζω και εγώ.

- Και άντε και φτάσατε στο λημέρι τους. Άκουσα που λέγανε στο καφενείο ότι ο Αντών Τσαούς² είναι σκληρός Μπαφραίος³. Αν νομίσουν ότι έχετε κακό σκοπό; Αν φοβηθούνε πως θα τους προδώσετε;

- Μη με βασανίζεις Δέσποινά μου. Μόνο προσευχήσου απόψε. Αύριο αχάραγα θα φύγουμε. Αν όλα πάνε καλά, μεθαύριο κιόλας θα είμαστε πίσω...

Το Αηδονόκαστρο, μισή ώρα δρόμος από το Παρανέστι της Δράμας και ανάμεσά τους, ο Νέστος ποταμός. Γεμάτος ο τόπος πλατάνια, ιτιές, βελανιδιές και σκλήθρα, μα και βιολέτες, αγριοπασχαλιές, αγριοφράουλες. Ένας παράδεισος, γεμάτος χρώματα και όμορφες μυρωδιές. Και τα αηδόνια να τραγουδάνε θεϊκά, ιδίως κάθε που χαράζει η μέρα, και κάθε μούχρωμα.

Εκείνο το ξημέρωμα, βρήκε τη Φωτεινή και το μικρό της γιό να απομακρύνονται απ' το Αηδονόκαστρο, πάνω στο 5χρονο γαϊδουράκι, το τελευταίο απόκτημα του Κωστή, πριν εγκαταλείψει απρόσμενα τη γυναίκα, τα παιδιά του, τη ζωή την ίδια. Όλα θα ήταν αλλιώς αν ζούσε εκείνος, σκέφτηκε ανώφελα η Φωτεινή, αδικώντας εδώ που τα λέμε τον εαυτό της: δυο χρόνια σχεδόν σκληρής κατοχής και τα παιδιά της δεν κινδύνεψαν από την πείνα. Έχτισε δεύτερο τοίχο στη σάλα του σπιτιού, κι έκρυβε ανάμεσα αλεύρι από στάρι και καλαμπόκι κι ό,τι άλλο μπορούσε να κρυφτεί από το μάτι των Βούλγαρων⁴ κατακτητών, που παίρνανε αδιάντροπα τις σοδειές, τον ιδρώτα, τη ζωή, από τους Έλληνες του Αηδονόκαστρου. Συχνά πυκνά, πήγαιναν οι άντρες συχωριανοί και της ζητάγανε λίγο αλεύρι φουρνιστό καλαμποκιού,

1 Η Νίτσα του Στέλιου, στην ποντιακή διάλεκτο

2 Προσωνύμιο του Αντώνη Φωστερίδη, Έλληνα οπλαρχηγού από την περιοχή του Πόντου. Στη διάρκεια της Κατοχής, αναδείχτηκε ηγέτης ομάδων ανταρτών, ερχόμενος σε σύγκρουση με τις βουλγάρικες αρχές κατοχής. Μεταπολεμικά διετέλεσε βουλευτής του Ελληνικού Κοινοβουλίου.

3 Μπάφρα: Περιοχή του δυτικού Πόντου

4 Η Βουλγαρική κατοχή στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (μετά τον ποταμό Στρυμόνα) κατά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο, προέκυψε από τη συνεργασία της Βουλγαρίας με τις δυνάμεις του Άξονα

να φτιάξουν οι γυναίκες τους χαβίτς⁵ για τα παιδιά τους. Έδινε εκείνη, όσο μπορούσε, χωρίς να ξεχωρίζει φίλους κι εχθρούς. Ακόμη και στον πατέρα του Παναγή έδωσε μόλις πριν δυο μέρες, κι ας είχε δεκαπέντε που ο γιος του έκλεψε τη Νίτσα, την όμορφη φοράδα της, την πολύτιμη συντρόφισσα του Στέλιου της.

Κατευθύνθηκαν νοτιοδυτικά, ακολουθώντας τις γραμμές του τραίνου για να μη χαθούν, αν και ο Στέλιος ένοιωθε τα σημεία του ορίζοντα, ήξερε που είναι ο βορράς, η ανατολή, ο νότος, όπου και να τον έβαζες, ακόμη και αν δεν είχε ποτέ ξαναβρεθεί σε εκείνο το σημείο. Θύμα της πολιομυελίτιδας ο Στέλιος, δεινός κολυμβητής στο Νέστο, καλύτερος απ' όλους, μα στη στεριά χωλός. Μαράζωνε χωρίς τη Νίτσα, που την καβάλαγε και τρέχανε στα χωράφια, δίπλα στο ποτάμι, ανάμεσα στον δέντρων τις φυλλωσιές.

Δεν πολυμιλάγανε στο δρόμο για να κρατήσουν δυνάμεις. Πού και που κατέβαινε απ' τη σέλα η Φωτεινή και περπατούσε δίπλα τους, να μην εξαντληθεί το ζωντανό, να αντέξει. Θέλανε πέντε ώρες γεμάτες μέχρι να φτάσουν στο Νικηφόρο, να ξαποστάσουν καμιά ώρα στον ξάδερφό της τον Παρασκευά και ύστερα να συνεχίσουν άλλες δυο ώρες μέχρι το Βαθυχώρι, στους δυτικούς πρόποδες των ορέων της Λεκάνης. Εκεί, ανάμεσα Βαθυχώρι και Πηγάδια, πεντακόσια μέτρα από το εκκλησάκι του Προφήτη Ηλία, είχε στήσει ο Αντών Τσαούς το λημέρι του. Ήταν δεν ήταν είκοσι αντάρτες μαζί του. Ένας απ' αυτούς ο Παναγής...

Νωρίς το απόγευμα, αντίκρισαν επιτέλους τον Προφήτη Ηλία. Βόρεια τους είχαν πει. Πεντακόσια μέτρα βόρεια, μέσα στο πευκοδάσος. Στην ανοιχτωσιά. Εκεί, στα χαλάσματα του τουρκικού χωριού του Ντισμικλί, εκεί έφτιαξαν το κατάλυμά τους οι αντάρτες.

Διακόσια μέτρα πριν το τέρμα της διαδρομής, τέσσερις αρματωμένοι ξεφύτρωσαν πίσω από τα γέρικα πεύκα. Με τα ντουφέκια τους προτεταμένα και αγριοφωνάζοντας, ζητήσανε εξηγήσεις. Ποιοι ήσαστε σεις, που πάτε, ποιον γυρεύετε..

Θέλουμε τον Αντών Τσαούς, απάντησε η Φωτεινή με θάρρος, ευθυτενής, όμορφη, περήφανη. Μια γυναίκα και ένα δωδεκάχρονο παιδί, τί φοβάστε ορέ και μας σημαδεύετε; Σαν να ντραπήκανε οι αντάρτες, κατεβάσανε τα όπλα. Ο Αντών Τσαούς δεν είναι δω της είπαν. Είναι ο πατέρας του ο Κυριάκος, αυτός κάνει κουμάντο όταν λείπει ο αρχηγός.

Κατέβασαν το Στέλιο από το γαϊδουράκι, και τους οδήγησαν στην πόρτα του μόνου σπιτιού που έμοιαζε αλώβητο από το χρόνο και την εγκατάλειψη. Βγήκε από μέσα ο πατέρας του Αντών Τσαούς, σαν αρχηγός επί τιμή, και ρώτησε να μάθει τα καθέκαστα.

Ένας από τους άντρες της ομάδας σας, έκλεψε τη φοράδα μας, του είπε η Φωτεινή. Ήρθαμε για να την πάρουμε πίσω. Εσείς έχετε κι άλλα ζωντανά για τις δουλειές σας.

Εσύ ποιος είσαι, παλληκάρη; ρώτησε ο γέροντας το Στέλιο. Δεν αποκρίθηκε αμέσως, είχε κολλήσει το βλέμμα και το μυαλό του εκατό μέτρα πιο κει, όπου γύρω στα δεκαπέντε άλογα ήταν δεμένα με τριχιές στα πεύκα. Ανάμεσά τους, λευκή με λίγες γκριζες πινελιές, πανέμορφη, η Νίτσα του. Ποιος είσαι εσύ, ξαναρώτησε ο γέροντας. Με λένε Στέλιο, δική μου είναι η φοράδα. Να εκεί, η πιο όμορφη, αυτή είναι!

Θα μπορούσα και να σας τη δώσω παλληκάρη μου, φτωχοί άνθρωποι είσαστε και το βλέπω, μα πώς να ξέρω ότι είναι δικιά σας στ' αλήθεια; ότι δεν ήρθατε εδώ να πουλήσετε παραμύθια για να αποκτήσετε άλογο ανέξοδα;

Τον κοίταξε κατάματα ο Στέλιος. Κι ύστερα, γύρισε προς τη μεριά των αλόγων. “Νίτσαααααα!” φώναξε με όλη της ψυχής του τη δύναμη. Μονάχα μια φορά. Σηκώθηκε η Νίτσα στα πίσω της ποδάρια, κοίταξε προς το μέρος των ανθρώπων, χλιμίντρισε πιο δυνατά από ποτέ και τράβηξε μια, δυο, τρεις φορές το σκοινί που την κράταγε δέσμια. Κι όταν εκείνο λύθηκε, ανίκανο να αντισταθεί στην ορμή της, η φοραδίτσα ήρθε καλπάζοντας ξέφρενα, σταμάτησε μπροστά στο παιδί και έσκυψε το κεφάλι στον ώμο του.

Κανείς δε μίλησε. Μονάχα ο γέροντας, ορκίζόταν αργότερα η Φωτεινή, σκούπισε κρυφά ένα δάκρυ με την ανάστροφη του χεριού του. Φύγετε, είπε! Πάρτε την και φύγετε!

ΕΥΡΥΜΑΧΟΣ ΣΑΡΑΚΙΝΟΣ

Το Ταξίδι

Το θυμάμαι να ξεκινάει με έναν κλασικό έλεγχο αποσκευών αεροδρομίου, η μικρή τσάντα πλάτης που είχα μαζί μου πέρασε άνετα αλλά μια παράλογη ανησυχία με ενοχλούσε. Ανησυχία για ποιο πράγμα όμως; Δεν είχα κάτι παράνομο μαζί μου, δεν ήταν του τύπου μου να διακινδυνεύω έτσι, ιδίως όταν η ποινή είναι μεγάλη. Μα για να πιστεύω ότι η ποινή θα είναι μεγάλη, κάτι φοβάμαι ότι μπορεί να βρουν. Δεν θυμάμαι να έχω πακετάρει κάτι επικίνδυνο, ίσως κατά λάθος, αλλά από την άλλη δεν θυμάμαι καν να έχω εγώ πακετάρει. Με το άγχος του ταξιδιού ποιος θυμάται τις λεπτομέρειες;

«Σκάσε ηλίθιε», με διατάζω, «ούτε ένα ταξίδι δεν μπορείς να ευχαριστηθείς με τις βλακείες σου», παραδόξως με υπακούω. Σταδιακά ηρεμώ και ανεβαίνω στον διάδρομο για το τερματικό του αεροδρομίου, ο διάδρομος υπόγειος και το φως νωχελικό, κάπου μπροστά στα αριστερά μου μερικοί λαμπτήρες τρεμοπαίζουν. Η ηρεμία του διαδρόμου, είμαι μόνος μου, και ο απαλός ήχος της κυλιόμενης ταινίας με ηρεμούν. Προσπαθώ να θυμηθώ πότε ήταν η τελευταία φορά που πήγα ταξίδι στο εξωτερικό, πόσο μάλλον με παρέα, θα 'χει χρόνια, οι λεπτομέρειες μου διαφεύγουν πάλι.

Αλήθεια οι άλλοι που είναι; Μάλλον τελευταίος θα έμεινα, δεν θα προλάβω ούτε τα αφορολόγητα, αν και που λεφτά, φάτε μάτια ψάρια. Επιταχύνω το βήμα στον ανηφορικό πια διάδρομο και η ανάσα μου κόβεται λιγάκι, μάλλον πήρα βάρος, δεν μπορώ να κατηγορήσω και το τσιγάρο πια, πάνε χρόνια που το έκοψα. Οι λάμπες που τρεμόπαιζαν σβήνουν εντελώς κάνοντας τον διάδρομο πιο σκοτεινό, ποιος ξέρει γιατί, ίσως κάποια ασφάλεια. Συνεχίζω να πηγαίνω μόνος μου, «μάλλον δεν θα έχει άλλη πτήση τέτοια ώρα» σκέφτομαι, αλλά μέσα μου ανησυχώ, κάτι δεν πάει καλά.

Σύντομα βλέπω στο βάθος τα αφορολόγητα, όλα τα μαγαζιά σκοτεινά, μόνο η αίθουσα εστιατορίων έχει μείνει ανοιχτή. Πάλι καλά, ένα καφεδάκι θα ήταν ό,τι πρέπει τώρα, ή ίσως ένα ενεργειακό ποτό, την αισθάνομαι μια ατονία γενικά. Το παίρνω από το αυτόματο μηχανήμα και ξεκινάω να βρω την έξοδο μου, μάλλον έχω αργήσει πολύ γιατί δεν έχει καθόλου κόσμο μέσα στα εστιατόρια και οι τελευταίοι της πτήσης μου έχουν φύγει. Αρχίζω και τρέχω ελαφρά, μην χύσω το ποτό μου, προσπαθώντας να θυμηθώ ποιος είναι ο κανόνας στα τσάρτερ αν δεν έχεις αποσκευές. Θα με ψάξουν άραγε στα μικρόφωνα πριν κλείσουν την πύλη ή απλά η ατυχία μου για μια ακόμη φορά θα μου στερήσει το ταξίδι;

Σηκώνω το χέρι να δω το ρολόι μου, σκατά, το ξέχασα στον φορτιστή πάλι, πάνε τα όνειρα που είχα να καταγράψω διαδρομές στα στενά της πόλης και στους γύρω λόφους ίσως και ένα πικνίκ κάτω από κανένα δέντρο με τον ήλιο να μου χαϊδεύει το πρόσωπο. Αλλά πρώτα πρέπει να προλάβω την πτήση μου, πετάω το ποτό μου μισογεμάτο σε έναν κάδο και τρέχω κανονικά πλέον, τα πόδια μου καίνε αλλά δεν κόβω ταχύτητα, πρέπει να μπω στην πτήση. Φτάνω στην πύλη, αφηρημένος προτείνω το βραχιόλι μου, το σκανάρει το χέρι με το χρυσό μανικετόκουμπο, «μπες», μπαίνω.

Παράξενη είσοδο έχει από την πίσω μεριά, συνήθως η είσοδος είναι στο πλάι, αλλά έχω καιρό να πετάξω. Ο αεροσυνοδός με το μπλε πηλήκιο μου δείχνει την θέση μου, κάθομαι, παράξενες και οι θέσεις αντικριστά σαν τα ελικόπτερα που είχαμε στον στρατό, μου δένει τις ζώνες χιαστί και αυτές για τα χέρια και τα πόδια, παράξενο κι αυτό αλλά ίσως είναι περίεργος ο καιρός και παίρνουν προφυλάξεις. Τα παράθυρα είναι ή ανύπαρκτα ή κλειστά, κρίμα να

χάσουμε την θέα. Οι μηχανές παίρνουν μπρος με έναν ήχο που συνεχώς δυναμώνει, αρχίζει και ένα τρέμουλο που σε χτυπάει μέχρι το κόκκαλο, τα πόδια μου με πεθαίνουν, γόνατα, γάμπες πέλματα όλα πονάνε. Ξαφνικά με πνίγει ο ζεστός αέρας, κάτι δεν πάει καλά, αισθάνομαι το μέταλλο να κλείνει γύρω μου, πνίγομαι, μια ξαφνική φωτιά στο μάγουλό μου ...

... «Εύπνα 5176, φτάσαμε στην αποικία, καλές διακοπές», το χαστούκι που με ξύπνησε είναι ο πιο φρέσκος πόνος, οι παλιοί όμως πιο έντονοι. Προσπαθώ να σηκωθώ και δεν καταφέρνω να με υπακούσουν τα πόδια μου. Το δυνατό φως της ανοικτής πόρτας με τυφλώνει καθώς είμαι από τον ύπνο, ένα χέρι με χρυσά μανικετόκουμπα με αρπάζει από το πέτο και με σηκώνει. Δυσκολεύομαι να σταθώ αλλά ο φόβος με κρατάει όρθιο, με μικρά βηματάκια κατεβαίνουμε από το ελικόπτερο και σταματάμε μπροστά στον λοχία με το μπλε πηλήκιο. Φωνάζει τα νούμερά μας και εμείς ένα άψυχο «παρών», ακούγονται οκτώ, όλοι ζωντανοί λοιπόν.

Μας δίνουν την εντολή να στοιχηθούμε ακουμπώντας τον ώμο του μπροστινού μας, υπακούμε βουβά, όχι ότι έχουμε και επιλογή. Οι εντολές ήταν ξεκάθαρες από την αρχή «θα μιλάς μόνο όταν σου μιλάνε», η αποτυχία να ακολουθήσεις αυτόν τον κανόνα είχε γρήγορα άσχημες συνέπειες. Μιλούσες χωρίς να σου απευθύνουν τον λόγο; Πόνος! Ζητούσες κάτι; Πόνος! Δεν απαντούσες σε ερωτήσεις, ακόμη κι αν δεν ήξερες την απάντηση; Πόνος! Αργούσες να απαντήσεις; Πόνος! Δεν ξέρω πόσο κράτησε η «βασική εκπαίδευση» όπως την ονόμαζαν, ίσως μέρες, ίσως εβδομάδες αλλά στο τέλος όταν «στρώσαμε» πήραμε το χαρτί για την «Αποικία». Κατάρρα ή ευλογία στην κατάστασή μας; Έμελλε να το μάθουμε, για την ώρα «στρωμένοι» από τον εκπαιδευτή μας ακολουθούσαμε εντολές σαν τον παροιμιώδη ελέφαντα που τον κρατάει ένας μικρός πάσσαλος στο χώμα. Ο δικός μας πάσσαλος ήταν ο φόβος του πόνου, όχι τα χτυπήματα αλλά ο πόνος που ακολουθούσε ατελείωτες ώρες κλεισμένος σε ένα μικρό τιμεντένιο κελί χωρίς φως, τουαλέτα και νερό.

Ήταν αναγκαίο κακό όμως, όπως μας εξηγούσαν με χαμόγελα ικανοποίησης, αποτελούσαμε το καρκίνωμα μιας κοινωνίας που είχε εξαλείψει όλες τις πληγές της, ασθένειες, πολέμους, εγκληματικότητα, υπερπληθυσμό, μόλυνση του περιβάλλοντος και ό,τι πονούσε τον άνθρωπο. Παράξενη έκφραση το «πονούσε τον άνθρωπο», βασικό μέρος της καθημερινής κατήχησης, αλλά σε εμάς τους «Απροσάρμοστους» ηχούσε αλλιώς, σαν κοροϊδία. Το «Απροσάρμοστος» στον φάκελο σου ήταν ο τίτλος που σε έφερνε γρήγορα στα κτήρια της Υπηρεσίας Τήρησης της Τάξης.

Το πως τον κέρδιζες άλλαζε από άνθρωπο σε άνθρωπο και συνήθως ήταν εν αγνοία σου. Κάτι που είπες, κάτι που έκανες, μια λάθος φίλια ή απλά μια λάθος χειρονομία και ήσουν καρκίνωμα εν τη γενέσει. Ούτε καν κατάλαβα πως βρέθηκα στα κελιά της οδού Νέας Τάξης 59, αλλά όλα ξεκίνησαν από το ταξίδι.

Η πόλη στην οποία ζούσα δεν διέφερε από οποιανδήποτε άλλη στον κόσμο, ήταν αγορασμένη από μια εταιρία, στην περίπτωση μας την βιομηχανία κατασκευής ενεργειακών ποτών. Όλες οι υπηρεσίες και τα καταστήματα ανήκαν επίσης σε αυτήν την παγκόσμια εταιρία και όλοι δούλευαν σε κάποια υπηρεσία, κατάσταση ή θέση παραγωγής για αυτήν. Ο μισθός σου ανάλογα της θέσης προσδιόριζε και την κοινωνική σου τάξη διότι καθόριζε τη συνοικία διαμονής σου, την καταναλωτική σου ικανότητα και την πιστοληπτική σου ικανότητα. Διότι όλα ήταν με δόσεις, σπίτι, αυτοκίνητο, διακοπές, η έξοδος με φίλους, ακόμη και το δικαίωμα αναπαραγωγής ή όπως ονομαζόταν πια «κόστος συντήρησης πληθυσμιακής ισορροπίας».

Η δουλειά μου, ανώτατο στέλεχος αποθήκης με εντυπωσιακό τίτλο, αλλά αμοιβή που ταίριαζε περισσότερο στον όροφο της ευθύνης μου παρά στον τίτλο μου. Το παράξενο με την ζωή είναι ότι βρίσκει τρόπους να σου δίνει μικρές χαρές για να την αντέχεις. Είχα το σπίτι μου σε μία σχετικά αξιοπρεπή συνοικία, μικρό αλλά βολικό, το αυτοκίνητό μου μικρό αλλά

εύκολο στο παρκάρισμα, και μια κοπέλα που έδειχνε να με αγαπάει παρά την παράξενη μύτη μου, παιδικό ατύχημα που δεν έδεσε σωστά και την ακόμη πιο παράξενη διάθεσή μου που, συνήθως, την περιέγραφαν ως μελαγχολική.

Το έφερε η τύχη, ή η ατυχία αν θες, να καταφέρουμε να μαζέψουμε μερικές μονάδες ώστε να ανοίξει η πίστωση και να πάμε ένα οικονομικό ταξίδι σε νησί με πολλές παραλίες και όμορφες διαδρομές στην πλούσια εξοχή του. Καθώς πλησίαζε ο καιρός ένα παράξενο, άγνωστο σε εμένα συναίσθημα ήρθε να μου γαργαλήσει την σκέψη, άρχισα να χαμογελάω ή και να γελάω ακόμη χωρίς προφανή λόγο, να είμαι αφηρημένος στην δουλειά ή και στην οδήγηση. Την τρίτη φορά που με σταμάτησε το αυτοκίνητό μου απ' το να τρακάρω αποφάσισα να πάω στον ελεγκτή ψυχικής λειτουργίας της εταιρίας. Η διάγνωση του «αδικαιολόγητη ευφορία» και λίγα χάπια «που θα βοηθούσαν» με συνόδεψαν σπίτι.

Η χαρά μου ανείπωτη όταν έφτασε η μέρα της άδειάς μου. Μπαίνουμε στον υπόγειο, φτάνουμε με το τελευταίο δρομολόγιο στο αεροδρόμιο και περιμένουμε την πρωινή πτήση του τσάρτερ. Έλεγχος αποσκευών, έλεγχος εισιτηρίων, έλεγχος αδειών κυκλοφορίας όλα στην εντέλεια, πήραμε και δυο φιάλες κρασί από τα αφορολόγητα επιβιβαζόμαστε και πλέουμε, ή για την ακρίβεια, πετάμε σε πελάγη ευτυχίας.

Έχοντας σταματήσει τα χάπια για να ευχαριστηθώ τις διακοπές μου, με έχει πιάσει μια ακατάσχετη πολυλογία από την χαρά μου που γρήγορα κούρασε την κοπέλα μου. Στην ίδια σειρά με εμάς καθόταν ένας ηλικιωμένος κύριος που ταξίδευε μόνος του για το νησί, για κακή του τύχη, ή μάλλον δική μου, άρχισα την κουβέντα μαζί του. Ήταν συχνός επισκέπτης, υποδιευθυντής τράπεζας, και ήξερε τις ομορφιές του νησιού απ' έξω και ανακατωτά, η δική μου περιέργεια και η δική του διάθεση για κουβέντα μας έκαναν γρήγορα συνομιλητές.

Στην λογική του απορία πως καταφέραμε να ξεκλέψουμε μονάδες για τέτοιες διακοπές ήρθε η απάντησή μου: «με αιματηρές οικονομίες».

«Συγχαρητήρια και στους δυο, δεν είναι εύκολο πράγμα αυτό που πετύχατε» είπε με θαυμασμό.

«Σχεδόν ακατόρθωτο» συμφώνησα «έτσι που κόβουν τους μισθούς και ανεβάζουν τις τιμές μας έχουν βάλει θηλιά στο λαιμό».

«Έτσι είναι η ζωή» μου απάντησε ο συνομιλητής μου σχεδόν αφηρημένα

«Ε, κάποια μέρα πρέπει να αλλάξει κι αυτό» ξεστόμισα και συνειδητοποίησα αμέσως το λάθος που έκανα.

Ο ηλικιωμένος κύριος χλόμισσε αμέσως και, με την δικαιολογία ότι ο ήλιος του κουράζει τα μάτια, ζήτησε αλλαγή θέσης. Η κοπέλα μου με κοιτούσε με ένα βλέμμα τρόμου που έσκιζε την καρδιά μου με κατηγορίες για το άγνωστο. Λίγα λεπτά αργότερα ήρθε μήνυμα στο ρολόι μου, κρύος ιδρώτας με έλουσε και αρνιόμουν να δω αυτό που υπέθετα ότι με περιμένει. Δεύτερος χτύπος, το μήνυμα ζητούσε επιβεβαίωση ότι αναγνώστηκε, τρίτος, τέταρτος, σήκωσα το ρολόι για να διαβάσω το μήνυμα ενώ μια ζαλάδα έφερνε βόμβους στα αφτιά.

«Σας γνωστοποιούμε άμεσα την απόλυση σας για λόγους εταιρικής αμφισβήτησης και ανεπαρκούς σεβασμού προς την εταιρία Γκόργκον Ντρινκς. Ο προσωπάρχης Α. Σ. Ντικ.»

Μετά από αυτό οι διακοπές είχαν μια πικρή γεύση, καθώς κρέμονταν πάνω από το κεφάλι μας η απόλυσή μου και η επερχόμενη πενία μου. Αποσύνδεσα και το ρολόι μου για να αποφύγω κάθε δυσάρεστο μήνυμα. Στην πτήση της επιστροφής ένα σφίξιμο στο στήθος μου έδωσε την προσωρινή χαρά της πιθανότητας ενός εμφράγματος, αλλά ατύχησα πάλι, ήταν κρίση πανικού, κι η καρδιά μου είχε αποφασίσει να με προδώσει.

Στο αεροδρόμιο η κοπέλα μου με κοίταξε με μάτια που γυάλιζαν από τα δάκρυα, μου ευχήθηκε «καλή ζωή» και με άφησε μόνο μου να μετρώ τις πληγές μου. Κάτι είχε πάθει το ρολόι μου, η τουλάχιστον έτσι νόμιζα, και δεν άνοιγε η πόρτα στον υπόγειο οπότε αναγκάστηκα να κάνω τα οκτώ χιλιόμετρα με τα πόδια. Κουρασμένος και διψασμένος έφτασα στο κτήριο μεσημέρι ντάλα καλοκαίρι. «Τουλάχιστον θα κάνω ένα ντουζ να συνέλθω και θα πιω και τον σκασμό μου σε νερό» σκέφτηκα και πήγα να ανοίξω την πόρτα. Τίποτα, η πόρτα δεν κουνιόταν χλιοστό.

Αποφασισμένος πλέον να βρω τι είχε πάθει το ρολόι ενεργοποιώ και τα μηνύματα που είχα απενεργοποιήσει στις διακοπές. Οι συνεχόμενοι ήχοι χτυπούσαν για κανένα δεκάλεπτο αλλά τους αγνοούσα μην θέλοντας να διαβάσω την θλιβερή μου μοίρα. Μόλις σταμάτησε προσπάθησα πάλι να μπω, βzzzz μήνυμα «Η πιστοληπτική σας ικανότητα μηδενίστηκε, η τράπεζα κατάσχεσε το σπίτι σας, δεν είστε πλέον κάτοικος του κτηρίου, μην προσπαθήσετε να εισέλθετε, θα θεωρηθεί διάρρηξη».

Ξεκίνησα για το πάρκινγκ με την παράλογη ελπίδα της απόγνωσης ότι θα έφτιαχνα την μοίρα μου σε άλλη πόλη, με άλλη εταιρία, έφτασα και πήγα να ανοίξω την πόρτα, βzzzz «Η πιστοληπτική σας ικανότητα μηδενίστηκε η τράπεζα κατάσχεσε το αυτοκίνητό σας, μην προσπαθήσετε να εισέλθετε, θα θεωρηθεί διάρρηξη». Λίγα λεπτά αργότερα ζαλισμένος και διψασμένος έφτασα έξω από κατάστημα τροφίμων, ο λαιμός ξερός και κοντά σε κατάσταση λιποθυμίας αποφάσισα να πάρω ένα νερό λίγο για να πιω και λίγο για να ρίξω στο κεφάλι μου.

Βzzz «Η πιστοληπτική σας ικανότητα μηδενίστηκε, δεν έχετε μονάδες για αγορές, παρακαλώ αποχωρίστε». Δεν άντεξα, έσπασα, όρμησα στην πόρτα και βαρούσα κλωτσιές, μπουνιές, κουτουλιές, ό,τι μου ερχόταν. Σε αυτήν την κατάσταση, ματωμένο και αλλόφρονα με βρήκαν τα όργανα Τήρησης της Τάξης και μετά την βασική μου εκπαίδευση με έστειλαν στις «Αποικίες», τόπους εξαναγκαστικής εργασίας και βίαιου «σωφρονισμού». Μόνη ελπίδα και χαρά μου ο δυνατός πόνος που νιώθω από εχθές στο στήθος, κρίση πανικού δεν είναι, τον έχουν σκοτώσει τον πανικό, ίσως η άτιμη να με υπακούσει στο τέλος.

ΑΘΗΝΑ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Επιστολή στο Παρελθόν

14/4/2040

Με λένε Γιάννη και είμαι δέκα χρονών. Σήμερα η δασκάλα μας στο σχολείο, μας είπε πως μισό αιώνα πριν υπήρχαν χάρτινες χρωματιστές σελίδες στα περίπτερα με θέματα για κάθε ηλικία. Τα έλεγαν περιοδικά. Μας είπε πως σε αυτά, τα παιδιά έστελναν γράμματα με το ταχυδρομείο, που τα διάβαζαν όλοι μέσα από το περιοδικό και έκαναν φίλους δια αλληλογραφίας! Κάτι σαν το facebook ή το tweeter αλλά ασφαλές, και για παιδιά. Σκέφτηκα λοιπόν να στείλω εκεί κι εγώ ένα γράμμα. Μήπως προλάβω όσα συνέβησαν εδώ.

Ήμουν περίπου πέντε όταν χωρίσατε με την μαμά. Τα Χριστούγεννα και στις γιορτές θυμάμαι να είστε αγκαλιά. Μα όταν έλειπες αν άφηνα για λίγο τη μαμά μόνη έσβηνε το χαμόγελο της. Περνούσαμε όμορφα με τη μαμά. Όταν επέστρεφε από την δουλειά, μου τραγουδούσε. Κι ήμουν πάντα εγώ εκείνος που κουραζόταν πρώτος από το παιχνίδι. Θυμάμαι κάπως και εσένα τότε. Τα γένια σου με ξυπνούσαν, όταν νύχτα ακόμα προσπαθούσες να με φιλήσεις πριν φύγεις για τη δουλειά. Κάποτε περάσαμε τρεις ολόκληρες μέρες μαζί. Και ήμουν τόσο χαρούμενος που ήμουν στο νοσοκομείο. Εσύ όμως έκλαιγες και δεν κατάλαβα ποτέ γιατί. Μήπως τελικά για αυτό έλειπες τόσο; Για να μην κλαις όταν με βλέπεις; Έγινα γρήγορα καλά. Δεν ήθελα να κλαις. Τις λίγες στιγμές που μας θυμάμαι είχες και ένα κινητό. Πόσο πολύ το μισούσα. Όταν δεν μιλούσες σε αυτό στους τόσους φίλους σου από την δουλειά, χανόσουν στην οθόνη του. Όταν ρωτούσα θυμωμένος την μαμά τότε θα παίζεις μαζί μου, έλεγε: «Άσε το μπαμπά να χαλαρώσει λίγο». Γιατί; Θα σου έκανα κακό; Ούτε αυτό κατάλαβα. Μετά χωρίσατε. Είπατε ότι με αγαπάτε πολύ και οι δύο. Και αγαπάτε πολύ και ο ένας τον άλλο. Είπατε πως τίποτα δεν θα αλλάξει. Είστε χαζοί; Είστε ψεύτες; Μου είπατε να μην είμαι ψεματούρης! Και ότι κανένας άνθρωπος δεν είναι χαζός. Δεν καταλαβαίνω. Τώρα μπαμπά σε βλέπω ακόμα πιο σπάνια. Κάθε φορά που έρχεσαι λες πως μεγάλωσα κι άλλο και εγώ βλέπω έναν άλλο κύριο. Τώρα η μαμά δουλεύει σχεδόν όσο δούλευες κι εσύ. Και κάθε φορά που βρίσκει κάτι πάνω μου να σου μοιάζει, κλαίει. Δεν θέλω να την κάνω να κλαίει. Δεν θέλω να σου μοιάζω. Δεν θέλω ακριβά παιχνίδια, ούτε καινούργια παπούτσια. Θέλω να ακούσω των ήχο των κλειδιών σου, μέρα. Να πάρεις εμένα και την μαμά αγκαλιά και να πάμε στην πλατεία. Και όταν εσείς νομίζετε ότι παίζω και φιλιέστε. Εγώ να προσέχω εσάς.

Μπορεί να το διαβάσεις εσύ αυτό το γράμμα, μπαμπά, ή κάποιος φίλος σου. Ίσως να το διαβάσουν οι γονείς της Ζωής, που η μαμά της χορεύει όλη μέρα αλλά όχι από χαρά. Ίσως να το διαβάσουν οι γονείς της Χρυσούλας που έχουν μια ντουλάπα που τρώει όλο λεφτά και φοβάται μην την φάει κι αυτή. Ο Νίκος λέει, είναι πιο τυχερός, βλέπει τον μπαμπά του που και που στην τηλεόραση. Άλλα δεν μπορούν να παίξουν γιατί μιλάει σε όλο τον κόσμο. Ίσως να το διαβάσει ο μπαμπάς της Κατερίνας που είναι διευθυντής κάπου μακριά. Ίσως πάλι και όχι. Εγώ ζηλεύω την Μαρία. Φοράει τα ρούχα τα παλιά, της Ζωής και της Χρυσούλας κι όλο λέει πως παίζουν επιτραπέζια με τους γονείς της. Κι έχει κι αυτή φαΐ στο σπίτι. Εσύ μπαμπά από πού φέρνεις το φαΐ;

Μα αν το διαβάσεις το γράμμα μου, μπαμπά, δεν θα ξυπνήσω πάλι ιδρωμένος μες στο κρύο, από τον ήχο των κλειδιών σου στην πόρτα· για να αντικρίσω το σκοτεινό δωμάτιο αντί για το χαμόγελο σου, εκείνο που έβλεπα και λίγο

κόκκινο πάνω από τα δόντια σου, ούλα νομίζω πως το λένε. Με την σοκολάτα στο χέρι σου και τα λερωμένα ρούχα, να θέλω να σε πάρω αγκαλιά. Μα φοράω την καθαρή πιτζάμα μου και περιμένω τα λεπτά, τα δευτερόλεπτα να αλλάξεις ρούχα. Να με πάρεις αγκαλιά και μετά να πάω να κοιμηθώ. Ακόμα ένα παραμύθι, μπαμπά. Δεν με ενδιαφέρει αν ο ύπνος κάνει κάλο. Μην λες τη νύχτα κοιμούνται τα παιδάκια. Πάντα έτσι. Όταν είσαι σπίτι εσύ εγώ όλο κοιμάμαι. Τίποτα δεν καταλαβαίνω. Μα πιο πολύ την λέξη σ' αγαπώ.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

Μια Είδηση

Μόλις είχε βάλει το παιδί για ύπνο ύστερα από μια φορτισμένη και απαιτητική ημέρα. Κάθισε αναπαυτικά στον καναπέ και άναψε την τηλεόραση. Έπαιζε μια εκπομπή εξιχνίασης εγκλημάτων, μα ήταν αφηρημένη. Κάποια στιγμή άκουσε ένα γνώριμο όνομα αλλά δεν έδωσε σημασία. «Θα είναι συνωνυμία. Ο μόνος στον κόσμο με αυτό το όνομα είναι;» μονολόγησε.

Ένας νεαρός 30 χρονών δολοφονήθηκε με ειδεχθή τρόπο. Απήχθη, σύρθηκε στο δρόμο με ένα καλώδιο, βασανίστηκε και χτυπήθηκε μέχρι θανάτου.

Η μητέρα του τον αναζητούσε εναγωνίως όλη τη νύχτα και το επόμενο πρωί ενημερώθηκε τηλεφωνικά από την αστυνομία για το ξυλοδαρμό του, χωρίς βέβαια να μάθει και την τραγική κατάληξη του γιου της.

Αργότερα, όταν έφτασε στο νοσοκομείο, έζησε το χειρότερο εφιάλτη κάθε μητέρας, καθώς πληροφορήθηκε τον χαμό του παιδιού της.

Η σκέψη της στριφογύριζε στα δικά της καθημερινά, τετριμμένα και ενίοτε ασήμαντα προβλήματα, όσο κι αν προσπαθούσε να χαλαρώσει. Δεν άκουσε λέξη από την εκπομπή που εξελισσόταν σε ζωντανή σύνδεση.

Μέρες αργότερα σε ένα ταξί, στην καθιερωμένη διαδρομή μεταξύ της δουλειάς και του παιδικού σταθμού του παιδιού της, ξέκλεψε μερικά λεπτά να χαζέψει τις ειδήσεις στο κινητό της. Τότε έπεσε πάνω σε ένα άρθρο που ανέφερε το όνομα του και το πάτησε γεμάτη περιέργεια. Μόλις το άνοιξε αντίκρισε τη φωτογραφία του. Τον γνώρισε και ας είχαν περάσει 15 ολόκληρα χρόνια από τότε που τον συνάντησε.

Τότε ήταν και οι δυο γύρω στα 15, καλοκαιράκι στον τόπο καταγωγής της, στο αγαπημένο της νησί. Ένα καλοκαίρι καλά χαραγμένο στη μνήμη της, καθώς χαρακτηριζόταν από πολλές πρωτιές.

Πρώτη φορά καρδιοχτύπια, φλερτ, παρέες και έξοδοι και μια αίσθηση μεγαλύτερης ελευθερίας και ανεξαρτησίας. Τότε γνώρισε έναν έφηβο γεμάτο ενέργεια και σπιρτάδα.

Διαβάζοντας τις γραμμές του άρθρου έμεινε άναυδη και ανατρίχιασε με τη βιαιότητα και τον απάνθρωπο τρόπο που έφυγε. Λυπήθηκε πολύ και ας τον έζησε ελάχιστα, και ας είχε περάσει τόσος καιρός που σχεδόν είχε λησμονήσει την ύπαρξη του.

Εκείνη την ημέρα και πολλές ακόμα δεν μπορούσε να ησυχάσει. Η καθημερινότητα κυλούσε κανονικά, τηρούσε ευλαβικά το καθιερωμένο πρόγραμμά της και προσπαθούσε να μοιράσει – όπως πάντα – δίκαια το χρόνο της ανάμεσα στο παιδί και τη δουλειά της.

Ωστόσο μέσα της ένας καταγισμός σκέψεων και πληθώρα αντιφατικών συναισθημάτων την έπνιγαν. Νοσταλγούσε τις κοινές στιγμές της σύντομης γνωριμίας τους εκείνον τον Αύγουστο, το φλερτ, τις βόλτες, τα γέλια, τις

διεκδικήσεις, τις αλητείες.

Στον αντίποδα των γλυκών αναμνήσεων ακολουθούσαν σκληρές βασανιστηρίων και βιαιοπραγίες.

Ίσως αν μοιραζόταν τον πόνο της θα μπορούσε να τον απαλύνει. Ίσως. Δεν ήξερε όμως κανένα συγγενικό του πρόσωπο και οι κοινοί τους φίλοι είχαν χαθεί στο πέρασμα των χρόνων.

Κάθισε στον καναπέ όπου συνήθιζε να χαλαρώνει στο τέλος της ημέρας, όταν οι άλλοι κοιμούνται, και έκανε μια αναζήτηση στα κοινωνικά δίκτυα. Δεν ήταν τόσο δύσκολο, να μια κοπέλα με ένα διαπεραστικό βλέμμα που της τον θύμιζε αρκετά. Πρέπει να ήταν η αδερφή του. Θα της έστελνε αύριο να τη συλλυπηθεί, να τη στηρίξει για τον άδικο χαμό του, να της δώσει κουράγιο και δύναμη.

Κουράγιο από μια άγνωστη που έζησε μαζί του τόσο λίγα μα ένωσε τόσα πολλά.

ΡΑΦΑΕΛΑ ΚΑΣΙΝΗ

Η απόδραση της καρδιάς

Αέναη ευφορία. Η ακατάπαυστη και ουτοπική αναζήτησή της προσδιορίζεται μέσα από καθαρά προσωπικές επιλογές του καθενός μας. Κάποιοι επιλέγουν το επικίνδυνα συναρπαστικό μονοπάτι του έρωτα, άλλοι της μουσικής, της τέχνης, της εκτόξευσης της αδρεναλίνης τους από τα εξτρίμ σπορ ή και τις τιμές που προσφέρει η επαγγελματική καταξίωση, όλα σε μια μάταιη προσπάθεια αποφυγής της απελπισίας.

«Μη εγκαταλείπεις ημάς τους ελπίζοντας επί σε», αναφωνούν οι πατέρες στην καθιερωμένη Θεία λειτουργία της Κυριακής. Ο θρησκευτικός αυτός ύμνος φαίνεται να αποτελεί την απόλυτη ικεσία των ανθρώπων προς το Θεό, για να μη τους αφήσει μόνους και απροστάτευτους στη δυσβάσταχτη πορεία της ύπαρξής τους.

Έτσι και ο Διονύσης. Δεν ήταν άυλος και ατρόμητος. Έτρεμε στην ιδέα να καταλήξει μπακούρι και όντας μυστικά ρομαντικός είχε πια κατασταλάξει ή τουλάχιστον έτσι νόμιζε, για το που θα τον οδηγούσε ο χάρτης του εγκεφάλου του. Να βρει δηλαδή την εξιλέωση, μετενσαρκωμένη στην μια και μοναδική γυναίκα της ζωής του. Έλα όμως που δεν ήξερε τον τρόπο και δεν τολμούσε καν να τον βρει.

Αν και είχε φτάσει τα 35, ένιωθε σαν έφηβος που δεν κατόρθωσε ακόμα να αποκόψει τον ομφάλιο λώρο που τον συνέδεε με τη μητέρα του, την Πηνελόπη. Μια πληθωρική, δυναμική και αξιαγάπητη γυναίκα, που φρόντιζε κάθε μέρα να βρίσκει ο γιόκας της τα αγαπημένα του φαγητά, όταν γυρνούσε εξουθενωμένος από τη δουλειά του ως αθλητικογράφος σε μια μικρή τοπική εφημερίδα. Παρά τις ατέρμονες της προσπάθειες να βρει στο μοναχοπαίδι της την κατάλληλη, σε «τυχαίες» συναντήσεις με θυγατέρες φίλων της, καμία τους δεν κατάφερε να την πείσει για την ικανότητά της να σταθεί επάξια στο πλάι του μονάκριβού της και η ελπίδα της να κατακτήσει τον πολυπόθητο τίτλο της γιαγιάς κατέρρευε.

Η δεκαπεντάχρονη εκδοχή του Διονύση, θυμάται τον δύστροπο και πελώριο στα τότε μάτια του Θείο Νίκο, αναμασώντας την τραγανή, γεμάτη λαχταριστές φράουλες τάρτα της μαμάς του, να τον ανακρίνει για τις κατακτήσεις του στο σχολείο και να του λέει επιδεικτικά πως «οι γυναίκες είναι ένας Γολγοθάς και μια αιώνια καταδίκη αν τυχόν και τις αφήσεις να σε μαγέψουν με το τραγούδι τους», παρομοιάζοντας τις ακόμα με τις αηδονόλαες Σειρήνες της Ελληνικής Μυθολογίας, οι οποίες νοσηρά και ανελέητα προκαλούσαν τον οικτρό θάνατο των ανυποψίαστων ναυτικών που περνούσαν από το νησί τους. Αυτά τα λόγια τον είχαν στιγματίσει. Οι σκέψεις αυτές μεγαλώνοντας, αν και ασυνείδητα, τριγυρνούσαν πάντα στο πίσω μέρος του μυαλού του και κάθονταν αναπαυτικά στην αντικουνουπική σήτα πάνω στο παράθυρο του δωματίου του, κάθε φορά που πλάγιαζε με μια κοπέλα στο κρεβάτι του, ανίκανες να αποδράσουν.

«Μ'αγαπάς;», τον ρωτούσε ανά τακτά χρονικά διαστήματα η τελευταία του 'μεγάλη' σχέση, οκτώ ολόκληρων μηνών, η Βανέσσα.

Αυτός απέφευγε μαεστρικά να δώσει σαφή απάντηση, είτε χαμογελώντας πονηρά και παράλληλα δίνοντας της

δειλά δειλά ένα πεταχτό φιλί, είτε αποπροσανατολίζοντας την με αλλεπάλληλα φωτογραφικά κλικ με το κινητό του, γνωρίζοντας πολύ καλά τον ναρκισσισμό της.

«Ίσως να είσαι προγραμματισμένος να κατασκευάζεις φίμωτρα που σε προστατεύουν από το να καταβροχθίσεις τη φόλα του έρωτα», έλεγε στον εαυτό του ο Διονύσης και καθησυχάζόταν.

Γνώριζε καλά την πρωταγωνιστική θέση που κατείχε ο ίδιος στον αφυολόγητο πόλεμο που συνέβαινε στο μυαλό του, με το ένα στρατόπεδο να υποστηρίζει φανατικά την παντοδυναμία του ως σκληροπυρηνικού εργένη και το άλλο να ανεφοδιάζεται με μυριάδες συναισθήματα τρυφερότητας και ανεξάντλητης αγάπης.

Το βράδυ της Τρίτης, πέντε Οκτωβρίου, εννέα μέρες μετά τα γενέθλια του, στις έντεκα και τριάντα δύο ακριβώς, πήρε τη γενναία απόφαση. Να παίξει το τολμηρό παιχνίδι με το άγνωστο. Με άλλα λόγια, να συνθέσει την απόλυτη αγγελία εύρεσης του άλλου του μισού, στη στήλη του αγαπημένου του σάιτ «Σε αναζητώ».

«Ο Έρωσ ο γλυκόπικρος. Αυτός είσαι. Σε κοιτάζω να στέκεσαι προκλητικά μπροστά μου και συνάμα αδυνατώ να διακρίνω τη μορφή σου. Και ξέρεις κάτι; Σε αποδέχομαι πια, σε κάθε σου έκφραση και ας μου αφήσεις στο τέλος μια ιδιόμορφα αλλόκοτη γεύση. Δεν σε φοβάμαι. Απαιτώ να εισβάλεις στην εξωπραγματικά άδεια και κωματώδη ζωή μου και να την επαναφέρεις μόνο σε ένα πλανήτη όπου θα υπάρχουν εσύ. Αρνούμαι πεισματικά να ζω σε ένα κόσμο με τείχη και σκοτεινά μπουντρούμια που παγιδεύουν τη σκέψη και αποτρέπουν την καρδιά από το να ηχεί δυνατά. Δεν θα χάσω άλλο χρόνο. Τριάντα πέντε χρόνια ήταν υπεραρκετά. Θα σε περιμένω στο ακρογιάλι της ψυχής μου, όσο κ αν χρειαστεί».

«Αχ...αυτό ήταν τελικά», αναφώνησε ικανοποιημένος ο Διονύσης, προτού πατήσει το εικονίδιο «Αποστολή», με ένα ακόμα παιχνιδιάρικο αναστεναγμό να ξεφεύγει απ' τα χείλη του.

Πόσο παράδοξα ελπιδοφόρο. Η ζωή να ξεκινά με το θάνατο του παλιού μας εαυτού.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

Βγαίνοντας από το Αδιέξοδο

Ήθελα να βγω και να ουρλιάξω ότι με κούρασε πια η μοναξιά! Δεν μπορούσα άλλο να περνώ μόνη μου τα βράδια, μα αυτή ήταν μάλλον η άμυνα μου. Έχουν περάσει δύο χρόνια από τότε που με παράτησε ο Μιχαήλ και έκτοτε δεν έχω επιτρέψει σε κανένα να με πλησιάσει. Οι φίλοι μου εγκατέλειψαν πια κάθε προσπάθεια να με επαναφέρουν στην πραγματικότητα. Ζω εγκλωβισμένη σε ένα παρελθόν γεμάτο αναμνήσεις. Δεν υπάρχει για μένα παρηγοριά, βρίσκομαι σε ένα ατελείωτο αδιέξοδο.

Εκείνη η Παρασκευή ήταν ως συνήθως μελαγχολική για μένα, παρόλο που ο συνδυασμός του δυνατού ήλιου και του ερχομού του Σαββατοκύριακου έκανε τους ανθρώπους γύρω μου να μοιάζουν ευτυχισμένοι. Αποφάσισα να μην γυρίσω σπίτι μόλις τελειώσω από το γραφείο, αλλά να πάω απευθείας στο μόνο μέρος που γαληνεύει η ψυχή μου, στη μαρίνα της Καλαμαριάς. Συνήθιζα να πηγαίνω στην Αρετσού κάθε φορά που ένιωθα να μην με χωράει ο τόπος..

Πάρκαρα το αμάξι μου και κατευθύνθηκα προς τα σκάφη. Επέλεξα να καθίσω όπως πάντα στο αγαπημένο μου παγκάκι και ας ήταν ήδη κατειλημμένο από έναν νεαρό. Απορροφήθηκα στο απέραντο γαλάζιο της θάλασσας για ώρες. Όταν συνειδητοποίησα ότι είναι πλέον η ώρα να γυρίσω, παρατήρησα δίπλα μου ένα ξεχασμένο βιβλίο. Χωρίς δεύτερη σκέψη το πήρα στα χέρια μου και έψαξα για κάποιο στοιχείο που να φανερώνει τον ιδιοκτήτη. Η προσπάθεια αποδείχθηκε μάταιη, καθώς δεν υπήρχε καμία πληροφορία. Άφησα το βιβλίο και αποφάσισα να γυρίσω την επόμενη ημέρα την ίδια ώρα, ώστε να δω αν το έχει αναζητήσει κάποιος.

Γυρίζοντας στο γνωστό παγκάκι το επόμενο μεσημέρι ανακάλυψα πως το βιβλίο ήταν ακόμα εκεί. Μα ποιος χάνει κάτι και δεν ψάχνει να το βρει, αναρωτήθηκα. Απόλαυσα για ακόμα μια φορά την ήρεμη θάλασσα, μα πριν σηκωθώ να φύγω μου καρφώθηκε μια ιδέα να διαβάσω το οπισθόφυλλο. Έπιασα στα χέρια μου το βιβλίο και σκέφτηκα πως αν με έβλεπε κάποιος φίλος μου σίγουρα θα ξαφνιαζόταν. Όποιος με ξέρει εξάλλου γνωρίζει ότι οι σχέσεις μου με την ανάγνωση είναι ανύπαρκτη. Δεν θυμάμαι ποτέ να διαβάζω για την ευχαρίστηση μου.

Διάβασα την περίληψη και έπιασα τον εαυτό μου να λαχταρά να μάθει ολόκληρη την ιστορία, ωστόσο είχε αρχίσει ήδη να νυχτώνει και έτσι προσπέρασα την προηγούμενη σκέψη. Άφησα το βιβλίο και έφυγα. Το ίδιο βράδυ ξάπλωσα στο κρεβάτι μου και προσπάθησα να κοιμηθώ, μα οι ώρες περνούσαν και εγώ δεν μπορούσα να κλείσω μάτι. Σκεφτόμουν συνεχώς την ιστορία που θα μπορούσαν να εμπεριέχουν εκείνα τα φύλλα. Θα ξανά έσμιγε άραγε ο Φλορεντίνο με την Φερμίνια;

Η δίψα μου να νιώσω και πάλι την αίσθηση του έρωτα και να βγω από τη φυλακή της μοναξιάς με οδήγησε και την επόμενη ημέρα στην Αρετσού. Είχα ήδη συμφωνήσει με τον εαυτό μου πως αν βρω το βιβλίο στην ίδια θέση θα το κρατήσω για μένα. Δεν θεώρησα τυχαίο το γεγονός ότι το βρήκα για τρίτη συνεχόμενη ημέρα στην θέση που το άφησα. Το πήρα χωρίς δεύτερη σκέψη και επέστρεψα στη φωλιά μου.

Ξεκίνησα να διαβάζω τις σελίδες και ένιωθα αχόρταγη. Οι επόμενες ημέρες με βρήκαν να εκμεταλλεύομαι

κάθε ευκαιρία για διάβασμα, ακόμα και στη δουλειά. Έκρυβα το βιβλίο κάτω από το γραφείο και κάθε φορά που σιγουρευόμουν ότι ήμουν μόνη προχωρούσα την ανάγνωση. Ήταν ό,τι πιο συναρπαστικό μου είχε συμβεί. Ο χρόνος κυλούσε γρήγορα και η αίσθηση της μοναξιάς ξεθώριαζε σιγά σιγά... Χανόμουν για ώρες σε έναν κόσμο μαγικό. Ένας κόσμος στον οποίο τα συναισθήματα μου εναλλάσσονταν συνεχώς. Όταν ο πρωταγωνιστής ένιωθε ερωτευμένος το ίδιο ένιωθα και εγώ, όταν ένιωθε απελπισμένος, ήμουν απελπισμένη και εγώ. Είχε γίνει σκοπός της ζωής μου να ολοκληρώσω αυτό το μυθιστόρημα.

Όταν έφτασα πια στην τελευταία σελίδα, ένιωσα την γλυκιά θλίψη του αποχωρισμού και μια τρομερή ανάγκη να γίνω αμέσως μέρος μιας καινούργιας ιστορίας. Η επίσκεψη σε ένα βιβλιοπωλείο είχε προγραμματιστεί αυτόματα στο μυαλό μου. Έκλεισα το βιβλίο και ευχαρίστησα νοερά τον άνθρωπο που με έκανε να αισθανθώ ξανά ζωντανή. Αν ήξερα ποιος είναι θα του χάριζα σίγουρα το ακριβότερο δώρο του κόσμου. Χάρη σε αυτόν ερωτεύτηκα ξανά. Χάρη σε αυτόν ένιωσα ξανά. Η σχέση μου με τη λογοτεχνία ήταν μάλλον έρωτας με τη πρώτη ανάγνωση και το μέλλον μας διαφαινόταν σίγουρα λαμπρό...

ΜΑΡΙΑ ΣΤΑΜΑΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

Η Σκοτεινή Σπηλιά

Πάρκαρε το αυτοκίνητο, περπάτησε λίγα μέτρα και βρέθηκε μπροστά στη λίμνη της Βουλιαγμένης. Είχε φτάσει νωρίτερα. Στάθηκε να την κοιτάζει κι άναψε ένα τσιγάρο. Της ήρθε τότε, στο μυαλό, ένα όνειρο κι εκείνος. Έφεραν μαζί τους μια ανάμεικτη αίσθηση. Πάνε δεκαπέντε χρόνια από τότε, αλλά ό,τι περνάει, αφήνει πίσω του ένα κομμάτι και παίρνει μαζί του ένα δικό σου. Θυμήθηκε τα δύο εκείνα σώματα της νιότης, αγκαλιασμένα, αφημένα στη σιγουριά του «για πάντα», που χαρίζει η αυθάδεια της άγνοιας. Παραδομένες οι συνειδήσεις τους, στο μικρό θάνατο που καλείται ύπνος, συντονίστηκαν για μερικά δευτερόλεπτα και έπαιξαν το ίδιο έργο. Εκείνη κι εκείνος, είδαν το ίδιο όνειρο, με μια διαφοροποίηση στην κατάληξη. Είδαν πως βούτηξαν σε μια λίμνη, πιασμένοι απ' το χέρι και κολυμπούσαν δίχως την ανάγκη να αναπνεύσουν έξω απ' το νερό. Κολυμπούσαν, πάντα έτσι, αχώριστοι, μέχρι τη στιγμή που εμφανίστηκε μπροστά τους μια σπηλιά. Η είσοδος της ήταν ορθάνοιχτη, μα σκοτεινή. Εκείνη ήθελε να μπου μέσα, τον τραβούσε απ' το χέρι με παιδική ανυπομονησία, μα εκείνος φοβόταν. Κι έτσι, για πρώτη φορά, τον άφησε και μπήκε στην σπηλιά, σίγουρη πως θα την ακολουθήσει.

Με την ορμή της περιέργειας της, προχώρησε λίγο ακόμη προς τα μέσα και το σκοτάδι γινόταν όλο και πιο πηχτό. Τρόμαξε και αποφάσισε να γυρίσει, να δει αν εκείνος βρίσκεται κάπου πίσω της, αλλά το μόνο που βρήκε ήταν μια πόρτα, να έχει φράξει πια την είσοδο της σπηλιάς. Έβλεπαν τώρα διαφορετική συνέχεια του ονείρου. Στο δικό του μέρος, έμεινε να κοιτάζει την πόρτα, να την χτυπάει, να φωνάζει και η φωνή του να χάνεται. Ήταν εκεί, να την περιμένει, γεμάτος απελπισία και τρόμο, μα εκείνη δε μπορούσε να γυρίσει πίσω. Στο δικό της μέρος, χωρίς να μπορεί να δει, ψηλαφούσε το κενό, ελπίζοντας πως θα τον πιάσει, μα σύντομα αποδέχτηκε πως δεν ήταν εκεί, ούτε θα ερχόταν. Έκλαψε, ήταν μόνη, στο σκοτάδι, στο άγνωστο, αλλά η σπηλιά την καλούσε πιο βαθιά. Κατάλαβε πως η ίδια επέλεξε να βυθιστεί, να χαθεί, σε μια κατάσταση όμοια με τότε που «κολυμπούσε» στη μήτρα της μητέρας της. Αισθανόταν ταυτόχρονα έλξη αλλά και απώθηση. Ήταν παγωμένα, μοναχικά και θλιβερά, είχε την ανάγκη να ακούσει από κάποιον πως θα τα καταφέρει, αλλά δεν ήθελε να βγει, ήταν μια δική της διαδρομή και έπρεπε να φτάσει στο τέλος, να δει που θα τη βγάλει. Όσο προχωρούσε, κάποιες αμυδρές ανταύγειες φωτός έσπαγαν το απόλυτο σκοτάδι και φανέρωναν απόκοσμα τέρατα με ουρές ψαριών, να κολυμπούν γύρω της, με σκοπό να της επιτεθούν, αλλά στο τέλος τρόμαζαν και τα ίδια από τη δική της όψη και εξαφανίζονταν.

Ένας εξωτερικός ήχος άρχισε να διαλύει την εικόνα της σπηλιάς και η διαδρομή δεν τελείωσε ποτέ. Ήταν η μητέρα του, τον πήρε στο κινητό για να τον ρωτήσει αν θα αργήσει. Η ασυνειδησία έδωσε τη θέση της στη συνείδηση και το όνειρο τη θέση του στην πραγματικότητα. Τους βρήκε και τους δύο τρομοκρατημένους. Το διηγούνταν ο ένας στον άλλον και δε μπορούσαν να πιστέψουν πως έβλεπαν το ίδιο όνειρο. Κι ακόμα χειρότερα, πως το τέλος του τους έβρισκε χώρια και στις δύο εκδοχές. Προσπάθησαν να ξεγελάσουν το φόβο, με αμοιβαίους όρκους αιώνιας αγάπης. Και τα κατάφεραν, τον έκαναν να σωπάσει και συνέχισαν να ζουν, για κάποια χρόνια, πιασμένοι χέρι χέρι, σε όλα μαζί.

Όπως στεκόταν εκεί, για μερικά λεπτά, ολοκληρωτικά δοσμένη στην ανάμνηση αυτή, συνειδητοποίησε πως δεν

πρόκειται για ένα όνειρο προφητικό αλλά για εκείνες τις αναλύσεις και συνδέσεις γεγονότων που συμβαίνουν κάτω από τα «μάτια» της συνείδησης και τελικά εμφανίζονται με συμβολική μορφή στα όνειρά μας. Ένα τέτοιο σύμβολο ήταν γι' αυτήν η σκοτεινή σπηλιά. Και το συνειδητοποίησε όταν εμφανίστηκε στη ζωή της η βαθιά θλίψη. Αυτή που μέρα με τη μέρα γίνεται πιο δυνατή από σένα και τελικά δεν έχεις άλλη επιλογή απ' το να παραιτηθείς σε μια γωνιά, άπνοη, άπλυτη, ανόρεκτη κι απελπισμένη. Αυτή ήταν η σκοτεινή σπηλιά της κατάθλιψης, γεμάτη φόβους-τέρατα. Κι εκείνος, ήταν εκεί, συνέχιζε να της κρατάει το χέρι, ακόμη πιο σφιχτά, προσπαθώντας να την τραβήξει μακριά από το σκοτάδι. Μα κουράστηκε, απαιτούσε από αυτήν να βρει μια λύση, να κλείσει για πάντα την πόρτα στη θλίψη. Κι εκείνη βρήκε τη λύση. Αποφάσισε να βουτήξει μέσα στα βαθιά νερά των συναισθημάτων της και να μπει κατευθείαν μέσα στη σπηλιά και να την εξερευνήσει. Να κάνει το ταξίδι μέχρι την έξοδο. Του ζήτησε να την συνοδεύσει στη διαδρομή αυτή, σύντροφος και συνοδοιπόρος. Μα όπως και στο όνειρο, έτσι και στην πραγματικότητα, φοβήθηκε, αρνήθηκε, την κράτησε πιο σφιχτά για να μείνουν και οι δύο μαζί έξω, στην ασφάλεια της γνώριμης «ξηράς». Μα αυτός ήταν ένας τόπος που δεν είχε πια χώρο για εκείνη και με μια απότομη και βίαιη κίνηση, τράβηξε το χέρι της και χάθηκε στη σπηλιά, για χρόνια.

Τα περισσότερα από τα χρόνια αυτά, τον περίμενε. Τον φανταζόταν μετανιωμένο, να βρίσκεται κάπου πίσω στη διαδρομή και να τρέχει να την προφτάσει. Όμως δεν είχε χρόνο να κοιτάξει πίσω. Μπροστά της συναντούσε συνεχώς φρικιαστικά όντα, πλασμένα από τις πιο αρχέγονες αγωνίες της. Έπρεπε να τα αντιμετωπίσει. Κι ευτυχώς, συνάντησε και πολλούς συμμάχους, όταν ζήτησε βοήθεια και θεραπεία. Για φακούς, η ίδια και η ομάδα των συμμάχων της, χρησιμοποιούσαν τη γνώση, με το φως της έσπαγαν το σκοτάδι σε χίλια κομμάτια και κάπως έτσι μια μέρα βρήκε αρκετό φως για να μπορέσει να αντικρίσει, ολοζώντανο μπροστά της, τον ίδιο της τον εαυτό. Τον αγκάλιασε και έφτασαν μαζί στην έξοδο. Μόλις βγήκε, ένα άλλο χέρι την περίμενε εκεί απλωμένο. Ήταν άγνωστο, μα τόσο οικείο.

Τις αναμνήσεις και τις σκέψεις της διέκοψε το χέρι του, που ακούμπησε τον ώμο της και μετά τυλίχτηκε γύρω από τη μέση της, κι ένα ζεστό φιλί που απλώθηκε στο μάγουλο της. Ήταν ο Νίκος.

- Που ταξιδεύεις Αναστασία μου;
- Σκέφτομαι εκείνη τη μέρα, ένα χρόνο πριν, που σε είδα εδώ, για πρώτη φορά!
- Ναι, θυμάμαι καθαρά εκείνο το χαμόγελο σου, που με έκανε να θέλω να σε φιλήσω, πριν καν σου πω το όνομα μου.
- Ήταν το πρώτο μου αληθινό χαμόγελο, μετά από πολλά χρόνια.
- Χρόνια μας πολλά! Σ' αγαπώ!
- Σ' αγαπώ!

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΒΑΣΙΛΑΚΗ

Μικρή χαρά

«Να φύγουμε, Αντρέα. Να φύγουμε!»

Αυτός ήταν ο τίτλος του μείλ, και μόνο διαβάζοντάς τον ένιωσε να του κόβεται η ανάσα. Γύρισε καχύποπτα γύρω του, για να ελέγξει εάν κάποιος από τους συναδέλφους του βρίσκεται στην «περιοχή» του. Αφού βεβαιώθηκε ότι είναι μόνος και ασφαλής από τα αδιάκριτα βλέμματα – άλλωστε είναι πολύ πρωί ακόμα – άνοιξε το μείλ. Προσπάθησε να ξαναβρεί την ανάσα του, αλλά δεν παρέλειψε να τσεκάρει ότι είναι ο μόνος παραλήπτης του μηνύματος. Έχουν γίνει πολλά τέτοια «ατυχήματα» στη δουλειά με αποτέλεσμα να λάβει ταυτόχρονα όλο το γραφείο ένα κρυφό ραβασάκι και μετά... ποιος σε σώζει από τις κακές γλώσσες!

«Καλημέρα! Θα πάνε κάτι φίλοι το ΣΚ σε μια παραλία, τι λες, το 'χεις; Μ.»

Το 'κλεισε και προχώρησε στο επόμενο μείλ που – ευτυχώς – είχε αυστηρά επαγγελματικό περιεχόμενο.

Μόλις τελείωσε την πρωινή του ανάγνωση, σηκώθηκε να βάλει καφέ.

Αναγκαστικά πέρασε από το γραφείο της Μ., η οποία μόλις είχε μπει, κλασικά αργοπορημένη, και μάζευε βιαστικά, σκόρπια χαρτιά για να πάει στο μίτινγκ που ξεκινούσε σε ένα λεπτό.

Έγνεψε «γεια» ο ένας στον άλλον και ακολούθησαν αντίθετες κατευθύνσεις.

Δεν μπορεί ακόμα να πιστέψει αυτό που έγινε μεταξύ τους πριν από λίγες ημέρες. Είχαν βγει όλοι μαζί μετά τη δουλειά για ένα ποτό στο μπαρ που συχνάζουν συνήθως τις Παρασκευές, αλλά δεν ήταν μια βαρετή βραδιά όπως οι άλλες. Το μπαρ φιλοξενούσε ένα συγκρότημα που έπαιζε λάιβ μουσική και μάλιστα πολύ «χάπι». Γρήγορα, όλοι οι συνάδελφοι βρέθηκαν να χορεύουν στην πίστα, κατεβάζοντας το ένα ποτό μετά το άλλο.

Ο Αντρέας δεν είναι από τους πιο κοινωνικούς του γραφείου, αλλά σίγουρα ξέρει να διασκεδάζει. Όταν του δίνεται η ευκαιρία να πετάξει το προσωπίο του σοβαρού και μετρημένου εργαζόμενου, την αρπάζει χωρίς δεύτερη σκέψη και με τη βοήθεια του αλκοόλ γίνεται ένα με την παρέα.

Η Μ. πάλι, είναι συνηθισμένη να βρίσκεται στο επίκεντρο της προσοχής. Είναι το άτομο του γραφείου που όλοι βλέπουν και ανοίγει η καρδιά τους. Εκπέμπει μια χαλαρότητα και μια γοητεία που σαγηνεύει κορίτσια και αγόρια, αδιακρίτως. Όταν υπάρχει πιθανότητα να βγουν μετά τη δουλειά, η Μ. είναι πάντα αυτή που εμπλέκεται στις διαπραγματεύσεις για το ποιοι, πού, πώς.

Ο Αντρέας την είχε ξεχωρίσει – και αυτός – από τους υπόλοιπους, ωστόσο δεν του είχε περάσει ποτέ από το μυαλό ότι κάτι θα μπορούσε να συμβεί μεταξύ τους. Εκείνη φαινόταν πως του είχε ιδιαίτερη συμπάθεια, αλλά κυρίως γιατί θαύμαζε τις ικανότητές του στη δουλειά. Ήταν αυτός που έδινε λύσεις όταν κάποιο πρότζεκτ κολλούσε, ήταν

ιδιαιτέρως συμπαθής στους πελάτες και έδειχνε φιλόδοξος, χωρίς όμως να έχει εμμονή με τη δήθεν καριέρα του. Είχε και ωραία, σκούρα πράσινα μάτια, είναι αλήθεια.

Την περασμένη Παρασκευή στο μπαρ ο Αντρέας και η Μ. πέρασαν ουσιαστικά όλο το βράδυ μαζί. Χόρευαν και γελούσαν από την αρχή, έβγαιναν για τσιγάρο μαζί και φυσικά έμειναν τελευταίοι, πίνοντας σφηνάκια με τον κουλ μπάρμαν που ήξερε η Μ. από παλιά.

Κανονικά η βραδιά θα τελείωνε εκεί – είχαν ξαναβγεί άλλωστε μαζί – αλλά η Μ. προσκάλεσε τον Αντρέα στο σπίτι της που ήταν κοντά για να φάνε κάτι και να πιει έναν καφέ πριν πάρει το αυτοκίνητό του.

Όταν βρέθηκαν στην ησυχία του σπιτιού της Μ. δεν χρειάστηκε πολλή ώρα για να έρθουν κοντά...

Το επόμενο πρωί ο Αντρέας ξύπνησε με πονοκέφαλο και έφυγε γρήγορα γιατί έπρεπε να συναντήσει τους φίλους του με τους οποίους παίζουν μπάλα κάθε Σάββατο και... ποιος τους ακούει αν τους χαλάσει τη δεκάδα!

Ο Αντρέας είναι μόλις 28 χρονών, παρ' όλ' αυτά πατάει γερά στα πόδια του και γνωρίζει καλά πως για να έχει ισορροπία, πρέπει να έχει πρόγραμμα, να είναι η ζωή του σε τάξη, σα να λέμε.

Ο έρωτας δεν τον έχει απασχολήσει πραγματικά μέχρι τώρα. Είχε κάποιες σχέσεις, από τις οποίες πάντα έφευγε αυτός. Με βάρος ψυχής, βέβαια, όταν καταλάβαινε ότι η συμπεριφορά του πληγώνει το εκάστοτε κορίτσι. Γι' αυτό είχε σκεφτεί πως πρέπει κάπως να αλλάξει αυτό το μοτίβο. Μάλλον ο ίδιος πρέπει να μάθει βάζει κάποια όρια, για να μπορεί να έχει τον έλεγχο. Δεν είχε πάρει κάποια βαρύνουσα απόφαση ότι δεν θα ξανακάνει σχέση, ότι δε είναι αυτός της δέσμευσης και άλλες τέτοιες υπαρξιακές, ψευτοαναλύσεις της προηγούμενης γενιάς αντρών. Απλά θεωρούσε ότι η εποχή δεν σηκώνει πολλά ρίσκα, δεν είναι αυτό το ζητούμενο τώρα.

Έτσι αντιμετώπισε και το περιστατικό με τη Μ. Σίγουρα του προκαλούσε αμηχανία ότι θα ξαναβρεθούν τη Δευτέρα το πρωί στη δουλειά, αλλά ήταν βέβαιος ότι δεν ήταν κάτι που θα συνεχιζόταν και άρα αργά ή γρήγορα θα επέστρεφαν στην προηγούμενη κατάσταση. Άλλωστε, ήξερε πως η Μ. δεν είναι μια κοπέλα που αναζητά μακροχρόνιες σχέσεις. Απ' όσα είχαν πει μεταξύ τους, η Μ. κυνηγάει την περιπέτεια σε κάθε έκφανση της ζωής της.

Μετά από μία μακροχρόνια σχέση που τελείωσε πριν από πέντε χρόνια, έφυγε στο εξωτερικό για σπουδές και δουλειά. Πήρε την απόφαση να γυρίσει μόλις πέρυσι και έκτοτε, στα 33 της, ζει «ντόλτσε βίτα» στην Αθήνα του 2019.

Γύρισε στον υπολογιστή του με το ζεστό καφέ στα χέρια και προσπάθησε να συγκεντρωθεί στη δουλειά. Ευτυχώς ήταν μια ήσυχη μέρα, το πρότζεκτ που είχε αναλάβει για την καμπάνια κατά της ενδοοικογενειακής βίας για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είχε μόλις τελειώσει και βρισκόταν στους πελάτες για την τελική έγκριση.

Όμως με το μέιλ της Μ. τι θα κάνει; Είναι σίγουρος ότι δε είναι σε φάση να πάει μαζί της και με τους φίλους της σε μια παράλια για το ΣΚ. Έχει υποσχεθεί και στη μητέρα του ότι θα τη βοηθήσει με κάτι δουλειές στο σπίτι, ενώ το Σάββατο έχει την καθιερωμένη μπάλα με τα παιδιά. Γενικά δεν είναι και τόσο απλό να πάρεις απόφαση Πέμπτη να φύγεις Σάββατο!

Από την άλλη, θα 'δινε τα πάντα να ξεφύγει λίγο από τη βουή της πόλης. Είναι ένας εξωπραγματικά καυτός

Σεπτέμβρης και αυτός έχει γυρίσει από διακοπές από τις 25 Ιουλίου και τσουρουφλίζεται έκτοτε στην Αθήνα.

«Καλησπέρα. Σ' ευχαριστώ πολύ για την πρόσκληση, αλλά δε νομίζω να τα καταφέρω. Έχω κανονίσει διάφορα για το ΣΚ. Καλά να περάσεις!».

Είχε ήδη επιστρέψει στο γραφείο της η Μ. όταν έστειλε την απάντησή του και νόμισε πως διέκρινε μια γκριμάτσα απογοήτευσης τη στιγμή που το διάβαζε.

Χωρίς πολλά-πολλά, εκείνη σηκώθηκε και πλησίασε το γραφείο του.

«Πάντως εγώ σου λέω να τα αφήσεις όλα και να έρθεις μαζί μας. Θα είναι ωραία, θα δεις! Θα 'χουμε μουσικές, θα οργανώσουμε ένα γλεντάκι για το Σάββατο και την Κυριακή θα κάνουμε ένα σύντομο μονοπάτι, αν αντέξουμε», του είπε, γελώντας συνωμοτικά με την τελευταία της φράση.

«Ναι, ωραία ακούγονται όλα αυτά. Δεν ξέρω. Θα δούμε», απάντησε αυτός, παίρνοντας ένα χαλαρό ύφος, σχεδόν ξένο πάνω του.

«ΟΚ, λοιπόν. Το ραντεβού είναι στις 6.30 το Σάββατο στο λιμάνι. Εγώ θα σε περιμένω!».

Εκείνη την Παρασκευή ο Αντρέας δεν πήγε στη δουλειά. Είχε ένα χρωστούμενο ρεπό, γιατί δούλεψε υπερωρίες τον προηγούμενο μήνα και τώρα που τελείωσε αυτό το πρότζεκτ ήταν μια καλή ευκαιρία να το πάρει.

Δεν άργησε, όμως, να ξυπνήσει. Έκανε κάποιες δουλειές στον υπολογιστή και πήγε στη μητέρα του, να τη βοηθήσει με αυτό που του είχε ζητήσει.

Όταν γύρισε στο σπίτι, έπιασε το βιβλίο του να διαβάσει – η αγαπημένη του ασχολία, όταν δεν δουλεύει – αλλά δεν μπορούσε. Κάτι μέσα του τον κρατούσε ανήσυχο. Έκλεισε τα μάτια του και ο νους του έφτιαξε την ιδανική εικόνα: εκείνος σε μια παραλία, η θάλασσα λάδι, ο ήλιος να καίει και να «βουτάει» στο βιβλίο του, απολαμβάνοντας τη φθινοπωρινή ησυχία.

Τον πήρε ο ύπνος στην πολυθρόνα και ξύπνησε μέσα στο σκοτάδι. Θα 'ταν 12 η ώρα. Αποφάσισε να ετοιμάσει δυο πράγματα και αν του έρθει η όρεξη να πάει το πρωί στο ραντεβού στο λιμάνι.

Όντως, η ώρα πέρασε γρήγορα και κατά τις 5 το πρωί ξεκίνησε για τον Πειραιά. Στο δρόμο έστειλε μήνυμα στο κινητό της Μ. ότι τελικά, ακυρώθηκαν οι δουλειές που είχε να κάνει και ότι θα τα πουν στο λιμάνι.

Έφτασε κατά τις 6 παρά και στάθηκε στην ουρά για να πάρει καφέ περιμένοντας. Πήγε 6:15 και ακόμα δεν είχε εμφανιστεί η Μ., ούτε είχε πάρει κάποιο μήνυμα από εκείνην. Ένωσε πάλι να του κόβεται η ανάσα.

«Πω πω, τι ρεζίλι», σκέφτηκε. «Να, αυτά συμβαίνουν, όταν παίρνεις παρορμητικές αποφάσεις!».

Εκείνη ακριβώς τη στιγμή ένωσε τη δόνηση από το κινητό που είχε στην τσέπη του. «Όχι ρε συυυ! Με πήρε ο ύπνος! Ξενύχτησα πάλι χθες και χάθηκε η μπάλα. Τι να πω, συγγνώμη. Την επόμενη φορά, να οργανωθούμε καλύτερα και οι δύο».

Μα τι τον έπιασε τώρα και τα θυμόταν όλα αυτά!

Η καραντίνα βλέπεις! Τόσες ώρες μέσα σ' ένα σπίτι, το μυαλό το πιάνει και ταξιδεύει στο παρελθόν.

Άνοιξε το παράθυρο και πήρε μια βαθιά ανάσα, αφήνοντας ένα δροσερό αεράκι από το Σηκουάνα να μπει στο σπίτι.

Λίγο πριν ξεσπάσει η πανδημία, ο Αντρέας είχε μετακομίσει στο Παρίσι, όπου βρήκε μια δουλειά σε μια εταιρία επικοινωνίας που αναλαμβάνει καμπάνιες για διεθνείς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς.

Ήταν μεγάλο βήμα να φύγει στο εξωτερικό, αλλά ήταν κάτι που ήθελε χρόνια και απλά δεν τολμούσε.

Του άρεσε η καινούργια του ζωή. Παρ' όλο που βρισκόταν λίγο καιρό στο Παρίσι – και εδώ που τα λέμε, είχαν έρθει τα πάνω κάτω στον κόσμο με τον COVID – είχε καταφέρει να είναι ήρεμος, να απολαμβάνει το ωραίο του διαμέρισμα και να διαβάζει με μανία όλες τις κοινωνικοψυχολογικές αναλύσεις για τη «δυστοπία» που μας επιφύλασσε η ζωή.

Άλλωστε δεν ήταν και τόσο μόνος...

Είχε πρόσφατα γνωρίσει μια κοπέλα μέσω μιας συναδέλφου του και συνέχισαν να βρίσκονται πότε-πότε ακόμα και μέσα στην καραντίνα.

Δεν ήταν ο άνθρωπος που θα δήλωνε ποτέ ερωτευμένος, αλλά μάλλον προς τα κει πήγαινε η ιστορία τους, αφού και οι δύο απολάμβαναν να περνούν χρόνο μαζί και παρά τις δύσκολες συνθήκες, ένιωθαν χαρούμενοι.

Χαμογέλασε. Δε θυμόταν ακριβώς πώς βρέθηκε μέσα στο πλοίο. Θυμόταν όμως, ότι όσο βάρος είχε μέσα του βλέποντας την τεράστια πόρτα του BlueStar να σηκώνεται αργά και βασιανιστικά, τόσο ελαφρύς αισθανόταν όταν αποχαιρετούσε το νησί δύο εικοσιτετράωρα μετά.

Το ταξίδι δεν ήταν μεγάλο, αλλά ήταν αρκετό για να κάνει τη μετάβαση.

Έγινε αυτό που φοβόταν. Έχασε το έλεγχο, πήρε μια σπασμωδική απόφαση να ακολουθήσει τη Μ. και ένιωσε την απόλυτη ματαίωση.

Όμως, ταυτόχρονα συνέβη κάτι μαγικό... Εκεί που καθόταν, σοκαρισμένος ακόμα από το συμβάν, στο κατάστρωμα του πλοίου, λουσμένος από τα χρώματα του ήλιου που εκείνη την ώρα ανέτειλε, τον πλησίασε ένας τύπος και του ζήτησε τσιγάρο.

Έβγαλε με εμφανή δυσαρέσκεια τα τσιγάρα του από την τσέπη – δεν καπνίζει ποτέ εκείνος το πρωί – και του πρόσφερε ένα. Εκείνος, χωρίς βέβαια να λάβει κάποια πρόσκληση, άρπαξε μια καρέκλα και κάθισε δίπλα του.

«Όλα καλά;», τον ρώτησε. «Φαίνεσαι κάπως χαμένος».

«Ναι, μια χαρά», απάντησε ο Αντρέας και έβγαλε το βιβλίο του σε μια ένδειξη ότι δεν έχει όρεξη για κουβέντες.

Ο άλλος, χωρίς να δείξει κάποια ενόχληση, έβαλε τα ακουστικά του και βυθίστηκε σε αυτό που άκουγε για ώρα. Κάποια στιγμή έβγαλε ένα σημειωματάριο και άρχισε να κρατά σημειώσεις.

«Post-love era», «φόβος απέναντι στο ρίσκο», «ζητούμενο: ελευθερία», «ή μήπως όχι;».

Δεν γινόταν να μην του τραβήξουν την προσοχή. Ο Αντρέας δεν είναι αδιάκριτος, αλλά και ο άλλος ήρθε και κάθισε δίπλα του!

Δεν άργησαν να πιάσουν κουβέντα. Ο τύπος που στην αρχή φαινόταν ενοχλητικός και παρεμβατικός, τελικά ήταν πολύ ενδιαφέρων.

Τυχαία πήγαιναν και στον ίδιο προορισμό, οπότε οι κουβέντες τους συνεχίστηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του διημέρου.

Κάποια στιγμή το Σάββατο, ανακάλυψαν ότι και οι δύο ήταν «θύματα» της αργοπορίας της Μ.

Ο Αντρέας είχε πέσει πάνω στον από χρόνια κολλητό της Μ.

Όμως δεν ήταν αυτός η αιτία που θυμάται ακόμα αυτό το ταξίδι ο Αντρέας. Ούτε οι φιλοσοφικές συζητήσεις τους για τον έρωτα, για το γεγονός ότι είναι μια δύσκολη εποχή για σχέσεις, για το δίλημμα περιπέτεια VS συμβιβασμός, για το πώς προστατεύει κανείς τον εαυτό του, για το podcast ψυχολογίας που άκουγε ο άλλος στο ταξίδι προς το νησί.

Ήταν η στιγμή που κάθισε στην παραλία, η θάλασσα ήταν λάδι και ο ήλιος έκαιγε. «Βούτηξε» λοιπόν μέσα στο βιβλίο του, απολαμβάνοντας τη φθινοπωρινή ησυχία και... όλα έβγαζαν νόημα.

Όταν φοβάσαι, δεν είσαι ελεύθερος. Όταν είσαι ελεύθερος, ανοίγεις στον κόσμο και συμβαίνουν – και – καλά πράγματα.

Αυτό δεν ήταν κάτι που σκέφτηκε, αλλά κάτι που ένωσε.

Μια μικρή χαρά που πήρε από μέσα του όλο το βάρος που ένωθε.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΠΕΓΓΙΟΥ

Ελεύθερα Όνειρα

Όλα ξεκίνησαν την ημέρα που γεννήθηκα. Σαφώς και δεν θυμάμαι λεπτομέρειες από τόσο μικρή ηλικία αλλά υπήρχε πάντα μια παράξενη σχέση ανάμεσα σε εμένα και τον πατέρα μου. Πράγματα που τα περισσότερα παιδιά στην ηλικία μου τα θεωρούσαν δεδομένα, για εμένα ήταν όνειρα ζωής. Περίμενα με ανυπομονησία να υπάρξει μια μέρα που καθώς θα έβγαινα από την πόρτα του σχολείου θα ήταν εκεί να με περιμένει, να τρέξω και να χωθώ μέσα στην αγκαλιά του, να νιώσω αυτή την ασφάλεια που σου προσφέρουν τα ζεστά χέρια γεμάτα αγάπη, χωρίς ημίμετρα. Μάταια όμως, αναζητούσα την φιγούρα του ανάμεσα στους γονείς που περίμεναν με γεμάτα στοργή βλέμματα στο προαύλιο του σχολείου και η καρδιά μου έσφιγγε κάθε φορά που δεν ήταν εκεί. Σταματούσε το αίμα να κυλάει στις φλέβες μου και ένιωθα το κενό του στην ψυχή μου. Αργότερα, έμαθα να μην τον περιμένω ποτέ, το θεωρούσα δεδομένο πλέον, δεν θα ήταν εκεί ποτέ...

Μεγαλώνοντας ένιωθα ακατάπαυστα την πίεση να τον ικανοποιήσω με τις σκέψεις μου και τις πράξεις μου. Αναζητούσα την έννοια του πατέρα, προσπαθώντας να αποκωδικοποιήσω την συμπεριφορά του. Μια συνεχόμενη μάχη με τον εαυτό μου, να γεμίσω το κενό του λες και έφταιγα εγώ, να καταφέρω επιτέλους να είμαι όπως θα ήθελε αυτός.

Οι γονείς μου χώρισαν από όταν ήμουν σε ηλικία πέντε ετών. Από τις λίγες αναμνήσεις που έχω, νομίζω πως με είχε πειράξει αυτή η εξέλιξη της οικογένειάς μου, αλλά συμβιβάστηκα θέλοντας και μη. Ήταν κάτι για το οποίο δε με ρώτησαν και, για να πω την αλήθεια μου, δεν ξέρω ποια θα ήταν η απάντησή μου εάν με ρωτούσαν.

Προσπαθώ να αναπολήσω από την καθημερινότητά μας ως οικογένειας, στιγμές – μάταια όμως. η μεγάλη μου αδερφή, που θυμάται τα πάντα, υποστηρίζει πως είμαι τυχερή διότι ο πατέρας μας ήταν ένα απαίσιο τέρας, έτσι τον χαρακτηρίζει ακόμα και τώρα, ασκούσε βία στην μαμά μας και δεν υπήρχε καμία στιγμή ευτυχίας στο σπίτι. Τελικά έχουμε και τα θετικά μας, εμείς «οι Βενιαμίν» της οικογένειας, τουλάχιστον στην περίπτωση μου. Διότι αν αναλογιστώ την ψυχολογική βία που υπέστη η αδερφή μου, αυτό το τόσο δοτικό και υπέροχο πλάσμα που ταλαιπωρήθηκε τόσο πολύ, τελικά ήμουν τυχερή.

Η μαμά μου, από την άλλη πλευρά, είναι ένας ήρεμος και συνάμα δυναμικός χαρακτήρας που δυστυχώς η ζωή δεν της φέρθηκε δίκαια, έχοντας χάσει τους γονείς της σε μικρή ηλικία, με μια αδερφή απύσα και έναν άντρα που την κακομεταχειριζόταν, έπρεπε να σταθεί στα πόδια της μόνη με δυο παιδιά, χωρίς καμία οικονομική, ψυχολογική ή πρακτική βοήθεια. Τελικά είναι ο ήρωας μου και ας άργησα να της το αναγνωρίσω. Βλέπετε, είχα πάντα μια ιδιαίτερη αδυναμία στον πατέρα μου, με αποτέλεσμα να μην βλέπω καθαρά, να κάνω λάθος επιλογές και να αδικώ τον μοναδικό άνθρωπο που ήταν και θα είναι πάντα δίπλα μου, την μητέρα μου. Ευτυχώς, αν και αργοπορημένα, κατάλαβα τι ήταν ο πατέρας μου, ένα τέρας, ακριβώς όπως τον αποκαλεί η αδερφή μου, μόνο αυτή η λέξη του αξίζει.

Στην ιδέα και μόνο πως αυτός ο άνθρωπος είναι ο πατέρας μου νιώθω να μυρμηγκιάζει η ψυχή μου και καθώς

επανερχεται αισθάνομαι να με καταπνίγει θλίψη και οργή... συναισθήματα βυθισμένα τόσο καιρό στα άδυτα της ψυχής μου, εμφανίζονται απότομα στην επιφάνεια και είναι έτοιμα να αναπηδήσουν έξω... πόσο καιρό μπορείς να υπομένεις βλέποντας την ψυχή σου να ματώνει, μένοντας απαθής; Αυτό το ξαφνικό ξέσπασμα θυμίζει τσουνάμι έτοιμο να καταστρέψει οτιδήποτε βρεθεί μπροστά του. Δεν νοιάστηκε ποτέ για εμάς, δεν πόνεσε ποτέ για εμάς, δεν αναρωτήθηκε ποτέ για εμάς, δεν μας υπολόγισε ποτέ στην ζωή του και πλέον είμαι πεπεισμένη πως οι άνθρωποι δεν αλλάζουν ποτέ, δυστυχώς. Βέβαια είχε και έχει ένα ταλέντο, να κάνει τους άλλους να πιστεύουν πάντα την δική του εκδοχή, πολλές φορές και εγώ, ενώ ήξερα την αλήθεια, αναρωτιόμουν αν όντως είναι η αλήθεια αυτή. Θα μπορούσε να γίνει εξαιρετικός πολιτικός, αυτό του το αναγνωρίζω.

Ξέρετε, τις περισσότερες φορές στην ζωή μου, θυμάμαι τον εαυτό μου να προσπαθεί να δικαιολογήσει την συμπεριφορά του πατέρα μου, όχι μόνο στους άλλους αλλά και στον ίδιο μου τον εαυτό, και αυτό είναι το χειρότερο. Πάλευα με δικαιολογίες μέσα μου θέλοντας να θεοποιήσω ένα τέρας. Είχα τούτη την ανάγκη, να νιώσω πως όλοι κάνουν λάθος, πως είναι ο σωστός πατέρας, με στιγμές αδυναμίας όπως όλοι οι άνθρωποι, βέβαια. Εν τέλει, το μόνο που κατάφερα είναι να ξεγελάω τον εαυτό μου όλα αυτά τα χρόνια, νομίζοντας πως όλοι κάνουν λάθος, εκτός από εκείνον. Ανυπομονούσα να βγω αληθινή, να παραδεχτούν όλοι το λάθος τους, ότι ο πατέρας μου είναι καλός και σωστός, να μην τον χαρακτηρίζουν ανίκανο. Βέβαια, δεν έγινε ποτέ αυτό, το μόνο που μπόρεσε να κάνει είναι για κάποια χρόνια να εμπαιξεί και να παιδεύει εμένα, δημιουργώντας μου τύψεις και ενοχές για οτιδήποτε έκανα στην ζωή μου, επιβάλλοντας μου πάντα την γνώμη του ως σωστή και τη μόνη οδό για να πετύχω. Θεέ μου, πόσο με ταλαιπώρησε;

Πόσο άδικο είναι να χειραγωγούν έτσι τους ανθρώπους; Η ελευθερία της ψυχής είναι κάτι δεδομένο, δεν έχει κανείς το δικαίωμα να σου στερεί την ελευθερία σου, ακόμα και αν αυτοί είναι οι γονείς σου, οι μοναδικοί άνθρωποι πάνω στη γη που η αγάπη τους είναι ανιδιοτελής. Εκ του αποτελέσματος, το όνειρο μου να έχω έναν καλό μπαμπά δεν πραγματοποιήθηκε. Όνειρο για εμένα, δεδομένο για τους άλλους. Τα όνειρα είναι σπουδαία για όλους τους ανθρώπους και πόσο μάλλον για τα παιδιά. Πρέπει να κάνουμε όνειρα και να παλεύουμε για αυτά, χωρίς όμως να χάνουμε το ήθος μας και την προσωπικότητα μας, να πέφτουμε, να σηκωνόμαστε έτοιμοι να αντιμετωπίσουμε οποιοδήποτε εμπόδιο βρεθεί μπροστά στην απόκτηση του ονείρου μας, ακόμη και με πληγωμένα φτερά δεν πρέπει να τα παρατάμε. Τα όνειρα μυρίζουν άνοιξη, γιασεμιά που ανθίζουν ενώ πίνεις καφέ και ρουφάς την πρώτη τζούρα από το τσιγάρο.

Η αίσθηση της ελευθερίας μέσα στην θαλωρή της αυλής της μητέρας μου, μακριά πλέον από τους τοξικούς ανθρώπους, με κάνει να ελπίζω ξανά στα όνειρα... Ελεύθερη πλέον!

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΑΚΟΥ

Τσουκνίδες και μολόχες

Είναι νύχτα, σίγουρα μετά τα μεσάνυχτα. Στο μπαλκόνι κάνει κρύο, αλλά είναι προετοιμασμένη. Ή έτσι θέλει να πιστεύει. Ότι έχει όλα εκείνα που χρειάζεται. Την καινούργια ηλεκτρική της σόμπα και κόκκινο κρασί. Στο καλό ποτήρι, κι ας μην είναι εκεί κάποια να την βλέπει. Πάντα αυτό υποθέτει, ότι είναι προετοιμασμένη.

Είναι πρωί, σίγουρα πριν τις οχτώ. Τέτοια ώρα, ο λόφος έχει πάνω του αυτή την αίσθηση του καινούργιου, του απάτητου. Εκεί αισθάνεται πάντα μόνη, ελεύθερη και έτοιμη. Ή έτσι της αρέσει να σκέφτεται. Ότι έχει όλα εκείνα που χρειάζεται. Τον καφέ της και ζεστά παπούτσια.

Στον λόφο και στο μπαλκόνι είναι που παίρνει την απόφαση. Η ίδια απόφαση είναι, απλά χωρίζεται σε δυο μέρη. Ή μήπως αποφασίζεται δυο φορές;

Τώρα καταλαβαίνει πως δεν είναι προετοιμασμένη, πως ίσως ποτέ να μην είναι. Και τι σημαίνει να είσαι; Να το έχεις πάρει απόφαση; Να ξέρεις ότι το θες; Να είναι το μόνο που σκέφτεσαι; Τι σημαίνει «είμαι έτοιμη», «είμαι προετοιμασμένη»; Εκείνη φαίνεται να μην ξέρει τώρα.

Κι ας έχει σόμπα και κρασί, τον καφέ της και τα ζεστά παπούτσια.

Δεν φτάνουν αυτά, κι ας μην είναι λίγα.

Άλλες φορές είναι σίγουρη ότι ξέρει τι σημαίνει. Όταν του είπε, φωνάζοντας σιωπηλά, «φεύγω». Όταν της είπε, σχεδόν ψιθυρίζοντας, «δεν φταίω εγώ, εσύ φταις». Αυτές, εκ πρώτης όψεως, είναι στιγμές που ένιωσε έτοιμη. Ωστόσο, όταν καταφέρνει να πάρει ανάσες και τις σκέφτεται, ξέρει πως δεν επρόκειτο για καλοστημένες αποφάσεις. Με στρατηγική, τακτικές και έτοιμα εφόδια για την επόμενη μέρα. Μάλλον το αντίθετο είναι. Είναι αποφάσεις πλημμύρας, έτσι τις λέει. Από όταν πια έχει γεμίσει αγανάκτηση, θυμό, βαρεμάρα, απαξίωση. Και πλημμυρίζει. Κάποτε το έλεγε ένστικτο, τώρα ξέρει ότι δεν υπάρχει ένστικτο. Μόνο πλημμυρισμένα από στιδήποτε μυαλά.

Κατεβαίνει τρέχοντας τα πέτρινα σκαλιά που οδηγούν στον κεντρικό δρόμο. Δεξιά και αριστερά του μονοπατιού πολύ ψηλές για την εποχή τσουκνίδες. Δίπλα τους, μολόχες.

Αυτό σημαίνει να είσαι έτοιμη.

Κατεβαίνει τρέχοντας τα ψευτομαρμάρινα σκαλιά της πολυκατοικίας. Πρώτος όροφος, ισόγειο, υπόγειο, γκαράζ. Το αμάξι είναι πλυμένο, το ντεπόζιτο γεμάτο. Αυτό σημαίνει να είσαι έτοιμη.

Το σκυλί πάντα από πίσω, σαν να ξέρει. Τρέχει μαζί της, μαζί θα τρέξουν. Βάζει μπροστά, μια απόφαση σε δυο μέρες. Ή η απόφαση που πήρε δυο φορές. Θα κάνει τρεις ώρες και δεκαπέντε λεπτά να φτάσει. Την έχει κάνει αμέτρητες φορές αυτή τη διαδρομή και αν την ρωτήσεις δεν ξέρει να σου πει ούτε πόσους νομούς πρέπει να διασχίσει, ούτε πόσο κοστίζουν τα διόδια.

Αυτό που ξέρει είναι ότι το σπίτι θα είναι εκεί. Το σπίτι θα την καλωσορίσει για μια ακόμη φορά. Εκείνη και το σκυλί. Όμως στο σπίτι θα είναι και εκείνη. Για εκείνη πάει. Για να την ρωτήσει: Τι είναι ένα σπιτικό και από τι φτιάχνεται;

ΧΡΥΣΑΥΓΗ ΕΥΝΟΥ

Όνειρο ήτανε

Σε είδα πάλι χθες βράδυ, πατέρα. Ήμασταν ακριβώς όπως παλιά. Είχαμε ετοιμαστεί για την πορεία.

Εσύ φορούσες εκείνο το παλιό, το πράσινο μπουφάν που είχαμε αγοράσει μαζί και την γκριζα, καρό τραγιάσκα. Αυτή η τραγιάσκα ποτέ δεν μου άρεσε, αλλά εσύ συνέχιζες να τη φοράς συστηματικά. Εγώ φορούσα τις παλιές, καφέ μου μπότες και το κόκκινο παλτό, κουμπωμένο μέχρι επάνω στο λαιμό, είχε κρύο εκείνη τη ημέρα, ήταν απόβροχο.

Τώρα που το σκέφτομαι δεν ήμασταν και ακριβώς ίδιοι, ήμασταν κάπως αλλαγμένοι. Σαν να ετοιμαζόμασταν για μια πορεία του μέλλοντος, που δεν έχει γίνει ακόμα. Είδα τον μελλοντικό μου εαυτό, δεν ήμουν κι άσκημη. Τα μαλλιά μου ήταν λίγο πιο άσπρα στους κροτάφους και ήταν λίγο πιο κοντά κομμένα, όπως τα κόβουν οι μεσήλικες κυρίες. Στο μέτωπο είχα λίγες περισσότερες ρυτίδες σκέψης. Σκέφτομαι πολύ αυτά τα τελευταία χρόνια, πατέρα. Σκέφτομαι τις χαρές και τις λύπες που δεν μοιραστήκαμε, που δεν προλάβαμε να μοιραστούμε.

Εσύ πάλι, είχες γεράσει όμορφα, πατέρα. Τα μαλλιά σου είχαν γίνει κάτασπρα, φορούσες τα όμορφα γυαλιά σου της πρεσβυωπίας και κρατούσες ένα μεγάλο μαύρο μπαστούνι, σαν εκείνο της γιαγιάς. Θυμάσαι, πατέρα; Εκείνο το μπαστούνι που το έχανε συνέχεια και όλο το ψάχναμε. Ήσουν λίγο πιο σκυφτός αλλά κρατιόσουν πεισματικά ακίνητος στη θέση σου. Σα να φοβόσουν να μην σου την πάρει κάποιος άλλος. Η μουσική είχε αρχίσει να παίζει από τα μεγάφωνα, ξεσήκωνε τον κόσμο με τραγούδια από παλιές εποχές. Εγώ σιγοψιθύριζα τα τραγούδια «Να δώσεις δυο φιλάκια στη Μυριόκαλη κι αυτό το λουλουδάκι για σένα, κι αύριο μην ξεχάσεις που είναι Κυριακή, να βάλεις τα καλά σου για μένα, σ' αγαπώ πολύ, σ' αγαπώ πολύ». Θα τα βάλω τα καλά μου πατέρα, θα συνεχίσω, μη φοβάσαι. Δε θυμάμαι από πού ξεπήδησε αυτό το τραγούδι, ήμουν δέκα ή πενήντα χρονών; Το τώρα και το τότε γίνανε ένα.

Ήμασταν μπροστά με τις σημαίες και τα πανό, ο κόσμος πύκνωνε με την ώρα. Είχαν αρχίσει να ακούγονται τα πρώτα συνθήματα. Το πλήθος άρχισε να κινείται αργά προς τα μπρος. Κινούμασταν κι εμείς αργά μαζί τους. Εγώ δεν φώναζα συνθήματα (ξέρεις ότι ντρέπομαι να φωνάζω στις πορείες), σε κοιτούσα και χαμογελούσα κρυφά, καμάρωνα. Καιρό είχαμε να βγούμε στους δρόμους, πατέρα. Μου έλειψαν κι οι δρόμοι και εσύ.

Εσύ συνέχιζες περήφανα την πορεία σου, εκείνη που είχες χαράξεις από πολύ παλιά. Αργά αργά βάδιζες στηριγμένος στο μπαστούνι σου. Είπες πως αν κουραζόσουν θα ξαπόσταινες λίγο, σε κανένα πεζούλι στην άκρη του δρόμου. Εγώ πάλι θα στεκόμουν δίπλα σου όπως πάντα και θα περίμενα. Πέρασαν τα χρόνια πατέρα, αλλά τους ίδιους δρόμους τραβάμε. Λες πάλι να βγούνε οι κυράδες στις αυλές να σταυροκοπιούνται, νομίζοντας πως περνάει λιτανεία; Πόσο είχαμε γελάσει τότε, θυμάσαι, πατέρα; Ακόμα και η μαμά γελούσε δυνατά.

Δεν θυμάμαι καλά γιατί διαδηλώναμε, δεν το συγκράτησα. Τι σημασία έχει άλλωστε, τώρα; Σαν να είχαν μαζευτεί όλες οι πορείες μαζί και να είχαν συμπυκνωθεί σε μία, τη σημερινή, τη δική μας. Θέλαμε να αλλάξουμε τον κόσμο, ακόμα θέλουμε να αλλάξουμε τον κόσμο, πατέρα. Ο κόσμος θα αλλάξει είτε το θέλει είτε όχι, φτάνει εμείς να το θέλουμε και να το προσπαθούμε. Όλα είναι συγκεχυμένα μες στο μυαλό μου, κάπως θολά σαν όνειρο. Βαδίσαμε σε αργή κίνηση όλο

προς τα εμπρός, περνούσαμε μπροστά από καταστήματα κι ανθρώπους, κάποιοι είχαν βγει και μας κοιτούσαν, άλλοι έμπαιναν μαζί μας και ακολουθούσαν την πορεία.

Σιγά σιγά άρχισε να σκορπίζει ο κόσμος, οι σημαίες μαζεύτηκαν, μαζεύτηκαν και οι μικροφωνικές, τα τραγούδια σιώπησαν, οι περιέργοι άρχισαν να διαλύονται. Γιατί πρέπει να σε αφήσω, πατέρα; Γιατί πρέπει να συνεχίσω; Έχω να γυρίσω με τα πόδια, από την αγλή του ονείρου στο εδώ και στο τώρα χωρίς εσένα. Εσύ πρέπει να γυρίσεις στις αέναες πορείες και διαδηλώσεις του σύμπαντος που συνεχίζονται ονειρικά ως το άπειρο. Θα συνεχίζεις κρατώντας το παλιό σου μπαστούνι .

Έχω μια ελπίδα μόνο, κάπου θα βρεθούμε μέσα στο πλήθος ξανά σε κάποια πορεία πάλι. Μπορεί να μην είσαι εσύ, μπορεί να είναι κάποιος άλλος που σου μοιάζει πολύ. Μπορεί να είναι όνειρο ή αλήθεια, ποιος θέλει να τα ξεδιαλύνει; Καμιά φορά τα όνειρα είναι καλύτερα από την πραγματικότητα. «Όνειρο ήτανε», μου είπες πριν με αποχαιρετήσεις στη στροφή του δρόμου.

Αλλά η Φωνή με παρηγορεί και λέει :»Κράτησε τα όνειρά σου· οι συνετοί δεν έχουν έτσι ωραία σαν τους τρελούς!», όπως θα έλεγε και ο Μπωντλαίρ.

ΟΥΡΑΝΙΑ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Γνέθοντας τον πάγο

Στο μέρος απ' όπου προερχόμουν, κυριαρχούσε πάντα μια παγωμένη ατμόσφαιρα, έτσι, τη στιγμή που πάτησα το πόδι μου σε αυτόν τον υπέρθερμο τόπο, δεν μπορούσα παρά να νοιώσω τα σωθικά μου να βράζουν. Ο δυνατός, καυτός αέρας, πηγαίνοντας πάντα κόντρα, με έκανε να νοιώθω σαν ανεπιθύμητος επισκέπτης, και όταν αποφάσιζε να αισθανθεί πονόψυχος, εγώ ήμουν ήδη εξουθενωμένος.

Λόγω κακής κατασκευής ή λανθασμένης πλοήγησης, τα κουρασμένα μου πόδια με οδήγησαν σε μια μικρή πλατεία. Κόσμος κι άλλος κόσμος, πολύχρωμος, πολυδιάστατος! Καθ' ότι μονόχρωμος και χλιαρός, οι αντιθέσεις των υπόλοιπων ανθρώπων πάντα με χτυπούσαν σαν γροθιά στο στομάχι. Πόσο ανόμοιος με κείνους ήμουν! Άνθρωποι με καρδιές που φλέγονταν, μα με κινήσεις αργές, απολαμβάνοντας κάθε βήμα σε αυτό το γερασμένο πλακόστρωτο. Χαμόγελα ταξίδευαν στον αέρα, όλοι γνωρίζονταν με όλους! Κι εγώ, ο μόνος ξένος. Υποθέτω πως έτσι θα πρέπει να αισθάνονταν, στα παλιά τα χρόνια, οι άνθρωποι που εξορίζονταν από τον τόπο τους· χαμένοι, παρείσακτοι, ασημαντοι.

Γύρευα γρήγορα τριγύρω μου για κάτι γνώριμο. Σαν οπτασία κρυμμένη μέσα σε όαση, πίσω από το καρότσι ενός ηλικιωμένου κυρίου που πουλούσε ξηρούς καρπούς, είδα μια πηγή. Έφτασα κοντά της με σβελτάδα □ θέλοντας να προλάβω την πιθανή οφθαλμαπάτη πριν χαθεί. Το τρεχούμενο νερό της, έλεφτε άφθονο στις ρίζες ενός ασθενικού δέντρου, διόλου καθάριο. Δεν έδωσα όμως σημασία· παρακαλούσα μόνο να είναι παγωμένο, ώστε να προσφέρω μια ανακούφιση στον εαυτό μου, πως, σε αυτόν τον άγνωστο τόπο, συνάντησα κάτι από το σπίτι μου. Έκλεισα στην χούφτα μου όσο νερό μπορούσε να χωρέσει και το έριξα στο πρόσωπό μου. Όμως, η αίσθηση που άφησε αυτή η κρύα ύλη επάνω στο δέρμα μου, δεν ήταν αυτή που περίμενα. Σκουπίστηκα με την ήδη μουσκεμένη από τον ιδρώτα μπλουζα μου, κρυφά απογοητευμένος. Πουθενά δεν θα είναι σαν το σπίτι μου, σκέφτηκα. Τότε, ένα άκουσμα καθόλου οικείο για εμένα, ταξίδεψε ως τα αυτιά μου, κι εγώ, περίεργος όπως ήμουν, το ακολούθησα. Τρία κορίτσια, απaráμιλλης ομορφιάς, φαινομενικά όμοια μεταξύ τους, μα στα μάτια μου τόσο διαφορετικά, στέκονταν λίγα μέτρα μακριά μου, κοιτώντας με όπως δεν με έχει κοιτάξει ποτέ ξανά κανένας άλλος. Αυτά τα αιθέρια όντα – που ήμουν σίγουρος πως για κάτι τέτοιες υπάρξεις έχουν γραφτεί τα παραμύθια – κοιτούσαν εμένα, ένα άχρωμο αγόρι, σαν κάτι πρωτόγνωρο για εκείνες, σαν κάποιο σπάνιο έκθεμα στην προθήκη ενός μουσείου. Σα να στέκονταν πάνω σε ένα σύννεφο, αιωρήθηκαν προς το μέρος μου.

Με ρώτησαν – με τις φωνές τους τέλεια συγχρονισμένες, λες και είχαν προβάρει από πριν τα λόγια τους – από πού ερχόμουν κι εάν μου άρεσε μέχρι τώρα ο τόπος τους. Ήθελα να τους απαντήσω κάτι σπουδαίο, να εκθειάσω αυτό το μέρος όπως κανείς άλλοτε, ώστε να μπορέσω να αφήσω το στίγμα μου στη μνήμη τους, μα δεν μπορούσα. Δεν θα ήμουν εγώ εάν τους απέκρυπτα το πώς πραγματικά αισθανόμουν, και για κάποιον περίεργο λόγο ένοιωθα πως το να ειπωθεί η αλήθεια μου ήταν κάτι πολύ σημαντικό, τόσο για εκείνες, όσο και για 'μένα.

«Κατάγομαι από ένα κρύο μέρος και σκιερό... Και παρ' όλο που έχω δει τα πιο όμορφα μέρη του κόσμου, εξακολουθώ να νοιώθω σα μια κινούμενη μηχανή. Όπως ένας εξωτερικός παρατηρητής, αναγνωρίζω τη ζωή μου μονάχα

απ' το περίβλημα. Έχω αφήσει τα πάντα να κυλήσουν από μέσα μου, δεν έχω κρατήσει τίποτα. Μπορεί, ακόμα και τώρα, η όρασή μου να με ξεγελά. Μπορεί, ακόμα κι εσείς, να μην είστε αληθινές!».

Αυτή ήταν η αλήθεια μου. Τα τρία κορίτσια με κοιτούσαν σα να κρεμόταν απ' τα χείλη μου όλη η σοφία του κόσμου. Αντάλλαξαν βλέμματα στα κλεφτά και χαμογέλασαν η μία στην άλλη, χωρίς να δείχνουν συναίσθηση για τα λόγια που είχαν μόλις ακούσει.

«Ακολουθήσε μας», μου είπαν κι εγώ, μη μπορώντας – και μη θέλοντας – να πράξω αλλιώς, το έκανα.

Έχοντας τον μοβ θόλο να μας κοιτάζει από ψηλά, φτάσαμε στην κορυφή ενός λόφου. Παρ'όλο που δε βρισκόμασταν πολύ ψηλά από το έδαφος, ο αέρας εδώ ήταν ψυχρός. Ήμουν μπερδεμένος. Γιατί με είχαν φέρει έως εδώ; Μήπως είχα κάνει λάθος που τις είχα ακολουθήσει; Συνειδητοποίησα πως στεκόμουν τόσο ακίνητος, σαν άγαλμα, με όλους τους μυς σφιγμένους, λες και με προετοίμαζαν για κάτι απρόσμενο. Άρχισα να αναρωτιέμαι εάν αυτή η συνάντηση ήταν στ' αλήθεια τυχαία, ή εάν η μοίρα με είχε εναποθέσει στα χέρια τους.

Στάθηκα και τις παρατήρησα, λοιπόν. Κάτι μαγικό υπήρχε στις κινήσεις τους· θα μπορούσαν να είναι οι νεράιδες του παραμυθιού ή οι κακές μάγισσες. Άγγιζαν η μία την άλλη – ένα άγγιγμα πιο πολύ σαν χάδι – γελούσαν και έριχναν το κεφάλι τους προς τα πίσω, για να κοιτάξουν το μπλαβί ουρανό. Πού και πού, άφηναν στον αέρα δυνατές κραυγές – όχι όμοιες με το κράξιμο ενός κορακιού, αλλά ίδιες με ένα γλυκό κελάηδισμα, σαν του αηδονιού τις πρώτες μέρες της άνοιξης. Θεέ μου! Γιατί δεν μπορώ να τραγουδήσω κι εγώ με συναίσθημα, ή τουλάχιστον με κάποιο νόημα; Νοιώθω πως υπήρξα πάντοτε τυφλός... Κορίτσια, κοιτάξτε! Δεν ξέρω γιατί μου φέρεστε τόσο ευγενικά, μα δείτε! Υπάρχουν τόσο άλλοι των οποίων η ζωή δεν είναι τόσο κατεστραμμένη όσο η δική μου!

Τα κελαηδίσματα σταμάτησαν απότομα. Δεν είχα ιδέα πως είχα αφήσει την εσωτερική μου φωνή να βγει προς τα έξω. Τι ντροπή! Ένας άνδρας σαν κι εμένα, χωρίς πίστη, να προσφωνεί τον Θεό! Η πιο μικρόσωμη κοπέλα από τις τρεις, χωρίς να έχει χάσει τον ενθουσιασμό της, με πλησίασε και έτεινε τα χέρια της προς το μέρος μου, όπως οι γονείς προσφέρουν την αγκαλιά τους στο παιδί τους. Διστάζοντας, ακούμπησα τις παλάμες μου μέσα στις δικές της. Η θερμότητα του δέρματος της με ξάφνιασε. Σκέφτηκα πως, τώρα που με είχε αγγίξει, η παγερή αίσθηση που πάντα με συνόδευε θα μεταφέρθηκε ήδη σε όλο της το σώμα και, για μια μικρή στιγμή, ένοιωσα θλίψη. Μα εκείνη, χωρίς να αποτραβήξει τις παλάμες της και χωρίς να χάσει το χαμόγελό της, με τράβηξε κοντά της, παρασέρνοντας με σε έναν αλλοπρόσαλλο χορό. Ένοιωθα ανίκανος να ακολουθήσω τα βήματά της, τα πόδια μου προσαρμόζονταν αργά και με κόπο. Τα άλλα δύο κορίτσια άρχισαν να στροβιλίζονται ολόγυρά μας, φωνάζοντας, τραγουδώντας – δίχως κάποια μελωδία για συνοδεία – στίχους σε γλώσσα ακατανόητη για μένα.

Καθώς περνούσε η ώρα, τα βήματά μου είχαν συγχρονιστεί με των υπολοίπων, η βραχνάδα που είχε εγκατασταθεί στη φωνή μου εδώ και χρόνια με είχε επιτέλους εγκαταλείψει, και η έκφραση που όλοι αποκαλούσαν 'χαμόγελο', είχε πάρει σάρκα και οστά στο πρόσωπό μου. Μια πρωτόγνωρη – θα τολμούσα να πω πρωτόγονη – ορμή ανέβλυζε από μέσα μου. Έφτασε τόσο γρήγορα και απότομα στην επιφάνεια, θαρρείς πως περίμενε καιρό καταπιεσμένη αυτή την στιγμή. Δεν σκόπευα να την αφήσω να περιμένει λεπτό παραπάνω! Μαζεύοντας όση δύναμη μου είχε απομείνει κι άλλη τόση που δε γνώριζα πως φυλούσα μέσα μου, την άφησα να ξεχυθεί και να χρωματίσει όλη την πλάση!

Στο γυρισμό για το σπίτι, δε σταμάτησα να σκέφτομαι εκείνο το σούρουπο. Κάτι συνέβη σ' εκείνον τον τόπο.

Ήταν η μυρωδιά του χορταριού – ή μήπως έφταιγε ο αέρας; Το συναίσθημα της απελπισίας είχε χαθεί από μέσα μου. Κάτι συνέβη εκείνη τη νύχτα. Ίσως αυτά τα κορίτσια κατάφεραν να σκορπίσουν την λάμψη τους έως το πιο βαθύ και σκοτεινό μου σημείο, γιατί ω, Θεέ μου – και αυτή τη φορά προσφωνώ το όνομά σου χωρίς δισταγμό ή αμφιβολία – δεν έχω ξανανιώσει ποτέ πιο ζωντανός!

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΣΙΟΥΝΗΣ

Το Κακό Παιδί

Τα απογεύματα του Νοέμβρη δεν κρατούν πολύ. Το σούρουπο με έβρισκε, σχεδόν πάντα, να έχω φθάσει στην άκρη του ποταμιού. Περίπου στο ύψος που αντικρίζει το παλιό συγκρότημα των εργατικών κατοικιών. Ο ήλιος έδυε και εγώ βυθισμένος σε χίλιες μύχιες σκέψεις που με παράδερναν, συνειδητοποιούσα ότι είχα δεν είχα κανένα εικοσάλεπτο, βαριά μισάωρο, περπάτημα μέχρι να σκοτεινιάσει. Ήταν η αγαπημένη μου ρουτίνα αυτός ο περίπατος, που ξεκινούσε από το σπίτι και κατέληγε στη γέφυρα που συνέδεε την πόλη με τον επαρχιακό δρόμο που οδηγούσε στο διπλανό χωριό. Μια απόσταση γύρω στα πέντε χιλιόμετρα. Ήταν ένα περπάτημα που επαναλαμβανόταν δύο με τρεις φορές την εβδομάδα, εκ των οποίων η μια ήταν πάντα Σάββατο.

Εκείνο το Σάββατο βιαζόμουν να τελειώσω. Ο απογευματινός καφές με τα παιδιά, μετά από μια κουραστική εβδομάδα, ήταν το καλύτερο χαλαρωτικό. Αυτή τη φορά ήταν όλοι διαθέσιμοι οπότε αδημονούσα να βρεθώ μαζί τους, να τα πούμε... όταν τον αντίκρισα. Για την ακρίβεια πρώτα η προσοχή μου έπεσε σε δύο αυτοκίνητα που με τα κουρασμένα φώτα τους και τον γνώριμο βόμβο της μηχανής έσπασαν την μονοτονία του περιφερειακού. Μόλις πέρασαν από δίπλα μου, τον είδα. Αυτός ήταν. Ναι, δεν έκανα λάθος. Σε μια απόσταση όχι πάνω από εκατό μέτρα ο ίδιος αυτοπροσώπως: Ο Δημήτρης Λυγερής. Το κακό παιδί την πόλης. Ο φόβος και ο τρόμος.

Ήταν ένα χρόνο μεγαλύτερος από εμένα, ένα κεφάλι πιο ψηλός. Είχε τατουάζ στα δύο του μπράτσα. Στο ένα έναν μικρό δράκο και στο άλλο μια φράση που δεν μπορούσα να ξεδιαλύνω. Τα είχα δει κάποιο καλοκαίρι όταν βρεθήκαμε στην ίδια καφετέρια. Φορούσε ένα αμάνικο μπλουζάκι που τόνιζε τα γυμνασμένα μπράτσα του και τότε δεν μπόρεσα να μη εστιάσω την προσοχή μου σε αυτά. Όμως με πήρε χαμπάρι. «Τι τρέχει; Γουστάρεις, γατάκι;» μου είχε πει κοροϊδευτικά τότε και εγώ ξεροκατάπια κοκκινίζοντας. Αυτή ήταν η πρώτη μας συνομιλία. Τον είχα ξαναδεί στο σχολείο αλλά όχι πολύ συχνά. Κατά καιρούς εξαφανιζόταν και εμείς τα μαθαίναμε τα νέα από την τοπική κοινωνία που πάντα διψούσε για ενημέρωση και πληροφορία.

Πότε ακούγαμε ότι έκλεψε ένα αυτοκίνητο, πότε ότι τον πιάσανε με ναρκωτικά, πότε ότι μπούκαρε στο μίνι μάρκετ του Γιάννη του Μπατή, που ήταν κοντά και στην γειτονιά μου, ότι έβρισε και χτύπησε καθηγητή και πολλά άλλα κατορθώματα. Μέχρι και το άνοιγμα της αποθήκης ανταλλακτικών που ήταν έξω από την πόλη του το χρέωσαν, αλλά για αυτό δεν αποδείχτηκε τίποτα. Μονίμως τον κλείνανε σε αναμορφωτήριο γιατί ήταν ανήλικος και μετά όταν έβγαινε εμφανιζόταν στην πόλη και έκανε ακόμη χειρότερα. Είχα την χειρότερη γνώμη για αυτόν και εγώ και η παρέα μου. Εκείνο το απόγευμα δεν συναντηθήκαμε, καθώς ενώ είχαμε πλησιάσει αρκετά ο ένας τον άλλο, άλλαξε κατεύθυνση και έστριψε σε ένα δρομάκο πίσω από το σχολείο. Όταν έφθασα στο ύψος του δρομάκου, μείωσα ταχύτητα και τον παρατηρούσα που βιάδιζε με το γνωστό μάγκικο στυλ. Με είχε δει και αυτός νωρίτερα αλλά δεν έδωσε σημασία. Ούτε καν γύρισε να με κοιτάξει.

Επιτάχυνα τον ρυθμό μου και ολοκλήρωσα το περπάτημα νωρίτερα, γυρίζοντας σπίτι με νέο ενθουσιασμό. Λίγο αργότερα, στην μικρή καφετέρια με τα ηλεκτρονικά παιχνίδια που είχαμε για στέκι, αποτέλεσα το κέντρο τους

ενδιαφέροντος καθώς εξιστορούσα στους άλλους την συνάντησή μου με τον Λυγερή. Άρχισαν πάλι να απαριθμούν τα κατορθώματά του, τις φυλακές του, ακόμα και για γκόμενες που είχε. Λέγαν για ναρκωτικά, ότι «είχε πει όλο το Βόσπορο». Η συζήτηση γύρω από τον Λυγερή μονοπώλησε όλο μας το απόγευμα και φθάσαμε να μιλάμε για κάθε λεπτομέρεια που γνωρίζαμε. Τι αυτοκίνητο είχε, με ποιους έκανε παρέα, ποιος τον κατέδωσε στην αστυνομία όταν έκλεψε το μίνι μάρκετ και πως «σίγουρα θα κατέληγε πάλι στη φυλάκα σύντομα». Λέγαν τα παιδιά πως ήταν τσαμπουκάς και πως καλύτερα που δεν του μίλησα, «γιατί ποτέ δεν ξέρεις». Ακόμη και για το πορτοφόλι, αν το είχα μαζί, με ρώτησαν – γιατί είναι και «κλεφτρόνι» εκτός των άλλων.

Τότε συμφωνούσα σε όλα μαζί τους, και πως να μην το έκανα αφού το ίδιο μυαλό είχα, τον ίδιο τρόπο σκέψης και οπωσδήποτε είχα μεγαλώσει στην ίδια οικογενειακή κουλτούρα. Και η συζήτηση θα συνεχιζόταν μέχρι αργά αν πρώτος ο Νίκος δεν έλεγε πως έπρεπε να αποχωρήσει γιατί είχε να βγει το βράδυ με την οικογένεια για φαγητό. Αμέσως πληρώσαμε και οι υπόλοιποι δήλωσαν την πρόθεσή τους να φύγουν και αυτοί. Μόνο εγώ είπα πως θα έμενα να παίξω κανά δυο ηλεκτρονικά που ήθελα, και έτσι έμεινα μόνος. Τα φώτα στην καφετέρια είχαν πια χαμηλώσει και η μουσική δυνάμωνε για να υποδεχτεί τους βραδινούς θαμώνες...

Έπαιζα με μανία ένα από τα αγαπημένα μου ηλεκτρονικά και ήμουν πλήρως απορροφημένος όταν ένιωσα το σκούντημα. «Αναπτήρα έχεις;». Ήταν αυτός... ναι, ο Λυγερής. Όρθιος πάνω από το κεφάλι μου κοιτούσε την οθόνη του παιχνιδιού. Του απάντησα ναι, λίγο άψυχα, και έβγαλα από την τσέπη μου και του έδωσα ένα αναπτηράκι που είχα για μόστρα περισσότερο. Γιατί εγώ δεν κάπνιζα. Τουλάχιστον μέχρι εκείνο το βράδυ.

Έμεινε δίπλα μου, σε ένα σκαμπό, όση ώρα έπαιζα και εγώ δεν γύριζα να κοιτάξω. Προσπάθησα να συγκεντρωθώ στο παιχνίδι αλλά η αλήθεια ήταν πως από τότε που εμφανίστηκε είχα χάσει την αυτοκυριαρχία μου. Δεν πέρασε πολύ ώρα και έχασα όσες ζωές διέθετα οπότε έληξε το παιχνίδι και έκανα την κίνηση να βάλω ένα κέρμα στη σχισμή. Αλλά προτού το χώσω, με σκούντηξε και μου είπε «πάμε λίγο έξω, παίζεις μετά».

Το 'έξω' ήταν μια πόρτα που έβγαζε πίσω από την καφετέρια σε ένα άχτιστο χώρο περικυκλωμένο από διώροφες κατοικίες. Τον ακολούθησα. Δεν ήθελα να πω όχι, ντρεπόμουν, η ίσως και να ήθελα. Πάντως βρισκόμουν σε σύγχυση. Πριν βγούμε πήρε δυο μπίρες από το μπαρ και μου έδωσε τη μια.

Καθόμασταν με την πλάτη στον τοίχο σε ένα πεζουλάκι και από κει μπορούσαμε να βλέπουμε όλη την κίνηση, ποιος μπαίνει και ποιος βγαίνει. Εκτός από εμάς ήταν ένα ζευγαράκι που αντάλλαζε φιλιά και μια παρέα με πιτσιρικάδες που κάπνιζε σε κύκλο στην άλλη γωνία. Άρχισε να μου μιλάει για διάφορα. Μου είπε για την πόλη πως δεν του αρέσει καθόλου εδώ, για μένα από το σχολείο θυμόταν πως ήμουν ο πιο καλός και ο πιο ήσυχος στην τάξη. Πέταξε και ένα «μπράβο θα πας μπροστά μια μέρα». Εγώ στην αρχή δεν μιλούσα αλλά θες η μπίρα, θες το ξαφνικό που ζούσα, με συνεπήρε και άρχισα και εγώ να λέω διάφορα για τον εαυτό μου.

Πήγα και πήρα και άλλες μπίρες και συνεχίσαμε. Σε κάποια φάση μου πρότεινε το πακέτο που είχε, «κάνε τσιγάρο» μου είπε. Δεν λες όχι σε έναν Λυγερή. Έκανα και τσιγάρο αν και πνίγηκα καθώς κατάπια τον καπνό, αλλά αυτός δεν έδωσε σημασία. Μου μιλούσε λες και είχαμε μεγαλώσει μαζί, λες και γνωριζόμαστε χρόνια. Μεταξύ άλλων μου εξομολογήθηκε το όνειρό του: Να ζει σε ένα δάσος δίπλα σε ποτάμι και να ασχολείται με το rafting. «Μόνο εκεί ηρεμώ» είπε και τα μάτια του έλαμψαν. Τον άκουγα συνεπαρμένος. Ό,τι είχα ακούσει, ό,τι γνώριζα για τον Λυγερή γκρεμίστηκε μέσα σε μια μέρα. Φύγαμε μαζί από την καφετέρια και μέχρι κάποιο σημείο περπατήσαμε παρέα. «Γεια χαρά», μου είπε

και χάθηκε μες τη νύχτα.

Έκτοτε δεν τον ξαναείδα. Ούτε διηγήθηκα αυτή την ιστορία στους φίλους μου. Δεν με νοιάζει αν θα με πίστευαν. Ήταν κάτι δικό μου. Μόνο δικό μου. Μόνο να, λίγες εβδομάδες αργότερα άκουσα το όνομα του από το παράθυρο να το αναφέρει ένας κυριούλης στον γείτονα :

«Τι περίμενες; αυτή την κατάληξη θα είχε. Ναρκωτικά και αλητεία. Τον βρήκαν στον παλιό μύλο με τρυπημένο το μπράτσο. Παλιόπαιδο!».

Κοίταξα το πρόσωπο του κυριούλη όταν τα έλεγε αυτά. Είχε σκληρύνει, ή μπορεί να ήταν πάντα σκληρό. Θυμήθηκα τα μάτια του Λυγερή και έκλεισα το παντζούρι. Τα υπόλοιπα λόγια χάθηκαν από τα αυτιά μου, όχι ότι άξιζαν να τα είχα ακούσει.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΧΑΜΠΙΠΗΣ

Η Απόφαση

Έκανα τον σταυρό μου και αναστέναξα, ύστερα κοίταξα αριστερά τον εγγονό μου. Στεκόταν ανάμεσα στην κόρη μου και τον γαμπρό μου, κοιτώντας τριγύρω τον ναό μέσα στην αφηρημάδα του. Έτσι ξεκίνησα να θυμάμαι κι εγώ τότε που ήμουν στην θέση του. Οι ομοιότητες ήταν πολλές, τόσο πολλές για την ακρίβεια, που απόρησα με τον εαυτό μου γιατί δεν είχαν ξυπνήσει νωρίτερα οι αναμνήσεις. Γιατί δεν είχαν αρχίσει έως τώρα να ζωντανεύουν και να παίρνουν μορφή τα γεγονότα από την πιο σημαντική μου ιστορία. Αυτή που από τόσο νωρίς, με δίδαξε το πιο σημαντικό πράγμα που ξέρω μέχρι σήμερα. Θα ήμουν κι εγώ τότε στην ηλικία του εγγονού μου, δηλαδή κοντά οκτώ ετών. Το θυμάμαι χαρακτηριστικά, ήταν μια μέρα που έβρεχε καταρακτωδώς φέρνοντας στον ναό μια αποπνικτική υγρασία που σου διαπερνούσε τα κόκαλα. Ήταν Κυριακή όπως σήμερα, όμως τότε δυστυχώς δεν μαζευτήκαμε μόνο για να μεταλάβουμε. Όλο το χωριό ήταν παρόν για να θρηνήσει τους πέντε αδικοχαμένους συγχωριανούς μας, που εκτελέστηκαν από τους γερμανούς. Ήταν γνωστό στο χωριό ότι κάποιοι έκρυβαν όπλα. Με αυτόν τον τρόπο ήλπιζαν να παραδοθούν όσοι είχαν εμπλακεί σε αυτό. Όμως δεν το έκαναν.

Ο ιερέας ξεπρόβαλε από την ωραία πύλη και άρχισε να μιλάει στα αρχαία Ελληνικά.

«Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ρύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ Πονηροῦ, ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.»

Φυσικά εγώ δεν καταλάβαινα λέξη, εκτός από ένα σημείο, το οποίο η μητέρα μου θεωρούσε πολύ σημαντικό και μου το είχε εξηγήσει πολλές φορές. «Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.» Δηλαδή, συγχώρεσε τις αμαρτίες μας, όπως κι εμείς συγχωρούμε των άλλων. Πολλές φορές μου το είχε εξηγήσει, όμως στην ηλικία μου δεν ήξερα καν τι ήταν η αμαρτία. Όταν ο παπάς, λοιπόν, έφτασε στην προαναφερθέντα στροφή της προσευχής, ήταν η στιγμή που μια αστραπή έσκισε τα σύννεφα και φώναξε για να την ακούσουν όλοι. Αυτό τράβηξε την προσοχή του πατέρα μου, όμως όχι και τις μητέρας μου, που χαμήλωσε ακόμα περισσότερο το κεφάλι της και σφίχτηκε τόσο που αργότερα την είδα να σκουπίζει διακριτικά τα μάτια της. Με λόγια πνιγμένα στο συναίσθημα ο ιερέας μίλησε σε όσους ήταν παρόντες.

«Αδελφοί μου, σήμερα θρηνούμε τον χαμό πέντε συγχωριανών μας που εκτελέστηκαν από τον εχθρό. Αυτοί που σκοτώθηκαν ξέρουν ποιοι κρύβουν τα όπλα που τους στοίχησαν την ζωή τους, και θα το γνωρίζουν και οι επόμενοι. Σας παρακαλώ, ας μην τους δώσουμε κι άλλη αφορμή για επανάληψη. Όταν θα πάμε σπίτια μας, να προσευχηθούμε για τους κεκοιμημένους και για όλο το χωριό. Ο Θεός ξέρει τι πρέπει να γίνει.»

Η μητέρα μου με πήρε από το χέρι και πλάι στον πατέρα μου κατευθυνθήκαμε προς την έξοδο. Εκεί, περίμενε γυρεύοντας τον πατέρα μου ένας άντρας στεγνός, με ψυχρό και κενό βλέμμα. Ο πατέρας μου όταν τον είδε χάρηκε.

«Καλή σου μέρα Βαγγέλη», είπε και εκείνος ανταπέδωσε με τυπικότητα. «Θέλω να σου μιλήσω Δημήτρη»,

αποκρίθηκε στον πατέρα μου. Πήγαν λίγο πιο πέρα και μιλούσαν χαμηλόφωνα μαζί με κάποιους άλλους κυρίους. Με αφορμή την ύποπτη απομάκρυνση του άντρα της, χαρακτήρηκε στο πρόσωπο της μητέρας μου ένας μορφασμός ανησυχίας, τον οποίο προσπάθησε να αλλάξει απότομα επειδή ήταν μπροστά η θεία μου, που είχε πάρει την εκτέλεση κατάκαρδα. Για να την παρηγορήσει της έσφιξε τα δυο χέρια και της χαμογέλασε. «Τους προσέχει η Παναγιά τώρα, αδελφή.»

Ο καιρός άρχισε δειλά να ανοίγει και έτσι μετατράπηκε σε ένα γκριζό, μουντό πρωινό. Φύγαμε από την εκκλησία και περπατήσαμε μέχρι το σπίτι. Στην διαδρομή οι γονείς μου είχαν μια συζήτηση που έμεινε μαζί μου.

«Μέχρι που θα φτάσει το θράσος των γερμανών;», είπε ο πατέρας μου και η μητέρα μου απάντησε: «Ο Θεός έχει λόγο που μας κάνει να τα περνάμε όλα αυτά».

«Αυτό είναι ξεκάθαρα δουλειά του διαβόλου και πρέπει να πάρουμε την κατάσταση στα χέρια μας».

«Είχαμε την ευκαιρία μας όταν πολεμούσαμε στο μέτωπο, τώρα, πρέπει να περιμένουμε την επόμενη που θα μας δώσει ο Θεός.» Ο πατέρας μου σταμάτησε εκεί που ήταν και έδειξε με το δάχτυλο του στα αριστερά. Ανάμεσα από δυο σπίτια φαινόταν η πλατεία του χωριού και εκεί στέκονταν μερικοί γερμανοί στρατιώτες. «Βρισκόμαστε στο τέλειο σημείο! Καλυμμένος από όλες τις πλευρές ενώ έχεις σε ανοιχτή βολή όλα τα κτήνη στην πλατεία. Δεν έχουν που να καλυφθούν, και μέχρι να φτάσουν εδώ, θα έχεις εξαφανιστεί από πίσω, στους λόφους του βουνού.»

«Αυτό θα οδηγήσει μόνο σε ένα μεγαλύτερο εκτελεστικό απόσπασμα. Ας έχουμε μεγαλύτερη πίστη στην Παναγιά και λιγότερο στα άρματα.»

«Ο Θεός δεν θα πυροβολήσει αυτά τα καθάρματα εκεί κάτω, εγώ θα το κάνω αυτό, γιατί μόνο έτσι θα μιλήσουμε την γλώσσα τους. Αν είχα ένα ντουφέκι σε αυτό το σημείο, να είσαι σίγουρη ότι θα σκότωνα όποιον έβλεπα απέναντι.» Λέγοντας αυτά έκανε να συνεχίσει το περπάτημα, όμως έβγαλε μια κραυγή πόνου και παραπάτησε πέφτοντας κάτω. Η μητέρα μου έτρεξε κοντά και τον βοήθησε να σηκωθεί, το ίδιο κι εγώ. «Αναθεματισμένη χειροβομβίδα!» Αναφώνησε ο πατέρας μου και κατόπιν γυρίσαμε σπίτι.

Το ίδιο βράδυ, εγώ καθόμουν στο σαλόνι, προσπαθώντας να διαβάσω με τα λίγα γράμματα που ήξερα την καινή διαθήκη. Άκουσα τον πατέρα μου να βήχει από το τσιγάρο που κάπνιζε εκείνη την στιγμή. Ύστερα ξαναγέμισε το ποτήρι του με κρασί. Η μητέρα μου έκασε κουρασμένη από τις δουλειές δίπλα του.

«Αρκετά για σήμερα, δεν νομίζεις;» Αποκρίθηκε κοιτώντας το ποτήρι του. Εκείνος ήπιε ό,τι απέμεινε και την κοίταξε με ένα ελαφρύ, χαλαρωμένο χαμόγελο. «Πάμε μέσα, Μαρία;» Του χαμογέλασε με τύψεις και του έπιασε το χέρι.

«Το ξέρεις ότι από χθες έχει ξεκινήσει η μεγάλη νηστεία, εξ άλλου σου ζήτησα το βράδυ να παρηγορήσω την Κυριακή που έχασε τον γιο της στην εκτέλεση και συμφώνησες.» Το χαμόγελο του πατέρα μου χάθηκε και υπέστη μια απότομη αλλαγή διάθεσης. Προσπάθησε να σηκωθεί από την καρέκλα που καθόταν χρησιμοποιώντας τα δυο του χέρια και μουγκρίζοντας. Η μητέρα μου, πήγε να τον βοηθήσει πιάνοντας τον από το μπράτσο και την μασχάλη. Εκείνος όμως την έδιωξε με μια του κίνηση και συνέχισε να προσπαθεί για αρκετή ώρα. Τελικά κατάφερε να σταθεί όρθιος απέναντι από το σκυμμένο πρόσωπο της γυναίκας του.

«Μακάρι να υπήρχε κάποιος να παρηγορήσει κι εμένα.» Είπε εκνευρισμένος, βάζοντας το καπέλο του και περνώντας το παλτό του στον πήχη. «Πού πηγαίνεις;»

«Στον μόνο λογικό σε αυτό το χωριό, τον Βαγγέλη. Κι εσύ Νικόλα αύριο να πας να κάνεις την μπουγάδα του

σπιτιού. Είσαι πια αρκετά μεγάλος.»

Πράγματι, το επόμενο πρωί έφυγα με τις γυναίκες και πήγαμε έως το ποτάμι, εκεί που έτρεχαν τα παγωμένα νερά της Πίνδου. Πλύναμε τα ρούχα και πήραμε τον δρόμο της επιστροφής. Ακούσαμε μερικές δυσνόητες αγριεμένες λέξεις και οι γυναίκες σταμάτησαν τρομαγμένες. Ηχούσαν βαριά βήματα προς το μέρος μου και σύντομα φανερώθηκαν οι γερμανοί στρατιώτες οι οποίοι άρχισαν να ψάχνουν στα καλάθια μας με τα ρούχα, υποψιασμένοι ότι μπορεί να κρύβαμε όπλα. Ένας έλεγξε και το δικό μου καλάθι. Μου το πήρε βίαια μέσα από τα χέρια και άρχισε να πετά κάτω τα ρούχα για να μην τον εμποδίζουν καθώς έψαχνε. Εγώ είχα τρομοκρατηθεί όπως και όλοι, όμως στο τέλος δεν βρήκαν τίποτα και μας άφησαν να φύγουμε. Ένας από τους στρατιώτες έσκυψε στο καλάθι μου και άρχισε να βάζει ξανά μέσα τα ρούχα, κάνοντας μου νόημα να πλησιάσω. Έβαλε μερικά ακόμα μέσα ενώ εγώ τον βοηθούσα και μετά άπλωσε το χέρι του για να πάρω μια σοκολάτα που έκρυβε στην παλάμη του. Τον κοίταξα. Εκείνος χαμογελούσε και μόλις πήρα το δώρο, μου χάρειψε σύντομα τα μαλλιά και σηκώθηκε για να ακολουθήσει το απόσπασμα που έφευγε.

Γυρνώντας στο σπίτι είδα να το εγκαταλείπουν μερικοί άντρες που σκόρπιζαν ήσυχα πια, ο καθένας στον δρόμο του. Μπήκα μέσα την ώρα που ο πατέρας μου έσφιγγε το χέρι του Βαγγέλη πριν φύγει και ενώ η μητέρα μου μάζευε τα ποτήρια των καλεσμένων όμως όχι του άντρα της, γιατί ήθελε να πει ακόμα περισσότερο. Μπαίνοντας μέσα το σπίτι βρώμαγε τσιγάρο και αλκοόλ. Έκατσα στο τραπέζι και με χαρά έβγαλα την σοκολάτα μου. Την μασουλούσα με ευχαρίστηση όταν, ένιωσα τα μάτια του πατέρα μου να με καρφώνουν από απέναντι.

«Νικόλα τι είναι αυτό;» Όταν του εξήγησα εκείνος γέμισε οργή. «Ένας γερμανός, με ευγενική ψυχή του έδωσε μια σοκολάτα, μην ταράζεσαι.» Με υπερασπίστηκε η μητέρα μου.

«Δεν υπάρχουν καλοί γερμανοί, Μαρία! Έχω δει τα αίσχη τους επαλειμμένα. Οι ναζί ξεκίνησαν αυτόν τον πόλεμο που μου στοίχησαν καμπόσους φίλους πριν μου πάρουν και την πατρίδα. Στο χωριό κλέβουν το φαΐ μας και εκτελούν τους συγχωριανούς μας.» Άρχισε να φωνάζει έξαλλος ο πατέρας μου. Σε μια στιγμή έκανε στην άκρη την καρέκλα που στεκόταν ανάμεσα σε αυτόν και την σύντροφο του και με όλο του το ανάστημα, την πλησίασε κοιτώντας την κατάματα. «Περίμενα παραπάνω αντίληψη από εσένα γυναίκα. Ιδικά μετά τον θάνατο του αδερφού σου. Τα πανούργα τους όπλα μου στοίχισαν το πόδι μου, όμως εκείνου του πήραν την ζωή. Αν ήσουν μπροστά να τον ακούσεις να υποφέρει μετά την έκρηξη που τον διαμέλισε, δεν θα ήσουν τόσο δεκτική στα δώρα τους.» Έμεινα παγωμένος καθώς κοιτούσα την μητέρα μου να σηκώνει το σκυμμένο της κεφάλι και να τον κοιτά στα μάτια γεμάτη δάκρυα. Εκεί φάνηκε να μετάνιωσε όσα της είχε πει για μια στιγμή, μα κουβαλούσε πολύ θυμό ακόμα μέσα του. Έτσι ήρθε στο μέρος μου και μου πήρε την σοκολάτα και την έριξε στο τζάκι παρά τα κλάματα μου.

«Έλα μαζί μου Νικόλα, σήμερα θα σου μάθω κάτι πολύ σημαντικό!» Με πήρε από το χέρι και με βαριά βήματα, βγήκαμε από την εξώπορτα.

«Πού πας το παιδί;»

«Πήγαινε προσευχήσου γυναίκα, εγώ θα δείξω στο παιδί πως να φέρνει μόνος του την αλλαγή.»

Ήμουν ήδη κουρασμένος από τις δουλειές που μου ανατέθηκαν το πρωί, όμως αυτή η πορεία στο βουνό, μέσα στην βροχή, ήταν εξουθενωτική για ένα παιδί της ηλικίας μου. Χωμένο σε μια σπηλιά υπήρχε μια μικρή εκκλησία, αφιερωμένη στον προφήτη Ηλία. Κάναμε εκεί μια στάση. Ο Πατέρας μου επέστρεψε με ένα ντουφέκι στον ώμο και συνεχίσαμε την πορεία στα άτσαλα βραχώδη μονοπάτια. Προς το τέλος ήμουν βέβαιος ότι ο πατέρας μου ήταν πιο κουρασμένος από ότι εγώ και επιβραδύναμε ταχύτητα συνεχώς. Τελικά φτάσαμε σε ένα ξέφωτο και αυτός κατέρρευσε

σκόπιμα δίπλα σε έναν πεσμένο κορμό δέντρου. Ακούμπησε πάνω το ντουφέκι για να είναι σταθερό και άρχισε να μου εξηγεί βαριανασαίνοντας, πώς λειτουργούσε το όπλο, ώσπου που μου το έδωσε στα χέρια λυμένο.

«Τώρα Νικόλα, βλέπεις εκείνο το ζαρκαδάκι; Χτύπησέ το!»

Έδεσα το όπλο όπως μου έδειξε με τα χέρια μου να τρέμουν από την εξάντληση και το άγχος και με το στομάχι μου άδειο. Με κοίταξε σοβαρά στα μάτια και μου έδωσε τον γεμιστήρα του όπλου που ήταν γεμάτο σφαίρες. Δεν άπλωσα τα χέρια μου γιατί ήμουν φοβισμένος.

«Παρ' το Νικόλα!» Με πίεσε με διδακτικό ύφος. Ήταν πιο βαρύν από ότι φανταζόμουν και έτσι σχεδόν μου έπεσε κάτω, πριν τον κουμπώσω στο όπλο. Κατάπια τα σάλια μου και τον κοίταξα τρέμοντας. «Όπλισε.» Τράβηξα το κλείστρο προς τα πίσω ακούγοντας τα μεταλλικά μέρη του όπλου να γδέρνουν το ένα το άλλο. Στόχευσα το μικρό ζαρκαδάκι ενώ εκείνο ανυποψίαστο έτρωγε τα φύλλα ενός θάμνου. Είχα το δάχτυλο μου στην σκανδάλη αλλά δεν πυροβολούσα. Ο πατέρας μου στάθηκε από πίσω μου και ίσιωσε το όπλο που κρατούσα. «Τώρα.» Είπε, κι εγώ πυροβόλησα το ελαφάκι σκοτώνοντάς το αμέσως. Ο πατέρας μου έπεσε μισοξαπλώνοντας δίπλα στον κορμό και άρχισε να βήχει προσπαθώντας να ανάψει ένα τσιγάρο. Τα δικά μου μάτια δεν μπορούσαν να χαλαρώσουν από την αδρεναλίνη. Το όπλο γλίστρησε από τα χέρια μου και ξάπλωσα κι εγώ ανασαίνοντας γρήγορα.

«Η μητέρα σου είναι πολλή ρομαντική για αυτόν τον κόσμο. Η αλήθεια είναι όμως Νικόλα, ότι αν θες να χτίσεις ένα σπίτι, θα λερωθείς με λάσπες, και αν ξεβουλώσεις τον βόθρο θα μυρίζεις και αν θες την ελευθερία σου πίσω... θα πρέπει να σκοτώσεις...» Με έπιασε από τον ώμο και συνέχισε. «Αν αύριο κάτι δεν πάει καλά, θέλω να μου ορκιστείς, ότι θα χρησιμοποιήσεις αυτό το ντουφέκι για να εκδικηθείς για όσα μας έκαναν οι Ναζί.»

Δεν αργήσαμε και οι δυο να καταλάβουμε ότι η απόφαση του να ανέβουμε τόσο ψηλά στο βουνό ενώ νύχτωνε, ήταν κακή κρίση. Το βράδυ στα βουνά της Πίνδου, η θερμοκρασία πέφτει κάτω από το μηδέν και δεν ήμασταν προετοιμασμένοι. Η ανατολή με βρήκε να τρέμω κουλουριασμένος δίπλα στον κορμό. Ο πατέρας μου έδωσε το ντουφέκι για να το συνηθίσω σαν ιδέα και σαν αίσθηση. Όταν το πήρα στα χέρια μου κοίταξα το μικρό ελάφι που σκότωσα χθες.

«Την δεύτερη φορά είναι πιο εύκολο. Έλα!» Είπε εκείνος και ξεκίνησε. αρχίσαμε να κατεβαίνουμε το βουνό. Ένας ντόπιος με τον γάιδαρο του βρέθηκε και φιλοτιμήθηκε να μας κατεβάσει. Αν δεν ήταν εκείνος θα πεθαίναμε από το κρύο. Ο πατέρας μου ένιωθε ντροπή που εξαιτίας του ήταν τόσο δύσκολη η πορεία, το είδα ξεκάθαρα στο πρόσωπό του.

Χωριστήκαμε στο χωριό. Μου είπε να πάω στο σπίτι για να φάω και ότι εκείνος είχε να διευθετήσει κάποιες δουλειές. Δεν ένιωθα καλά. Το κρύο και η αφαγία, σε συνδυασμό με την εξάντληση μου και την αϋπνία, με είχαν αποδυναμώσει εντελώς. Έβηχα καθώς περπατούσα χωρίς να κρατάω μια ευθεία διαδρομή. Άνοιξα με οκνηρία την πόρτα του σπιτιού μου και μπήκα μέσα, χωρίς να αντιληφθεί η μητέρα μου το ελαφρύ μου πάτημα. Την άκουσα να κλαίει και πλησίασα δειλά, χωρίς να φανερωθώ. Είχε γονατίσει μπροστά από την εικόνα της Παναγίας και πονώντας, της έλεγε μουσκεύοντας συνεχώς με δάκρυα το πρόσωπό της:

«Παναγιά μου! Εσύ που είδες τον γιο σου να βασανίζεται, ξέρεις πως είναι να πονάει μια μάνα για το παιδί της. Μητέρα Παναγιά, εσύ που αγάπησες όλους τους ανθρώπους, σαν να είναι δικά σου παιδιά, σε παρακαλώ, άκουσέ με την ανάξια, καθώς γονατιστή σου ζητώ, λερώνοντας το όνομά σου με το αμαρτωλό μου στόμα... Φύλαξε τον άντρα και τον γιο μου από το κακό που μας βρήκε. Φοβάμαι Τιμιότερα, ότι δεν κατάφερα να αποτρέψω το κακό και στάθηκα

ανάξια των περιστάσεων. Όμως σε παρακαλώ Παναγίτσα μου, πάρτε εμένα αντί για το παιδί μου. Μην πληγώσετε τον ήδη βασανισμένο μου σύζυγο και μην καταδικάσετε τον παιδάκι μου στην φρίκη του πολέμου, αλλά φυγαδέψτε την ψυχή του μακριά από τον κίνδυνο. Μητέρα του Ιησού, Παραδείσου η Αρχή. Πάνσεμνη, Κεχαριτωμένη, Θεόν φέρουσα η Ευλογημένη, ενδιαίτημα Αγίου Πνεύματος, η Λευκοφορεμένη, Θαύμα δείξασα αρρήτως, χαρίτων θάλασσα, Ζωής ύδωρ, Δυναστεία αγαθών, Ηγεμονίς και Γιάτρισσα, Μύρον εύοσμον του Δημιουργού των πάντων, Θεού εικόνα έμψυχη χαράς, πηγή συμβάντων, Κρουνός διάλυσης οδύνων, κολυμβήθρα της ζωής, Θεοτόκε, κιβωτός των πιστών, Υπέρμαχος η Αρραγής, βοήθησον μας. Σου έχω πίστη καλή μου Παναγία, επειδή υπηρετείς τον Κύριο όπως ποτέ δεν θα μπορέσω εγώ και γι αυτό σου εμπιστεύομαι την μοίρα του παιδιού μου. Ας είναι το θέλημα του Θεού ευλογημένο!»

Η μητέρα μου δεν σταμάτησε να προσεύχεται. Δεν ήθελα να την ενοχλήσω. Πήρα ψωμί και τυρί και πήγα να φάω σε έναν λόφο όχι πολύ μακριά. Μόλις τέλειωσα το φαΐ δεν κατάλαβα καν πότε με πήρε ο ύπνος, μάλλον λιποθύμησα. Εύπνησα μετά από πολλές ώρες βαθύ ύπνου, στο άκουσμα δύο πυροβολισμών. Κοίταξα προς το σπίτι μου και από μέσα τρέχοντας το εγκατέλειψαν δύο γερμανοί στρατιώτες. Μουδιασμένος και ζαλισμένος από τον ύπνο, σηκώθηκα και άρχισα να περπατώ προς τα εκεί για να δω τι συνέβη. Τρίβοντας τα μάτια μου, χαλαρωμένος από την πολύωρη ξεκούραση μου, δεν κατάλαβα ότι το διπλανό σπίτι σιγοκαιγόταν βγάζοντας μαύρους καπνούς.

«Μαμά;» μισοφώναξα ενώ ήμουν ακόμα απ' έξω. Στάθηκα στην πόρτα και την αναζήτησα. Την προσοχή μου τράβηξε μια σταγόνα αίμα που έπεφτε από το πόδι της, έτσι την εντόπισα. Μόνο τα πόδια της φαινόταν, μισά, να προεξέχουν από το κρεβάτι στάζοντας κόκκινο αίμα. Ακόμα δεν είχα συνέλθει για να συνειδητοποιήσω την ζοφερή πραγματικότητα. Ένα χέρι με ακούμπησε από πίσω και με γύρισε.

«Νικόλα περίμενε απ' έξω!» Μου είπε ο πατέρας μου. Ήταν λερωμένος με λάσπη και αίμα, νομίζω πως είχε τραυματιστεί και στο χέρι. Μπήκε μέσα στο σπίτι και τότε άρχισα να συνειδητοποιώ τι είχε συμβεί. Το απέναντι σπίτι όπως και πολλά άλλα στο χωριό, τυλιγόταν στις φλόγες. Άκουσα έξι ακόμα πυροβολισμούς από κάπου πιο πέρα. Φοβήθηκα, πήγα να μπω στο σπίτι όμως έπεσα πάνω στον πατέρα μου που με έβγαλε τελικά έξω με το ζόρι. Κλείδωσε την πόρτα και γονάτισε μπροστά μου. Δεν τον είχα ξαναδεί έτσι. Το πρόσωπό του είχε ασπρίσει και είχαν χαραχτεί διαδρομές κάτω από τα μάτια του που είχαν ξεπλύνει το αίμα και την λάσπη. Οι οφθαλμοί του κόκκινοι και γεμάτοι φρίκη. «Αυτό θα τελειώσει εδώ Νικόλα! Πριν φύγουμε απ' το χωριό όμως, θα κλείσουμε τους λογαριασμούς μας. Έλα μαζί μου...» Με πήρε από το χέρι σκουπίζοντας τα μάτια του κάθε λίγο και λιγάκι και ρουφώντας συχνά την μύτη του. Πέρασαμε δίπλα από το σπίτι του γείτονα στο οποίο είχαν εκτελεστεί όλοι τους από έξω, μαζί και ο συμμαθητής μου ο Γιάννης. «Μην κοιτάς.» Είπε και με τράβηξε προσπαθώντας να προχωρήσει ακόμα πιο γρήγορα. Όταν περνούσαμε έξω από την εκκλησία, τον είδα να κοιτά με ανησυχία και ανασφάλεια τον σταυρό στην κορυφή, πριν συνεχίσει σφιγμένος.

Φτάσαμε ανάμεσα σε δύο σπίτια που απέναντι φαινόταν η πλατεία, όπου στεκόταν μερικοί γερμανοί στρατιώτες. Πίσω μου είχε προηγηθεί μια μικρή εμπλοκή όπως φαινόταν και τα πτώματα ήταν λες και με κοιτούσαν. Ο πατέρας μου με έπιασε καθώς μου μιλούσε από τους ώμους.

«Νικόλα, αν εκείνοι οι στρατιώτες ζήσουν θα είναι δύσκολο να το σκάσουμε από το χωριό. Αν δεν γυρίσω πάρε εκείνο το ντουφέκι.» είπε δείχνοντας το όπλο ενός νεκρού. «Και σκότωσε όσους μπορείς. Μετά τρέξε για να χυθείς στο βουνό πίσω σου.» Κοίταξε την πλατεία ενώ κούμπωνε έναν γεμιστήρα στο όπλο του. Όπλισε και με κοίταξε πριν φύγει. «Σ'αγαπάω γιε μου.» Τον είδα να κρύβεται από σημείο κάλυψης σε σημείο κάλυψης, περπατώντας με κόπο. Στην προσπάθεια να διανύσει μια απόσταση γρήγορα το χτυπημένο του πόδι τον πρόδωσε για μια ακόμα φορά, κάνοντας τον να πέσει κάτω. Οι γερμανοί τον είδαν. Εκείνος ενώ ήταν ξαπλωμένος άρχισε να πυροβολεί. Τον διαπέρασαν τέσσερις

σφαίρες και τον είδα να ξαπλώνει χωρίς να ξανασηκώνεται, σχηματίζοντας μια μικρή λίμνη από αίμα. Ένας από τους γερμανούς στρατιώτες τον πλησίασε στοχεύοντάς τον. Τον ήξερα! Ήταν εκείνος που μου είχε δωρίσει την σοκολάτα και τώρα, ήταν ελεύθερος στόχος. Με το βλέμμα του εκεί, ήταν η τέλεια ευκαιρία.

«Γρήγορα Νικόλα!» Άκουσα μια φωνή στα αριστερά μου. Ήταν ο Βαγγέλης που ήταν ακουμπισμένος με την πλάτη σε έναν φράχτη, πληγωμένος. «Πάρε εκδίκηση για τον πατέρα και για την μητέρα σου.» αναφώνησε. Κοίταξα το όπλο με αβεβαιότητα κι εκείνος συνέχισε. «Έδωσες έναν όρκο χθες στον πατέρα σου. Μην τον απογοητεύσεις... Τους αξίζει να πεθάνουν.» Έτρεξα προς το ντουφέκι και το σήκωσα. Ήταν ήδη σπλισμένο. Κοίταξα τον γερμανό στρατιώτη, ακόμα ανυποψίαστο. Έπρεπε να αποφασίσω!

«Νικόλα!» Άκουσα να μου φωνάζει αυστηρά μια γυναικεία φωνή από τα δεξιά. Γύρισα προς το μέρος της. Ήταν μια κυρία ντυμένη στα μαύρα και όμορφη σαν την άνοιξη. Συνέχισε να μιλάει αυτή τη φορά ήρεμα. «Άσε κάτω το όπλο αγόρι μου.» Κοίταξα μπερδεμένος τον Βαγγέλη ο οποίος είχε εξαφανιστεί. Παράτησα το όπλο στο έδαφος και την πλησίασα γαληνεμένος.

«Πήγαινε στο εκκλησάκι του προφήτη Ηλία και περίμενε εκεί. Θα είσαι ασφαλής.» Έκανα ότι μου είπε αφήνοντας τα πάντα πίσω και στην διαδρομή, δεν με σταμάτησε κανείς. Μέσα στο δάσος μονάχα αισθανόμουν, ότι με συνόδευαν. Από την μικρή εκκλησία στο βουνό φαινόταν η καταστροφή του χωριού μου, που καιγόταν σαν λαμπάδα πλέον μέσα στην νύχτα. Το επόμενο πρωί όσοι συγχωριανοί μου είχαν ζήσει με συνάντησαν εκεί. Ήμουν τυχερός που η θεία μου ήταν ένας από αυτούς και με μεγάλωσε σαν να ήμουν ο χαμένος της γιος. Όπου είχε ο καθένας στήριξη και συγγενείς, τραβούσε για εκεί. Η δική μου πορεία ήταν στα Γιάννενα. Όπου πέρασα και τα υπόλοιπα χρόνια της ζωής μου.

Όλα ξεκίνησαν μια μέρα που δεν θα μπορούσα ποτέ να προβλέψω τι θα ακολουθούσε. Αναρωτιέμαι αν ήταν ο εγγονός μου στην θέση μου, θα είχε πάρει την σωστή απόφαση; Μα πώς θα μπορούσε να διαλέξει; Είναι αδαής και ξέρει τόσο λίγα, κι όμως, θα μπορούσε να κάνει το σωστό! Υπάρχει τρόπος. Έσκυψα το κεφάλι μου φορτισμένος με συναισθήματα. Όταν το σήκωσα στράφηκα προς το ιερό και κοίταξα ψηλά στον τρούλο, την ίδια στιγμή που ο παπάς έλεγε:

“Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ Πονηροῦ, ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας”.

ANNA ΓΑΡΔΕΛΗ

Το Όνειρο

Δεν θυμόταν πότε το είδε για πρώτη φορά. Είναι από εκείνες τις λεπτομέρειες που χάνονται με το πέρασμα του χρόνου. Λίγη σημασία έχει, άλλωστε. Δεν θυμόταν ούτε πόσος καιρός έχει περάσει από την τελευταία φορά που το είδε. Το όνειρο. Εκείνο το όνειρο που στοίχειωνε τις νύχτες της καθ' όλη την παιδική της ηλικία.

Δεν τολμούσε να το ξεστομίσει σε κανέναν. Και γιατί να το πει, και σε ποιόν; Ξυπνούσε ιδρωμένη τις νύχτες και έκλαιγε. Ο τρόμος ήταν ο μόνος της σύντροφος εκείνα τα χρόνια. Φρόντιζε να κλαίει σιωπηλά, μη τυχόν και ξυπνούσε κάποιος. Έκανε πως το ξεχνά τα πρωινά, προσπαθούσε απεγνωσμένα να το σβήσει από το μυαλό της. Μάταια. Η νύχτα ξανά έπεφτε και εκείνο, το ίδιο όνειρο, με λιγοστές παραλλαγές, έπαιζε πάλι στο υποσυνείδητό της σαν χαλασμένη κασέτα που ήξερε μονάχα ένα τραγούδι.

Το μέρος δεν ήταν πάντα ίδιο, μα ήταν πάντα γνώριμο. Εκεί που θα 'λέγε κανείς πως ένα παιδί θα ένιωθε ασφάλεια. Συνήθως ήταν το εξοχικό σπίτι που περνούσε τα καλοκαίρια της. Ή τουλάχιστον ένα τμήμα του. Ήταν, συχνά, η βεράντα με τα λουλούδια της γιαγιάς, κάτω από την κληματαριά, πλάι στην παλιά γούρνα. Και κάπου εκεί ξεκινούσε το κυνηγητό. Ένα ανελέητο, ατέρμονο κυνηγητό. Άφατος τρόμος την κατέκλυζε. Φοβόταν για την ζωή της. Ποιος ήταν εκείνος που την κυνηγούσε ή μάλλον τι ήταν; Δεν ήταν ξεκάθαρο. Τίποτα δεν ήταν ξεκάθαρο, και όμως όλα ήταν τόσο λιτά δομημένα, σε εκείνο το όνειρο. Τίποτα περίπλοκο, τίποτα ευφάνταστο. Ένα τερατόμορφο πλάσμα με φτερά και ράμφος την κυνηγούσε. Ένα αρπακτικό, που της δημιουργούσε μια αίσθηση, παραδόξως, ανθρώπινη. Θα 'λεγε κανείς, κάτι σαν δαίμονας. Και εκείνη έτρεχε στο λιγοστό φως της νύχτας. Ή να ήταν μια πολύ σκοτεινή μέρα, άραγε; Ούτε αυτό ήταν ξεκάθαρο.

Έτρεχε. Έτρεχε για τη ζωή της. Και εκείνο το παράξενο, τρομακτικό πλάσμα έτρεχε ξοπίσω της. Την κυνηγούσε με μανία. Έτρεχε σε μια, σαν προκαθορισμένη, διαδρομή. Σαν να προσπαθούσε να σχηματίσει έναν τέλειο κύκλο. Ατέρμονο κύκλο. Ήξερε πολύ καλά πως δεν θα ξέφευγε, μα δεν σταματούσε να τρέχει. Ένιωθε την δύναμη της να εξαντλείται, την αντοχή της να χάνεται και την ταχύτητα της να μειώνεται. Την πλησίαζε. Την πλησίαζε επικίνδυνα.

Μα ποιος στ' αλήθεια ήταν ο κίνδυνος; Τι θα της έκανε αν – ή μάλλον όταν – την έπιανε; Δεν είχε αναρωτηθεί, αλήθεια, ποτέ. Δεν έμελλε να το μάθει. Κάθε φορά το όνειρο σταματούσε τη στιγμή που το πλάσμα την πλησίαζε τόσο, ώστε αν άπλωνε το χέρι – αν είχε δηλαδή κάποιο είδος χεριού που μπορούσε να απλώσει – θα την άγγιζε. Τότε θα ξυπνούσε, ακόμη μια φορά, ιδρωμένη και τρομοκρατημένη. Ετούτη έμελλε να είναι η μοίρα της για πολλά, πολλά χρόνια. Μέχρι να σπάσει εκείνον τον κύκλο.

Αργότερα, πολύ αργότερα, θα διάβαζε για τον Φρόνιτ και τα όνειρα που θεωρούσε την «βασιλική οδός προς το υποσυνείδητο». Αν είναι αλήθεια, τότε εκείνη θα αργούσε πολύ ακόμα να τον διαβεί τούτο τον δρόμο. Θα έμενε εγκλωβισμένη για καιρό μεταξύ της πραγματικότητας της ημέρας και των νυχτών του εφιάλτη. Βέβαια, αν ετούτα τα λόγια ήταν κάποιου παντογνώστη αφηγητή, θα σας διαβεβαίωνε πως δεν υπήρχε πραγματικά και μεγάλη απόκλιση μεταξύ μέρας και νύχτας. Εκείνο το τερατόμορφο πλάσμα, που την τρομοκρατούσε, ζούσε και στους δυο κόσμους. Του

πραγματικού και του ονειρικού. Με άλλη μορφή φυσικά, τρομοκρατούσε τις μέρες της σε ένα κυνηγητό ακόμα πιο ανελέητο. Μα σαν μια αόριστη αίσθηση κάτω απ' το δέρμα της, δεν ξέφευγε από το υποσυνείδητό της. Ήταν ζήτημα ζωής και θανάτου. Κι κάπως έτσι, έτρεχε ασταμάτητα, μέρα και νύχτα, στην ίδια πάντα πορεία σαν να σχημάτιζε έναν τέλειο κύκλο γύρω απ' τον εαυτό της.

Δεν καταλάβαινε τίποτα απ' όλα αυτά, όσο ήταν ακόμα παιδί. Μα μια μέρα το παιδί θα μεγάλωνε και τότε, τότε θα αναγκαζόταν να πάψει να τρέχει και να αντιμετωπίσει, πια, τον δαίμονα του παιδικού της ονείρου. Σε όλες του τις μορφές.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΒΟΥΖΟΥΝΑΡΑ

Αρχές Οκτώβρη

Ήταν ένα ηλιόλουστο φθινοπωρινό πρωινό όταν η Κλαίρη και πάλι επέλεξε να κάτσει στον Εθνικό Κήπο και να καταγράψει όλες τις μύχιες σκέψεις της στο ημερολόγιο της. Είναι το καταφύγιο της τα τελευταία χρόνια που έχει μετακομίσει στην Αθήνα για να συγκατοικήσει με τον Στέφανο. Η σχέση τους είχε ξεκινήσει με τους καλύτερους οιωνούς. Ήταν δύο εικοσιεξάχρονοι νέοι που η δύναμη του έρωτά τους ήταν καθηλωτική και ζωοποιός γι' αυτούς από την πρώτη κιόλας στιγμή που συναντήθηκαν οι ματιές τους, συστήθηκαν και αγγίχτηκαν τα χέρια τους κάνοντας τους να νιώσουν πως το πεπρωμένο τους ήταν να είναι μαζί. Ωστόσο, όλο αυτό το ονειρικό κλίμα κάποια στιγμή άρχισε να γκρεμίζεται. Η αγάπη τους είχε μετατραπεί σε αρρώστια που κατάπινε τόσο την ίδια όσο και τον Στέφανο. Οι συγκρούσεις τους ήταν πλέον συστηματικές και αποτελούσαν απόρροια των ανασφαλειών του και της ολοένα και περισσότερο μη διαχειρίσιμης ζήλιας του. Λόγω της αγάπης της γι' αυτόν εθελουφλούσε για μεγάλα διαστήματα με την ελπίδα πως σιγά σιγά θα καταφέρει να τον βοηθήσει ν' αποβάλλει όλες αυτές τις σκοτεινές σκέψεις και να αποκτήσει εμπιστοσύνη προς εκείνη, αλλά μάταια. Η ζήλια του Στέφανου και ο έλεγχος που ήθελε να ασκεί πάνω της, ιδίως τον τελευταίο καιρό, ήταν άνευ προηγουμένου. Οποιοδήποτε βλέμμα της, χαμόγελο ή μια απλή κίνηση ευγένειας και ανθρωπιάς είχε καταντήσει παρεξηγήσιμη γι' αυτόν. Η Κλαίρη είχε φτάσει πλέον στο σημείο να είναι σε διαρκή εγρήγορση και άμυνα σε κάθε τους έξοδο έτσι ώστε να μην παρερμηνευθεί η παραμικρή της κίνηση και να καταλήξουν πάλι να λογομαχούν μέχρι πρωίας για τις υποτιθέμενες διαρκείς ύποπτες κινήσεις της και τα ερωτικά βλέμματα που, κατά τον Στέφανο, μοίραζε παντού. Ήταν στιγμές που παρόλο που δεν ήθελε ο ίδιος να το παραδεχτεί, ήταν έκδηλο ότι ζήλευε ακόμα και το δέσιμο που είχε η Κλαίρη με την οικογένειά της. Η βαθιά του επιθυμία ήταν να είναι εκείνος το απόλυτο κέντρο της προσοχής της και της ζωής της και όταν θεωρούσε κάποιον άλλον απειλή, θόλωνε. Η λογική έδινε τη θέση της στην υπερβολή και τον παραλογισμό. Το κατά τα άλλα γλυκό, ζεστό βλέμμα του γινόταν άψυχο, παγωμένο, και το ύφος του ειρωνικό. Άλλαζε τόσο πολύ η όψη του που ήταν σαν να αντικρίζει κανείς έναν άλλον άνθρωπο. Το σύνολο αυτών των συμπεριφορών απομυζούν εδώ και καιρό όλη της την ενέργεια και την πηγαία χαρά για ζωή που έχει από τότε που θυμάται τον εαυτό της, κάνοντας την να βλέπει τις μέρες να περνούν άτονα, μηχανικά, χωρίς νόημα.

Ακούγοντας, λοιπόν, στη διαπασών με τα ακουστικά της το «The trick is to keep breathing» των Garbage, ένα τραγούδι που λειτουργούσε σαν απαλό αεράκι στην ασφυκτική ζωή που βίωνε, και απορροφημένη όπως ήταν από την ανασυγκρότηση και την αποτύπωση όλων όσων σκεφτόταν, άργησε να αντιληφθεί την παρουσία ενός ηλικιωμένου ζευγαριού στο απέναντι παγκάκι. Παρατηρώντας τους, ωστόσο, στη συνέχεια, είδε πως κρατούσαν τρυφερά ο ένας το χέρι του άλλου και ήταν αμίλητοι, χαμένοι στις σκέψεις τους. Ύστερα από περίπου πέντε λεπτά τους πλησίασε μια νεαρή, χαμογελαστή κοπέλα, γύρω στα τριάντα, προσφέροντας τους από έναν φρεσκοστυμμένο χυμό πορτοκαλιού. Ο τρόπος που κοιτιούνταν μεταξύ τους ήταν γεμάτος στοργή και της έφερε στο μυαλό την υπέροχη σχέση που έχει κι εκείνη με τους γονείς και την αδερφή της.

Μετά από λίγο, η Κλαίρη βλέπει την ηλικιωμένη γυναίκα καθισμένη δίπλα της, να την κοιτάει σαν να θέλει κάτι

να της πει. Βγάζει, λοιπόν, τα ακουστικά και τη ρωτάει αν θέλει όντως κάτι. Πριν προλάβει καλά καλά να ολοκληρώσει τη φράση της η Κλαίρη, η γυναίκα της λέει με σιγανή φωνή:

- Σε βλέπω συχνά εδώ, κοπελιά μου... Δίσταζα, αν και το ήθελα πολλές φορές να σου μιλήσω μα σήμερα δε βάσταξα άλλο...Βάρος μεγάλο έχει η ψυχή σου, δεν με γελούν τα μάτια μου... Έτσι, έτσι ακριβώς και η Διώνη μου, το ίδιο απλανές βλέμμα... Η σκοτεινιά και η μιζέρια των τοξικών ανθρώπων γύρω της ρουφούσαν κάθε ίχνος ζωτικότητας και αυθορμητισμού από πάνω της... Ό,τι κι αν είναι αυτό που σου τρώει τα σωθικά, μοιράσου το με τους ανθρώπους σου και βγάλε το από τη ζωή σου όσο ακόμα μπορείς.

Κοίταζε την Κλαίρη με υγρό βλέμμα και μία έντονη προσήλωση δίνοντας την αίσθηση πως τίποτα δεν θα ήταν δυνατό να διασπάσει την προσοχή της μέχρι να τελειώσει όλα όσα έχει να πει.

- Ήταν πριν πέντε χρόνια, τέτοια εποχή, που βρήκαμε την κόρη μας νεκρή, κρεμασμένη στο σπίτι της... Μόλις τριάντα πέντε χρονών... Αυτός! Αυτός ο καταραμένος φταίει για όλα!! Αυτός και η όλη του η βρωμερή οικογένεια!! λέει με νευρική τώρα φωνή και σαν σε παραλήρημα, με τους συνειρμούς να έρχονται καταϊγιστικά και να θέλουν να ουρλιάξουν. Μαράζωσε το πουλάκι μου... Από ολάνθιστο λουλούδι που ήταν, ολοένα έχανε την φρεσκάδα της... Όλο να καταπίνει προσβολές και να φορτώνεται με ενοχές, τόσα χρόνια μέσα στην καταπίεση... Φύγε, παιδί μου, μην τους αφήνεις να σου δηλητηριάζουν άλλο την ψυχή, της λέγαμε όλοι... Όλα καλά είναι, μας απαντούσε... Δεν ήθελε να μας στενοχωρεί... Μα εμείς βλέπαμε δύο μάτια βυθισμένα στη θλίψη, δεν ήταν το κοριτσάκι μας αυτό, είπε παραδομένη σε ένα βουβό κλάμα.

Με τρεμάμενη φωνή γύρισε το βλέμμα της στη νεαρή κοπέλα και δείχνοντας την με μια κίνηση του κεφαλιού, συνέχισε μονολογώντας.

- Τούτη εδώ είναι πλέον η μοναδική μας ελπίδα, η νέα μας κόρη, η κόρη της καρδιάς μας, που φώλιασε στις μαυρισμένες ζωές μας, δίνοντας τους λίγο χρώμα και έναν λόγο για ζωή. Η Θεοφίλη μας διαγνώσθηκε με καρδιακή ανεπάρκεια σε ηλικία είκοσι ετών και πριν πέντε χρόνια όντας σε πολύ κρίσιμη κατάσταση, έπρεπε να υποβληθεί σε μεταμόσχευση καρδιάς. Έτσι, η Διώνη μας ζει και πάλι με έναν τρόπο μέσα από αυτό το υπέροχο πλάσμα που αποτελεί πλέον στήριγμα για εμάς.

Η Κλαίρη αποσβολωμένη μα και συγκινημένη παράλληλα, μένει να κοιτάζει τους τρεις ανθρώπους γύρω της βουρκωμένους, συνειδητοποιώντας πως αν και σφοδρά καταπονημένοι από τις δοκιμασίες της ζωής, αποτελούν ηλιαχτίδα ο ένας για τον άλλο. Και τότε, χωρίς να πει λέξη, κάνοντας ένα ελαφρύ χτύπημα στο μέρος της καρδιάς της σαν ένδειξη ευγνωμοσύνης γι' αυτή την συνάντηση, κάνει μεταβολή και αρχίζει να τρέχει, να τρέχει, χωρίς προορισμό, με τα πυρόξανθα μαλλιά της να ανεμίζουν με το φύσημα του ανέμου, το κίτρινο φόρεμά της να χορεύει κι αυτό στο ρυθμό της αέρινης κίνησής της και τα γαλάζια της μάτια να είναι πλημμυρισμένα με μια λάμψη που, αν και θαμμένη για χρόνια, αναδύεται πλέον από τον δραπέτη νου της και τη γεμάτη ελπίδα ψυχή της. Ελεύθερη για μια ζωή γεμάτη όνειρα που πραγματοποιούνται, γεμάτη χαρά, χωρίς φτιαγμένες από αγάπη φυλακές, χωρίς χρυσά κλουβιά. Είναι η πρώτη μέρα της υπόλοιπης ζωής της. Τώρα ναι. Ελπίζει. Ελπίζει και πάλι. Πετάει.

ΛΩΡΑ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ένα όνειρο

Στο σπίτι που νοίκιαζα πριν από δύο χρόνια, ένιωσα περιτριγυρισμένη από το σκοτεινό πέπλο του γαλαξία. Δεν είχα ανάγκη να υπάρχω, όμως μου είχε δημιουργηθεί η επιθυμία να ενσωματώσω αυτό το υπαρξιακό κενό στις πύλες της ψυχής μου. Η χάρη της ενσυνειδητότητας που μου προσέφερα ταίριαξε με το μικρό διαμέρισμα της καθημερινής μου βάσης, που με αγκάλιαζε κάθε βραδινό κλείσιμο μιας ημέρας. Ετούτη την ασυνήθιστη νύχτα είχα ένα προαίσθημα πως αλλάζω με κάποιον τρόπο. Από τότε που μετακόμισα με είχε πιάσει από τα χέρια η σκούρα οπτική του κόσμου και η επιτακτική εσωτερική μου με είχε απομακρύνει από τη διασκέδαση της διαδικασίας του ύπνου. Οι μέρες περνούσαν χωρίς να τις μετράω και οι κοινωνικές και επαγγελματικές συννευρέσεις στις οποίες παρευρισκόμουν κεντούσαν το χάσμα μεταξύ του κόσμου και της υποκειμενικής ζωής μου. Παρόμοια οι πνοές μου τσαλακώνονταν όταν αποφάσιζα να ξαπλώσω στο υφασμάτινο κρεβάτι και αυτές οι αποχρώσεις ροδιού που είχε μπορούσαν να μυρίσουν την ταραχή μου. Σαφώς νύσταζα, μα ήλπιζα η ξεκούραση να φτάσει σα φάντασμα το οποίο θα ενωθεί με τις μαρτυρίες μου. Μετά τη πρώτη προσπάθεια να χαλαρώσω τις τάσεις ανησυχίας εκεί κάτω από το οικείο πάπλωμα, κατάλαβα πως δεν είχε νόημα να δοκιμάσω να με αποκοιμίσω, αφού έπρεπε να αφοσιωθώ αντ' αυτού στη σιωπή. Έκλεισα το φως του δωματίου ελπίζοντας πως θα συνήθιζαν τα μάτια μου το μαύρο φόντο, αφού είχα αφήσει το παράθυρο ανοιχτό. Έξω ψηλά ήταν το φεγγάρι που έμοιαζε πάντα ήρεμο. Άραγε ήταν πραγματικά ήσυχο; Αν πήγαινα κοντά του ίσως να συνειδητοποιούσα ότι μόνο από μακριά φαινόταν έτσι.

Τα λόγια μου λίγο αργότερα μετασηματίστηκαν σε εικόνες και σώπασαν. Στη θέση της συμπαντικής εικονικής αναπαράστασης ήρθε μια απεικόνιση βουβή και σύντομη χωρίς σχήματα. Αμέσως εγκαταλείφθηκε, αφού δεν άντεξε το μυαλό μου να βαστά στη μνήμη αυτή την ιδέα, παρόλο που το έδαφος του σώματός μου είχε προλειάνει μια προσπάθεια αλληλουχίας οδεύοντας προς τη γαλήνια στίξη, με αποτέλεσμα η σκεπή των φόβων μου να καταρρεύσει. Δεν μπορώ να το εξηγήσω με λόγια ούτε με λογικές σκέψεις. Ήταν η αναισθητη εμπειρία εκείνου του καιρού που κατέστρεφε με τη φαντασία μου για άλλη μια φορά το πάθος για τη ζωή και μεταφράστηκε στο συγκεκριμένο όνειρο που ακολούθησε ως εξαναγκασμός πρώιμου θανάτου. Τα σύμβολα του φωτός στο βραδινό μου εγκεφαλικό παραμύθι εξατμίστηκαν και στη σκιά του εξαφανισμού τους είχα πλάσει έναν φαρδύ πράσινο καναπέ, πιθανώς άδειο, που έπιανε όλο τον χώρο του μηχανισμού αυτοάμυνας που διέθετα στο υποσυνείδητο οπλοστάσιο μου. Καλωσόριζα εντατικά την αυτοεκπληρούμενη προφητεία της μοναξιάς και με κάποιον αλλόκοτο τρόπο συμμετείχα μέσα σε μια ενταξιακή κατασκευή διάφορων μορφών γύρω από αυτόν τον φανταστικό απαλό και λιτό καναπέ.

Σταδιακά εμφανίζονταν σιωπηλοί εξατομικευμένοι ενσυναίσθητοι στόχοι ως αντικατοπτρισμένα υλικά που το τότε παρόν μου δεν κράταγε στη προσωπική μου πορεία. Θα μπορούσα να το ονομάσω στροφή προς την κάθαρση αφού ποτέ μέχρι εκείνη τη στιγμή δεν είχα ταλανίσει το μυαλό μου με τις δικές μου αληθινές ανάγκες. Οι άλλοι πάντοτε ερχόντουσαν ως προτεραιότητα στις ημερήσιες δραστηριότητές μου ξεζουμίζοντας τη διάθεση για αυτοπραγμάτωση. Πριν προλάβω να αφεθώ κι άλλο στην απατηλή αυτή προσέγγιση χάθηκα στην στοιχειώδη εντύπωση πως έχω μαζί μου τον εαυτό μου σε ό,τι περνάω και όταν ξύπνησα συνέδεσα το φάντασμα, που περίμενα νωρίτερα, με εμένα που

είχα επισκεφτεί τον τόπο του ύπνου μου και πλέον μου έκανα παρέα. Αυτή η μαρτυρία ήταν που έγινε ορόσημο στη παρέλαση του δρόμου της ζωής μου καθώς ταυτίστηκα με τη συνύπαρξη της κοινής επίτευξης από το μέσα προς το εξωτερικό περιβάλλον.

Τελικά άξια ντύθηκε η προσοχή η οποία δόθηκε σε τούτο το αξέχαστο όνειρο που με συνοδεύει έως και σήμερα, αλλά και απαραίτητη ως εφόδιο για τις μετέπειτα προθέσεις επικοινωνίας στον παράξενο τούτο κόσμο. Αν δεν έπαιρνα την απόφαση να ξαπλώνω πριν κοιμηθώ στον αόρατα κατασκευασμένο καναπέ δε θα είχα την ικανότητα να προσκαλέσω τους ενορατικούς μελλοντικούς μου συνοδοιπόρους να καθίσουν και αυτοί αργότερα μαζί μου, ούτε θα μου δημιουργούταν η άμεση προτροπή για μετακίνηση στο μέρος όπου διανυκτερεύω μαζί τους πλέον.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΤΕΡΓΙΟΥ

Ένας Ήρωας Γεννιέται

Όλα ξαφνικά σκοτεινίασαν. Το απόλυτο τίποτα. Από το βάθος ένιωθε σιγά σιγά να έρχεται ένας οξύς ήχος που γινόταν όλο πιο δυνατός. Ένας αναπόφευκτος ήχος που κατέκλεινε το κεφάλι του με τέτοια σταθερή και αυξανόμενη ορμή, ώσπου πέρναγε και στο κορμί του τόσο έντονα σε βαθμό που ήταν αδιανόητο να αντιληφθεί τον χώρο γύρω του ή ακόμα να σκεφτεί. Ο εκκωφαντικά σιωπηλός οξύς ήχος μόλις τον είχε παραλύσει.

Όλες οι αισθήσεις του εκμηδενίστηκαν, ακόμα και η μνήμη του. Ένα απέραντο κενό τον σκέπασε. Ο ήχος πλέον τον είχε καταβάλλει σε όλα του τα κύτταρα. Ήταν ανήμπορος. Εκείνη τη στιγμή το σώμα του αντέδρασε, η αίσθηση της αυτοσυντήρησης ενεργοποιήθηκε, όπως ένα πληγωμένο ζώο που έχει πέσει σε παγίδα και το σώμα του αντιδρά λίγο πριν τα παρατήσει. Ένιωθε υποσυνείδητα την έκρηξη αδρεναλίνης να προσπαθεί να τον συνεφέρει, να τον ισορροπήσει, να ενεργοποιήσει τις αισθήσεις του, την αντίληψη του, τη συνείδηση του, για να αποφύγει τον κίνδυνο όπου είχε πέσει. Μια μάχη ζωής, εσωτερική, μόλις είχε ξεκινήσει.

Η αδρεναλίνη άρχισε να κάνει το έργο της. Την ένιωθε από το βάθος να έρχεται σαν ένα μαξιλάρι ισορροπίας, ελέγχοντας και μετριάζοντας κάπως τον ήχο, χωρίς όμως να διώχνει την ένταση του, αρχίζοντας αργά να αποκτάει τον έλεγχο της συνείδησης και συνάμα της σκέψης. Άρχισε να κινεί το δεξί του χέρι αδέξια ενώ του έρχονταν αχνές μνήμες. Όχι ρε γαμώτο, αναφώνησε μέσα του, καθώς άρχισε να νιώθει για πρώτη φορά στη ζωή του, από το σώμα του, την πραγματική και ωμή αίσθηση της αυτοσυντήρησης. Η συνείδησή του δούλευε στο μέγιστο βαθμό και μόλις είχε καταλάβει ότι κάπου δίπλα του είχε σκάσει κάποια βόμβα.

Η σκέψη του δούλευε όλο και πιο γρήγορα μέσα στον εκκωφαντικό ήχο, καθώς άρχιζε να αποκτά σιγά σιγά τον έλεγχο. Η ακοή και η όρασή του δεν είχαν επανέλθει, ενώ με την αφή άρχιζε να ψαχουλεύει τον χώρο με τα ακροδάχτυλα του. Όμως ταυτόχρονα σκεφτόταν, κάπου στο μυαλό του αναδύθηκε το ερώτημα, μήπως έχει τραυματιστεί; Εκείνη τη στιγμή το μυαλό του σκάλωσε και σε κλάσματα του δευτερολέπτου άρχισε να αναδύεται η αίσθηση του φόβου. Ένας φόβος έβγαινε με τέτοια ορμή μπροστά σε ένα τόσο φευγαλέο ερώτημα, που τον έφερνε κοντά στην πραγματικότητα με τρομερή ταχύτητα.

Ο ήχος ξαφνικά άρχισε να υποχωρεί και στη θέση του ερχόταν ο φόβος, με την αίσθηση του πόνου σε όλο του το σώμα να δυναμώνει ολοένα και πιο πολύ, χωρίς να ξέρει αν όντως έχει τραυματιστεί. Ένας πόνος φαντασίας, ένας πόνος φόβου, που ήταν τόσο δυνατός ως αίσθημα ώστε γινόταν και σωματικός. Τα χέρια του ψηλάφιζαν πιο γρήγορα, πιο έντονα τον χώρο. Έπιανε μες στα χαλάσματα κομματιασμένο τσιμέντο, σίδερα και χώμα, και την επόμενη στιγμή υγρό χώμα.

Δεν έχει βρέξει εδώ και μέρες!, σκέφτηκε.

Ο φόβος έγινε τρόμος, καθώς αντιλήφθηκε την αιτία του υγρού στοιχείου. Είχε τραυματιστεί. Η όρασή του καθάριζε και κατάφερε να δει το κορμί του μες τα χαλάσματα, από τα πόδια μέχρι σχεδόν τις μασχάλες. Απέναντι αντίκριζε ένα φλεγόμενο κτήριο, που το μισό είχε κατεδαφιστεί.

Ο τρόμος κυρίευσε το μυαλό τόσο πολύ όσο η άγνοια των τραυμάτων του ενώ ο πόνος γινόταν πιο έντονος. Στα σημεία όπου είχε τραυματιστεί ήταν τέτοια η ένταση που για πρώτη φορά στη ζωή του ούρλιαξε με κλάματα, βγάζοντας από μέσα του τον πόνο, τον φόβο και τον τρόμο που ένιωθε. Για πρώτη φορά ένιωθε τόσο εγκλωβισμένος, ανάμεσα στον φόβο και τον τρόμο. Τα πιο δαιμονικά αισθήματα από την αρχή της ανθρωπότητας.

Μες στα κλάματά του, το αίσθημα της αυτοσυντήρησης άρχισε να αχνοφαίνεται ξανά. Σαν να πάλευε να φέρει τη λογική. Σαν να προσπαθούσε να τα βάλει με αυτούς τους δυο γίγαντες. Μα πιο πολύ, σαν να ικέτευε τον ίδιο τον στρατιώτη να δώσει λίγο την προσοχή του.

Η ακοή του οξύνθηκε και μες στα κλάματά του, άκουγε και άλλα κλάματα, και άλλες κραυγές σαν να κλαίγανε μαζί του, σαν αρχαία πνεύματα για συμπαράσταση. Μα δεν ήταν αυτό. Ήταν ζωντανές φωνές! Ζωντανοί συμπαραστάτες.

Το κλάμα του άλλαξε, έγινε πιο συμπονετικό. Μπορούσε να καταλάβει τον πόνο, τον φόβο, τον τρόμο τους. Μα ήταν όμως κάτι διαφορετικό. Στην οσμή των άλλων κραυγών ήταν σαν να έχουν παραδοθεί ολοκληρωτικά στον φόβο και στον τρόμο. Σαν να τους είχαν κυριεύσει μέχρι και στο τελευταίο τους κύτταρο και με μαστίγιο να τους χτυπούσαν αλύπητα. Και τότε, πάνω στο κόμπιασμα της παραδοχής, λίγο πριν ο στρατιώτης παρασυρθεί, η λογική πέρασε στην αντεπίθεση κάνοντας την εξής ερώτηση.

– Έτσι θέλεις τον επίλογο;

Το κλάμα του στρατιώτη κάπως διαφοροποιήθηκε. Σαν να διαχωρίστηκε από τις άλλες κραυγές. Σαν να αποστάτησε. Και εκεί ήταν που οι δυο αρχαίοι δαίμονες, ο φόβος και ο τρόμος, κατάλαβαν ότι η μάχη με τη λογική, δεν θα ήταν τόσο εύκολη.

Το κλάμα του λιγόστεψε. Γλίτωσε την τρέλα του τρόμου για την ώρα. Όμως ακούγοντας τις κραυγές και συνειδητοποιώντας την κατάστασή του ένιωθε τον φόβο πλέον να θέλει να τον κυριεύσει, κάνοντας επιθέσεις στο μυαλό με τον Τρόμο.

–Τι σε κάνει να νομίζεις ότι διαφέρεις; τον ρώτησε ο Τρόμος. Η ελπίδα; Όλοι αυτοί που ακούς τι νομίζεις περιμένουν; Εσένα θα κοιτάξει πρώτο;

Τα όπλα του φόβου πλέον φάνηκαν. Έφερε αμέσως και την απελπισία στη μάχη. Αυτή τη μάχη δεν θα ήθελε να την χάσει, ειδικά λόγω της δυσμενούς κατάστασης του στρατιώτη που αμέσως φάνηκε να ταραχτήκε. Προσπάθησε να απεγκλωβιστεί από τα χαλάσματα, να φύγει, να γλυτώσει, να ζήσει, μα μάταιος ο κόπος. Ο έντονος πόνος που ένιωθε, δεν τον άφηνε να ξεφύγει, καθώς τον έκανε να νιώθει αδύναμος. Κοίταξε προς τα πίσω να δει πόσο άσχημα ήταν, και η

εικόνα τον απογοήτευσε. Σίγουρα θα χρειαζόταν βοήθεια και μάλιστα σύντομα.

Οι ακατάπαυστοι πυροβολισμοί και οι βομβαρδισμοί ακουγόταν κοντά του, αλλά και πιο μακριά. Μα πιο έντονα αυτό που άκουγε και του προκαλούσε φρίκη, ήταν τα ουρλιαχτά των τραυματισμένων στρατιωτών. Η ένταση και η διαπεραστικότητα τους δεν συγκρίνονταν με τίποτα άλλο πέρα από την απόλυτη φρίκη. Αυτός είναι ο πόλεμος, σκέφτηκε και έπεσε σε βαρείς λυγμούς.

Η φρίκη των δυνατών κραυγών και ουρλιαχτών, με φόντο τους ασταμάτητους βομβαρδισμούς και πυροβολισμούς, όπου τα ουρλιαχτά πλήθαιναν ολοένα και περισσότερο, σαν να παρακαλούσαν να σταματήσει αυτή η φρίκη. Δεν άντεξε, προσπάθησε να κλείσει τα αυτιά του. Αλλά μάταια, η ένταση ήταν η ίδια.

–Σας παρακαλώ. Όχι άλλο. Σταματήστε, φώναξε δυνατά όσο μπορούσε, αψηφώντας τους αφόρητους πόνους που είχε στο σώμα του.

Ήταν ολοφάνερο ότι η ψυχή του πλέον είχε πληγωθεί, χειρότερα από ότι το σώμα, σε τέτοιο βαθμό που ήξερε και ο ίδιος ότι θα ήταν ανεξίτηλο. Τότε ήρθε πάλι ο Φόβος.

–Ξέρεις ότι θα πεθάνεις εδώ; του ψιθύρισε στο αυτί.

–Δεν με νοιάζει, φώναξε δυνατά. Για πρώτη φορά είχε μια μικρή δόση ειλικρίνειας μιας αλλόκοτης πραγματικότητας.

Τότε ήρθε ο Τρόμος στο αυτί του και του ψιθύρισε.

–Πως μπορείς και το λες αυτό; Η ζωή σου είναι πολύτιμη. Δεν θες να ζήσεις;

Η παγίδα ήταν στημένη. Ο δρόμος έμοιαζε στρωμένος για την απελπισία. Ο Τρόμος χαμογελούσε από χαρά σε αυτό που περίμενε τον στρατιώτη. Έτσι και αλλιώς οι πιθανότητες να ζήσει ήταν ελάχιστες, στο να του δώσει αυτή την οπτική ότι θα ζήσει, θα ήταν πολυτέλεια για τον τρόπο και την απελπισία.

Τότε ο στρατιώτης με μια δόση θάρρους και ειλικρίνειας έβγαλε από μέσα του μια μεγάλη αλήθεια. Με δάκρυα στα μάτια είπε φωναχτά και πνιχτά .

–Πείτε μου πως θα ζήσω μετά από εδώ; Ύστερα από αυτή την φρίκη; Πως θα κοιμάμαι τα βράδια γνωρίζοντας και ακούγοντας όλες αυτές τις φωνές; Πείτε μου πως θα κοιτάζω στα μάτια την γυναίκα μου η τα παιδιά μου γνωρίζοντας ότι έχω σκοτώσει και εγώ ανθρώπους; Πείτε μου ειλικρινά πείτε μου...

Το κλάμα του εκείνη την στιγμή επισκίασε όλους τους πόνους, αλλά όχι και τις φωνές που ακούγονταν από παντού. Η ψυχή του είχε κατακερματιστεί για πάντα. Η απάντηση και ο τρόπος που εξελίχθηκε η σκέψη του παραξένεψαν τον Φόβο, τον Τρόμο και την Απελπισία. Περίμεναν άλλη απάντηση. Τους αποδυνάμωσε πολύ προς στιγμήν και έκαναν πίσω, μέχρι να ανασυγκροτηθούν.

Τότε ήρθε η Λογική στο αυτί του στρατιώτη.

– Τι δουλειά έχεις εδώ;

– Δεν ξέρω. Πραγματικά δεν έχω ιδέα. Μα τι πήγα και έκανα; αποκρίθηκε με λυγμούς.

Τότε η Λογική πήρε μορφή εμπρός στα μάτια του. Μια όμορφη αλλά αυστηρή παρουσία.

– Πόλεμος, είπε με φωνή δυνατή. Κοίτα! Κοίτα γύρω σου. Αυτός είναι ο πόλεμος. Τα ουρλιαχτά, οι φωνές, τα παρακάλια ακούγονταν όσο τίποτα άλλο. Κοίτα την Φρίκη εσύ στρατιώτη που είσαι μέρος της και πες μου τι καταλαβαίνεις από όλο αυτό;

Ο στρατιώτης κοίταξε απέναντι από την Λογική και είδε τέσσερις δαίμονες. Τους αναγνώρισε κατευθείαν. Ήταν ο Φόβος, ο Τρόμος, η Απελπισία και πάνω από τους τρεις δαίμονες, μια ακόμα πιο απόκοσμη και τρομερή μορφή, η Φρίκη. Καθώς τους είδε, αμέσως ένιωσε την ψυχή του να τρέμει περίεργα. Δεν ήταν από φόβο. Αλλά κάτι πιο βαθύ, πιο τραυματικό και πιο άσχημο. Ήταν πιο φοβικό και από τον ίδιο τον Φόβο. Έστρεψε, γύρισε το βλέμμα του και ξανακοίταξε την Λογική. Δεν άντεχε άλλο να κοιτάζει τους δαίμονες.

Στο άκουσμα του λόγου της Λογικής η Απελπισία έτριβε τα χέρια της ήταν σαν να έστρωνε αυτή τον δρόμο πλέον, αφού η απάντηση του στρατιώτη στον Τρόμο, την είχε εκπλήξει δυσάρεστα. Όμως, δίπλα από την Λογική, φάνηκε και άλλη μια παρουσία και ήταν η Αλήθεια. Μια τρυφερή αλλά καθρεφτένια μορφή. Η Λογική καταλαβαίνοντας την χαρά της Απελπισίας, την κοίταξε με ένα πολύ αυστηρό βλέμμα και συνέχισε τον λόγο της προς τον στρατιώτη.

– Πόλεμος μια αρχαία επαναλαμβανόμενη ανθρώπινη καταστροφή. Ένας δολοφονικός εγωισμός κυριαρχίας. Κάποιοι τον επιθυμούν ώστε να κατακτήσουν, κάποιοι αναγκαστικά τον δέχονται για να προστατέψουν, και κάποιοι άλλοι χαίρονται γιατί πάντα σε ένα πόλεμο, ακόμα και να μην ανακατευτούν, περιμένουν σαν τα κοράκια να αρπάξουν ό,τι μπορέσουν. Εσύ στρατιώτη είσαι στην πρώτη κατηγορία. Και αυτό σε κάνει ένοχο. Αν ήσουν στη δεύτερη θα ήσουν μάρτυρας, και αν ήσουν στην τρίτη θα ήσουν ένα τέρας. Υπάρχουν και άλλες μορφές. Αλλά η αλήθεια σε αυτή την περίπτωση είναι ό,τι σου είπα. Δεν έχεις δουλειά εδώ. Αυτά τα μέρη είναι ξένα για εσένα. Ούτε οι αρχαίοι πρόγονοι σου δεν κατοικούσαν εδώ. Εσύ στρατιώτη πρέπει να παραδεχτείς ότι εξ αρχής δεν είχες κανένα δικαίωμα να έρθεις να πολεμήσεις για κατάκτηση εδώ.

Οι λυγμοί του στρατιώτη ήταν τόσο έντονοι ώσπου στιγμιαία ο αφόρητος πόνος μειώθηκε κατά πολύ. Το κλάμα του έβγαζε μια παραδοχή κατανόησης στα λεγόμενα της Λογικής. Η Λογική συνέχισε μετά από μικρή παύση τον λόγο της.

– Είδες τους δαίμονες στρατιώτη; Τι νόμιζες; Ακόμα και αν έβγαινες αλώβητος σωματικά από τον πόλεμο, δεν θα τους είχες στο πλάι σου για την υπόλοιπη ζωή σου; Κοίτα τι χαρά έχει αυτή την στιγμή η Απελπισίας.

Ο στρατιώτης σήκωσε το βλέμμα. Κοίταξε τη Λογική, και με τα υγρά του από τα πολλά δάκρυα μάτια είδε τη Λογική να δείχνει επιτακτικά με το χέρι της την Απελπισία.

– Κοίτα την, είτε με μια ήρεμη αλλά επιβλητική φωνή.

Ο στρατιώτης δεν ήθελε να γυρίσει να ξαναδεί αυτές τις απόκοσμες μορφές. Αλλά δεν μπορούσε να κάνει αλλιώς. Έτσι με το θολό του βλέμμα, γύρισε και αντίκρισε τους τέσσερις δαίμονες, ειδικά την Απελπισία όπως τον πρόσταξε η Λογική.

Και όμως παρά τη θολή του όραση την έβλεπε πεντακάθαρα! Σαν να την έβλεπε η ψυχή του. Η απόκοσμη μορφή της ήταν τόσο έντονη και τρομακτική, σαν να πέρασε στην ψυχή του ηλεκτρικό ρεύμα. Ταράχτηκε τόσο δυνατά, ώσπου ακόμα και το σώμα, άρχισε να κάνει δυνατούς και ανεξέλεγκτους σπασμούς. Και τα μάτια της. Ωωω! Τα μάτια της, ήταν τόσο δαιμονικά. Η Απελπισία κατέλυσε την ψυχή του τόσο έντονα μόλις τα αντίκρισε, που αν είχε την δύναμη εκείνη την στιγμή, θα έπαιρνε ένα όπλο αμέσως και θα αυτοκτονούσε.

Καθώς είχε βυθιστεί στις τύψεις του άκουσε μια μακρινή φωνή να τον καλεί δυνατά.

– ΚΟΙΤΑ ΜΕ, του φώναζε μέχρι να γυρίσει το βλέμμα του.

Με αργό βλέμμα ο στρατιώτης γύρισε στη Λογική και είπε:

– ΕΙΜΑΙ ΕΝΟΧΟΣ ! Η φωνή του έβγαине από την ψυχή του. ΕΙΜΑΙ ΕΝΟΧΟΣ

Τα δάκρυα του ξανακύλησαν με πιο πολλή ορμή, καθώς ακούμπησε το κεφάλι του κάτω στα χαλάσματα. Με δυνατούς σπαραγμούς φώναζε δυνατά και επαναλαμβανόμενα –ΕΙΜΑΙ ΕΝΟΧΟΣ!–. Ήταν η στιγμή που καταλάβαινε, χωρίς δικαιολογίες πλέον και υποκρισία το μεγάλο λάθος που είχε διαπράξει. Ο σωματικός πόνος του στρατιώτη ήταν αφόρητος. Κάθε ώρα που περνούσε ένιωθε ακόμα πιο βαθιά τον πόνο, ώσπου καταλάβαινε ότι όσο περνούσε η ώρα, δεν θα μπορούσε άλλο να το αντέξει. Όμως ο ψυχικός πόνος, ΩΩΩ! αυτός και αν ήταν πόνος. Μια ζωντανή κόλαση. Κανένας σωματικός πόνος δεν συγκρινόταν μαζί του. Ήταν τόσο δυνατός, που θα άντεχε άλλους χίλιους σωματικούς πόνους μαζί. Καταρρακωμένος ψυχικά και ταλαιπωρημένος σωματικά, σήκωσε το βλέμμα του γεμάτο ενοχή προς την Λογική, δίπλα της στεκόταν η Αλήθεια ελαφρώς να χαμογελάει περισσότερο γλυκά από πριν.

– Γιατί με προστατεύετε; τι σας έφερε εδώ; Εγώ είμαι ένας ένοχος. Είμαι ένας εγκληματίας, απάντησε ο στρατιώτης στη Λογική.

Το ύφος της ερώτησης του ήταν τόσο ειλικρινές ώσπου στο φάσμα της ένιωθε πραγματικά την παραδοχή της ενοχής. Η ψυχή του έβραζε από μια αλληλουχία λύπης, στενοχώριας, ντροπής, απόγνωσης τύψεων και απελπισία. Ταπεινώθηκε τόσο πολύ ώστε να μην αξίζει καμία προστασία. Ήξερε πλέον ότι εδώ και ώρα οι δαίμονες δίπλα του τον είχαν κατασπαράξει, μεταφέροντας τον από την λογική στην τρέλα. Τώρα καταλάβαινε πλέον απόλυτα για ποιο λόγο

ήταν διαφορετικά τα ουρλιαχτά και το κλάμα των συνάδελφων του. Είχαν περάσει στην τρέλα από τους δαίμονες και τις ενοχές.

Η Λογική, στο άκουσμα της ερώτησης γύρισε και κοίταξε την Αλήθεια. Η Αλήθεια αντίστοιχα με ένα γλυκό νεύμα έδωσε την άδεια στην Λογική να απαντήσει ενώ το χαμόγελο της συνέχιζε γλυκά να μεγαλώνει. Εκείνη τη στιγμή ο στρατιώτης ένωσε μια μικρή γλύκα μέσα στην ψυχή του. Ήταν τόσο σημαντική όσο δεν είχε νιώσει ποτέ στην ζωή του. Κοίταξε την Λογική με τόση προσοχή σαν να περίμενε να ακούσει τα πιο σημαντικά λόγια που έχει ακούσει ποτέ στη ζωή του.

–Με έφερε η συνείδηση σου, είπε και ο στρατιώτης έμεινε με το στόμα ανοιχτό.

Η Λογική συνέχισε.

– Μια συνείδηση όπου γαλουχήθηκε με αξίες δοσμένες από τους γονείς σου , από τους παππούδες και γιαγιάδες σου όταν ήσουν μικρός. Την καλλιεργούσες συνέχεια και την ακολουθούσες , μέχρι που έφτασες σε μια ηλικία όπου ξεκίνησες να παρασύρεσαι από τον υλικό κόσμο και τη μόδα, παρακάμπτοντας την, δημιουργώντας της ένα κενό. Όσοι με τα χρόνια αυτό το κενό μεγάλωνε. Αργότερα την ξέχασες, ώστε να κάνεις δήθεν ελεύθερα αυτό που εσύ πίστευες. Τελικά έφτασες ως εδώ.

Ο στρατιώτης έμεινε αποσβολωμένος καθώς άκουγε τη Λογική να μιλάει.

–Αυτό το έγκλημα που έκαναν οι γενναίες σας ώστε συνειδητά να ροκανίζετε σιγά σιγά και να δημιουργείται κενό στην συνείδηση σας, είναι το μεγαλύτερο έγκλημα της ιστορίας. Δυστυχώς στη γενιά σας πολλοί δεν ξέρετε την έννοια της συνείδησης. Με αποτέλεσμα να το ανακαλύπτουν όταν είναι ήδη αργά κανείς δεν ξεφεύγει από την Αλήθεια.

Δείχνοντας την αλήθεια να καθρεπτίζει την ψυχή του στρατιώτη και συνέχισε

–Ζείτε πλέον, χωρίς μη και πρέπει, γινόμενοι μια μάζα ως μη σκεπτόμενοι , χωρίς όρια, λέγοντας να παντού χωρίς ενοχές, ακόμα και στο έγκλημα, αγνοώντας τι είναι δίκαιο και τι είναι άδικο, τι πρέπει και τι όχι. Με το κενό συνείδησης, χωρίς την αίσθηση δικαίου, έχετε ξεχάσει ακόμα και να αγαπάτε με αρχές και αξίες. Θέλετε αγάπη αλλά δεν είστε ικανοί να δώσετε. Ωωω! καλέ μου στρατιώτη, μεγάλο έγκλημα η υποκρισία. Κοίτα το χαμόγελο της Αλήθειας. Έπρεπε να φτάσεις ως εδώ για να παραδεχτείς το λάθος σου;

Τώρα κατάλαβε ο στρατιώτης ότι όταν παραδεχόταν την αλήθεια, αυτή γελούσε όλο και πιο πολύ. Η Λογική συνέχισε.

– Πολλοί από εσάς συνειδητά χωρίς συνείδηση, δεν έχετε καταλάβει ότι τίποτα δεν μένει κρυφό. Και πάντα θα έρχεται και το ανάλογο αποτέλεσμα, με τις ανάλογες ευθύνες. Όμως όταν κάποιος είναι ή νιώθει δυνατός και έχει εξουσία

στον εαυτό του ή ακόμα και στους άλλους, τα αποτελέσματα των πράξεων του είναι ένας καθρέφτης, μια αλήθεια, ένα συνονθύλευμα αποτελεσμάτων, που αργά η γρήγορα θα πρέπει να τα αντιμετωπίσεις αναλαμβάνοντας τις ευθύνες. Στην σημερινή σας επιστήμη το λέτε δράση αντίδραση. Οι αρχαίοι το έλεγαν ΝΕΜΕΣΙΣ.

Ο στρατιώτης τα έχασε. Ένωθε γυμνός έβλεπε την Αλήθεια ωμή και η Λογική συνέχισε.

– Εσύ στρατιώτη είδες απότομα την ΝΕΜΕΣΙΝ. Είχες το πραγματικό θάρρος να μιλήσεις ειλικρινά, χωρίς δικαιολογίες και υποκρισία. Αυτό στην εποχή σας, στον πνευματικό πάτο που έχετε φτάσει, σε κάνει ήρωα. Το γνωρίζεις αγαπημένε μου στρατιώτη ότι ακόμα και σε αυτή την κατάσταση που βρίσκεσαι, πολλοί φίλοι σου και συμπολεμιστές σου κοίταζαν να δικαιολογηθούν, ακόμα και να υποκριθούν; Ρίχνοντας ευθύνες στον αμυνόμενο αντίπαλο λαό; Κανείς τους δεν είχε τα κότσια να παραδεχτεί το λάθος του και να δεχτεί τις ευθύνες που του αναλογούν. Ωωω τι τραγικό. Ακόμα τραγικότερο για αυτούς που είναι το ίδιο εγωιστές και υποκριτές σε μια κανονική ζωή. Έχεις καταλάβει πόσο πλανεμένοι είναι ακόμα στην ψευτο-συνείδηση τους;

Ο στρατιώτης δεν είχε τι να πει, έβλεπε ξεκάθαρα πλέον το πόσο λάθος ήταν σε πολλά σημεία στην ζωή του. Ίσως για πρώτη φορά κατάλαβε ότι κάποια «πρέπει» και κάποια «μη» θα τον έκαναν πιο άνθρωπο. Θα τον έκαναν να αγαπήσει τον συνάνθρωπο του, πιο δίκαιο, με λιγότερο εγωισμό. Ήξερε μέσα του ότι δεν καλλιέργησε τη συνείδηση του, εξαιτίας των παθών. Αλλά ποτέ του δεν κατάλαβε ότι αυτό τον έκανε ανεύθυνο, με τραγική κατάληξη αυτό τον πόλεμο, όπου έφτασε να εγκληματήσει για την κατάκτηση.

– Άκου αγαπημένε στρατιώτη, τις φωνές γύρω σου γνωρίζω ότι καταλαβαίνεις πλέον για ποιο λόγο. Φωνάζουν έτσι δεν είναι;

Ο στρατιώτης έγνεψε καταφατικά. Αναγνωρίζοντας στην κάθε φωνή ποιες ήταν από σωματικό πόνο και ποιες από τύψεις και ενοχές. Ποιες βασανίζοταν πραγματικά. Ήταν κάτι το αποκαλυπτικό. Κάτι μεταφυσικό που εξήγηση δεν μπορούσε να δοθεί. Και η Λογική συνέχισε.

– Τα λάθη σας είναι πολλά ακόμα και στον φόβο είστε πολύ εύθραυστοι γιατί είστε υλιστές; Τι νομίζεις ότι είναι ο Φόβος ξέρεις;

Ο στρατιώτης δεν απάντησε. Η Λογική συνέχισε.

– Μα φυσικά οι ανεκπλήρωτες ανάγκες. Ξέρεις ποιες είναι οι ανάγκες σου πέρα από τα παιδιά σου; Ό,τι είναι υλικό. Αρκεί να έχεις χρήμα. Εκεί βρίσκεται ο Φόβος. Για αυτό θέλεις να ζήσεις, για να ικανοποιήσεις τις πλασματικές σου ανάγκες. Αλλά πες μου αγαπημένε μου στρατιώτη, πως μπορεί η ύλη και το χρήμα τώρα να σε βοηθήσει;

Ο στρατιώτης ήταν άφωνος, δεν ήξερε τι να πει. Ένωθε πολύ μικρός. Μια πνιχτή φωνή βγήκε από το στόμα του, γεμάτο

ενοχές, ήθελε να ρωτήσει.

– Τι να κάνω Λογική; και η Λογική τον πλησίασε και τον κοίταξε μες τα μάτια τόσο βαθιά λες και κοίταζε όλη την ψυχή του και είπε.

– ΕΞΙΛΕΩΣΗ.

– Πώς; είπε με τρεμάμενη φωνή ο στρατιώτης.

– Να ζητήσεις συγχώρεση μέσα από την ψυχή σου.

Ο στρατιώτης εκείνη τη στιγμή χαμήλωσε το βλέμμα του. Το κλάμα που έκανε ήταν τόσο δυνατό. Σπάραζε όλη του η ψυχή, όλο του το είναι. Το ήξερε από την αρχή αυτό που άκουσε. Στο τέλος αυτή η φράση του ξεκλείδωσε όλο τον ψυχικό του κόσμο. Άνοιξε τη χαμένη του συνείδηση.

Καθώς έκλαιγε η Λογική του χάιδεψε απαλά το κεφάλι. Ένα χάδι παρηγοριάς και συμπαράστασης. Ο στρατιώτης κατάλαβε το χάδι και ζητούσε επαναλαμβανόμενα συγχώρεση.

– Συγχωρέστε με όλοι σας, σας παρακαλώ συγχωρέστε με ,δεν με νοιάζει αν πεθάνω, αρκεί να με συγχωρέσετε ,δεν έπρεπε να έρθω εδώ.

Αυτή η πρόταση επαναλαμβανόταν με όλη του την ψυχή για ώρα, ώσπου το σώμα άρχιζε να εξασθενεί, η ψυχή όμως όχι. Ήταν τέτοια η θέληση για συγχώρεση ώσπου έμενε αγέρωχη και δυνατή, να παλεύει για αυτήν. Όμως το υλικό σώμα... ωωωω το σώμα! Είχε χάσει ήδη πολύ αίμα και άρχιζε να καταρρέει με γοργούς ρυθμούς.

Είχε ήδη νυχτώσει και οι ορδές πολέμου κάπως είχαν κοπάσει. Οι βόμβες έπεφταν πιο αραιά στο ήδη ταλαιπωρημένο έδαφος, το ποτισμένο με τόσο αίμα. Η μέρα ήταν από τις πιο αιματηρές έως τότε.

Κάποιοι από του αντιπάλους βρήκαν ευκαιρία να βγουν στο πεδίο μάχης, να περισώσουν όσους τραυματισμένους στρατιώτες μπορούσαν. Είχαν χάσει πάρα πολλούς από το πρωί. Τόσους ώστε να θέσουν σε κίνδυνο την ζωή τους από διάφορους σκοπευτές που παραμόνευαν με θερμικές κάμερες. Ήταν πολλοί και διασκορπισμένοι.

Ανάμεσα στα χαλάσματα πέραγε ένας δεκανέας με έναν φαντάρο. Ο Θάνατος μύριζε παντού. Γύρω τους κάποια χαμηλόφωνα βογγητά και πιο μακριά ουρλιαχτά. Ξαφνικά άκουσαν κάποιους πνιχτούς ψιθύρους, σαν να τους μιλάει, και τους τράβηξε την προσοχή.

– Ψιτ, είπε χαμηλόφωνα ο δεκανέας.

- Ορίστε κύριε δεκανέα.
- Ακούς κάτι εκεί πάνω; δείχνοντας του το σημείο με το βλέμμα του.
- Ναι σαν να μας μιλάει αλλά δεν καταλαβαίνω τι λέει, είτε ο φαντάρος.
- Εδώ σχεδόν όλοι είναι εχθροί,μισθοφόροι, αλλά για να προσπαθεί να μας μιλήσει αυτός εκεί θα είναι δικός μας πάμε να τον πάρουμε.
- Εντάξει κύριε δεκανέα.

Αργά και σταθερά ανέβηκαν το μικρό λοφάκι από χαλάσματα πολύ προσεκτικά διότι ήταν και ακάλυπτοι .

- Κύριε δεκανέα αν είναι δικός μας είναι πολύ τυχερός. Έχουμε ξεπεράσει ήδη πολύ την γραμμή του στρατού μας.
- Πάψε και έχουμε σχεδόν τελειώσει, αυτός είναι ο τελευταίος. Παρακάλα μην μας πάρουν γραμμή οι εχθροί και δεν γυρίσουμε ποτέ πίσω.
- Μάλιστα.

Οι δυο του μόλις είχαν φτάσει στο σημείο που ήταν ο στρατιώτης. Ήταν πολύ δύσκολο να δουν αν ήταν εχθρός ή φίλος, διότι είχε γεμίσει από σκόνες, όμως οι πνιχτοί ψίθυροι ήταν ακαταλαβίστικοι.

- Τι λέει; ρώτησε ο δεκανέας τον φαντάρο.
- Δεν καταλαβαίνω.
- Έλα να τον βγάλουμε. Δεν είμαστε καλά σε αυτό το σημείο και βλέπουμε μετά.
- Μάλιστα.

Οι δυο τους με μια γρήγορη κίνηση τράβηξαν τον στρατιώτη με λίγη δυσκολία και απότομα με το που τον έβαλαν στο φορείο ξεκίνησαν να κατεβαίνουν γοργά τον λοφίσκο χωρίς ακόμα να μπορούν να διακρίνουν αν είναι εχθρός ή όχι. Το τράνταγμα του φορείου έφερε ελάχιστα τις αισθήσεις στον στρατιώτη να λέει πνιχτά αλλά πιο καθαρά:

- Συγχωρέστε με όλοι σας, σας παρακαλώ συγχωρέστε με ,δεν με νοιάζει αν πεθάνω, αρκεί να με συγχωρέσετε ,δεν έπρεπε να έρθω εδώ.
- Τι λέει; Ρώτησε πιο νευρικά τον φαντάρο.
- Είναι εχθρός κύριε δεκανέα.
- Τιιι; Ριφοκινδυνέψαμε για τον εχθρό; Και τι λέει;

– Είναι πολύ άσχημα τραυματισμένος και επαναλαμβάνει συνέχεια «Συγχωρέστε με όλοι σας, σας παρακαλώ συγχωρέστε με, δεν με νοιάζει αν πεθάνω, αρκεί να με συγχωρέσετε, δεν έπρεπε να έρθω εδώ».

Ο δεκανέας κοντοστάθηκε με αυτό που άκουσε. Δεν το είχε ξανακούσει ποτέ. Αν και θανάσιμος εχθρός, κάπως τον προβληματίσε ή μάλλον κάπως τον κατάλαβε. Ήθελε πολύ να τον αφήσει .Αλλά με αυτά που άκουσε η συνείδησή του τού έλεγε να κάνει πως είναι δικός τους. Να τον πάρει μαζί του. Η επιλογή ήταν πλέον στα χέρια του.

- Τι κάνουμε κύριε δεκανέα;

Ο δεκανέας ήταν πολύ σκεπτικός . Όμως έπρεπε να πάρει μια γρήγορη απόφαση. Αν δεν έφευγαν από εκεί γρήγορα μπορεί να ήταν και το τέλος τους.

– Άκουσε να δεις παιδί μου. Είχαμε πολύ άσχημη μέρα. Σήμερα έπεσαν πολλοί και από εμάς αλλά και από τους εχθρούς. Καταλαβαίνω μας επιτέθηκαν. Αυτοί είναι πραγματικοί εχθροί, και να τον αφήναμε δεν θα έπρεπε να νιώθουμε τύψεις. Όμως από την άλλη, πολλοί από αυτούς δεν τον ήθελαν τον πόλεμο. Θα γίνονταν λιποτάκτες. Γνωρίζω ότι αυτό δεν είναι δικαιολογία. Αλλά περάσαμε ανάμεσα από τόσους, άλλοι ζητούσαν βοήθεια, άλλοι παρακαλούσαν, άλλοι βογκούσαν. Αυτός όμως εδώ δεν θέλει να σωθεί. Θέλει να πεθάνει. Αρκεί να τον συγχωρήσουμε. Αυτό δεν το έχω ξανακούσει ποτέ.

– Κύριε δεκανέα ας τον πάρουμε τότε αρκεί να φύγουμε από εδώ. Και λέμε ότι μες την νύχτα και τον φόβο κάναμε λάθος. Δεν είναι και η πρώτη φορά.

Ο δεκανέας συμφώνησε και χάθηκαν μες στην νύχτα γοργά κουβαλώντας τον στρατιώτη.

Απέναντι σε ένα ύψωμα η Λογική με την Αλήθεια κοιτάχτηκαν με ένα ελαφρύ χαμόγελο στο πρόσωπο τους και η Λογική αναφώνησε:

– Ευλογημένοι οι άνθρωποι με ορθή συνείδηση! Όλος ο χρυσός και όλα τα πλούτη του κόσμου δεν πίνουν ούτε στο ελάχιστο με αυτή την ευεργεσία που έκαναν οι δυο άνθρωποι. Αν ήξεραν οι άνθρωποι τι δύναμη έχουν, τότε θα είχαμε τη θέωση. Ο ένας ήρωας γέννησε άλλους δυο...

ΒΑΣΙΛΙΚΗ-ΝΕΦΕΛΗ ΦΕΡΛΕΜΗ

Η Ελπίδα

Στάθηκα κάτω από τις δύο ταμπέλες για αρκετή ώρα, προσπαθώντας να αποφασίσω ποια είναι η σωστή έξοδος. Κάθε φορά το ίδιο δίλημμα αντιμετώπιζα. Είχα και καιρό να πάρω το μετρό της Αθήνας. Κάποια στιγμή απλώς βαρέθηκα, διάλεξα μία στην τύχη και βγήκα. Πέρασα τον δρόμο και άρχισα να περπατάω στο πεζοδρόμιο. Χάζευα το κέντρο της Αθήνας που πάντα μου άρεσε τόσο πολύ. Τα τελευταία χρόνια που δούλευα στο εξωτερικό είχα δει τις ωραιότερες πόλεις της κεντρικής Ευρώπης, κι όμως η Αθήνα ξεχώριζε μέσα μου. Ξαφνικά ακούω έναν ήχο κοντά μου σαν από κουδουνάκι και μέχρι να γυρίσω να δω τι είναι, ένα ποδήλατο περνάει σαν σίφουνας από δίπλα μου. Λόγω του ελάχιστου χώρου, η άκρη του τιμονιού του μπλέχτηκε στο λουράκι του σακιδίου μου και χωρίς να το καταλάβω, βρέθηκα πεσμένη στην μέση του πεζοδρομίου. Προσπάθησα να σηκωθώ κατευθείαν, αλλά έχω χτυπήσει το πόδι μου και δεν τα καταφέρνω. Ο οδηγός του ποδηλάτου, που είχε κι αυτός πέσει, έτρεξε προς το μέρος μου πανικόβλητος. Με σήκωσε, μου ζήτησε εκατομμύρια φορές συγγνώμη και επέμενε να με πάει σε ένα νοσοκομείο να με εξετάσουν. Εγώ αρνήθηκα, δεν είχα χτυπήσει και τόσο πολύ, απλώς το πατούσα κάπως δύσκολα. Προσφέρθηκε να πάμε λίγο παρακάτω που ήταν η δουλειά του, τουλάχιστον να μου βάλει λίγο πάγο μέχρι να είμαι σε θέση να συνεχίσω. Η πρώτη μου αντίδραση ήταν αρνητική. Από το πουθενά ένας άντρας θέλει να πάμε κάπου μαζί, μάλλον δεν είναι και πολύ καλή ιδέα. Παρόλα αυτά δεν μου φαινόταν απειλητικός, έμοιαζε όντως να έχει ανησυχήσει. Με τα πολλά-πολλά δέχτηκα.

Αρχίσαμε να προχωράμε. Στον δρόμο μας συναντήσαμε το θέατρο του Νέου Κόσμου, δεν θυμόμουν ότι ήταν από αυτή την μεριά. Κοντοστάθηκα λιγάκι και σκέφτηκα Τι έχω ζήσει εδώ μέσα. Με θυμάμαι ατελείωτες ώρες να περιμένω στην αυλή να τελειώσει η πρόβα ή η παράσταση για να φύγουμε μαζί. Πόσο γλυκόπικρες είναι πάντα οι αναμνήσεις από τον πρώτο σου έρωτα. Θυμάσαι πόσο ενθουσιασμό είχες τότε, πόση δύναμη, ξέροντας ότι δεν πρόκειται να ξαναπατήσεις πότε έτσι. Γύρισα το κεφάλι μου για να δω μέχρι που είχε προχωρήσει όσο εγώ αναλογιζόμουν και τον είδα να παρκάρει το ποδήλατο και να μπαίνει στο θέατρο με δικά του κλειδιά. ‘Πέρασε’ μου λέει. ‘Κάτσε εδώ και πάω να σου φέρω πάγο’. Κοίταζα τριγύρω την αυλή και μου φαινόταν ακόμη πιο όμορφη από παλιά. Ποιος να μου το έλεγε ότι θα βρισκόμουν πάλι εδώ. Πάντα λάτρευα τα θέατρα και μαζί του είδα πολλά διαφορετικά. Το συγκεκριμένο όμως ήταν το σημείο αναφοράς μας. Εδώ έπαιζε όταν πρωτογνωριστήκαμε. Φοιτήτρια εγώ πήγα να του δώσω συγχαρητήρια στο καμαρίνι του και βγήκα από εκεί την επόμενη μέρα το πρωί.

Κάθισα σε ένα παγκάκι ώστε να έχω οπτική επαφή με το φουαγιέ του θεάτρου. Άκουγα κάτι συνομιλίες από μέσα χωρίς να βλέπω ποιοι μιλάνε. Μια φωνή σιγά σιγά ακουγόταν όλο και πιο δυνατά, σαν να ερχόταν προς τα έξω. Ήταν μια βαθιά μπάσα αντρική φωνή που γέλαγε. «Πάω να δω αν την σακάτεψες την κοπέλα» λέει η φωνή και ξαφνικά βλέπω κάποιον να έρχεται προς το μέρος μου. Στην αρχή φαινόταν θολός γιατί ο διάδρομος στο φουαγιέ ήταν σκοτεινός αλλά μόλις βγήκε στον ήλιο φάνηκε ξεκάθαρα, ήταν αυτός.

Τον κοίταζα καλά-καλά και μου φαινόταν ίδιος, κι ας έχουν περάσει τόσα χρόνια, ήταν ίδιος. Εντάξει, είχε γκριζάρει λιγάκι αλλά τι πειράζει; Πάντα πίστευα ότι η ωριμότητα προσδίδει γοητεία. Στέκεται μπροστά μου και με

κοιτάει μέσα στα μάτια. Πίστεψα ότι είχε έρθει η στιγμή που θα γινόταν αυτή η κουβέντα που εκκρεμούσε χρόνια. Από την νύχτα εκείνη που το διαλύσαμε σε κάτι στενά του Μεταξουργείου, έξω από να μπαρ, ύστερα από ένα τεράστιο καβγά. Δεν ήμουν καθόλου έτοιμη. Ήθελα στο ξεκαθάρισμα αυτό να είμαστε επί ίσοις όροις. Ήθελα να είμαι μια σοβαρή γυναίκα και όχι ένα ερωτοχτυπημένο κοριτσάκι που της έδωσε σημασία ο μεγάλος πρωταγωνιστής, και εκείνη του παραδόθηκε ψυχή τε και σώματι. Κι όμως έτσι ένωθα. Σκύβει μπροστά μου να δει πως είναι το πόδι μου με περίσσεια αυτοτελείωση λες και είναι γιατρός. Το πειράζει, το κουνάει πάνω κάτω και μου ζητάει αν πονέσω να του το πω. Όταν άκουσα την φωνή του να μου απευθύνεται ο νους μου ξαναγύρισε από εκεί που έτρεχε, και ξαφνικά το συνειδητοποίησα. Δεν με είχε θυμηθεί. Δεν είχε ιδέα ποια ήμουν. Είχαν περάσει χρόνια αλλά εγώ δεν είχα αλλάξει καθόλου. Βέβαια δεν ξέρω τι απαιτήσεις είχα από αυτόν. Ποιος ξέρει πόσες υπήρχαν πριν και πόσες μετά από εμένα.

Προσπαθούσα να καταλάβω μήπως με δουλεύει. Το είχαμε συνήθειο μέσα στα χρόνια όταν συναντιόμασταν μετά από καιρό είτε τυχαία είτε σε κάποια παράσταση του, να κάνουμε ότι δεν γνωριζόμαστε και να μιλάμε τυπικά. Πάντα όμως υπήρχε κάτι, ένα σημάδι ή ένα υπονοούμενο που με έκανε να καταλαβαίνω ότι παίζουμε. Έψαχνα απεγνωσμένα να βρω αυτό το σημάδι αλλά μάταια. Απλώς δεν με αναγνώρισε. Ο οδηγός έφερε τον πάγο και τον έβαλε στο πόδι μου. Εκείνος με πολύ σιγουριά με καθησύχασε ότι δεν το έχω σπάσει και ότι δεν χρειάζομαι νοσοκομείο, απλώς λιγάκι να το προσέξω κάποιες μέρες. Κούνησα καταφατικά το κεφάλι μου. Δεν μου έβγαине μιλιάρια.

«Πήγαινε Αντώνη μέσα να ξεκινήσουμε την πρόβα, θα συνοδεύσω εγώ την κοπέλα μέχρι έξω να πάρει ένα ταξί» λέει στον οδηγό. Σηκώνει την τσάντα μου και μου ανοίγει δρόμο. Προχωράω μπροστά. Μέχρι την τελευταία στιγμή σκεφτόμουν να του μιλήσω, να του πετάξω κάτι, μια σπόντα αλλά δεν βγήκε τίποτα. Ήμασταν πάλι εκεί, οι ίδιοι άνθρωποι στον ίδιο χώρο και όμως όλα ήταν διαφορετικά. Μπαίνω στο ταξί με δυσκολία, μου δίνει την τσάντα και μου κλείνει την πόρτα. «Να προσέχεις άλλη φορά, γιατί είσαι πολύ ευαίσθητη» μου λέει και μέχρι να προλάβω να συνειδητοποιήσω τι έγινε ο οδηγός έχει ήδη ξεκινήσει και απομακρύνομαι. Σκέφτομαι να σταματήσω το ταξί και να γυρίσω να τον ρωτήσω τι εννοούσε, αν με είχε θυμηθεί. Δεν μπορεί αυτό που είπε να ήταν τυχαίο.

Αν ήταν όμως; Ήθελα να το ξέρω;

Δεν έκανα τίποτα. Προτίμησα να ζήσω με την ελπίδα ότι δεν με είχε ξεχάσει παρά με την βεβαιότητα αν με θυμόταν ή όχι.

Δεν τον ξαναείδα ποτέ. Δεν το επιδίωξα. Ούτε κι αυτός βέβαια...

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΑΡΔΗΣ

Ένα Ταξίδι στο οποίο Οφείλω το Σήμερα

Το καλοκαίρι του 1972, έχοντας ήδη μπει στο τελευταίο έτος της εφηβείας μου, προσπαθούσα να με προετοιμάσω ψυχολογικά για τους στόχους ζωής που είχα θέσει και που οι επερχόμενες Πανελλήνιες εξετάσεις για το Πανεπιστήμιο θα με οδηγούσαν στην κατάκτησή τους.

Όμως το περιβάλλον που μου είχε χαρίσει την ηρεμία για τις αποφάσεις μου είχε πια ανατραπεί.

Δύο πολύ αγαπητοί φίλοι ζωής, μου ζητούσαν σιωπηλά αλλά απεγνωσμένα, βοήθεια. Ο ένας είχε παραιτηθεί από την προσπάθεια να ξεφύγει από τα ναρκωτικά, θεωρώντας το εαυτό του υπεύθυνο για τον θάνατο των γονιών του, και ο άλλος λίγο ήθελε για να ελευθερωθεί επιτέλους από τα κυκλώματα που τον κυνηγούσαν.

Περίμενα από την αγάπη στην εφηβική μου σχέση της εποχής εκείνης, κατανόηση ότι η φιλία δεν είναι μόνο οι φραπεδιές και τα καλαμπούρια στις καφετέριες, ότι οι πραγματικές φιλίες είναι σαν τα αστέρια, φαίνονται μόνο την νύκτα.

Δυστυχώς αυτό δεν έγινε εφικτό και ξαφνικά ο ήρεμος, μετά από πολύ κόπο, δρόμος που είχε χαραχθεί στην εφηβική ζωή μου βρισκόταν σε συναισθηματική συννεφιά και αναστάτωση.

Βρισκόμουν σε μία συνεχή προσπάθεια να βρω απαντήσεις, βάζοντας στον εαυτό μου το ερώτημα του λάθους, της διαφορετικότητας του μήπως... ενός επεξηγηματικού γιατί..., διαισθανόμενος ότι δεν μπορεί να υπερισχύει της αγάπης, το απόλυτο του χαρακτήρα μου.

Επηρεασμένος αρνητικά με τα όσα συνέβαιναν σχετικά με την κακή προοπτική των φίλων, αλλά κυρίως για τον δικό μου εσωτερικό κόσμο, αποφάσισα να απομακρυνθώ με ένα ταξίδι στο νησί, γενέτειρα του πατέρα μου, για τους δύο καλοκαιρινούς μήνες.

Να απομονωθώ, να κοντρολάρω τα συναισθήματά μου και να περιχαρακώσω τους στόχους μου.

Έμενα στο χωριό, στο πιο ορεινό σημείο του νησιού.

Η περιοχή έχει μία όμορφη και ξεχωριστή φύση, μοναχικά μέρη, με τα βουνά, τους 'ργιάκουδες (ρυάκια) τα δένδρα και τα φυτά, και κύρια τους ξεχωριστούς ανθρώπους.

Βόρεια ανέβαινα στη κορφή του βουνού Κόρωνος, 2.400 μέτρα πάνω από την θάλασσα, όπου με συνέπαιρνε η θέα του πελάγους με την καλή οπτική των γειτονικών νησιών.

Σε αυτή την κορυφή η σκέψη έφευγε από το μυαλό με μεγάλη ταχύτητα, ταξιδεύοντας προς το σημείο συνάντησης ουρανού και γης, φθάνοντας στους τόπους της φαντασίας μου.

Τα δε βράδια ήταν το αποκορύφωμα, να σουλατσάρει η σκέψη μου σε τόσα πολλά αστέρια και νεφελώματα.

Είχε και κάτι άλλο η περιοχή που με εξίταρε πάρα πολύ: Την σπηλιά της Κορώνου.

Η τέλεια απομόνωση αλλά και το τι μπορεί να πραγματοποιήσει ο άνθρωπος.

Με είχε ξεναγήσει για πρώτη φορά, ο Αλέκος, ένα βοσκοπαιδί, μαζί με άλλα παιδιά από το χωριό, που είχαμε πάει επί τούτου.

Ο Αλέκος είχε ετοιμάσει ιδιοκατασκευασμένους δαυλούς με λάστιχα αυτοκινήτου, κλαδιά που στην μία άκρη τους είχε δέσει κομμάτι λάστιχου ρόδας αυτοκινήτου και στην άλλη ήταν η χειρολαβή.

Αφού περάσαμε τρεις τέτοιους θόλους ο τέταρτος ήταν σκέτη φαντασία, και η σημασία της ύπαρξης του δαυλού σε όλο της το μεγαλείο.

Ζούσαν κάποτε άνθρωποι εκεί, και είχαν αφήσει σημάδια της παρουσίας τους, βαθουλώματα στους τοίχους της, μάλλον κρεβάτια, κάτι σαν τραπέζι σε ένα χώρο, μαυρισμένα κάποια βράχια από μια φωτιά που θα πρέπει να ήταν αναμμένη συνεχώς.

Δημιουργία πολλών ερωτημάτων... Πως να ήταν αυτοί οι άνθρωποι, πώς και γιατί ζούσαν σε αυτό τον χώρο; Τι τους οδήγησε να μένουν εκεί;

Επιστροφή στο φως με αναπάντητα τα ερωτήματα αλλά και τη διαπίστωση ότι η θέληση μπορεί να δώσει λύσεις.

Στην απέναντι πλευρά, ανατολικά και λίγο χαμηλότερα, είναι το όρος Καλοέρου, μια μικρή κοιλάδα αντί για κορυφή, και τα απομεινάρια ενός μεγάλου προϊστορικού κάστρου.

Άλλο μέρος εκεί, καθόσουν και ακόνιζες την φαντασία σου.

Ο αέρας στο πέραςμα του από τα ερείπια, τους θάμνους και τα δένδρα, δημιουργούσε ήχους, άλλοτε μουσικούς και άλλοτε σαν μακρόσυρτες λέξεις.

Διαφορετικότητα σε αυτό το σκηνικό σου δημιουργούσε ο Τρανός 'ργιάκας, (μεγάλο ρυάκι) που κατέβαινε το βουνό από το χωριό ποτίζοντας τα πολλά ποτιστικά στο ίσιωμα του, πριν συναντηθεί με την θάλασσα. Οι ήχοι του άλλοτε είναι ήρεμοι, όπως όταν γεμίζει του λόγγους και άγριοι όταν του επιτρέπουν να βγει από εκεί με ορμή, για το πότισμα, σβήνοντας την δίψα του χώματος και των σπαρτών.

Τους ήχους του νερού συμπληρώνουν σε πλήρη αρμονία, τα χιλιάδες μικρά και μεγάλα πουλιά πάνω στα πανύψηλα δέντρα, τα βατράχια στους λόγγους, οι μυρωδιές του φασκόμηλου και το κατρακύλισμα από τα βότσαλα που προσπαθούν να το ακολουθήσουν στην πορεία του στην ρεματιά.

Όλοι οι ήχοι που ακούς είναι μοναδικοί, πηγή συνειδητοποίησης των πολλών πιθανοτήτων και ποικιλομορφίας που αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο του κόσμου και της φύσης.

Τα βράδια μου άρεσε να κάθομαι σε μια γωνιά στο καφενείο του χωριού, να ακούω ιστορίες, να παρακολουθώ χαρακτήρες, τα αστεία και τις εντάσεις μεταξύ τους που κάθε φορά ήταν ή για το νερό ή για τα ζα (ζώα) που μπήκαν στο ποτιστικό.

Ο τρόπος με τον οποίο ισορροπούσαν σαν κοινότητα, ήταν ένα μάθημα για τους νεότερους, παρά τις διαφορές τους, τους διαφορετικούς και απόλυτους διαμορφωμένους από την φύση και την ζωή χαρακτήρες.

Διατηρούσαν την ελπίδα για ένα αύριο καλύτερο, έχοντας ένα παρελθόν σκληρά αποτυπωμένο στην όψη τους με πολέμους, φτώχεια και καταπίεση.

Οι ηλικιωμένοι ήταν η αστείρευτη πηγή μάθησης και πληροφόρησης, με την συσσωρευμένη γνώση που η ζωή στην καθημερινότητα τους είχε φορτώσει. Η μεταβίβαση αυτής στους νεότερους ήταν και γι' αυτούς μια διαδικασία αποφόρτισης.

Το διάστημα που έμεινα εκεί προσπάθησα με την βοήθεια της φύσης, πάνω απ' όλα, να συναντηθώ με τον εαυτό μου, να τον εξερευνήσω από την αρχή και όσο περισσότερο μπορούσα, μήπως και κάτι μου είχε ξεφύγει, μήπως έχω παρανοήσει κάτι.

Αυτό το ανεξέλεγκτο απόλυτο μου, με τρόμαζε.

Πώς θα προφυλάξω και τον ίδιο του τον εαυτό και τον "εαυτό" του εαυτού μου;

Οι ατελείωτες ώρες στοχασμού στα βουνά και στην θάλασσα, δημιούργησαν μία σύνθεση που έδωσε διαφορετικότητα στην διαδικασία της σκέψης μου.

Να κρατάω μέσα μου, πριν το εξωτερικεύσω, το οτιδήποτε που θα είχε επίδραση σε ανθρώπους γύρω μου, μέχρι να είμαι απόλυτα σίγουρος για το όποιο αποτέλεσμα της εξωτερίκευσης.

Κατανοούσα ότι κάποια γεγονότα θα έμεναν για πάντα μέσα μου, μόνο γιατί... θα άξιζαν τον κόπο..., και έπρεπε να δουλέψω να βρω πώς θα διαχειριζόμουν εγκεφαλικά αυτή την αποθήκευση.

Γύρισα στην Αθήνα με το βάρος των σκέψεων αλλά και με τις συνθέσεις της φύσης να έχουν ενισχύσει την αυτοπεποίθησή μου, επιτρέποντας μία υπέρβαση φόβων και ορίων, με ακούσματα και εικόνες που κέντησαν στην συναισθηματική μου ταπετσαρία, αφήνοντας το αποτύπωμα τους σε αποφάσεις και συμπεριφορές που προσδιόρισαν την συνέχεια.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΚΚΩΝΗΣ

Οι διακοπές του Πάσχα

Σχεδόν κάθε χρόνο, εγώ και η οικογένειά μου πηγαίνουμε για τις διακοπές του Πάσχα σε ένα όμορφο μέρος στην περιοχή της Αρκαδίας. Είναι μέσα στη φύση, σε ένα σύνολο από σπιτάκια, μαζευόμαστε εκεί με τους φίλους μας για να ξεφύγουμε από την Αθήνα, να νιώσουμε όσο μπορούμε καλύτερα την κατάνυξη του Πάσχα αλλά και να ξαναζήσουμε όμορφες στιγμές μαζί.

Πριν ξεκινήσουμε το ταξίδι μας και αφού έχουν γίνει όλες οι επικοινωνίες με τους ιδιοκτήτες του μέρους και τους φίλους, κάναμε τον πατροπαράδοτο προγραμματισμό μας ώστε να οργανωθούμε όσο καλύτερα γίνεται για τις τέσσερις μέρες που θα μείνουμε εκεί. Στη ουσία μπορείς να πεις ότι ξαναστήνουμε ένα σπίτι, καθώς ο γιος μας είναι μικρός και γεμάτος ενέργεια για παιχνίδι. Έτσι βγαίνουν οι προηγούμενες λίστες και αρχίζουμε να υλοποιούμε. Δηλαδή με άλλα λόγια είμαστε ακόμα στους ρυθμούς της καθημερινής ζωής μας στη πόλη έχοντας πολύ στο μυαλό μας τη δράση και την υλοποίηση για να τα προλάβουμε όλα.

Κάποια στιγμή, ενώ όλα ήταν οργανωμένα και ένιωθα ότι είμαστε έτοιμοι, αναρωτήθηκα: «αυτό είναι όλο που έχουμε μπροστά μας;». Θα ήθελα να γευτώ κάτι άλλο ή κάτι περισσότερο από αυτά που ήξερα ότι θα συνέβαιναν. Κοίταξα το σαλόνι μας, που ήταν και λίγο παιδική χαρά και είδα το βιολί μου, τις παρτιτούρες μου και μου ήρθε το μυαλό να οργανωθώ, ώστε να κάνω μία μεγάλη βόλτα στη φύση μιας και μου αρέσει το περπάτημα και να βρω ένα όμορφο μέρος να παίξω το βιολί μου.

Κυρίως αυτές τις σκέψεις τις έκανα βράδυ, οπότε χώθηκα περισσότερο στην καρέκλα μου και φαντάστηκα τις όμορφες διαδρομές που ξέρω στην περιοχή και αναρωτήθηκα κάτω από περισσότερη ηρεμία ακολουθώντας άλλους ρυθμούς πιο άνετους και ανέμελους μήπως θα μπορούσα να εκφραστώ καλύτερα. Έτσι και αλλιώς είναι γνωστό ότι όσο πιο χαλαρός είσαι τόσο πιο κοντά έρχεσαι σε αυτό που θέλεις να εκφράσεις παίζοντας τα κομμάτια σου. Γεγονός είναι ότι ενθουσιάστηκα και φρόντισα να έχω τον εξοπλισμό μου έτοιμο για το μεγάλο φόρτωμα του αυτοκινήτου.

Η ημέρα της αποχώρησης ξεκίνησε όπως πάντα με αρκετό κουβάλημα, ξύπνημα του άρχοντα και πρωινά καφεδάκια για τη διαδρομή. Μετά τα πρώτα χιλιόμετρα και μπαίνοντας στην Εθνική προς Πελοπόννησο, αρχίζω να καταλαβαίνω ότι ξεκινάνε οι διακοπές και αρχίζουμε να λέμε όλοι μας ιστορίες για το τι θα κάνουμε, με τα κλασικά διαλείμματα του «πότε θα φτάσουμε» από τον γιό μας.

Το να βλέπεις τους ιδιοκτήτες του καταλύματος είναι πάντοτε χαρά γιατί μέσα στα χρόνια που πηγαίνουμε έχουμε αναπτύξει μία εγκάρδια φιλία καθώς είναι άνθρωποι που ξέρουν να καλοδέχονται και η αμεσότητά τους όπως και ο καλός τους λόγος, μας έχουν αγκαλιάσει. Οπότε με το που βρισκόμαστε τελικά στο μέρος η αρχική μας όρεξη για ευχάριστες γαλήνιες και χαρούμενες διακοπές μετατράπηκαν γρήγορα σε αγκαλιές και χαμόγελα βλέποντάς τους. Ο ενθουσιασμός συνεχίζεται γιατί έχουν φτάσει και μερικοί φίλοι μας πριν από εμάς οπότε βρισκόμαστε σε αυτό που ονειρευόμασταν και το ζούμε. Έτσι ξεκινήσανε οι κουβέντες, τα παιχνίδια και η ελευθερία να κάνεις ό,τι θέλεις, μέσα

στα δικά μας πλαίσια.

Το πρώτο βράδυ που μείναμε και αφού γυρίσαμε στο σπιτάκι, ξαναήρθε στο μυαλό μου η ιδέα μου για την προσωπική μου εκδρομή. Και μιλάω για εμένα ειδικά γιατί, όταν αναφέρθηκα για βόλτα με τα πόδια και όχι με το αυτοκίνητο, όλοι στην οικογένεια είπαν ότι είχαν άλλα σχέδια. Έτσι ως άνθρωπος που είμαι, σίγουρος ότι όλοι θα περάσουν καλά και μπορώ να φύγω, έβαλα μπροστά τις οργανωτικές μου ικανότητες και έφτιαξα το αυριανό σχέδιο περιπέτειας.

Θα ξεκινούσα μετά το μεσημεριανό, όταν οι δράσεις όλων περιορίζονται, και θα έπαιρνα μαζί μου μία τσάντα με τις παρτιτούρες μου που ήταν σε ένα ντοσιέ με τα αγαπημένα μου κομμάτια, το βιολί μου, το αναλόγιο, μερικές λιχουδιές για τις στιγμές διαλείμματος, και ένα μπουκάλι ροζ κρασί από παραγωγό της Νεμέας θέλοντας να τιμήσω την εντοπιότητα.

Την επόμενη μέρα ξεκίνησα την βόλτα μου ρωτώντας πάλι την οικογένεια και φίλους αλλά όλοι είχαν να κάνουν άλλα πράγματα. Θα ήταν όμορφο να μοιραστώ με κάποιον μία περιπέτεια αλλά αφού δεν έρχεται κανείς, ας δω τι θα βρω μπροστά μου.

Η διαδρομή ήταν πολύ όμορφη, τα μονοπάτια ήταν ευρύχωρα και καθαρά, η φύση είχε ντυθεί σε άπειρους χρωματισμούς από τα δέντρα, τα φυτά και τις πρασινάδες ανάμεσα στις πέτρες. Ο ουρανός ήταν καταγάλανος, υπήρχαν πολύ λίγα σύννεφα μάλλον για να κάνουν πιο πλήρες το τοπίο και οι σκιές από τον ήλιο δίνανε ένα χρυσαφί χρώμα. Ο αέρας σου άνοιγε τους πνεύμονές και ένοιωθες ότι η ενέργειά σου είχε πολλαπλασιαστεί, ενώ ευτυχώς δεν υπήρχε άνεμος, μόνο απλά μικρά θροϊσματα στα φύλλα των δέντρων.

Ήδη σκέφτηκα ότι το απολάμβανα και αναρωτιόμουν εάν θα βρω σε καλή κατάσταση το μέρος που θα ήθελα να καθίσω. Είχε μία πετρόκτιστη βρυσούλα, ένα παγκάκι και ένα τεράστιο πλάτανο. Με ευχαρίστηση τα βρήκα όλα ιδεατά όταν έφτασα και άρχισα να βγάζω ότι είχα μέσα στην τσάντα μου και να στήνω τον εξοπλισμό μου.

Μία μικρή ανησυχία μου δημιουργήθηκε καθώς χτες το βράδυ είχε βρέξει λίγο και φοβόμουν την υγρασία. Όχι για εμένα αλλά για τον φίλο μου, το βιολί μου, καθώς είχαμε την ίδια ηλικία περνώντας στη 5η δεκαετία της ζωής μας, εγώ μπορώ να πω ότι άντεχα αλλά εκείνος φουσκώνει και χάνει τη χάρη του. Δεν είχα παρά να δοκιμάσω βγάζοντας το από την θήκη και μετά από την μεταξένια πιτζάμα του που το προφυλάσσει ακόμα περισσότερο από την υγρασία. Ξεκίνησα με απαλούς τονισμούς και ελαφρύ δοξάρι όπου ανταποκρίθηκε προσφέροντας κελαηδιστικούς τόνους και δεν μπήκαμε σε μπελάδες, όπως φούσκωμα, ξεκούρδισμα και μετά όλα θα είναι πιο δύσκολα καθώς θα είχε τα νεύρα του από την άβολη υγρασία πάνω του.

Η σχέση μου με τη φύση εκείνη τη στιγμή με έκανε να γίνω πολύ ήρεμος και γαλήνιος έχοντας μια εσωτερική ευχαρίστηση για το χώρο που βρίσκομαι με τις αισθήσεις μου να κάνουν πάρτι. Άρχισα να παίζω τα αγαπημένα μου κομμάτια και υπήρχε διαφορά από την μελέτη στην Αθήνα καθώς βίωνα ένα πολύ όμορφο, ήρεμο ανοιξιάτικο περιβάλλον.

Καθώς απολάμβανα, ένα αγροτικό αυτοκίνητο πέρασε από το δρομάκι που υπήρχε μπροστά και σταμάτησε λίγο πιο πέρα, γύρω στα 30 μέτρα. Κατέβηκε ένας κύριος ψηλός, ασπρομάλλης γεροδεμένος, θα πρέπει να ήταν λίγο πιο μεγάλος από εμένα, με χαιρέτησε με ένα νεύμα και στάθηκε σχετικά κοντά μου, χωρίς όμως να είναι στο χώρο μου και χωρίς να με ενοχλεί. Κοιτούσε σε άλλη κατεύθυνση. Γεγονός είναι ότι είχα αποσυντονιστεί. Είχα βρει τη τοποθεσία μου, τον ρυθμό μου και τώρα είχα ακροατήριο. Μου ήρθε αμέσως και η παράσταση των μουσικών προαγωγικών εξετάσεων, που με πίεζε να μην γίνει κανένα λάθος. Δεν το ήθελα αυτό, ήθελα να είμαι ελεύθερος και να απολαύσω τον νέο τρόπο

που τα συναισθήματα που ένιωθα προσέφεραν ένα σχεδόν μαγικό ήχο, μακριά από κανονιστικά πλαίσια. Με αυτά στο μυαλό μου δέχτηκα να συνεχίσω να παίζω, με λίγη πίεση περισσότερο από πριν αλλά το αποτέλεσμα και πάλι ήταν πολύ καλό και αιθέρια ευχάριστο. Κάποια στιγμή που σταμάτησα για διάλειμμα με πλησίασε με πολύ προσεκτικό τρόπο αυτός ο κύριος και με ευγένεια με ρώτησε πόσο καιρό παίζω βιολί. Σκέφτηκα ότι για να σταματήσει να με ακούσει θα πρέπει να του άρεσε και απλά ήθελε να επικοινωνήσουμε.

Η κουβέντα μας κράτησε περίπου δύο ώρες και ήταν ευγενική, ευχάριστη και αποκαλυπτική με ανθρώπινες ιστορίες δικές του και δικές μου. Τον κέρασα από τα εδέσματα που είχα και του πρόσφερα ένα ποτήρι κρασί και προς έκπληξή μου μου πρόσφερε ένα μπουκάλι ρόζε από τα δικά του αμπέλια, το οποίο ήταν εξαιρετικό ως προς το χρώμα, τη διαύγεια και τα αρώματα του. Τελειώνοντας τη κουβέντα μας χαιρετηθήκαμε με περίσσια ικανοποίηση για το χρόνο που περάσαμε μαζί.

Παίρνοντας το δρόμο του γυρισμού σκεφτόμουν, έχοντας ένα μεγάλο χαμόγελο, την έκπληξη που μου επιφύλαξε η εκδρομή μου. Ένοιωσα ότι εκφράστηκα πολύ όμορφα με τη μουσική που έπαιξα μέσα σε αυτές τις συνθήκες και ήρθα πιο κοντά σε εμένα. Επίσης γνώρισα ένα άνθρωπο που δεν ήξερα, που δεν ήταν και αυτός από αυτή τη περιοχή και μας έφερε κοντά το Πάσχα, η φύση και η μουσική. Αυτή λοιπόν ήταν μία ωραία περιπέτεια, σκέφτηκα, και ήθελα να γυρίσω για να πω την ιστορία μου στη γυναίκα μου.

Όταν έφτασα ήταν πια απόγευμα και όλοι, οικογένεια και φίλοι είχαν μαζευτεί και συνέχιζαν με γέλια, κουβέντες και παιχνίδια να απολαμβάνουν τις διακοπές. Όταν τους είδα χάρηκα και αναλογίστηκα ότι την ευχαρίστηση, την ευεξία και τη ψυχική αγαλλίαση μπορείς να την βρεις δίπλα σου όπου και να είσαι, φτάνει να της δώσεις την ευκαιρία να παρουσιαστεί.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΛΙΑΚΩΝΗ

Η Φωτογραφία

Ναύπακτος, 2022. Η Ελένη, μητέρα ενός οκτάχρονου κοριτσιού, της Μυρτούς, προσπαθεί να την ξυπνήσει για να πάει στο σχολείο αλλά μάταιος κόπος.

Μυρτούλα, ξύπνα γιατί θ' αργήσω στη δουλειά μου.

Καλά, μανούλα. Όλα θα φτιάξουν.

Η μικρή τρεις μήνες πριν έχασε τον πατέρα της σε τροχαίο και έχει άρνηση για τα πάντα.

Με υπομονή η μαμά την καταφέρνει και σηκώνεται.

Η ώρα είναι 08΄΄03 και όλοι πηγαίνουν στις δουλειές τους.

Το σπίτι τους βρίσκεται στο κέντρο της Ναυπάκτου, στην πλατεία Φαρμάκη. Η κίνηση στις 08 05 είναι αυξημένη και ο προορισμός είναι το 4ο Δημοτικό σχολείο Ναυπάκτου το οποίο βρίσκεται 5 λεπτά μακριά.

Μπαίνουν στο αυτοκίνητο και όλα βαίνουν καλώς ώσπου πετάγεται από δεξιά, από τη μεριά της βιβλιοθήκης ένα skoda fabia μπλε χρώματος και πέφτει πάνω τους.

Πανικός και τρόμος επικρατεί στην ατμόσφαιρα, καθώς ανασύρονται μνήμες άσχημες από το τροχαίο του πατέρα.

Πρωταγωνιστές στο τροχαίο ήταν ο πατέρας και η Μυρτώ και το παράδοξο ήταν ότι το ατύχημα συνέβη στο ίδιο σημείο ακριβώς τρεις μήνες πριν.

Η ατμόσφαιρα ενέχει στοιχεία θλίψης και μελαγχολίας καθώς και φόβου.

Όχι πάλι μανούλα μου, λέει η Μυρτώ και ξεσπάει σε λυγμούς πέφτοντας στην αγκαλιά της μαμάς της.

Σ' αγαπάω πολύ Μυρτούλα μου. Χτύπησες πουθενά; Λέει η Ελένη φοβερά αναστατωμένη.

Όχι μαμά μου. Απλά θυμήθηκα...

Και η φωνή της κόμπιασε. Επικράτησε σιγή, επειδή ήρθαν στην επιφάνεια δυσάρεστες σκέψεις .

Από το αυτοκίνητο βγαίνει ένας κύριος ψηλός με ανάστημα 1.90, μελαχρινός, αρρενωπός και κομψός. Η όψη του είναι χλωμή και το άγχος διαγράφεται στο πρόσωπό του.

Κυρίες μου, είστε καλά; Το αμάξι μου κάτι έπαθε. Μάλλον έχουν χαλάσει τα φρένα. Ήμασταν τυχεροί που δεν είχαμε απώλειες – και ένα μεϊδίαμα υπόβοσκε στο πρόσωπό του.

Είμαστε υγιείς και αυτό είναι που μετράει. Εσείς πώς είστε;(ψέλλισε η Ελένη)

Πρέπει να καλέσουμε την αστυνομία για να καταγράψει το ατύχημα (αποκρίθηκε ο άντρας).

Την ίδια στιγμή ακούγονταν κορναρίσματα, βρισιές, φωνές, ουρλιαχτά μιας αυτός ο δρόμος (η οδός Τζαβέλα) είναι η κεντρική οδός της πόλης.

-Τι να κάνουμε; Αυτά έχει η ζωή! Συμβαίνουν και απρόοπτα, άλλοτε χαρούμενα άλλοτε δυσάρεστα.(λέει ο άντρας χαμογελώντας στην μικρή Μυρτώ) Θα μου πεις το ονοματάκι σου;'

-Με λένε Μυρτώ.

-Χάρηκα πολύ! Με λένε ...

Πριν ολοκληρώσει τη φράση του κατέφτασαν δύο αστυνομικοί στο σημείο του ατυχήματος.

-Καλή σας μέρα αν και δεν μπορώ να πω ότι είναι καλή. Τι συνέβη; (ρωτάει ο ένας αστυνομικός έχοντας χιουμοριστική διάθεση)

-Κύριε αστυνόμε θα πάρω εγώ τον λόγο ,αν μου επιτρέπετε φυσικά.

-Παρακαλώ.

Κύριε αστυνόμε, η κυρία οδηγούσε προσεκτικά και εγώ έχασα τον έλεγχο (υποθετικά μιλώντας), χάλασαν τα φρένα του αυτοκινήτου, είπε ο οδηγός.

Η ζημιά φαίνεται να είναι μεγάλη. Απ' ό,τι καταλαβαίνω σπάσατε τον καθρέφτη και χτυπήσατε την δεξιά πόρτα.

Θα τα πληρώσει η ασφάλειά μου.

Εκείνη τη στιγμή η Ελένη με μια κίνηση φαινόταν να συμφωνεί.

Ο αστυνόμος τους πρότεινε ν ανταλλάξουν στοιχεία για να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες.

Τη στιγμή που ο οδηγός ανοίγει το πορτοφόλι του και βγάζει την ταυτότητα του το μάτι της Ελένης πέφτει σε μια φωτογραφία.

Η φωτογραφία απεικόνιζε μία σκηνή με 2 παιδιά σε μία παραλία ντυμένα με τα μαγιό τους.

Αυτή η φωτογραφία κάτι της θύμιζε! Η μνήμη της ήταν θολή!

Καθώς τον παρατηρούσε έβλεπε έναν όμορφο και ευγενικό άντρα με λεπτούς τρόπους και περίσσια ανθρωπιά.

Ξάφνου ακούει την κόρη της να της λέει ότι την φωνάζουν από το απέναντι πεζοδρόμιο. Είναι η παιδική της φίλη , η Γεωργία που ανησυχεί για αυτήν.

Όταν έρχεται προς το μέρος της η Γεωργία μένει έκθαμβη από αυτό που βλέπει. Βλέπει τον νεαρό άντρα και συγκινείται.

Η Ελένη δεν μπορεί να εξηγήσει την στάση της. 5 λεπτά αργότερα αποχαιρετίζονται όλοι και περιμένουν την επόμενη συνάντηση.

Οι δυο φίλες πηγαίνουν τη Μυρτώ στο σχολείο με το αυτοκίνητο.

Η Γεωργία προτείνει στην Ελένη να πάνε για καφέ και κατευθύνονται στο γραφικό λιμάνι.

-Ελένη μου ,νιώθεις καλύτερα;'

- Νιώθω πιο ήρεμη ερχόμενη στο λιμάνι βλέποντας αυτή τη θέα.

-Πολύ όμορφος ο κύριος, λέει η φίλη της.

-Όμορφος και ευγενικός οφείλω να ομολογήσω, της λέει με πονηρό ύφος η Ελένη.

Κάπου τον έχω ξαναδει! (λέει υπαινικτικά η Γεωργία)Και εγώ αλλά η μνήμη μου είναι θολή. Κάποια στιγμή άνοιξε το πορτοφόλι του και είδα μια γνώριμη φωτογραφία. Τι είδους φωτογραφία;

Μία φωτογραφία με δυο παιδιά με μαγιό σε μια παραλία.

Εκείνη τη στιγμή πέφτει το φλιτζάνι της Γεωργίας στο έδαφος.

-Τι έγινε Γεωργία μου;

-Δεν τον αναγνώρισες; (ρώτησε απορημένη η Γεωργία)

-Είναι ο Άγγελος , ο γιος του ψαρά , του κυρ- Θωμά που πνίγηκε όταν ήμασταν 8 χρονών και η κοπέλα στην φωτογραφία ήσουν εσύ μαζί με τον Άγγελο στην παραλία του Γριμπόβου. Την φωτογραφία την έβγαλε η μαμά μου και ήμουν δίπλα της.

Όλα σκοτεινίασαν μπροστά της και φωτίστηκαν ταυτόχρονα διότι πάντα θαύμαζε αυτό το συνεσταλμένο παιδί.

Το μόνο που δεν μπορούσε να εξηγήσει ήταν τι γύρευε η φωτογραφία με το πρόσωπό της στο πορτοφόλι του Άγγελου.

Όλη την υπόλοιπη μέρα αναπολούσε την παιδική της ηλικία και αυτό την χαροποιούσε!

Την επόμενη ημέρα χτυπάει το τηλέφωνο στο σπίτι της Ελένης.

-Παρακαλώ; (ρωτάει η Ελένη)

-Καλή σας ημέρα! Ονομάζομαι Άγγελος Δημητρίου. Είμαι ο υπαίτιος του χτεσινού ατυχήματος.

-Καλή σας ημέρα! (απαντάει με γλυκύτητα η Ελένη)

-Θα σας ήταν εύκολο να κανονιστεί ένα ραντεβού το απόγευμα με τον εμπειρογνώμονα για να εκτιμήσει το μέγεθος της ζημιάς;

-Μπορείτε να το κανονίσετε. Θα είμαι ελεύθερη από τις 18 και μετά.

-Σας ευχαριστώ και εις το επανιδείν.

- Να είστε καλά.

Το ίδιο απόγευμα ο εμπειρογνώμονας φτάνει στο γκαράζ του σπιτιού και ξεκινάνε οι διαδικασίες.

Επειδή η Ελένη είναι σωστή οικοδέσποινα τους προσφέρει γλυκό καρυδάκι και καφέ ελληνικό.

Όταν τελειώνει η δουλειά του εμπειρογνώμονα οι δύο κύριοι ευχαριστούν την Ελένη και την αποχαιρετούν.

Καθώς αυτή διαβάζει το αγαπημένο της βιβλίο στον κήπο του σπιτιού της ακούγεται το κουδούνι.

Όταν ανοίγει την πόρτα βλέπει τον Άγγελο.

-Με συγχωρείτε κυρία μου. Ξέχασα τα κλειδιά του αυτοκινήτου μου.

-Βρήκα ένα μπρελόκ με έναν αετό. Αυτά πρέπει να είναι τα δικά σας.

-Σωστά, κυρία ...

-Ελένη Οικονόμου.

Όταν άκουσε το όνομά της φωτίστηκε το πρόσωπό του. Εκείνη τη στιγμή ένιωθε να σταμάτησε ο χρόνος.

Ήταν η παιδική του αγάπη αλλά ποτέ δεν της είχε πει κάτι. Πάντα είχε αυτή τη φωτογραφία στο δωμάτιό του, στο πορτοφόλι του.

Τι πάθατε κύριε Άγγελε;

Απλά έχω ένα ραντεβού και μου διέφυγε.

Να μη σας καθυστερώ.

Θα θέλατε να πάμε για έναν περίπατο αύριο το απόγευμα; Δε γνωρίζω κανέναν εδώ και θα ήθελα να μου πείτε κάποια πράγματα. Αν δεν σας ενοχλώ.

Μπορούμε. Θέλετε να συναντηθούμε στις 18 00 στη βιβλιοθήκη;

Θυμάμαι πού είναι. Τα λέμε αύριο. Καλό σας βράδυ.

Καλό σας βράδυ.

Το αναπάντεχο συμβάν μπορεί να είναι η αρχή μιας υπέροχης φιλίας!

ΜΑΧΗ ΑΡΜΑΟΥ

Ποτέ, μα Ποτέ δεν είναι Αργά

Ποτέ, μα ποτέ δεν είναι αργά και η παρακάτω ιστορία είναι η ζωντανή απόδειξη.

Πηγαίναμε με την φίλη μου την Ραλλού στην φίλη μας την Ελένη που μόλις είχε μετακομίσει σε καινούργιο διαμέρισμα...

Μπήκαμε στην πολυκατοικία και η Ραλλού κατευθύνθηκε προς τις σκάλες.

- Ε, που πας Ραλλού!, της φώναξα, σιγά να μην ανέβω τέσσερις ορόφους με τα πόδια.

Γκρίνιαξε λίγο, τα γνωστά, ότι πρέπει να περπατάμε και να ανεβαίνουμε σκάλες ειδικά στην ηλικία μας, που σιγά την ηλικία μας, αλλά κατάλαβε, ευτυχώς, ότι δεν επρόκειτο να την ακολουθήσω, οπότε κατέβηκε και στάθηκε δίπλα μου να έρθει το ασανσέρ. Εν τω μεταξύ, πίσω μας στεκόταν ένας κύριος που μόλις είχε μπει κι αυτός στην πολυκατοικία.

Άκουσα κάτι σαν μικρό γέλιο και γύρισα και του χαμογέλασα συγκαταβατικά. Μου χαμογέλασε και εκείνος. Ήταν ένας καλοστεκούμενος μεσόκοπος κύριος με ένα πολύ ωραίο χαμόγελο.

- Ραλλού, τι ωραίο και σπάνιο όνομα, είχα μια συμμαθήτρια στο σχολείο με αυτό το όνομα.

Η Ραλλού μέχρι εκείνη την στιγμή δεν μας είχε δώσει καμία σημασία, κοίταζε έντονα τα φώτα του ασανσέρ λες και έτσι θα το έφερνε γρηγορότερα.

Μόλις άκουσε το όνομά της, σαν να θυμήθηκε την παρουσία μας, γύρισε και μας κοίταξε, μια εμένα και μια τον άγνωστο κύριο.

Κοιτάχτηκαν για δευτερόλεπτα, ήρθε όμως το ασανσέρ και μπήκαμε.

- Πηγαίνετε εσείς, είπε ο ευγενικός κύριος, θα ανέβω με το επόμενο.

Τον ευχαριστήσαμε και κλείσαμε την πόρτα.

Κοίταξα την Ραλλού και μου φάνηκε σκεπτική.

- Σαν γνωστός μου φάνηκε αυτός ο κύριος, εσένα; Την ρώτησα.

- Όχι δεν μου φάνηκε γνωστός, εσένα όλοι γνωστοί σου φαίνονται γιατί όλο πιάνεις ψιλή κουβέντα με όλο τον κόσμο, μου απάντησε αλλά κάτι μου έλεγε μέσα μου ότι κάποιον της θύμιζε.

Όλη την ώρα που ήμασταν στο σπίτι της Ελένης, η Ραλλού ήταν σκεπτική και κάποιες στιγμές αφηρημένη.

Έσπαγα το κεφάλι μου να θυμηθώ ποιόν μου θύμιζε ο ευγενικός κύριος...

Πέρασαν οι μέρες και ασχολήθηκα με τα καθημερινά μου, και για κάποιο ανεξήγητο λόγο μου ερχόταν στο νου ο κύριος του ασανσέρ αλλά δεν μπορούσα να θυμηθώ αν και από που τον ήξερα.

Μέχρι που, κάποια μέρα, μου ήρθε στο μυαλό όλη η σύντομη συζήτηση που είχαμε.

Μα βέβαια, για στάσου μια στιγμή, εκείνος είπε ότι είχε μια συμμαθήτρια που την έλεγαν Ραλλού.

Και τότε, σαν να έφυγε ένα πέπλο από τα μάτια μου, θυμήθηκα ποιος ήταν.

Ήταν ο Θεodorής, ο συμμαθητής μας από το σχολείο.

Μα πως δεν το θυμήθηκα νωρίτερα... Δεν έχει αλλάξει και πολύ από τότε. Το σώμα του πάντα αθλητικό όπως όταν ήταν 16 χρονών, μόνο τα μαλλιά του ήταν γκριζα. Τώρα ήμουν σίγουρη, η Ραλλού τον αναγνώρισε, πως θα μπορούσε άλλωστε να μην αναγνωρίσει την μεγάλη της αγάπη.

Συναντήθηκαν τυχαία μετά από 40 ολόκληρα χρόνια, απίστευτο!

Είχαμε γνωριστεί με τον Θεodorή στο σχολείο στην δευτέρα γυμνασίου μετακόμισαν με τους γονείς και την αδελφή του στην περιοχή μας και ήρθαν στο σχολείο μας. Η Ραλλού και εγώ είμαστε κολλητές φίλες από το νηπιαγωγείο. Αμέσως δημιουργήθηκε μεταξύ μας μια ζεστή φιλία αλλά η Ραλλού με τον Θεodorή δέθηκαν περισσότερο και σιγά σιγά αυτό εξελίχθηκε σε μια βαθιά αγάπη.

Η Ραλλού και εγώ μέναμε κοντά και συναντιόμασταν κάθε πρωί και περπατούσαμε μέχρι το σχολείο. Ο Θεodorής έμενε κάπως πιο μακριά αλλά αυτό δεν τον εμπόδιζε κάθε πρωί να είναι εκεί έξω από το σπίτι της Ραλλούς να μας συνοδεύσει.

Παντού ήταν μαζί, στην τάξη, στα αθλήματα, στην οργάνωση όλων των σχολικών εκδηλώσεων, παντού. Ήταν αχώριστοι.

Ακόμη και στις διακοπές του σχολείου βρίσκαμε διάφορες δικαιολογίες για τους γονείς και συναντιόμασταν. Πηγαίναμε σινεμά, ή για μπάνιο το καλοκαίρι, βόλτα με τα ποδήλατα. Τι ωραία και ξέγνοιαστα χρόνια.

Με την Ραλλού μιλούσαμε για τα πάντα. Μου έλεγε άπειρες φορές το πόσο αγαπούσε τον Θεodorή και πόσο ονειρευόταν όταν μεγαλώσουν να παντρευτούν και να είναι για πάντα μαζί. Μου έλεγε, το έβλεπα και μόνη μου άλλωστε, πόσο την αγαπούσε ο Θεodorής.

Όλα ήταν τέλεια μέσα από τα εφηβικά μας μάτια και πιστεύαμε ότι τίποτα δεν θα άλλαζε τα σχέδια μας.

Όλα όμως κατέρρευσαν σαν χάρτινος πύργος...

Ο μπαμπάς του Θεodorή έπαιρνε μετάθεση στο εξωτερικό και έπρεπε να φύγουν το συντομότερο.

Ατελείωτα κλάματα, και κενές, όπως αποδείχθηκε, υποσχέσεις.

Της υποσχέθηκε με δάκρυα στα μάτια ότι θα ήταν η παντοτινή, η μοναδική του αγάπη και μόλις τελείωνε το σχολείο θα ερχόταν να την βρει για να σχεδιάσουν το μέλλον τους μαζί.

Τίποτα από αυτά δεν έγινε, στην αρχή η αλληλογραφία ήταν πυκνή, σιγά σιγά όμως αραιώσε.

Η Ραλλού συνέχισε να του γράφει για κάποιο διάστημα, ακόμη και όταν τα δικά του γράμματα είχαν σταματήσει να έρχονται. Μιλούσαμε για εκείνον κάθε μέρα, αναρωτιόταν γιατί σταμάτησε να της γράφει, αγωνιούσε αν είναι καλά και έτρεμε μήπως είχε πάθε κάτι. Μέχρι που έλαβε ένα σύντομο γράμμα από την Αλεξία, την αδελφή του Θεodorή που της έλεγε ότι ο Θεodorής είχε πάει στο πανεπιστήμιο σε άλλη χώρα και ότι θα του έδινε τα γράμματα όταν θα τον έβλεπε.

Ο καιρός πέρασε, η Ραλλού γνώρισε τον Άγγελο στο πανεπιστήμιο, ένα πολύ καλό παλικάρι, και όταν τελείωσαν τις σπουδές τους, παντρεύτηκαν και απέκτησαν μια κόρη, την Μαργαρίτα. Φαινόταν ευτυχισμένη ο Άγγελος την λάτρευε. Κάποιες στιγμές διέκρινε μια θλίψη στα μάτια της αλλά όσες φορές και αν προσπάθησα να την κάνω να μου μιλήσει δεν τα κατάφερα. Τα είχε κρύψει πολύ βαθιά στην καρδιά της για να μην την πονάνε. Παρόλα αυτά ήταν μια πολύ καλή σύζυγος και μητέρα. Πέρασε μια πολύ όμορφη και ήσυχη ζωή δίπλα σε έναν καλό άνθρωπο που τον αγάπησε βαθιά.

Δυστυχώς, όμως, ο άνδρας της πέθανε πριν τρία περίπου χρόνια από ανακοπή καρδιάς.

Κατέρρευσε ο κόσμος τους, ήταν δύσκολα συναισθηματικά γιατί έχασαν τον Άγγελο τους, όπως συνήθιζαν να λένε. Πέρασε ο καιρός και σιγά σιγά προσαρμόστηκαν στην νέα τους πραγματικότητα. Ευτυχώς δεν είχαν να αντιμετωπίσουν κανένα οικονομικό πρόβλημα.

Η Μαργαρίτα είχε ήδη τελειώσει τις σπουδές της και εργαζόταν. Και τώρα, μετά από 40 χρόνια τυχαία εμφανίζεται στον δρόμο της ο πρώτος της μεγάλος έρωτας.

Άραγε τι να έκανε στην ζωή του; Να παντρεύτηκε; Να έχει παιδιά; Πρέπει να μάθω, σκέφτηκα.

Έπρεπε να μάθω, πριν κάνω οποιαδήποτε συζήτηση με την Ραλλού.

Τηλεφώνησα στην φίλη μας την Ελένη και της τα είπα μέσες άκρες. Την Ελένη την είχαμε γνωρίσει στο πανεπιστήμιο και δεν είχε ζήσει από κοντά την αγάπη της Ραλλούς με τον Θεοδωρή. Ήξερε μόνο ότι η Ραλλού είχε μια άτυχη αγάπη. Ενθουσιάστηκε με όσα της είπα και μου υποσχέθηκε ότι θα προσπαθήσει να μάθει ό,τι μπορούσε.

Την επόμενη ημέρα κιόλας μου τηλεφώνησε. Δηλαδή δεν χρειάστηκε να κάνει τίποτα εκείνη. Χτύπησε η πόρτα της εκείνο το πρωί και ήρθε η κυρία του τρίτου ορόφου, δεν ήξερε το όνομά της, είχαν ιδωθεί στην είσοδο της πολυκατοικίας μια-δυο φορές και είχαν ανταλλάξει μια καλημέρα.

Της συστήθηκε, λοιπόν, την έλεγαν Αλεξία και αφού ζήτησε χίλιες φορές συγγνώμη για την αδιακρισία την ρώτησε αν ήξερε μια κυρία με το όνομα Ραλλού.

Όλα τώρα πια ήταν ξεκάθαρα. Την αναγνώρισε όπως τον αναγνώρισε και η Ραλλού.

Στην συνέχεια η Αλεξία εξήγησε ότι ο αδελφός της έμενε για πολλά χρόνια στο εξωτερικό όπου σπούδασε και εργαζόταν. Είχε κάνει ένα γάμο αλλά που δεν διήρκεσε πολύ. Δεν είχε αποκτήσει παιδιά. Και τώρα γύρισε μόνιμα στην Ελλάδα.

Το μόνο που έμενε τώρα ήταν κάπως να τους φέρουμε μαζί. Όλα τα άλλα θα έπαιρναν το δρόμο τους.

Και το κάναμε, κανονίσαμε συνάντηση στο σπίτι της Ελένης και καλεσμένοι θα ήταν και η Αλεξία με τον Θεοδωρή.

Στην πρώτη τους συνάντηση υπήρχε μεγάλη αμηχανία αλλά μπορούσε κανείς πολύ εύκολα ότι η φλόγα στα μάτια τους δεν έσβησε ποτέ. Λέχθηκαν όσα έπρεπε να λεχθούν και δόθηκαν οι απαιτούμενες εξηγήσεις.

Συναντήθηκαν πολλές φορές και ξύπνησαν μέσα τους όλα τα παλιά συναισθήματα. Ήταν, πλέον, και οι δυο τους ελεύθεροι να ζήσουν τον μεγάλο έρωτά τους.

Ποτέ, μα ποτέ δεν είναι αργά.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΣΤΟΡΑΣ

Ποιος;

Τι περίεργο μέρος! Προσπαθώ να καταλάβω που βρίσκομαι. Αισθάνομαι ότι δεν είμαι μόνος μου. Ένα ρίγος διαπερνά το σώμα μου και για μια στιγμή νιώθω να παραλύω.

Μπροστά μου αντικρίζω ένα μικρό παιδί! Το κοιτάω στα μάτια και νιώθω ένα τόσο περίεργο συναίσθημα! Με κοιτάει, χωρίς καμία έκφραση στο μικρό του πρόσωπο.

Στέκεται μπροστά σε έναν άγνωστο και δεν φοβάται; Αναρωτήθηκα.

Το ρώτησα πως τον λένε. Πως βρέθηκε εδώ; Γιατί είναι μόνος του; Συνέχισε να με κοιτάει με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, χωρίς να πάρω κάποια απάντηση.

Όσο του κάνω ερωτήσεις προσπαθώ να παρατηρήσω τις αντιδράσεις του. Το μόνο που μπορώ να διακρίνω είναι ότι φαίνεται λυπημένο.

Ξαφνικά κάνει μεταβολή και κατευθύνεται σε ένα σκοτεινό μέρος του χώρου. Δεν μπορώ ακριβώς να διακρίνω τι υπάρχει εκεί αλλά το ακολουθώ.

Το δωμάτιο όπου μπαίνω μοιάζει με παλιά αποθήκη. Φαίνονται όλα σκονισμένα και ξεχασμένα εκεί.

Ο μικρός στέκεται και κοιτάει όλα αυτά τα παλιά αντικείμενα. Αναρωτιέμαι, τι ακριβώς κάνει; Πηγαίνω πλάι του και κάθομαι μαζί του. Παρατηρώ όλα αυτά τα παλιοπραγματα. Μερικά μου φαίνονται γνώριμα, να πω την αλήθεια. Αρχίζω να συλλογίζομαι, πόσα χρόνια μπορεί να βρίσκονται εδώ πέρα ξεχασμένα, άραγε; Ποιος τα παράτησε όλα αυτά εδώ, και γιατί; Ξεκινάω να του μιλάω. Μοιράζομαι μαζί του όλα αυτά που θεωρώ σημαντικά στη ζωή. Παρατηρώ ότι με κυριεύει η ανάγκη να μιλώ ακατάπαυστα. Του αναφέρω όλες μου τις επιτυχίες, ό,τι έχω δημιουργήσει μέχρι σήμερα στην ζωή μου και πόσο σημαντικός είμαι. Λίγο αργότερα, τα ψέματά μου το ένα διαδεχόταν το άλλο ενώ έπλαθα μια φανταστική εκδοχή του εαυτού μου.

Ενώ του μιλάω συνεχίζει να έχει κολλημένο το βλέμμα του σε αυτά τα παλιοπραγματα.

Παρατηρώ στο πρόσωπο του την απογοήτευση. Σαν να μπορεί με κάποιο τρόπο να διαβάσει τις σκέψεις μου. Με κοιτάει με ένα βλέμμα που είναι αδύνατο να περιγράψω τι συναισθήματα μου προκαλεί. Σταματάω γιατί πλέον ανοιγοκλείνω το στόμα μου δίχως να βγαίνουν λέξεις. Σηκώνεται. Κατευθύνεται σε ένα άλλο δωμάτιο. Ενώ αισθάνομαι να με κυριεύει ένα συναίσθημα τρόμου και η πρώτη μου σκέψη είναι να φύγω από αυτό το περίεργο μέρος, τα πόδια μου με πηγαίνουν προς το μέρος του. Σαν να μην έχω πλέον τον έλεγχο. Μπαίνω σε ένα άδειο δωμάτιο. Το μόνο που υπάρχει είναι ένας καθρέφτης. Προσπαθώ να ανακτήσω τον έλεγχο του εαυτού μου αλλά μάταια. Τελικά πλησιάζω τον καθρέφτη και κοιτάω το είδωλό μου. Όμως αυτό που αντικρίζω δεν το αναγνωρίζω. Βλέπω έναν άγνωστο μπροστά μου. Μα πως; Ένα ρίγος διαπερνά το σώμα μου, αλλά αυτή τη φορά είναι τόσο έντονο που δεν μπορώ να πάρω ανάσα, δεν μπορώ να κουνηθώ, νιώθω κάθε κομμάτι της ύπαρξης μου να συνθλίβεται.

Για πρώτη φορά στην ζωή μου, αναρωτιέμαι.

Ποιος είμαι;

ΕΥΑ ΜΗΤΣΙΑΛΗ

Δακρύβρεχτη Νύχτα

Βρίσκομαι μέσα σε ένα τεράστιο μουσικό κουτί. Ολόκληρο το εσωτερικό του είναι ντυμένο με σκούρο μπλε βελούδο. Στέκομαι στην κορυφή του κυλίνδρου, μα δεν είμαι μόνος. Είναι και εκείνη μαζί μου. Ντυμένη με ένα ολόμαυρο φόρεμα με μακριά μανίκια. Τα κατάξανθα μαλλιά της πέφτουν στους ώμους και το λευκό της δέρμα τονίζει άριστα τα θλιμμένα καστανά της μάτια. Εγώ αποφάσισα να φορέσω το καλό μου γκρι κουστούμι, λόγω της περίπτωσης. Κοιτάμε αγκαλιασμένοι τα είδωλά μας στο καθρέφτη που είναι κολλημένος στα τοιχώματα του κουτιού, όσο περιμένουμε.

Και ξαφνικά αρχίζει. Η εισαγωγή από τη Δακρύβρεχτη Νύχτα ηχεί παντού στο χώρο. Οι φωνές της άορατης χορωδίας κάνουν το σώμα μου να ανατριχιάσει, καθώς ο κύλινδρος αρχίζει να περιστρέφεται αργά. Χορεύουμε. Ακίνητοι και αγκαλιασμένοι. Τα χέρια μου περασμένα γύρω από τη μέση της ενώ εκείνη με κρατά από τους ώμους. Το βλέμμα της καρφωμένο πάνω μου καθώς η θλίψη σχηματίζει τα πρώτα δάκρυα. Οι περιστροφές μας αργές, σε απόλυτη αρμονία με τη μαγευτική σύνθεση του Μότσαρτ. Η πρώτη σταγόνα φεύγει από τα μάτια της και κατεβαίνει προς το μάγουλο, την ίδια στιγμή που ένα πράσινο φως αρχίζει να γεμίζει αργά το χώρο γύρω μας.

Η ταχύτητα των στροφών ανεβαίνει σταδιακά, μαζί με την ένταση της μουσικής. Εμείς όμως παραμένουμε στις θέσεις μας. Τα μάτια της είναι κατακόκκινα και πλέον τα δάκρυα έχουν γίνει αμέτρητα. Συνεχίζει να με κοιτάει αμίλητη μέχρι και τη στιγμή που παίρνει τη τελευταία της ανάσα. Μέσα σε μόνο λίγες στιγμές το λευκό της δέρμα γίνεται κίτρινο και το πρόσωπό της αποστεώνεται μπροστά μου. Το ολόμαυρο φόρεμα λιώνει ταυτόχρονα με το σώμα της και γεμίζει τρύπες. Δε βγαίνουν πια δάκρυα από τα μάτια της, αλλά αυτή η απέραντη θλίψη θα τη συνοδέψει μέχρι και το θάνατο. Τα ξανθά της μαλλιά την εγκαταλείπουν καθώς καταρρέει στην αγκαλιά μου.

Γυρνάω προς το καθρέφτη γεμάτος θυμό και πόνο, μα εκείνος ραγίζει αμέσως μόλις έρθω αντιμέτωπος με το παραμορφωμένο μου είδωλο. Το πρόσωπο μου είναι γεμάτο ουλές και πληγές που αιμορραγούν. Το καλό μου κουστούμι είναι πια ένα κουρέλι με λεκέδες από αίμα. Θέλω να φωνάξω μα δεν ακούω τίποτα άλλο εκτός από τις φωνές και τα βιολιά. Τα χέρια μου είναι σκελετωμένα και κίτρινα. Νιώθω τη δύναμη μου να με εγκαταλείπει. Παλεύω να κρατήσω το σώμα της κοντά μου μα δεν τα καταφέρνω. Τη βλέπω να πέφτει και να χάνεται στο κενό από κάτω μας. Βλέπετε, αυτό το μουσικό κουτί δεν είναι σαν τα άλλα.

Έχω μείνει πια μόνος μου στο κύλινδρο που συνεχίζει να γυρίζει με μεγάλη ταχύτητα. Δε μπορώ να κάνω τίποτα άλλο παρά να περιμένω το τέλος. Η μουσική που ξεκίνησε τόσο όμορφα μου ακούγεται σαν φρικιαστική παραφωνία πια. Γονατίζω και προσπαθώ να κλείσω τα αυτιά μου για να μην ακούω, μα είναι αδύνατο. Τα χέρια μου δεν υπακούουν. Μένουν ακίνητα, νεκρά. Ξαπλώνω ηττημένος και φέρνω τα γόνατα μου κοντά στο στήθος. Τα πάντα πάνω μου πονάνε. Αιμορραγώ ασταμάτητα. Κλείνω τα μάτια και παίρνω κι εγώ τη τελευταία εισπνοή. Χάνομαι μαζί με τις φωνές και αυτό που πριν λίγο ήταν μια μαγευτική μελωδία.

Και μετά ξυπνάω. Πάντα ξυπνάω. Μούσκεμα από τον ιδρώτα. Με τα χέρια μου να με πονάνε αφόρητα και τη καρδιά

μου να είναι έτοιμη να σπάσει. Κοιτάω το ταβάνι πάνω από το κρεβάτι μου και προσπαθώ να πάρω βαθιές ανάσες. Δε σηκώνομαι. Δε μπορώ να σηκωθώ. Εδώ και χρόνια τα πόδια μου με έχουν εγκαταλείψει, όπως έκανε κι εκείνη. Κάθομαι λοιπόν ακίνητος και περιμένω το ξημέρωμα. Για να έρθει το επόμενο βράδυ. Και να μπορέσω να ξανακούσω αυτή την υπέροχη μελωδία στο μουσικό κουτί, ενώ τη κρατάω κοντά μου και χορεύουμε. Για να ξαναχαθεί και να την ακολουθήσω. Και ύστερα να ξυπνήσω πάλι.

Για να ξανακοιμηθώ.